

FRANK STEVENS

ANALYSE VAN ERASMUS+: YOUTH IN ACTION

Resultaten van de 2017 - 2018 bevragingen van projectparticipanten
en projectbegeleiders
Analyse voor België (Vlaamse Gemeenschap)

howest.be

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	3
LIJST MET TABELLEN	8
LIJST MET FIGUREN	14
1 EXECUTIVE SUMMARY	15
1.1 The profile of the participants	15
1.2 The profile of the project leaders	17
1.3 Reported effects of the project	17
1.4 Involvement and motivation	18
1.5 Development and implementation of a project	19
2 SAMENVATTING	20
2.1 Het profiel van de participanten	20
2.2 Het profiel van de projectbegeleiders	22
2.3 Gerapporteerde effecten	22
2.4 Betrokkenheid en motivatie	23
2.5 Invulling en uitwerking van het project	24
3 INLEIDING	26
3.1 Erasmus+: Youth in Action	26
3.2 Het RAY-netwerk	27
3.3 De Vlaamse steekproef	28
4 PROFIEL VAN DE PARTICIPANTEN	32
4.1 Gender en leeftijd	32
4.2 Woonplaats	34

4.3	Opleidingsstatuut	36
4.4	Beroepsstatuut	38
4.5	Opleidingsniveau	42
4.6	Minderheidsstatuut	50
4.7	Moedertaal	51
4.8	Vroegere internationale ervaringen	53
4.9	Jongeren uit kansengroepen	57
4.9.1	Op basis van geregistreerde gegevens uit de Mobility Tool	57
4.9.2	Op basis van indicatoren uit de vragenlijst	58
5	PROFIEL VAN DE PROJECTBEGELEIDERS	71
5.1	Geslacht en leeftijd	71
5.2	Opleidingsniveau	73
5.3	Beroepsstatuut	76
5.4	Minderheidsstatuut	78
5.5	Voorgaande ervaringen met door de EU gesubsidieerde projecten	79
5.6	Rol van de projectbegeleider in het project	81
6	GERAPPORTEERDE EFFECTEN	83
6.1	Gerapporteerde effecten door participanten	83
6.1.1	Waargenomen veranderingen in vaardigheden en competenties	83
6.1.2	Waargenomen verschillen ten aanzien van burgerschapswaarden	92
6.1.3	Waargenomen verschillen in internationale intenties	96
6.1.4	Gerapporteerde veranderingen in toekomstplannen	100
6.1.5	Gerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties	105
6.1.6	Gerapporteerde kennisontwikkeling	110
6.1.7	Gerapporteerde ontwikkeling van waarden	115
6.1.8	Zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling	119
6.1.9	Europese identiteit	123
6.1.10	Andere gerapporteerde effecten op participanten volgens projectbegeleiders	125
6.2	Gerapporteerde effecten op projectbegeleiders	128
6.2.1	Gerapporteerde veranderingen in competenties	128
6.2.2	Gerapporteerde effecten op actief burgerschap	130
6.2.3	Gerapporteerde effecten op persoonlijke ontwikkeling, toekomstbeeld en internationale intenties	132
6.2.4	Gerapporteerde ontwikkeling van jeugdwerkcompetenties	135
6.3	Gerapporteerde effecten voor de organisatie en de omgeving	142

7	BETROKKENHEID IN EN KENNIS OVER ERASMUS+: YOUTH IN ACTION	149
7.1	Betrokkenheid en motivatie van participanten	149
7.2	Betrokkenheid van projectbegeleiders	161
7.3	Kennis over de financieringsbron	164
7.4	Bezit en gebruik van Youthpass volgens participanten	164
7.5	Gebruik van en informatie over Youthpass volgens projectbegeleiders	168
8	INHOUDELIJKE INVULLING VAN PROJECTEN	171
8.1	Projectthema's	171
8.2	Projectdoelstellingen	177
9	PROJECTONTWIKKELING EN -UITVOERING	182
9.1	De aanvraag, de administratie en de rapportage van het project	182
9.2	De ontwikkeling en voorbereiding van het project	184
9.3	Projecttalen	188
9.4	Evaluatie van Erasmus+: Youth in Action	191
10	LITERATUURLIJST	196

LIJST MET TABELLEN

Tabel 1: Participatie aan deelacties van Youth in Action door participanten en projectbegeleiders	30
Tabel 2: Geslacht van de participanten.....	32
Tabel 3: Leeftijd van de participanten november 2015-februari 2016	32
Tabel 4: Woonplaats van de participanten	34
Tabel 5: Woonplaats van de participanten volgens gewest	36
Tabel 6: Opleiding of vorming van de participanten net voor het project	37
Tabel 7: Opleiding of vorming van de participanten net voor het project land van woonst - percentages	37
Tabel 8: Opleiding of vorming van de participanten net voor het project volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages (N=329).....	38
Tabel 9: Beroepsstatuut van de participanten net voor het project	39
Tabel 10: Beroepsstatuut van de participanten net voor het project volgens land van woonst - percentages	40
Tabel 11: Beroepsstatuut van de participanten net voor het project volgens subsidiërend agentschap - percentages.....	40
Tabel 12: Beroepsstatuut volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages.....	41
Tabel 13: Hoogst behaald diploma van de participanten net voor het project	42
Tabel 14: Vergelijking hoogst behaald diploma van de participanten uit de Vlaamse steekproef 2017-2018 vergeleken met JOP-gegevens - percentages	43
Tabel 15: Hoogst behaald diploma van de participanten net voor het project volgens land van woonst – percentages.....	43
Tabel 16: Hoogst behaald diploma van de participanten net voor het project volgens subsidiërend agentschap – percentages.....	44
Tabel 17: Hoogst behaald diploma van de participanten net voor het project 2017-2018 volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages.....	45
Tabel 18: Aantal succesvol beëindigende jaren formeel onderwijs van de participanten	46
Tabel 19: Hoogst behaald diploma van de vader van de participanten.....	47
Tabel 20: Hoogst behaald diploma van de moeder van de participanten	48
Tabel 21: Vergelijking hoogst behaald diploma van de vaders de moeder van de participanten uit de Erasmus+: Youth in Action steekproef met Jop-gegevens - percentages.....	48
Tabel 22: Hoogst behaald diploma van moeder volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages (N=490)	49
Tabel 23: Minderheidsstatuut van de participanten	50
Tabel 24: Soort minderheid, volledige steekproef en volgens land van woonst	50
Tabel 25: Thuistaal van de participanten (N: 519)	51
Tabel 26: Moedertaal van de participanten (N=519).....	52
Tabel 27: Redenen waarom de participanten vroeger reeds naar het buitenland gingen (N=535)	54
Tabel 28: Redenen waarom de participanten vroeger reeds naar het buitenland gingen volgens land van woonst (N=421)	55
Tabel 29: vroegere participatie aan internationale projecten (N=529)	56
Tabel 30: Soort gelijkaardig project waaraan reeds is deelgenomen volgens land van woonst (N=211).....	56
Tabel 31: Aantal vroegere deelnames aan gelijkaardige projecten.....	57
Tabel 32: Behoren tot een kansengroep/speciale noden, volledige steekproef en volgens land van woonst.....	58
Tabel 33: Behoren tot een kansengroep/speciale noden, volgens subsidiërend agentschap.....	58
Tabel 34: Het betalen van de onkosten van het project.....	59
Tabel 35: Relatieve sociale deprivatie participanten	60
Tabel 36: Relatieve sociale deprivatie participanten volgens al dan niet behoren tot een kansengroep/speciale noden (kolompercentage)	60
Tabel 37: Relatieve sociale deprivatie participanten november 2015-februari 2016 volgens land van woonst	61

Tabel 38: Relatieve sociale deprivatie participanten november volgens deelactie - percentages	61
Tabel 39: Obstakels van participanten ten aanzien van werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving	62
Tabel 40: Obstakels van participanten ten aanzien van werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving volgens al dan niet behoren tot een kansengroep/speciale noden	62
Tabel 41: Obstakels van participanten ten aanzien van werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving volgens land van woonst - percentages	63
Tabel 42: Obstakels van participanten ten aanzien van vier levensdomeinen volgens deelactie - percentages	63
Tabel 43: Redenen voor obstakels van participanten ten aanzien van werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving	64
Tabel 44: Top 3 van redenen waarom deelnemers obstakels ervaren ten aanzien van onderwijs, tewerkstelling, participatie en mobiliteit volgens al dan niet behoren tot een kansengroep/speciale noden)	65
Tabel 45: Participatie van kansengroepen onder de participanten volgens projectbegeleiders	65
Tabel 46: Redenen waarom de toegankelijkheid problematisch is voor participanten volgens projectbegeleiders (N=87)	66
Tabel 47: Participatie van jeugdwerkers, jeugdbegeleiders of professionals uit kansengroepen in de begeleiding van het project (N=21)	67
Tabel 48: Aantal problematische levensdomeinen bij participanten in de Vlaamse steekproef	68
Tabel 49: Overeenkomst tussen al dan niet behoren tot een kansengroep/speciale nood op basis van geregistreerde gegevens en op basis van de vragen uit de vragenlijst (kolompercentages)	69
Tabel 50: Indicatoren van achterstelling volgens behoren tot een kansengroep op basis van geregistreerde gegevens en antwoorden op de vragenlijst	70
Tabel 51: Geslacht van de projectbegeleiders	71
Tabel 52: Geslacht van de projectbegeleiders volgens deelacties	72
Tabel 53: Leeftijd van de projectbegeleiders in leeftijdscategorieën	72
Tabel 54: Leeftijd van de projectbegeleiders volgens deelactie	73
Tabel 55: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project	74
Tabel 56: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project volgens nationaal agentschap (kolompercentages)	74
Tabel 57: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project volgens land van woonst	75
Tabel 58: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project volgens deelactie	75
Tabel 59: Aantal succesvol beëindigende jaren formeel onderwijs van de projectbegeleiders	76
Tabel 60: Manier van betrokkenheid van de projectbegeleiders bij het project	76
Tabel 61: Aantal en percentage vrijwilligers volgens land van woonst	77
Tabel 62: Aantal en percentage vrijwilligers volgens deelactie	77
Tabel 63: Beroepsstatuut van de projectbegeleiders buiten hun organisatie	78
Tabel 64: Al dan niet behoren tot een minderheidsgroep bij de projectbegeleiders	78
Tabel 65: Aantal en percentage projectbegeleiders uit minderheidsgroepen volgens deelactie	79
Tabel 66: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders	79
Tabel 67: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders volgens deelactie	80
Tabel 68: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders volgens nationaal agentschap	80
Tabel 69: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders volgens land van woonst	81
Tabel 70: De rol van de projectbegeleider in het project	81
Tabel 71: Duur van de betrokkenheid van de projectbegeleider in het project	82
Tabel 72: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten - percentages (N=584)	84
Tabel 73: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten – percentages – evolutie 2011-2016	85

Tabel 74: Gerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten volgens projectbegeleiders - percentages en absolute aantallen	86
Tabel 75: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten volgens deelactie – percentage instemming	87
Tabel 76: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten volgens al dan niet kansengroep – percentage instemming	89
Tabel 77: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten volgens land van woonst – percentages instemming.....	90
Tabel 78: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten volgens subsidiërend nationaal agentschap – percentages instemming	91
Tabel 79: Competentieontwikkeling bij participanten volgens projectbegeleiders – percentages instemming.....	92
Tabel 80: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van burgerschapswaarden bij participanten - percentages (N=571)	93
Tabel 81: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van burgerschapswaarden bij participanten -vergelijking tussen 2015-2016 en 2017-2018 percentages belangrijker geworden.....	94
Tabel 82: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van burgerschapswaarden bij participanten volgens deelactie – percentages belangrijker geworden	95
Tabel 83: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van internationale plannen bij participanten - percentages (N=552) ..	97
Tabel 84: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van internationale intenties bij participanten volgens deelactie – percentages instemming	98
Tabel 85: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van internationale intenties bij participanten volgens land van woonst – percentages instemming.....	99
Tabel 86: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van internationale intenties bij participanten volgens subsidiërend nationaal agentschap – percentages instemming.....	100
Tabel 87: Zelfgerapporteerde veranderingen t.a.v. toekomst bij participanten - percentages (N=531).....	101
Tabel 88: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van toekomstplannen bij participanten volgens deelactie – percentages instemming.....	102
Tabel 89: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van toekomstplannen bij participanten volgens al dan niet behoren tot een kansengroep – percentages instemming.....	103
Tabel 90: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van toekomstplannen bij participanten volgens land van woonst – percentages instemming.....	104
Tabel 91: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van toekomstplannen bij participanten volgens subsidiërend nationaal agentschap – percentages instemming	105
Tabel 92: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij participanten - percentages (N=112)	106
Tabel 93: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij participanten – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 - percentages instemming	107
Tabel 94: Significante verschillen in gerapporteerde jeugdwerkcompetenties bij participanten volgens land van woonst - percentages instemming.....	109
Tabel 95: Zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten - percentages instemming.....	110
Tabel 96: Significante verschillen in zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten volgens deelactie - percentages instemming - enkel significante verschillen	112
Tabel 97: Zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten volgens al dan niet behoren tot een kansengroep - percentages instemming – enkel significante verschillen.....	113
Tabel 98: Zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten volgens land van woonst - percentages instemming – enkel significante verschillen	114
Tabel 99: Significante verschillen in zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten volgens subsidiërend nationaal agentschap - percentages instemming – enkel significante verschillen	115
Tabel 100: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van waarden bij participanten (N = 527) - percentages	115

Tabel 101: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van waarden bij participanten vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 - percentages belangrijker geworden	116
Tabel 102: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van waarden bij participanten volgens land van woonst - percentages belangrijker geworden - enkel significante verschillen	119
Tabel 103: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van waarden bij participanten volgens subsidiërend nationaal agentschap - percentages belangrijker geworden - enkel significante verschillen	119
Tabel 104: Zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018	119
Tabel 105: Significante verschillen in zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten volgens deelactie - percentages instemming - enkel significante verschillen	121
Tabel 106: Zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten volgens al dan niet behoren tot een kansengroep – percentageinstemming – enkel significante verschillen	122
Tabel 107: Zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten volgens land van woonst - percentage instemming – enkel significante verschillen	122
Tabel 108: Zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten volgens subsidiërend agentschap – procent instemming – enkel significante verschillen	123
Tabel 109: Verandering van perceptie van de EU na deelname bij de participanten	123
Tabel 110: Verandering van perceptie van de EU na deelname bij de participanten – 2011-2018 (percentages) ..	124
Tabel 111: Verandering van perceptie van de EU na deelname bij de participanten – 2011-2018 (percentages) ..	124
Tabel 112: Andere gerapporteerde veranderingen bij participanten volgens projectbegeleiders (N= 148)	125
Tabel 113: Andere gerapporteerde veranderingen bij participanten volgens projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018	126
Tabel 114: Andere gerapporteerde veranderingen bij participanten volgens projectbegeleiders naargelang subactie van het programma – enkel significante verschillen (N= 138)	126
Tabel 115: Gerapporteerde effecten op competenties bij projectbegeleiders (N= 170)	128
Tabel 116: Gerapporteerde effecten op competenties bij projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 met 2017-2018 – percentages instemming	129
Tabel 117: Gerapporteerde effecten op competenties bij projectbegeleiders volgens deelactie van het programma – percentages instemming - enkel significante verschillen	130
Tabel 118: Gerapporteerde effecten op actief burgerschap bij projectbegeleiders (N=167)	130
Tabel 119: Gerapporteerde effecten op actief burgerschap bij projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 – percentage meer geworden	131
Tabel 120: Gerapporteerde effecten op actief burgerschap bij projectbegeleiders volgens deelactie – percentage meer geworden – enkel significante verschillen	132
Tabel 121: Gerapporteerde effecten op actief burgerschap bij projectbegeleiders volgens land van woonst – percentage meer geworden	132
Tabel 122: Gerapporteerde effecten op persoonlijke ontwikkeling, toekomstbeeld en internationale intenties bij projectbegeleiders – percentages (N= 161)	133
Tabel 123: Gerapporteerde effecten op persoonlijke ontwikkeling, toekomstbeeld en internationale intenties bij projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 – percentages instemming	133
Tabel 124: Significante verschillen in persoonlijke ontwikkeling, toekomstbeeld en internationale intenties volgens land van woonst – enkel significante verschillen	135
Tabel 125: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij projectbegeleiders (N= 163)	136
Tabel 126: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij projectbegeleiders vergelijking 2015-2016 en 2017-2018, percentages instemming	138
Tabel 127: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij projectbegeleiders volgens deelactie – percentage instemming - enkel significante verschillen	141
Tabel 128: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij projectbegeleiders naargelang land van woonst, percentages instemming	142

Tabel 129: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens participanten en projectbegeleiders (N= 240).....	142
Tabel 130: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens participanten en projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018, percentage instemming.....	143
Tabel 131: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens participanten en projectbegeleiders naar deelactie – percentage instemming – enkel significante verschillen	144
Tabel 132: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens participanten en projectbegeleiders – vergelijking land van woonst, percentage instemming- enkel significante verschillen	145
Tabel 133: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens projectbegeleiders (N=135)	146
Tabel 134: Zelfgerapporteerde effecten op de lokale gemeenschap volgens projectbegeleiders (N=120)	146
Tabel 135: Zelfgerapporteerde effecten op de lokale gemeenschap volgens projectbegeleiders vergelijking 2015-2016 en 2017-2018, percentage instemming	147
Tabel 136: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project (N = 561)	149
Tabel 137: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018, percentages respondenten	150
Tabel 138: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project volgens deelactie - percentages	151
Tabel 139: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project naargelang al dan niet behorend tot een kansengroep – percentages van de respondenten.....	152
Tabel 140: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project volgens land van woonst – percentages respondenten.....	153
Tabel 141: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project volgens subsidiërend nationaal agentschap – percentages respondenten	153
Tabel 142: Motivatie van participanten voor deel te nemen aan het project – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 – absolute aantallen & percentages	155
Tabel 143: Verschillen in motivatie van participanten volgens deelactie – percentages respondenten.....	156
Tabel 144: Verschillen in motivatie van participanten volgens al dan niet behoren tot een kansengroep – percentages respondenten	157
Tabel 145: Motivatie van participanten voor deel te nemen aan het project – volgens land van woonst – percentages participanten	159
Tabel 146: Motivatie van participanten voor deel te nemen aan het project – volgens subsidiërend nationaal agentschap – percentages participanten	160
Tabel 147: Manieren waarop projectbegeleiders betrokken zijn in het project- vergelijking 2015-2016 en 2017-2019 – absolute aantallen en percentages	161
Tabel 148: Manieren van betrokkenheid - vergelijking projectbegeleiders en participanten – absolute aantallen en percentages.....	162
Tabel 149: Manieren waarop projectbegeleiders betrokken zijn in het project volgens land van woonst.....	163
Tabel 150: Kennis over de financieringsbron bij participanten – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 -absolute aantallen en percentages.....	164
Tabel 151: Bezit van Youthpass bij participanten (N = 427)	165
Tabel 152: Bezit van Youthpass bij participantenvolgens deelactie	165
Tabel 153: Betrokken in zelfreflectie of zelfevaluatie naar aanleiding van het uitreiken van een Youthpass aan participanten-vergelijking 2015-2016 en 2017-2018- absolute aantallen en percentages	166
Tabel 154: Verhoogd bewustzijn van competenties als gevolg van reflectie – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 – absolute aantallen en percentages	167
Tabel 155: Gebruik van Youthpass – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 – absolute aantallen en percentages	167
Tabel 156: Helpt Youthpass in het vinden van een job of een stageplaats?.....	167
Tabel 157: Gebruik van Youthpass volgens projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 – absolute aantallen en percentages.....	168
Tabel 158: Informatie over Youthpass volgens projectbegeleiders- absolute aantallen en percentage	168

Tabel 159: Informatie over Youthpass volgens projectbegeleiders- vergelijking 2017-2018 en 2015-2016 - percentage instemming	169
Tabel 160: Uitreiking van Youthpass volgens participanten en projectbegeleiders.....	170
Tabel 161:Thema waarrond het project vooral gewerkt heeft volgens projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018- absolute aantallen en percentages	171
Tabel 162:Thema waarrond het project vooral gewerkt heeft volgens projectbegeleiders van diverse deelacties – absolute aantallen en percentages.....	174
Tabel 163:Thema waarrond het project vooral gewerkt heeft volgens subsidiërend nationaal agentschap	175
Tabel 164:Projectdoelstellingen volgens projectbegeleiders – absolute aantallen en percentages.....	177
Tabel 165: Projectdoelstellingen volgens projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 - percentages	179
Tabel 166: Projectdoelstellingen volgens projectbegeleiders naargelang deelactie – percentages - enkel significante verschillen	180
Tabel 167: Aanvraag en beheer van het project (enkel aanvragende organisaties) (N=17)	182
Tabel 168: Aanvraag en beheer van het project (enkel aanvragende organisaties) - vergelijking tussen 2017-2018 en 2015-2016.....	183
Tabel 169: Voorbereiding van het project.....	184
Tabel 170: Voorbereiding van het project - vergelijking 2017-2018 en 2016 – absolute aantallen en percentages waar	185
Tabel 171: Voorbereiding van het project naargelang deelactie – absolute aantallen en percentages waar – enkel significante verschillen	186
Tabel 172: Ontwikkeling van het project.....	186
Tabel 173: Ontwikkeling van het project.....	187
Tabel 174: Ontwikkeling van het project naar deelactie – percentage instemming- enkel significante verschillen	188
Tabel 175: Taalgebruik in het project	189
Tabel 176: Taalgebruik in het project – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 - percentage instemming	189
Tabel 177: Significante verschillen in taalgebruik in het project volgens deelactie – absolute aantallen en percentage instemming – enkel significante verschillen	190
Tabel 178: Taalgebruik in het project naargelang subsidiërend nationaal agentschap –absolute aantallen en percentage instemming – enkel significante verschillen	191
Tabel 179: Taalgebruik in het project volgens land van woonst- absolute aantallen en percentage instemming - enkel significante verschillen	191
Tabel 180: Evaluatie van het project door participanten – percentages (N=597).....	192
Tabel 181: Evaluatie van het project door participanten – vergelijking 2015- 2016 en 2017-2018 - percentages ..	192
Tabel 182: Evaluatie van het project door participanten volgens deelactie van het programma - percentages instemming – alleen significante verschillen	193
Tabel 183: Evaluatie van het project door participanten naargelang subsidiërend nationaal agentschap – percentages – enkel significante verschillen	194
Tabel 184: Evaluatie van het project door participanten naar land van woonst – percentages instemming, enkel significante verschillen	194
Tabel 185: Evaluatie van het project door participanten volgens al dan niet behoren tot een kansengroep - percentages instemming – enkel significante verschillen	195

LIJST MET FIGUREN

Figuur 1: Boxplot van leeftijd volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action in 2017-2018	34
Figuur 2: Boxplot van gemiddeld aantal jaren formele studie volgens deelactie van Erasmus+: Youth in action.....	47
Figuur 3: Boxplot van leeftijd van projectbegeleiders volgens deelactie	73
Figuur 4: Evolutie van enkele waarden 2011-2018 -deel 1.....	117
Figuur 5: Evolutie van enkele waarden 2011-2018 – deel 2	118
Figuur 6: Vergelijking participanten en projectbegeleiders in de mate waarin ze geloven dat het project gevolgen heeft op Europese identiteit, persoonlijke ontwikkeling, waarden, jeugdwerkcompetenties en toekomstbeeld bij participanten.....	127
Figuur 7: Verschil in persoonlijke ontwikkeling, toekomstbeeld en internationale intenties bij projectbegeleiders en deelnemers	134
Figuur 8: Vergelijking in ontwikkeling van jeugdwerkcompetenties tussen projectbegeleiders en deelnemers – deel 1	139
Figuur 9: Vergelijking in ontwikkeling van jeugdwerkcompetenties tussen projectbegeleiders en deelnemers – deel 2	140
Figuur 10: Vergelijking tussen thema's die aan bod komen in een project volgens projectbegeleiders en thema's waarover participanten iets hebben geleerd in een project	173

1 EXECUTIVE SUMMARY

This executive summary compiles the main results of the fifth wave of the RAY-monitoring research project in which the Flemish Community has participated. This research is executed by the RAY-research network. This is a network of national agencies involved in the implementation of Erasmus+: Youth in Action at a national level and their research partners. The Flemish partners in this research network are Jint vzw and the University College of West-Flanders, Department of Social Work and Social Care. The aim of this research network is to reinforce Erasmus+: Youth in Action scientifically by studying non-formal and informal learning in a project. The respondents in this research are participants and project leaders in an Erasmus+: Youth in Action project that took place between February 1st 2017 and the end of January of 2018. Two invitations were used to reach these respondents. One invitation was sent out in November 2017 and the other in April 2018.

This is the fifth time the Flemish Community of Belgium is participating in the standard surveys of the RAY network. For the second time, all national agencies of Belgium (Jint vzw, BIJ and Jugendbüro) are taking part in the survey. The result is a Belgian sample of 887 participants and 274 project leaders. This dataset has been subdivided to construct a Flemish sample. Similar to the transnational approach, the Flemish sample consists out of all participants who participated in a project financed through Jint vzw. This is supplemented by all people who live in the Dutch region of Belgium and who have participated in a project subsidized by another national agency. Furthermore, people who live in the capital region of Brussels and who have filled in the questionnaire using the Dutch language have also be included in the Flemish sample. The result is a sample of 603 participants and 186 project leaders. Of the 234 participants who belong to the Flemish community in the sample, 172 live in the Flemish region and 55 in the capital region of Brussels. The percentage of participants from the capital region of Brussels (23%) is therefore higher than in previous waves of the RAY research in which the Flemish community participated. In these samples only 10% of the participants lived in the Brussels region. Of the 68 project leaders who live in Belgium, 61 (88%) live in the Flemish region and 7 (11%) live in Brussels.

1.1 THE PROFILE OF THE PARTICIPANTS

63% of the participants have participated in a youth exchange, 13% in a youth workers mobility project, 10% in structured dialogue, 8% in a TCA and 6% in a EVS-project. This is different from the previous research in 2015-2016 when the largest group of participants (47%) was involved in a project promoting the mobility of youth workers, closely followed by participants of youth exchanges (42%).

The majority of the participants (61%) are women. This doesn't mean necessarily that more women are reached by the programme. It is an indication that female respondents participate more in research than male respondents. This is the probable explanation why women are overrepresented in the sample. The average age of the participants is 22,7 years old, which is younger than two years ago when the average age was 26 years. The largest age category among participants is the age category between 18 and 25 years old (59%), then follows the age group of twenty-six and older (24%). Only 17% of the participants are younger than 18 years. Participants of youth exchanges are on average the youngest age group (average age is 20 years). Participants of EVS projects are on average 24 years old and the participants of structured dialogue are on average 22 years old. The average age of participants of projects of mobility of youth workers is 26 years and the six participants of TCA have an average age of 35 years old.

51% of participants live in an urban or a metropolitan area. One in three live in a rural area or a small town. Therefore, people living in an urban and metropolitan area are overrepresented in the sample. Yet, the percentage of people living in a rural area or a small town is slightly higher to those in the previous waves of the RAY research.

The participants who filled in the online questionnaire are highly educated. 52% of them have already a tertiary degree and two thirds of them are still students. Almost one in four (23%) are still in secondary education and have not yet begun their higher education. It is safe to conclude that the final educational attainment of the participants will be even higher than the current data suggest. The highest educational attainment can be found among the TCA-participants, participants in youth worker mobility, EVS and structured dialogue where more than 60% of the participants have a tertiary degree. The educational degree of participants of youth exchanges is the lowest. Only 40% of them have a higher degree, but that is because a lot of these participants are still in secondary education. If we compare the 14 till 30 years who live in the Flemish or Brussels region of our sample with a representative research of the Youth Research Platform (JOP), than the participants in an Erasmus+: Youth in Action project have a higher educational attainment than the Flemish youth of 14 till 30 years old. Among the participants of Erasmus+: Youth in Action, there is a larger proportion of students than in the sample of the Youth Research Platform. The participants of Erasmus+: Youth in Action also live more in a higher educated family. More than half of them have a higher educated father and/or mother.

More than two in three of the participants are still in education. Those participants who are already in employment, are mostly full-time employed, although the rate of part time employment (19%) in this sample is the highest of all the waves Flanders had participated in yet. Six percent of the participants (30 in all) are unemployed. A significant deal of them (9 of 26, 34%) are at least twelve months unemployed.

Seventeen percent of the participants consider themselves to be belonging to a cultural, ethnic or religious minority, which is the highest ever recorded in a Flemish sample. The most important minority is an ethnic and cultural minority, followed by minorities issued out of migration. Twelve percent of the participants speak at home a language that is not recognized by the state where they reside. Among the participants living in the Flemish region this group represents 11% of the participants. In the Brussels region 13% do not speak an officially recognized language at home.

Participants in an Erasmus+: Youth in Action have travelled abroad a lot. For only 5% of them, the project is their first international experience. Most participants have been abroad for a holiday, as a school trip or as part of a youth exchange.

Young people with fewer opportunities are involved in an Erasmus+: Youth in Action project. One in five participants, who had to pay a fee to participate in the project, have difficulties to pay for it. 45% did not have to pay a fee. 24% of the participants agree that they get less or even a lot less of their fair share in life compared to their peers. One in six participants report to have obstacles in their access to education, mobility or their social and political participation. 30% of them even report to have difficulties to find a place on the job market. The main reasons why participants meet obstacles in life are lack of money, their social background or low educational attainment. If we use the definition of young people with fewer opportunities from the Erasmus+ programme guide, than 56% of the participants would be eligible as a young person with fewer opportunities. Since 2013 a more strict definition is used in the Flemish studies. Participants who meet at least three obstacles in life or meet two obstacles and have a lower educated mother and/or get less than a fair share out of life are considered to have fewer opportunities. This results in 22% of the participants to be a young person with fewer opportunities. According to 75% of the project leaders there were young people with fewer opportunities involved in the project. The main reasons why these young people are confronted with problems have to do with lack of money, belonging to a disadvantaged group and social background according to the project leaders. In the current research, there are also data available whether the participants are registered in the Mobility tool as a person with fewer opportunities or with special needs. According to these data, 11% of the Flemish sample belongs to one of these groups. The current data are not intended to have an idea how many young people with fewer opportunities are reached by the project. It wants to examine whether young people with fewer opportunities get something different out of their participation than other participants.

1.2 THE PROFILE OF THE PROJECT LEADERS

The gender distribution of project leaders is more balanced. Although there is a slight overrepresentation of women among the project leaders, the distribution approaches 50% women and 50% men. According to sub-action of the programme, the gender distribution is quite even for youth exchanges and youth workers mobility, but there are more female than male project leaders in EVS and the structured dialogue. On average the project leaders are older than the participants. Their average age is 34 and the largest age category is the category older than 36 years old (34%). There is no significant difference in average age according to sub-action of the programme.

One in five project leaders are still in education. 68% of the project leaders have ended their studies. Almost eight out of ten (78%) of the project leaders have a tertiary degree. 45% of the project leaders are full time or half time employed (in another organisation). One in eight is self-employed. Almost half of the project leaders are involved in the project on a voluntarily basis.

Eighteen percent of the project leaders consider themselves to be a member of an ethnic, cultural or religious minority group which is higher than in earlier research. There are no differences in minority status of project leaders according to sub-action of the programme. 40% of the project leaders have already been involved in a previous project as project leader. More than a third of the project leaders have been involved as a participant in a similar project. 29% of the project leaders are for the first time involved in a project subsidized by the EU. Almost half of the project leaders take up an organisational and educational role in the project. More than seven out of ten are involved in the project during the whole running period of the project.

1.3 REPORTED EFFECTS OF THE PROJECT

According to the largest group of participants and project leaders (more than 90%), there are three skills that they have developed in the project. These are speaking a foreign language, dealing with people with a different cultural background, learn to work in a team and negotiating a solution when there is a disagreement in the group. These skills refer to the key competences of multilingual competence, intercultural competence and social competences. The participants and project leaders agree the least that they have learned to make media content on their own. This is a digital competence. EVS-participants and participants in TCA agree less to competence development than participants in other sub-actions in the programme.

The agreement with the further development of youth work competences among participants and project leaders is massive. More than eight out of ten participants agree that they now understand non-formal learning better, seven out of ten agree that they have learned to develop an international project and will in the future, when relevant, add an international dimension to their work with young people. The only skill that is less developed by participants and project leaders is to find financial resources to set up projects for young people. The large interest in the international dimension of youth work can also be seen in their intention to keep in contact with the people of the project and seven out of ten claim that they are interested in developing a project with the people they have met in the project.

Concerning the development of knowledge and values, seven out of ten participants claim to have learned something new about cultural diversity, more than half of them have discovered something new about themselves and a similar amount have learned something new about young people and youth work. For six out of ten participants and project leaders cultural diversity has become even more important after participating in the project. The same amount of participants is interested in developing youth policies and engaging in the struggle against racism and xenophobia. Four out of ten project leaders have become more interested in European current affairs, are more inclined to support people with fewer opportunities, are more interested in youth policies and want to engage more in the struggle against racism. Compared to two years ago, there is a shift towards more

social subjects (like solidarity, human rights and inclusion) and less emphasis on youth work related issues such as youth policy (development), project management and non-formal and informal learning.

Participants and project leaders agree to a large extent that they have learned something about themselves and have developed themselves. Almost nine in ten participants claim that they can better deal with people who are different from them and that they are better prepared to handle unexpected and ambiguous situations when working with young people. Two thirds have a clearer view of their professional career options and which competences they can improve. Six out of ten participants have a clearer view of their future educational plans. Eight out of ten have the intention to improve their foreign language skills. Nine out of ten project leaders have got a better picture of their strengths and weaknesses. Eight out of ten know better which competences can be improved and have a clearer view of their future professional career. The intention to study is lower among project leaders, but a larger proportion of them are already working full-time.

Four in ten participants feel more European and have become more interested in European affairs after their participation. For half of the participants, their image of the EU has not changed and for 45% of them the image of the EU has improved. The image of the EU has the most improved for participants in the structured dialogue and the least among participants in EVS. Seven out of ten participants claim to have learned something new about European youth policy. Over time, there is a significant decrease in participants who feel European, from 63% in 2011 to 43% in 2018. In the same period, the percentage of participants whose image of the EU has improved after their participation has risen from 34% in 2011 to 45% in 2018.

There are also positive consequences of the project for the organisation/group in which participants and project leaders are involved. More than nine out of ten of them agree that there are more international networks and eight out of ten of them agree to a larger use of non-formal learning methods in the daily operation of the organisation. Nine out of ten suggest that there is more attention and respect for cultural diversity in the organisation and a bigger intention to include vulnerable young people. The project also influenced the larger, local community of the organisation. According to more than nine out of ten participants and project leaders, the local community considers the project favourably and is interested in similar projects in the near future. Also the European dimension of the project is highly appreciated. Yet 15 percent of the participants and project leaders claim that the local community was not actively involved in the project. According to only one in five of the participants and project leaders, the local community became more interested to do more efforts to involve young people with fewer opportunities.

1.4 INVOLVEMENT AND MOTIVATION

Participants are involved in an Erasmus+: Youth in Action project through a youth organisation, through friends and acquaintances and through an organisation that is not a youth organisation. Also for project leaders youth organisations are the most important gateway into the project. Other organizations, friends and acquaintances, just like information from the national agency are also important channels for them to get involved.

The motivations to participate in a project of the participants testify of a great appetite for learning. Almost eight out of ten of them participate to have new experiences, more than half of them want to learn something new and are attracted by the topic of the project. Also the possibility of intercultural experiences is appealing for two thirds of the participants. A little bit less than half of them participate because they want to learn something about a different country. More instrumental reasons are mentioned less. Only one in three participates in a project to advance their professional career or to prepare an activity. The reason that is the least mentioned is an external motivation: they were encouraged by others to do so. Only 1% mentions this motivation. It is therefore safe to conclude that the participants are foremost intrinsically motivated to participate in a project.

It is well known among participants that Erasmus+: Youth in Action is subsidized by the EU. Three in four of them claim to have received a Youth pass for this project. Three quarters of the project leaders claim to have used Youth pass in the project. 60% of the participants say that Youth pass was integrated in the project and was used as a tool for reflection and self-evaluation and for 85% of these participants it was instrumental to become more aware of their learning. Only one in five participants have already used their Youth pass. The ones who have used Youth pass (e.g. for a job interview), have the impression that the mentioning of Youth pass was appreciated by the other party and was helpful.

1.5 DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF A PROJECT

Three themes have a prominent place in the projects according to the project leaders: cultural diversity, youth and youth work and formal and informal learning. But also among the project leaders there seems to be a shift towards more social issues and less emphasis on youth work related subjects compared to the findings of the research of 2015-2016. There is a difference in content between sub-actions of the Erasmus+: Youth in Action programme. According to project leaders of structured dialogue European youth policy, structures and policy of the EU, active citizenship and youth policy are more prominent subject matters. A larger proportion of project leaders of youth exchanges claim that solidarity and cultural diversity are a subject matter in their project.

On average, a project has 15,8 project goals. Almost half of the project leaders even claim that all 18 project goals mentioned in the questionnaire are goals as well in their project. Two out of three claim that cultural diversity is a goal of their project. The same amount of project leaders claim that the key competences of participants are improved and the intercultural dialogue is stimulated in the project. More than half of them agree that the project contributes to formal and informal learning and that one of the goals of the projects is to demonstrate how different forms of learning are interconnected. The same amount agrees that solidarity among young people is a goal. The project leaders agree to a lesser extent that the project aims to better the future career options of participants. Project leaders of youth worker mobility agree more that their project encourages solidarity, youth policy development, future educational plans, the quality of youth work and European cooperation. Project leaders of structured dialogue agree more than other project leader that the project stimulated active and European citizenship.

The information to apply for a project is for the majority of the project leaders easy to find and is easy to understand. The financing criteria are clear and transparent and the subsidy is fitting. Although reporting is easy for the majority of the project leaders, still a fourth of the project leaders find reporting not easy. More than half of the project leaders agree that the application and the management of a project is easy, but the biggest group of them has no opinion on this matter. The digital tools are easy to use for the majority of the project leaders, but also on this issue the largest group of project leaders has no opinion.

Nine out of ten of the project leaders are satisfied of the preparation and cooperation with the project partners during the project. Most project leaders think that the partners cooperate respectfully with each other. Belgian project leaders who were involved in a project financed by another national agency than Jint vzw are less satisfied of the cooperation, general approach and sustainability of the project than the other project leaders.

Thirteen percent of the participants meet language obstacles in their participation in a project. This is the highest level ever measured in the Flemish sample. Participants are overcoming language barriers by using digital tools (one in three), but foremost by using the help of other participants and project leaders in the project.

The satisfaction with a project is high among the participants. As good as every participant would encourage others to participate in a similar project. Almost everybody agrees that their participation is a personal enrichment. Participation stimulates participation, because nine out of ten want to take part in a new project.

2 SAMENVATTING

Deze samenvatting bevat de belangrijkste resultaten van de vijfde golf van de Ray-monitor waaraan de Vlaamse Gemeenschap heeft deelgenomen. De bevraging is afgenomen door het RAY-netwerk. Dit is een netwerk van nationale agentschappen verantwoordelijk voor de uitvoering van het Erasmus+: Youth in Action in de diverse Europese staten en hun wetenschappelijke partners. Voor Vlaanderen zitten Jint vzw en de opleiding Sociaal Werk van de Hogeschool West-Vlaanderen in dit netwerk. Het doel van het netwerk is het programma Erasmus+: Youth in Action wetenschappelijk te onderzoeken door niet-formeel en informeel leren in een project te bestuderen. De deelnemers aan deze bevraging zijn participanten en projectbegeleiders die deelgenomen hebben aan een project in het kader van Erasmus+: Youth in Action. De deelnemers aan dit onderzoek zijn deelnemers en projectbegeleiders die aan een project hebben deelgenomen in de periode 1 februari 2017 – 31 januari 2018. Deze participanten en projectbegeleiders kregen een uitnodiging tot deelname aan het onderzoek in november 2017 en april 2018.

De Vlaamse Gemeenschap neemt dus voor de vijfde keer deel aan de monitor van het RAY-netwerk. Voor de tweede keer nemen alle nationale agentschappen van België (Jint vzw, BIJ en Jugendbüro) deel aan de RAY-bevraging. Dit resulteert in een Belgische steekproef van 887 deelnemers en 274 projectbegeleiders. Op basis van dit bestand is een Vlaamse steekproef samengesteld. Naar analogie met de transnationale aanpak is iedereen die deelgenomen heeft aan een project dat via Jint vzw gefinancierd is en iedereen, die in het Vlaams Gewest woont en die heeft deelgenomen aan een project dat door een ander nationaal agentschap gesubsidieerd is, opgenomen in de steekproef. Voor inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en die deelgenomen hebben aan een project dat gesubsidieerd is door een ander nationaal agentschap, is ook rekening gehouden met de taal waarin ze de vragenlijst hebben ingevuld. Dit resulteert uiteindelijk in een Vlaamse steekproef die bestaat uit 603 deelnemers en 186 projectbegeleiders. Van de 234 participanten die deel uitmaken van de Vlaamse Gemeenschap wonen er 172 in het Vlaams Gewest en 55 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hierdoor is de vertegenwoordiging van inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (23%) in de huidige bevraging iets hoger dan in vroegere bevragingen waaraan Vlaanderen deelnam. In deze steekproeven ligt het percentage inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 10%. Van de 68 projectbegeleiders die in België wonen, wonen er 61 (88%) in het Vlaams Gewest en 7 (11%) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

2.1 HET PROFIEL VAN DE PARTICIPANTEN

63% van de participanten neemt deel aan jongerenuitwisseling, 13% aan een jeugdwerkersmobiliteit, 10% in de gestructureerde dialoog, 8% in een TCA en 6% in een EVS-project. Dit is verschillende met de bevraging uit 2015-2016 toen de grootse groep (47%) betrokken was in jeugdwerkersmobiliteit, nauw gevolgd door deelnemers aan jongerenuitwisselingen (42%).

De meerderheid (61%) van de bereikte deelnemers in de bevraging is vrouw. Dit wil niet noodzakelijk zeggen dat vrouwen meer deelnemen aan de projecten. Het wijst er op dat vrouwen meer deelnemen aan onderzoek en daarom oververtegenwoordigd zijn in de steekproef. De gemiddelde leeftijd van de participanten is 22,7 jaar oud. De grootste leeftijdscategorie bij de participanten is de leeftijdscategorie van 18 tot 25 jaar oud (59%) en vervolgens de groep die ouder is dan 26 jaar (24%). De groep jonger dan 18 jaar is goed voor 17% van de participanten. De jongste groep deelnemers zijn die van de jongerenuitwisselingen (gemiddeld 20 jaar oud), deelnemers aan EVS zijn gemiddeld 24 jaar oud en die aan de gestructureerde dialoog gemiddeld 22 jaar. De deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit zijn gemiddeld 26 jaar. De deelnemers aan TCA-projecten zijn gemiddeld het oudst met 35 jaar.

51% van de deelnemers woont in een stedelijk of grootstedelijk gebied. Eén op drie woont in een landelijk gebied of in een kleine stad. Inwoners van stedelijke en grootstedelijke gebieden zijn daarom oververtegenwoordigd in de steekproef. Het percentage participanten dat in een landelijk gebied of een kleine stad woont, is lichtjes hoger vergeleken met dit percentage uit de vorige golf van het RAY-onderzoek.

De deelnemers die gereageerd hebben op de online enquête zijn hoogopgeleid. 52% van hen heeft al een hoger diploma behaald en twee derde zit nog steeds op de schoolbanken. Bijna één op vier van de deelnemers (23%) zit zelfs nog in het secundair onderwijs en is nog niet begonnen aan hogere studies. Het uiteindelijk opleidingsniveau van de participanten zal bijgevolg nog hoger zijn. Het hoogste opleidingsniveau vinden we terug bij deelnemers aan TCA-projecten, jeugdwerkersmobiliteit, EVS en de gestructureerde dialoog waar het percentage hoogopgeleiden steevast boven 60% ligt. Het opleidingsniveau is het laagst bij deelnemers aan jongerenuitwisselingen (40%), maar dat komt doordat er een groot deel van deze deelnemers nog in het secundair onderwijs zit. Indien we de participanten die tussen 14 en 30 jaar oud zijn én die in het Vlaams Gewest of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vergelijken met gegevens van het jeugdonderzoeksplatform, dan hebben de participanten aan een Erasmus+: Youth in Action project een hoger opleidingsniveau dan Vlaamse jongeren tussen 14 en 30 jaar oud. De belangrijkste reden hiervoor is dat het percentage studenten onder de participanten aan Erasmus+: Youth in Action hoger is dan die in de gegevens van het jeugdonderzoeksplatform. De jongeren komen ook hoofdzakelijk uit een hoogopgeleid thuismilieu. Meer dan de helft van de deelnemers heeft een vader en/of moeder die hoogopgeleid is.

Meer dan twee derde van de participanten is op het moment van deelname nog voltijds leerling of student. De deelnemers die reeds tewerkgesteld zijn, zijn meestal voltijds tewerkgesteld. Zes procent van de participanten (30 in het totaal) zijn werkloos. Een aanzienlijk aandeel van de participanten dat werkloos is (9 op 26, 34%), is dit al voor minstens 12 maanden.

Zeventien procent van de participanten rekent zich tot een minderheid, wat het hoogste percentage ooit is op een Vlaamse steekproef. De belangrijkste groep binnen de minderheidsgroep beschouwt zich als een etnische en culturele minderheid, gevolgd door een minderheid gevormd uit migratie. Twaalf procent van de deelnemers spreekt thuis een taal die niet erkend is als een officiële taal van hun land. Onder inwoners uit het Vlaams Gewest is deze groep goed voor elf procent van de deelnemers. Onder inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is dit dertien procent.

De participanten aan Erasmus+: Youth in Action projecten zijn heel bereisde mensen. Voor slechts vijf procent van hen is de deelname aan het project een eerste buitenlandse ervaring. De meeste jongeren zijn al naar het buitenland geweest in het kader van een vakantie, een schooluitstap of een andere jongerenuitwisseling.

Jongeren uit kansengroepen zijn wel degelijk vertegenwoordigd onder de deelnemers. Voor één op de vijf participanten, die een eigen financiële bijdrage moesten leveren om hun deelname aan het project te bekostigen, was dit moeilijk. 45% moest helemaal geen bijdrage betalen. 24% van de participanten gaat akkoord dat ze minder tot veel minder kansen krijgen in het leven vergeleken met hun leeftijdsgenoten. Eén op zes van de participanten stelt obstakels te ondervinden ten aanzien van mobiliteit, sociale en politieke participatie en onderwijs. 30% rapporteert zelfs problemen ten aanzien van hun integratie op de arbeidsmarkt. De belangrijkste redenen waarom mensen obstakels ervaren, zijn een gebrek aan geld, hun sociale achtergrond en een laag opleidingsniveau. Indien we de definitie van deelnemers uit kansengroepen uit het Erasmus+: Youth in Action programmagids nemen (namelijk iedereen die een obstakel ondervindt waardoor hun internationale mobiliteit belemmerd wordt) dan zou zelfs 56% van de deelnemers kunnen gecatalogeerd worden als jongere uit een kansengroep. In navolging van de Vlaamse literatuur over maatschappelijke kwetsbaarheid en armoede wordt sinds 2013 in het Vlaams onderzoek een ietwat strengere definitie gehanteerd. Volgens deze manier van operationaliseren behoort 22% van de Vlaamse steekproef tot een kansengroep. Volgens 75% van de projectbegeleiders zijn er jongeren uit kansengroepen vertegenwoordigd in hun project. De redenen waarom deze jongeren minder kansen hebben volgens de projectbegeleiders is omwille van een gebrek aan geld, het behoren tot een achtergestelde groep of omwille van hun sociale achtergrond. Het huidige databestand bevat ook gegevens uit de Mobility Tool, waarin bijgehouden wordt of een deelnemer tot een kansengroep of tot een groep met speciale noden behoort. Volgens deze gegevens behoort 11% van de Vlaamse steekproef tot een kansengroep. Het databestand is niet bedoeld om in kaart te brengen hoeveel deelnemers nu precies tot een kansengroep behoren. Het is de bedoeling om na te gaan of deelname aan een project een ander gevolg heeft voor deelnemers die al dan niet tot een kansengroep behoren.

2.2 HET PROFIEL VAN DE PROJECTBEGELEIDERS

Bij de projectbegeleiders is de geslachtsverdeling meer in balans. Er zijn wel iets meer vrouwen dan mannen, maar de verdeling benadert de 50%/50%-verdeling. Ook naar deelacties zien we een gelijke verdeling van mannelijke en vrouwelijke projectbegeleiders bij jongerenuitwisselingen en jeugdwerkersmobiliteit. Bij de projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog en EVS-projecten is er een overtal aan vrouwelijke begeleiders. De projectbegeleiders zijn gemiddeld ouder dan de participanten, namelijk 34 jaar en de grootste groep van hen is ouder dan 36 jaar (34%). Naargelang deelacties is er geen verschil in gemiddelde leeftijd van de projectbegeleiders.

Eén op vijf van de projectbegeleiders studeert nog, 68% van de projectbegeleiders heeft reeds hun studies beëindigd. Bijna acht op de tien projectbegeleiders (78%) beschikken over een hoger diploma. 45% van de projectbegeleiders is voltijds of deeltijds tewerkgesteld (in een andere organisatie). Eén op acht van hen is zelfstandig. De helft van de projectbegeleiders is betrokken als vrijwilliger in het project.

Achttien procent van de projectbegeleiders rekent zich tot een culturele, etnische of religieuze minderheid. Ook dit is hoger dan in de vorige Vlaamse steekproeven. Er zijn geen opvallende verschillen naargelang deelacties van het programma. 40% van de projectbegeleiders is ooit al eens een projectbegeleider geweest in een door de EU gesubsidieerd project. Meer dan een derde van de projectbegeleiders zijn ooit al eens een participant geweest van een dergelijk project. Toch is het voor 29% van hen de eerste keer dat ze deelnemen aan een dergelijk project. Bijna de helft van de projectbegeleiders neemt zowel een organisatorische als een pedagogische rol op in het project. Meer dan zeven op de tien van hen zijn gedurende het hele project betrokken geweest.

2.3 GERAPPORTEERDE EFFECTEN

De vaardigheden waarmee de grootste groep participanten en projectbegeleiders akkoord gaat dat ze die verder hebben ontwikkeld zijn het spreken van een andere taal, het leren omgaan met mensen met een andere culturele achtergrond en het leren werken in een team/het zoeken naar een verstandhouding indien er zich in de groep een meningsverschil voordoet. Dit heeft betrekking op de sleutelcompetenties meertaligheid, interculturele competenties en sociale competenties. Het minst gaan de participanten en projectbegeleiders akkoord met de uitspraak dat ze zelf media-inhouden hebben aangescherpt. Dit is een digitale competentie. Deelnemers aan EVS en TCA gaan in mindere mate akkoord dat er zich competentieontwikkeling heeft voorgedaan dan deelnemers aan andere deelacties.

Ook de instemming met de verdere ontwikkeling van jeugdwerkcompetenties bij de participanten en projectbegeleiders is massaal. Meer dan negen op de tien participanten gaan er mee akkoord dat ze nu beter niet-formeel leren snappen, zeven van de tien stellen dat ze geleerd hebben hoe een internationaal project op te zetten en dat ze in de toekomst, als het relevant is, een internationale dimensie zullen toevoegen aan de eigen werking. Zowel participanten als projectbegeleiders gaan er het minst mee akkoord dat ze hebben leren financiële middelen bij elkaar te zoeken voor het opzetten van een jeugdproject. De grotere belangstelling voor internationaal werken bij de participanten uit zich ook in hun intenties om de contacten die ze hebben opgebouwd in het project te blijven onderhouden en zeven op de tien stellen zelfs dat ze van plan zijn in de toekomst een project op te zetten met mensen die ze hebben leren kennen via het project.

Wat kennis- en waardeontwikkeling betreft, stelt meer dan zeven op de tien participanten dat ze iets hebben bijgeleerd over culturele diversiteit, meer dan de helft heeft iets ontdekt over zichzelf en een even grote proportie heeft iets bijgeleerd over jeugdwerk en jongeren. Ook bij de waarden springt culturele diversiteit eruit. Voor zes op de tien participanten en projectbegeleiders is deze waarde belangrijk geworden. Een even grote groep is geïnteresseerd om jeugdbeleid mee verder vorm te geven en zich in te zetten voor de strijd tegen racisme en vreemdelingenhaat. Vier op de tien projectbegeleiders zijn meer de Europese actualiteit gaan volgen, willen meer mensen uit kansengroepen ondersteunen, zijn meer geïnteresseerd geraakt in jeugdbeleid en willen zich meer inzetten voor de strijd tegen racisme. Vergeleken met het onderzoek van twee jaar terug, is er een verschuiving merkbaar weg van meer jeugdwerkgerelateerde onderwerpen (zoals de ontwikkeling van jeugdbeleid, projectmanagement en niet-formeel en informeel leren) naar meer aandacht voor sociale thema's (zoals solidariteit, mensenrechten en inclusie).

Wat zelfontplooiing betreft, gaan participanten en projectbegeleiders massaal akkoord met uitspraken die er op wijzen dat ze zichzelf beter hebben leren kennen en zichzelf verder ontwikkeld hebben. Bijna negen op de tien van de participanten stellen dat ze beter kunnen omgaan met mensen die verschillend zijn van hen en dat ze beter kunnen omgaan met onverwachte situaties als ze werken met jongeren. Twee derde heeft ook een beter zicht gekregen op hun toekomstige professionele carrière en hebben een beter zicht gekregen op de competenties waaraan ze nog verder moeten sleutelen. Zes op de tien participanten hebben ook een beter zicht op wat ze eventueel nog bij willen leren en eventuele nieuwe onderwijsplannen. Acht op de tien zijn daarbij van plan verder vreemde talen te leren. Bij projectbegeleiders stelt meer dan negen op de tien dat ze een beter zicht hebben gekregen op hun sterktes en zwaktes. Acht op de tien van hen weet aan welke competenties ze verder moeten sleutelen en hebben een beter zicht op hun toekomstige professionele carrière gekregen. De intentie om verder te studeren is bij deze groep lager, maar dat komt omdat een groter deel van hen reeds geïntegreerd is op de arbeidsmarkt.

Vier van de tien participanten voelen zich meer Europeaan en zijn meer geïnteresseerd geraakt in de Europese actualiteit. Voor de helft van de participanten is het beeld van de EU niet veranderd door hun deelname aan het project, maar voor 45% is dit wel het geval. Het beeld van de EU is het meest in positieve zin verbeterd bij deelnemers aan de gestructureerde dialoog en het minst bij deelnemers aan EVS. Zeven op de tien participanten beweren iets bijgeleerd te hebben over het Europees jeugdbeleid. In de tijd zien we een significante daling van het aandeel deelnemers dat zich Europeaan voelt, namelijk van 63% in 2011 naar 43% in 2018. In dezelfde tijd is echter het aandeel deelnemers waarvan het beeld van de EU positief bijgesteld is na hun participatie gestegen van 34% in 2011 naar 45% in 2018.

Ook op het niveau van de organisaties signaleren participanten en projectbegeleiders positieve gevolgen. Meer dan negen op de tien stellen dat hun organisatie nu een groter internationaal netwerk heeft en acht op de tien zien meer methodieken van niet-formeel leren toegepast in de eigen werking. Negen op de tien van hen gaan er mee akkoord dat er meer aandacht en respect is voor culturele diversiteit in de organisatie en een grotere bereidheid kwetsbare jongeren op te nemen in de werking. Het project heeft volgens projectbegeleiders ook invloed op de ruimere, lokale gemeenschap. Zo ontvangt volgens meer dan negen op de tien projectbegeleiders de lokale gemeenschap het project als positief en zijn ze geïnteresseerd andere, gelijkaardige projecten op te stellen. Ook de Europese dimensie van het project wordt gesmaakt. Toch stelt 15% dat de lokale gemeenschap niet actief betrokken is geweest in het project en slechts één op vijf beweert dat de lokale gemeenschap meer moeite doet om jongeren uit kansengroepen te betrekken.

2.4 BETROKKENHEID EN MOTIVATIE

De participanten zijn het meest op de hoogte van Erasmus+: Youth in action via een jeugdorganisatie, via vrienden en kennissen en via een andere organisatie. Ook jeugdorganisaties zijn voor projectbegeleiders het belangrijkste kanaal om betrokken te worden in een project. Daarnaast zijn echter andere organisaties, vrienden en kennissen, maar ook de informatie van het nationaal agentschap belangrijke manieren om betrokken te worden voor projectbegeleiders.

Uit de motivatie van de participanten om deel te nemen, spreekt een hoge mate van leergierigheid. Bijna 80% van de deelnemers doet mee om nieuwe ervaringen op te doen, meer dan de helft wil iets nieuws leren en doet mee omdat het onderwerp van het project hen aanspreekt. Ook de mogelijkheid tot intercultureel contact spreekt twee derde van de participanten aan en iets minder dan de helft doet mee om een ander land te leren kennen. Instrumentele motieven worden in mindere mate vermeld. Zo doet slechts één op drie mee om hun eigen beroepskansen te verbeteren of om een activiteit voor te bereiden. De reden die het minst vermeld wordt, is een externe motivatie: de aanmoediging van anderen. Net iets meer dan 1% stipt deze motivatie aan. Het mag dan ook gerust gesteld worden dat de participanten sterk intrinsiek gemotiveerd zijn.

Het is ruim geweten bij de participanten dat Erasmus+: Youth in Action gesubsidieerd wordt door de EU. Drie op vier van de participanten beweert een Youthpass gekregen te hebben op basis van het huidige project waaraan ze hebben deelgenomen. Bij de projectbegeleiders stelt eveneens drie vierde dat Youthpass is gebruikt in het project. 60% van de participanten stelt dat Youthpass geïntegreerd is in het project en dat het gebruikt wordt als een

reflectiemiddel en een manier om zichzelf te evalueren. Voor 85% van deze deelnemers is dit een goede manier om zich meer bewust te worden van het eigen leren. Slechts één op vijf van hen heeft ooit al eens een Youthpass gebruikt bij een sollicitatie. Degene die het reeds gebruikt hebben zijn er overwegend van overtuigd dat hun vermelding van de Youthpass gewaardeerd werd en zelfs hielp.

2.5 INVULLING EN UITWERKING VAN HET PROJECT

Drie thema's komen prominent aan bod in de projecten volgens de projectbegeleiders: culturele diversiteit, jongeren en jeugdwerk en niet-formeel en informeel leren. Ook onder de projectbegeleiders is er, vergeleken met twee jaar terug, een verschuiving merkbaar weg van jeugdwerkgerelateerde onderwerpen naar meer sociale onderwerpen. Er bestaat een verschil in inhoudelijke invulling van de diverse deelacties van het programma. Volgens een groter aandeel van de projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog komen onderwerpen zoals het Europees jeugdbeleid, structuren en beleid van de EU, actief burgerschap en jeugdbeleid aan bod in hun projecten. Een grotere proportie van de projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen stelt dat solidariteit en culturele diversiteit een onderwerp van hun project is.

Gemiddeld streven projecten 15,8 projectdoelstellingen na. Bijna de helft van de projectbegeleiders beweert zelfs dat alle opgenomen 18 doelstellingen in de vragenlijst doelstellingen van hun project zijn. Twee op de drie projectbegeleiders stellen dat het project culturele diversiteit bevordert. Volgens een even groot deel van hen verbetert het project de sleutelcompetenties van jongeren en stimuleert het de interculturele dialoog. Meer dan de helft van hen beweert dat het niet-formeel en informeel leren in de jeugdsector bevordert en dat de samenhang tussen verschillende manieren van leren aan bod komt in hun project. Eenzelfde aandeel stelt dat het project tracht solidariteit te bevorderen. Projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit stellen in grotere mate dat solidariteit, de ontwikkeling van jeugdbeleid, toekomstige studieplannen, de kwaliteit van het jeugdwerk en Europese samenwerking in hun project nagestreefd worden. De projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog stellen meer dan de andere projectbegeleiders dat in hun project gewerkt wordt aan actief burgerschap en Europees burgerschap.

Informatie over de aanvraag van een project is voor de meerderheid van de projectbegeleiders gemakkelijk te vinden. Een meerderheid vindt deze informatie ook gemakkelijk te verstaan. De financieringsvoorwaarden worden duidelijk en correct bevonden en de betoelaging is passend. Hoewel de rapportage voor de meerderheid van de projectbegeleiders gemakkelijk is, heeft een vierde hier wel moeite mee. Meer dan de helft van de projectbegeleiders vindt de aanvraagprocedure en het beheer van een project gemakkelijk, maar de grootste groep projectbegeleiders heeft hier eigenlijk geen mening over. Hetzelfde geldt voor de digitale tools die de projectbegeleiders ter beschikking staan. De meerderheid die op deze vragen een antwoord kunnen geven, vindt die digitale tools gebruiksvriendelijk, maar eigenlijk heeft de grootste groep van de projectbegeleiders hierover geen uitgesproken mening.

90% van de projectbegeleiders vindt het project goed voorbereid en is tevreden over de samenwerking met de projectpartners tijdens het project. De meeste projectbegeleiders vinden dat de partners respectvol met elkaar samenwerken. Over de samenwerking, de algemene aanpak en de duurzaamheid van het project zijn Belgische projectbegeleiders die gesubsidieerd zijn via een ander nationaal agentschap iets minder enthousiast dan de andere projectbegeleiders.

Dertien procent van de participanten ondervindt problemen omwille van taal waardoor ze minder kunnen participeren aan een project. Dit is het hoogste percentage ooit vastgesteld in de Vlaamse steekproef. Taalproblemen proberen participanten op te lossen via digitale middelen, maar vooral door beroep te doen op medeparticipanten en projectbegeleiders.

De tevredenheid met het project ligt hoog bij participanten. Iedereen raadt anderen aan deel te nemen aan een gelijkaardig project. Iedereen is er mee akkoord dat een deelname aan een project hen persoonlijk verrijkt. Deelname aan een project zet aan tot verdere participatie, want negen op de tien participanten willen nog aan een project deelnemen.

3 INLEIDING

3.1 ERASMUS+: YOUTH IN ACTION

Erasmus+: Youth in Action is een programma van de Europese Unie waarlangs projecten in de brede jeugdsector ondersteund worden. De naam Youth in Action staat voor het programma van 2007 tot en met 2013. Sinds 2014 is het programma het jeugdluik van het Erasmus+-programma, waar ook internationale uitwisselingen in onderwijs en sport, onder vallen. De algemene doelstelling van Erasmus+: Youth in Action is een bijdrage leveren aan het realiseren van de algemene doelstellingen van het nieuwe kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken (2010-2018) (Europese Commissie, 2016).

Naast deze algemene doelstellingen heeft het programma ook enkele specifieke doelstellingen geformuleerd (Europese Commissie, 2016). Deze specifieke doelstellingen zijn:

- Het verhogen van de kerncompetenties en vaardigheden van jongeren
- Het bevorderen van participatie in de democratie in Europa en het actief burgerschap van jongeren
- Het bevorderen van de interculturele dialoog, sociale integratie en solidariteit
- Het verbeteren van de kwaliteit van de jeugdsector door nauwere samenwerking tussen organisaties die zich bezighouden met jeugdzaken
- Het verder ontwikkelen van jeugdbeleid op diverse beleidsniveaus
- Het versterken van de internationale dimensie van de jeugdsector en de bekwaamheid van mensen die met jongeren werken

Het jeugdluik van Erasmus+ probeert dus sleutelcompetenties van jongeren te bevorderen via niet-formeel en informeel leren. Daarnaast promoot het programma het (Europees) burgerschap van jongeren en stimuleert het de samenwerking in de Europese jeugdsector.

Om deze algemene en specifieke doelstellingen te bereiken, is het Erasmus+-programma opgebouwd rond drie kernacties. Deze drie kernacties bestaan uit het bevorderen van individuele mobiliteit, het bevorderen van samenwerking met het oog op innovatie en uitwisseling van goede praktijken en het ondersteunen van verdere beleidsontwikkeling. Kernactie 1 wordt in het jeugdluik ingevuld in de vorm van mobiliteit van jongeren en jeugdwerkers. Ook het Europees vrijwilligerswerk valt hieronder. Kernactie 2 is gericht op het verder opbouwen van de capaciteit van de jeugdsector met het oog op internationale samenwerking en uitwisseling en die bijdragen tot de kwaliteitsontwikkeling van de jeugdsector. Kernactie 3 is onder andere gericht op de deelname van jongeren aan internationale bijeenkomsten die gericht zijn op het bevorderen van de dialoog tussen jongeren en beleidsmakers. De gestructureerde dialoog valt onder deze kernactie.

Mobiliteitsprojecten bestaan uit internationale uitwisselingen van jongeren en mensen werkzaam in de jeugdsector. Internationale jongerenuitwisselingen zijn projecten tussen minstens twee landen die gericht zijn op ontmoeting en samenwerking gedurende een maximumperiode van 21 dagen. Ook het Europees vrijwilligerswerk (EVS) valt onder deze projecten. In deze projecten kunnen jongeren tussen 17 en 30 jaar oud gedurende een maximumperiode van een jaar zich vrijwillig inzetten in een Europees land of één van de partnerlanden van de EU. EVS-projecten zijn dus doorgaans langere projecten, maar daarnaast bestaan er ook kortlopende projecten (vanaf twee weken). EVS-projecten kunnen individuele projecten zijn, maar ook groepsactiviteiten (tot 30 deelnemers). Daarnaast bestaan er ook grootschalige EVS-projecten van minstens 30 vrijwilligers. Jeugdwerkersmobiliteit is dan weer gericht op het versterken van de beroepsontwikkeling van mensen actief in de jeugdsector en dit door deelname aan internationale seminars, vormingen, studiebezoeken, ... Deze mobiliteitsprojecten zijn onder andere gericht op persoonlijke ontwikkeling en het bevorderen van maatschappelijke participatie. Ze streven ook de verdere beroepsontwikkeling van werknemers in de jeugdsector na. Andere doelstellingen van dit soort

projecten zijn het stimuleren van meertaligheid en interculturele competenties van de deelnemers. Voor de betrokken organisaties beoogt het internationale netwerkvorming en het versterken van de internationale dimensie in de eigen werking zodat ze activiteiten kunnen aanbieden die beter afgesteld zijn op de verwachtingen van jongeren. Ten slotte is het ook gericht op het overbruggen van de afstand tussen formeel en niet-formeel leren, beroepsopleidingen en de arbeidsmarkt. Via Youthpass, een certificaat waarin de verworven competenties in een project worden verduidelijkt, probeert het ook verworven competenties te erkennen.

Een tweede soort projecten is gericht op het ondersteunen van vernieuwing en de verspreiding van goede praktijken in de jeugdsector. Hieronder vallen onder andere strategische partnerschappen. Dit zijn projecten die tussen 6 en 36 maanden duren. Ze zijn vooral gericht op het bevorderen van de competenties en vaardigheden van mensen actief in de jeugdsector, het stimuleren van sociale integratie en van nieuwe, digitale praktijken, de selectie van kwalitatief hoogstaande medewerkers in de jeugdsector en de erkenning van vaardigheden en kwalificaties van dit personeel. Specifiek voor de jeugdsector ligt de nadruk op het stimuleren van kwalitatief jeugdwerk, het bevorderen van mondigheid en het bevorderen van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Daarnaast zijn er projecten gericht op beleidshervorming. Hieronder kunnen verschillende initiatieven en projecten vallen, maar relatief het meest gekend is de gestructureerde dialoog. Dit zijn bijeenkomsten, evenementen, raadplegingen of conferenties waarbij jongeren van 13 tot 30 jaar oud met beleidsmakers discussiëren over thema's die betrekking hebben op de verdere beleidsontwikkeling ten aanzien van jeugdzaken. Het is de bedoeling om zo jongeren een stem te geven in het beleid. Minstens 30 jongeren zijn betrokken in deze projecten, die tussen 3 tot 24 maanden duren.

3.2 HET RAY-NETWERK

Dit rapport is een verslag van een onderzoek dat uitgevoerd is door het RAY netwerk (<http://www.researchyouth.eu/>) en dat plaats vond in november 2017-januari 2018 en april-mei 2018 (voor zowel deelnemers aan projecten als voor de projectbegeleiders). RAY staat voor Research-based Analysis and monitoring of the Youth in Action Programme. Het netwerk bestaat sinds 2008 en doet sinds 2009 onderzoek. Het is oorspronkelijk begonnen met 11 leden, maar is intussen uitgegroeid tot een netwerk van 34 nationale agentschappen en hun onderzoekspartners: België (zowel Duitstalige Gemeenschap, Franstalige Gemeenschap als Vlaamse gemeenschap), Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, IJsland, Italië, Kroatië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slowakije, Slovenië, Spanje, de Tsjechische Republiek, Turkije, het Verenigd Koninkrijk, de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië en Zweden. Een nationaal agentschap kan slechts aansluiten bij het netwerk indien het over een onderzoekspartner beschikt. Vlaanderen is lid van het netwerk sinds 2011. Voor Vlaanderen maakt JINT vzw en de Hogeschool West-Vlaanderen – Opleiding Sociaal Werk deel uit van dit netwerk. Het netwerk wordt gecoördineerd door het Oostenrijks nationaal agentschap, Interkulturelles Zentrum en haar onderzoekspartner, het Institute of Educational Studies van de Universiteit van Innsbruck.

Het netwerk wil bijdragen tot een geïnformeerd jeugdbeleid door de resultaten van niet-formeel en informeel leren bij jongeren te onderzoeken (Fennes et al., 2011). Het heeft tot doel Erasmus+: Youth in Action te onderbouwen via wetenschappelijk onderzoek. Het monitort hiervoor de impact van het programma op deelnemers, projectbegeleiders, organisaties en de ruimere omgeving van deze organisaties. Het RAY netwerk doet hiertoe zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek.

Het kwantitatief luik bestaat uit twee meetinstrumenten: een vragenlijst voor deelnemers en één voor projectbegeleiders. Deze twee meetinstrumenten worden iedere bevravingsgolf aangeboden in de talen die vertegenwoordigd zijn in het RAY-netwerk, waaronder het Nederlands. In het begin van de online vragenlijst kunnen de respondenten een taal kiezen waarin ze de vragenlijst wensen in te vullen. Het databestand dat de Universiteit van Innsbruck aanlevert, is in het Engels, behalve de antwoorden op de open vragen. Deze

antwoorden staan in de taal waarin de vragenlijst is ingevuld. In iedere bevragingsgolf worden dezelfde twee vragenlijsten afgenomen. Dit zijn de standaardsurveys van RAY. In deze vragenlijst komen verschillende aspecten aan bod: competentievorming, persoonlijke ontwikkeling, Europese identiteitsvorming, politieke en sociale attitudes, het gebruik van Youthpass, planning en uitvoering van een project bij de projectbegeleiders, achtergrondvariabelen, ...

Deze bevragingen resulteren in twee soorten rapporten: transnationale en nationale rapporten. De transnationale rapporten (zie onder andere Fennes et al., 2011; Fennes et al., 2013; Bammer et al., 2017) worden opgemaakt door het Institute of Educational Studies van de Universiteit van Innsbruck. Deze rapporten zijn gebaseerd op de transnationale dataset, wat de bundeling is van alle nationale data. De nationale onderzoekspartners zijn dan weer verantwoordelijk voor de nationale rapporten. Voor deze nationale analyses zijn richtlijnen afgesproken op het niveau van het RAY netwerk. Deze richtlijnen zijn niet bindend. Een onderzoeker mag afwijken van deze richtlijnen (bijvoorbeeld door kleine aantallen van de nationale steekproeven kunnen sommige analyses van het transnationaal rapport niet gereproduceerd worden) of mag extra onderzoeksdaden stellen.

Voor dit onderzoek heeft het Institute of Educational Studies van de Universiteit van Innsbruck op 28/29 november 923 deelnemers aan projecten uitgenodigd en op 5/6 april 2018 1008 deelnemers van projecten uitgenodigd om te participeren aan een online enquête. In november 2017 zijn dit deelnemers van projecten die door JINT vzw gefinancierd zijn en die geëindigd zijn tussen 9 maanden en 3 maanden vóór de maand van uitnodiging. In de maand november werden dus deelnemers van projecten die geëindigd zijn tussen 1 februari 2017 en 31 augustus 2017 aangeschreven. In april-mei 2018 zijn deelnemers van projecten die liepen vanaf september 2017 tot eind januari 2018 en gefinancierd zijn door Jint vzw aangeschreven. Zo zijn de deelnemers van een heel jaar bereikt. Voor de projectbegeleiders is een gelijkaardige procedure gevolgd. Op 1 november 2017 zijn 181 projectbegeleiders die een project hebben begeleid gedurende 9 maanden tot 3 maanden voorafgaand aan de uitnodigingsdatum en die gefinancierd zijn vanuit Jint vzw, aangeschreven. Op 3 april zijn nog eens 378 projectbegeleiders van projecten die liepen van september 2017 tot eind januari 2018, aangeschreven. Omdat de Vlaamse steekproef is samengesteld uit alle deelnemers en projectbegeleiders van alle projecten die JINT vzw heeft gefinancierd, zitten dus niet enkel Vlamingen in deze steekproef, maar ook de buitenlandse deelnemers en projectbegeleiders waarmee Vlamingen uitwisselingen hebben opgezet. Bovendien vult de Universiteit van Innsbruck deze steekproef aan met alle Belgen die deelgenomen hebben aan een project dat gefinancierd is door een andere nationaal agentschap en Belgische deelnemers/projectbegeleiders aan projecten die plaatsgevonden hebben in België. In totaal participeren 31 landen en 33 nationale agentschappen in de huidige bevraging.

3.3 DE VLAAMSE STEEKPROEF

Van de 1931 bereikte deelnemers aan projecten gefinancierd door Jint vzw, hebben er 528 de vragenlijst voldoende ingevuld. Dit is een responsgraad van 27.34%. Dit is lager dan het transnationaal gemiddeld dat op 31,28% ligt. Bij de projectbegeleiders ligt de respons op 29.16%. 163 van de 559 bereikte projectbegeleiders die gefinancierd zijn door Jint vzw hebben de enquête in voldoende mate ingevuld. Ook dit is lager dan het transnationaal gemiddelde dat op 31.01% ligt. Vergeleken met 2015-2016 is de respons voor deelnemers hoger (23% in 2015-2016), maar lager voor projectbegeleiders (32% in 2015-2016).

De Universiteit van Innsbruck vult dus dit databestand aan met Belgische deelnemers van projecten die door een buitenlands agentschap gefinancierd worden en/of die plaatsvinden in België. Een probleem hierbij is dat buitenlandse agentschappen meestal niet bijhouden tot welke gemeenschap deze deelnemers/projectbegeleiders horen. Ze weten dat deze deelnemers/projectbegeleiders hun residentie hebben in België, maar niet in welk deel van België. Van slechts zes deelnemers en van geen enkele projectbegeleider is dit geweten. De zes deelnemers van wie het geweten is, zijn opgenomen in de Vlaamse steekproef.

In de vragenlijst is er wel gepeild naar regio binnen België waarin deze deelnemers wonen. De deelnemers die in het Vlaams Gewest wonen, zijn opgenomen in de Vlaamse steekproef. Voor de inwoners van het Brussels hoofdstedelijk gewest is er ook rekening gehouden met de taal waarin ze de enquête hebben ingevuld en de taal die ze thuis spreken¹. Inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die de enquête in het Nederlands hebben ingevuld, worden gerekend tot de Vlaamse steekproef. Zo kunnen we 75 deelnemers indelen bij de Vlaamse steekproef. De totale Vlaamse steekproef van 2017-2018 voor de deelnemers omvat daarom 603 deelnemers.

Een gelijkaardige procedure is gevolgd voor de projectbegeleiders. De 163 projectbegeleiders die gefinancierd zijn via Jint vzw zijn aangevuld met projectbegeleiders die door een ander Nationaal Agentschap zijn gefinancierd en die in het Vlaams Gewest wonen of in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de vragenlijst in het Nederlands hebben ingevuld of thuis Nederlands spreken². Uiteindelijk wordt de steekproef zo aangevuld met 23 projectbegeleiders en bestaat de Vlaamse steekproef van projectbegeleiders uit 186 respondenten.

Van de 603 deelnemers wonen er 235 in België (39%). De andere 61% is afkomstig van een ander land. De meest voorkomende landen zijn hier Italië (42), Duitsland (28), Spanje (25) en Roemenië, Letland en Griekenland (telkens 19 deelnemers). In totaal zijn er deelnemers uit 40 verschillende landen vertegenwoordigd in deze Vlaamse steekproef. Qua nationaliteit is de groep zelfs nog meer divers. 50 nationaliteiten zijn aanwezig in de steekproef. Naast de Belgische nationaliteit (200 deelnemers of 33,2%), zijn hier de Italiaanse (41), de Duitse (27), de Spaanse en Griekse (telkens 21), de Letse (19) en de Roemeense en Kroatische (telkens 18) het meest vertegenwoordigd.

69 van de 186 projectbegeleiders (37,1%) wonen in België, 117 van hen zijn inwoner van een ander land. Het frequentst worden hier Duitsland (21) en Italië (10) vermeld, gevolgd door Estland, Griekenland, Georgië, Letland en Roemenië (telkens 6 keer). In het totaal zijn de projectbegeleiders afkomstig uit 30 verschillende landen. In de steekproef van de projectbegeleiders zijn 30 verschillende nationaliteiten vertegenwoordigd. Naast de Belgische (73 projectbegeleiders of 74,2% van de projectbegeleiders van wie we de nationaliteit kennen) komen hier vooral de Duitse (13), de Italiaanse (11), de Letse en Macedonische (telkens 7), de Estse en Georgische (6) en de Griekse en Servische (telkens 5) nationaliteit voor.

Van de 234 deelnemers die woonachtig in België zijn, wonen er 172 (73,5%) in het Vlaams Gewest, 7 (3%) in het Franstalig gedeelte van België (2%) en 55 (23,5%) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De vertegenwoordiging van participanten uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is iets hoger dan in de vorige RAY-bevragingen. In 2015-2016 bedroeg het percentage inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 18%. In eerdere bevragingen was de verhouding tussen het Vlaams en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest eerder 90% tegenover 10%.

Onder de projectbegeleiders in de Vlaamse steekproef zijn er 68 van de 118, van wie we de woonplaats kennen, die in België wonen. 61 van hen wonen in het Vlaams Gewest (89,7%), zeven van hen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (11,3%). Dit is vergelijkbaar met andere bevragingen waar ongeveer 10% van de projectbegeleiders afkomstig is uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

¹ Voor taal hebben we twee variabelen. De eerste variabele is de taal waarin de vragenlijst is ingevuld. Dit is een registratie van alle ingevulde enquêtes. Dat wil zeggen dat we dit weten voor alle deelnemers die de vragenlijst hebben ingevuld. Daarnaast is er in de enquête gevraagd welke thuistaal de deelnemers spreken. Deze vraag komt vrij laat in de enquête en resulteert in meer missings. Er is een grote overeenkomst tussen de taal die thuis gesproken wordt en de taal waarin de enquête is ingevuld. Door deze procedure verliezen we wel een deel van de deelnemers uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Acht van de 88 inwoners van dit gewest (9%) kunnen niet ingedeeld worden bij de Vlaamse of Franstalige Gemeenschap omdat ze thuis niet Nederlands of Frans spreken of de vragenlijst niet in het Frans of het Nederlands hebben ingevuld. Het gaat om deelnemers die de vragenlijst in het Engels (3), het Italiaans (3), het Duits (1) of het Portugees (1) hebben ingevuld.

² Ook hier verliezen we drie van 16 projectbegeleiders die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen (19%), namelijk één inwoner die de vragenlijst in het Engels heeft ingevuld, één projectbegeleider die de vragenlijst in het Fins heeft ingevuld en één iemand in het Portugees.

De meeste participanten, namelijk 260 van de 603 (43,1%), hebben deelgenomen aan een project dat plaats vond in België. Populaire buitenlandse bestemmingen onder participanten zijn Georgië (39), Macedonië (35), Servië (23), Estland en Letland (21) en Finland en Italië (17). In totaal hebben de participanten deelgenomen aan projecten die plaats vonden in 32 verschillende landen. Vergelijken met de steekproef van 2015-2016 neemt een kleiner aandeel deelnemers deel in een project in België (namelijk 68%)

Onder de projectbegeleiders heeft 89 van de 186 projectbegeleiders (47,8%) deelgenomen aan een project dat plaats vond in België. De andere 97 projectbegeleiders (52,2%) hebben deelgenomen aan een project in het buitenland. Ook hier is het percentage projectbegeleiders dat aan een project in België hebben deelgenomen lager dan in 2015-2016 (68%). Hier zijn vaak vernoemde bestemmingen Italië (11), Roemenië (9 keer), Moldavië en Macedonië (8), Finland en Portugal (5) en Polen, Frankrijk en Georgië (telkens 4 keer). In het totaal zijn de projectbegeleiders betrokken geweest in projecten die plaats vonden in 29 verschillende landen.

Erasmus+: Youth in action bestaat uit verschillende deelacties. Het meest populair onder de deelnemers in 2017-2018 zijn jongerenuitwisselingsprojecten. Bijna twee op drie bereikte deelnemers hebben aan deze deelactie van het Erasmus+: Youth in Action programma deelgenomen. Eén op acht van de deelnemers die de vragenlijst hebben ingevuld, hebben deelgenomen aan een project rond jeugdwerkersmobiliteit en één op tien heeft deelgenomen aan de gestructureerde dialoog. Deelname aan TCA- en EVS-projecten komt het minst voor, respectievelijk 8% en 6% .

Vergelijken met twee jaar terug zijn er opmerkelijke verschuivingen. De deelname aan jongerenuitwisselingsprojecten ligt beduidend hoger dan twee jaar terug. Ook de deelname aan TCA-projecten, de gestructureerde dialoog en in mindere mate aan EVS-projecten is gestegen. Terzelfdertijd is de deelname aan jeugdwerkersmobiliteit gedaald. De hogere participatie aan jeugdwerkersmobiliteit in het eerste jaar van het nieuwe Erasmus+: Youth in Action programma en de daaropvolgende daling in participatie aan dit soort projecten kan ook waargenomen worden in de geregistreerde participatiecijfers aan het programma (Stevens, 2017).

Tabel 1: Participatie aan deelacties van Youth in Action door participanten en projectbegeleiders

DEELACTIE	PARTICIPANTEN				PROJECTBEGELEIDERS			
	2017-2018 (N=603)		2015-2016 (N=418)		2017-2018 (N=186)		2015-2016 (N=93)	
	N	%	N	%	N	%	N	%
TCA	48	8.0	6	1.3	0	0.0	0	0,0
Jongerenuitwisselingsprojecten	380	63.0	198	42.2	114	61.3	59	63,4
Jeugdwerkersmobiliteit	78	12.9	219	46.7	15	8.1	31	33,3
Gestructureerde dialoog	60	10.0	27	5,8	24	12.9	2	2,2
EVS	37	6.1	19	4,1	33	17.7	1	1,1

Onder de projectbegeleiders zien we dat twee op drie betrokken is in een jongerenuitwisselingsproject. Bijna één op vijf begeleidt een EVS-project en één op acht een gestructureerde dialoog. Het minst vaak begeleiden de bereikte projectbegeleiders een jeugdwerkersmobiliteit. Hier zien we de belangrijkste verschuiving in vergelijking

tot 2015-2016. Toen was één op drie van de bereikte projectbegeleiders betrokken in de begeleiding van projecten in het kader van jeugdwerkersmobiliteit. Dit soort begeleiders is gedaald, terwijl er meer begeleiders van EVS-projecten en de gestructureerde dialoog vertegenwoordigd zijn in de Vlaamse steekproef.

4 PROFIEL VAN DE PARTICIPANTEN

Eén van de doelstellingen van dit onderzoek is een beeld te krijgen van de deelnemers aan een Erasmus+: Youth in Action project. Daarom volgt in eerste instantie een profielanalyse van de deelnemers aan deze projecten. Het is bovendien de bedoeling van het programma sociale inclusie te bevorderen door kansengroepen te bereiken. Daarom zal nagegaan worden in welke mate deze groepen worden bereikt. De profielanalyse is gebaseerd op deelnemers die deelgenomen hebben aan de bevraging. Dit profiel komt niet altijd overeen met dit van de totale groep deelnemers aan Erasmus+: Youth in Action-projecten. Op bepaalde gebieden (zoals onderwijsniveau, de mate waarin de deelnemers met allerlei problemen worden geconfronteerd, ...) is het wel de enige bron van informatie die er bestaat over de deelnemers.

4.1 GENDER EN LEEFTIJD

De meerderheid van de deelnemers aan het onderzoek is vrouw. 61% van de participanten die in 2017 en 2018 de enquête invulden, is vrouw. 38,5% is man. Drie respondenten duiden de antwoordmogelijkheid 'andere' aan, wat goed is voor 0,5% van de participanten. Deze resultaten verschillen nauwelijks van die van de bevraging die in 2015-2016 is afgenomen.

Tabel 2: Geslacht van de participanten

GESLACHT	2017-2018 (N= 600)		2015-2016 (N=468)	
	N	%	N	%
Vrouw	366	61.0	287	61.3
Man	231	38.5	178	38.0
Ander	3	0.5	3	0.6

Deze vaststelling is eveneens in lijn met vroegere rapporten. Dit wil echter niet zeggen dat er noodzakelijk meer vrouwen dan mannen deelnemen aan Erasmus+: Youth in Action-projecten. Eerder onderzoek toont aan dat de deelname aan deze projecten gelijk verdeeld is over mannen en vrouwen (Stevens, 2015a, Stevens, 2017). Het feit dat er meer vrouwen in de steekproef zitten, is waarschijnlijk eerder het gevolg van de ongelijke deelname aan onderzoek door mannen en vrouwen.

Tabel 3: Leeftijd van de participanten november 2015-februari 2016

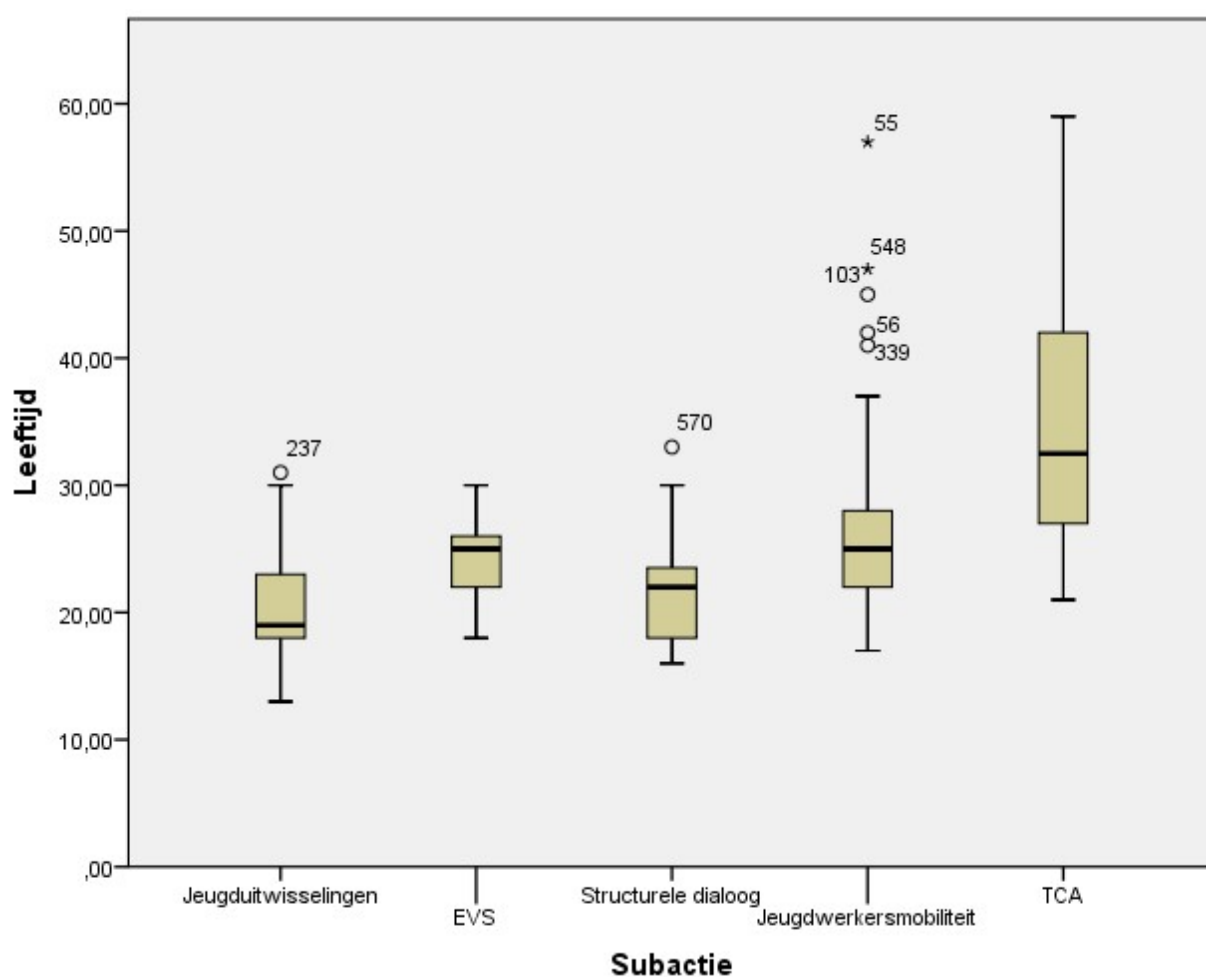
LEEFTIJDSCATEGORIE	2017-2018 (N= 600)		2015-2016 (N=468)	
	N	%	N	%
0 tot en met 14 jaar	3	0.5	9	1.9
15 tot en met 17 jaar	100	16.6	68	14.5
18 tot en met 25 jaar	354	58.7	205	43.8
26 jaar en ouder	146	24.2	186	39.7

De leeftijd van de participanten varieert tussen 13 en 59 jaar oud. De gemiddelde leeftijd is 22,7 jaar oud (in 2015-2016 was dit nog 26 jaar). Dit is vergelijkbaar met de onderzoeken uit de periode 2011-2013, waar de gemiddelde leeftijd 23 jaar bedroeg (Stevens, 2015b). 50% van deze steekproef is jonger dan 21 jaar oud (in 2015-2016 was dit 23 jaar). De meest voorkomende leeftijd is 18 jaar (in 2015-2017 was dit 17 jaar).

Indien we leeftijdscategorieën bekijken, dan is de grootste groep deelnemers in de enquête tussen 18 en 25 jaar oud. Bijna zes op de tien deelnemers behoren tot deze doelgroep. Hoewel in 2015-2016 deze leeftijdsgroep ook het meest vertegenwoordigd is onder de deelnemers, is er toch een opmerkelijke stijging van deze leeftijdsgroep vergeleken met twee jaar terug. 17,1% van de bevroegden is jonger dan 18 jaar en bijna één op vier is ouder dan 25 jaar oud, wat opmerkelijk lager is dan twee jaar geleden en wat de verklaring kan bieden waarom de gemiddelde leeftijd in de huidige bevraging gemiddeld lager is dan twee jaar terug. Dit kan dan weer toegeschreven worden doordat er een kleiner aandeel deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit en een groter aandeel deelnemers aan jongerenuitwisselingsprojecten zijn.

De jongste groep deelnemers zijn de deelnemers aan jongerenuitwisselingen. De gemiddelde leeftijd van deze deelnemers is 20,4 jaar oud. Ook in 2015-2016 was dit het geval. Daarna volgen de deelnemers aan de gestructureerde dialoog en aan EVS. Zij zijn respectievelijk gemiddeld 21,4 jaar (22,5 in 2015-2016) en 24,2 jaar (in 2015-2016 was dit lager, namelijk 22,7 jaar). De deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit zijn gemiddeld 26,5 jaar oud (31,5 in 2015-2016). De oudste groep deelnemers zijn deelnemers aan TCA-projecten. De gemiddelde leeftijd van deze groep is 34,7 jaar oud (37 jaar in 2015-2016). Vergeleken met twee jaar terug zijn de deelnemers aan alle subacties, op jongerenuitwisselingen en EVS na, gemiddeld jonger in de huidige bevraging. Onderstaande boxplot toont aan dat de variatie in leeftijd van de deelnemers het grootst is onder de TCA-deelnemers en de deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteitsprojecten. Bovendien wordt de gemiddelde leeftijd van deze laatste groep omhoog getrokken door enkele uitbijters die 40 jaar en ouder zijn. Participanten die gesubsidieerd worden door Jint vzw zijn gemiddeld iets jonger (22,5 jaar gemiddeld) dan de participanten die gefinancierd zijn door andere agentschappen (23,7 jaar gemiddeld). Ook in 2015-2016 was dit zo en zelfs nog meer uitgesproken (namelijk 26,3 versus 29,5 jaar). Inwoners van België (gemiddeld 23,7 jaar) zijn iets ouder dan inwoners van andere landen (22 jaar) in de steekproef. Ook dit was het geval twee jaar terug, hoewel beide groepen gemiddeld ouder waren toen, 27,3 jaar en 25,5 jaar respectievelijk.

Figuur 1: Boxplot van leeftijd volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action in 2017-2018

4.2 WOONPLAATS

Iets meer dan de helft van de participanten woont in een grootstad of een stad. Dit is iets minder dan vergeleken in de steekproef van 2015-2016. Onder deze stedelijke gebieden vallen de grote Vlaamse steden zoals Brussel, Antwerpen, Gent, Brugge en Leuven.

Tabel 4: Woonplaats van de participanten

WOONPLAATS	2017-2018 (N= 530)		2015-2016 (N= 420)	
	N	%	N	%
Een grootstedelijk gebied (meer dan 500.000 inwoners)	151	28.5	130	31.0
Een stedelijk gebied (100.00 tot 500.000 inwoners)	121	22.8	108	25.7
Een voorstad van een stedelijk of grootstedelijk gebied	21	4.0	29	6.9
Een tussengebied (meer dan 25.000 maar minder dan	77	14.5	55	13.1

100.000 inwoners)

Een kleine stad (5.000 tot 25.000 inwoners)	86	16.2	47	11.2
Een landelijk gebied dicht bij een stedelijk of grootstedelijk gebied (minder dan 5000 inwoners, maar binnen 45 minuten reizen naar een stad met meer dan 100.000 inwoners)	52	9.8	38	9.0
Een landelijk gebied (minder dan 5.000 inwoners en meer dan 45 minuten reizen naar een stad met meer dan 100.000 inwoners)	22	4.2	13	3.1

Naar gewest zien we dat 37 van de 45 inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (82%) stellen dat ze in een grootstedelijk gebied wonen, 5 van de 45 (11%) in een stedelijk gebied³ en één iemand in een voorstad van een stedelijk gebied (2,2%). Opvallend is dat één inwoner van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest stelt in een kleine stad te wonen⁴ en één iemand in een landelijk gebied dichtbij een grootstad. In het Vlaams gewest woont slechts 12% in een grootstad. Enkel Antwerpen voldoet hierbij aan de vooropgestelde definitie van een stad met meer dan 500.000 inwoners. In de totale bevolking van het Vlaams gewest is Antwerpen goed voor 8% van de totale bevolking. Een kwart van de deelnemers in de steekproef van 2017-2018 die in het Vlaams gewest wonen, woont in een stedelijk gebied (dat wil zeggen Gent, Brugge of Leuven). Deze drie steden zijn goed voor 7% van de totale bevolking van het Vlaams gewest. Zes procent stelt in een voorstad van een stedelijk gebied te wonen. Eén vijfde van de deelnemers die in het Vlaams gewest wonen, duidt een tussengebied aan (een gemeente of stad met 25.000 tot 100.000 inwoners). Eén derde (33.5%) van de bevolking van het Vlaams gewest woont in een gemeente of stad met dit bevolkingsaantal⁵. Een vijfde van de deelnemers die in Vlaanderen wonen, beweert in een kleine stad te wonen. Dit is een gemeente of stad met een bewonersaantal tussen 5 000 en 25 000 inwoners. 48% van de inwoners van het Vlaams gewest woont in dergelijke gemeente of stad. 18% van de deelnemers in de steekproef van 2017-2018 beweert in een ruraal gebied te wonen. Waarschijnlijk is dit een verkeerde perceptie of hebben mensen onder woonplaats een deelgemeente verstaan, want in Vlaanderen zijn er slechts 12 gemeenten met een bewonersaantal kleiner dan 5000. In het totaal vertegenwoordigen deze gemeenten slechts 0,5% van de bevolking van het Vlaams gewest.

³ Het verschil in antwoord kan toegeschreven worden aan hoe Brussel begrepen wordt door de respondenten. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telde op 1 januari 2018 1.191.041 inwoners (Federale overheidsdienst Binnenlandse Zaken, 2018). Respondenten die het Hoofdstedelijk Gewest als woonplaats beschouwen, zullen zich ingedeeld hebben bij de grootstad. De gemeenten die het Hoofdstedelijk Gewest uitmaken zijn echter nooit gefusioneerd. Drie gemeenten in het Hoofdstedelijk Gewest (namelijk Brussel Stad, Anderlecht en Schaarbeek) tellen meer dan 100.000 inwoners. Inwoners van deze gemeenten, die het gemeentelijk niveau als woonplaats nemen, zullen zich waarschijnlijk ingedeeld hebben bij een stedelijk gebied.

⁴ Enkel Sint-Agatha-Berchem en Koekelberg voldoen aan de vooropgestelde definitie van een gemeente met een inwonersaantal tussen 5.000 en 25.000 (Federale overheidsdienst Binnenlandse Zaken, 2018).

⁵ Het zou hier te ver gaan om al deze gemeenten en steden op te noemen, maar het gaat hier over centrumsteden zoals Hasselt, Genk, Mechelen, Turnhout, Aalst, Oostende, Halle, Sint-Niklaas, Kortrijk, ..., maar ook over grotere gemeenten zoals Evergem, Izegem, Brasschaat, Schoten, Heist-op-den-Berg, Willebroek, Geel, Dilbeek, Grimbergen, Heusden-Zolder, Maaseik, Lanaken, Zottegem, Ronse, Leper, ... (Federale overheidsdienst Binnenlandse Zaken, 2018).

Tabel 5: Woonplaats van de participanten volgens gewest

WOONPLAATS	VLAAMS GEWEST (N= 146)		BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST (N= 45)	
	N	%	N	%
Een grootstedelijk gebied (meer dan 500.000 inwoners)	17	11.6	37	82.2
Een stedelijk gebied (100.00 tot 500.000 inwoners)	36	24.7	5	11.1
Een voorstad van een stedelijk of grootstedelijk gebied	8	5.5	1	2.2
Een tussengebied (meer dan 25.000 maar minder dan 100.000 inwoners)	30	20.5	0	0.0
Een kleine stad (5.000 tot 25.000 inwoners)	29	19.9	1	2.2
Een landelijk gebied dicht bij een stedelijk of grootstedelijk gebied (minder dan 5000 inwoners, maar binnen 45 minuten reizen naar een stad met meer dan 100.000 inwoners)	24	16.4	1	2.2
Een landelijk gebied (minder dan 5.000 inwoners en meer dan 45 minuten reizen naar een stad met meer dan 100.000 inwoners)	2	1.4	0	0.0

Tussen inwoners van België en andere landen zijn er in de steekproef van 2017-2018 niet zo veel uitgesproken verschillen. 55,3% van de inwoners van een ander land leeft in een grootstad, stedelijk gebied of een voorstad van zo een gebied tegenover 54,2% van de Belgische inwoners. Een iets hoger percentage Inwoners van België (15,6%) leeft in een tussengebied dan niet-inwoners van België (13,9%). Een even groot aandeel van Belgische inwoners en inwoners van andere landen leeft in een kleine stad (namelijk 16%) en 14% van hen leeft in een ruraal gebied. Ook uit dit onderzoek blijkt dat participatie aan Erasmus+: Youth in Action vooral een stedelijk fenomeen is. Inwoners van stedelijke en grootstedelijke gebieden zijn namelijk oververtegenwoordigd in de steekproef.

4.3 OPLEIDINGSSTATUUT

Twee derden van de deelnemers (66,3%) volgde op het moment dat ze in het project stapten, een opleiding of één of andere vorming. Meer dan de helft van deze deelnemers is student in het hoger onderwijs (54%) en twee op vijf volgt les in het secundair onderwijs. De schoolgaande jeugd is hierdoor goed voor 63.3% van de totale groep deelnemers die de vragenlijst heeft ingevuld. Dit is vergelijkbaar met de vorige steekproeven waar het percentage scholieren en studenten schommelde rond de 60% tot 65%. Enkel in 2013 lag dit percentage lager. Het bedroeg toen ongeveer de helft van de steekproef. Een ander verschil is dat het percentage studenten hoger is dan het percentage scholieren. Een waarneming dat ook vastgesteld is in de 2015-2016 steekproef, maar niet in de oudere steekproeven.

Vergeleken met de bevraging in 2015-2016 lijkt het percentage scholieren en studenten hoger te liggen, maar dat is grotendeels een afgeleide van de vraagstelling. In 2015-2016 is de optie 'niet in opleiding of in training' aangeboden, in de huidige bevraging niet. Als we deze antwoordmogelijkheid buiten beschouwing laten in 2015-2016, dan stijgt het percentage scholieren in deze steekproef naar 41% en het percentage studenten naar 47%. Dat wil zeggen dat er in de huidige steekproef er een iets groter percentage studenten is dan in 2015-2016 en een kleiner aandeel participanten dat een andere vorm van training of vorming volgt.

Tabel 6: Opleiding of vorming van de participanten net voor het project

OPLEIDING/VORMING	2017-2018 (N=329)		2015-2016 (N=398/N= 279)	
	N	%	N	% ⁶
Een leerling in het secundair onderwijs	139	42.2	114	28.6/40.9 ⁷
Een student in het hoger onderwijs	170	54.1	131	32.9/47.0
Een leerjongen/Stagiair	11	3.3	8	2.0/2.9
Een andere vorm van opleiding of training	27	8.2	34	8.5/12.2
Niet in opleiding of training	-	-	122	30.7

Een vergelijking tussen inwoners van België en inwoners van andere landen toont aan dat er in 2017-2018 er een groter aandeel secundaire scholieren is onder de Belgische inwoners dan onder de inwoners van andere landen. Onder de inwoners van de andere landen is er dan weer een groter aandeel studenten hoger onderwijs, stagiairs en deelnemers dat een andere opleiding volgt. Vergeleken met de steekproef van 2015-2016 is het groter aandeel studenten in de huidige steekproef vooral toe te schrijven aan het hoger percentage studenten onder de inwoners van andere landen. Bovendien waren de verschillen tussen de verdeling scholieren/studenten naargelang land van woonst niet zo uitgesproken in 2015-2016 dan in de huidige steekproef.

Tabel 7: Opleiding of vorming van de participanten net voor het project land van woonst - percentages

OPLEIDING/VORMING	2017-2018 (N= 329)		2015-2016 (N= 279)	
	Ander land (N=204)	België (N=125)	Ander land (N=198)	België (N=81)
Een leerling in het secundair onderwijs	36.3	52.0	39.4	44.4
Een student in het hoger onderwijs	59.3	45.6	46.5	48.1
Een leerjongen/Stagiair	4.9	0.8	3.0	2.5

⁶ De percentages in deze tabel tellen hoger op dan 100% omdat meerdere antwoorden mogelijk jeugdwerkersmobiliteit, de gestructureerde dialoog waren.

⁷ Het tweede cijfer in deze kolom wijst op het percentage deelnemers zonder de antwoordmogelijkheid 'niet in opleiding of in training'.

Een andere vorm van opleiding of training	10.8%	4.0	13.1	9.9
---	-------	-----	------	-----

Het opleidingsprofiel van de deelnemers aan de verschillende deelacties van Erasmus+: Youth in action varieert heel sterk. Zo studeert slechts 22% van de deelnemers aan TCA-projecten en 78% van hen heeft hun schoolcarrière reeds achter de rug. Bij EVS-deelnemers is 29% nog student en 61% niet meer. Onder deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit zit nog 52% op de schoolbanken. Onder de deelnemers aan jongerenuitwisselingen is meer zes op tien nog leerling of student en bij de deelnemers aan de gestructureerde dialoog is dit zelfs meer dan 80%.

Ook de verdeling tussen leerlingen en studenten verschilt naargelang deelactie. Zo zijn zo goed als alle deelnemers aan TCA-projecten, die nog school lopen, student. Onder de schoolgaande deelnemers aan jongerenuitwisselingen is meer dan de helft nog scholier, terwijl de meerderheid van de schoolgaande deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit, EVS-projecten en in iets minder uitgesproken mate de gestructureerde dialoog student zijn.

Tabel 8: Opleiding of vorming van de participanten net voor het project volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages (N=329)

OPLEIDING/VORMING	TCA (N=11)	JONGERENUIT WISSELING (N=266)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N=38)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N=43)	EVS (N = 11)
Een leerling in het secundair onderwijs	0,0	51,3	13,2	37,2	18,2
Een student in het hoger onderwijs	90,9	44,2	81,6	65,1	81,8
Een leerjongen/ Stagiair	0,0	4,0	5,3	0,0	0,0
Een andere vorm van opleiding of training	9,1	8,8	13,2	2,3	0,0

Onder de deelnemers aan projecten die gefinancierd zijn door Jint vzw en andere nationale agentschappen zijn er niet zo veel verschillen qua schoolgaande deelnemers. Er is een iets grotere vertegenwoordiging van studenten onder de deelnemers aan projecten die gefinancierd worden door een ander nationaal agentschap (57% versus 54%). Participanten die een andere vorm van training volgen komen dubbel zo vaak voor bij de deelnemers aan projecten gefinancierd door Jint dan onder de deelnemers aan een project gefinancierd door een ander nationaal agentschap (9% versus 4%).

4.4 BEROEPSSTATUUT

Wat beroepsstatuut betreft, is twee derden van de participanten nog student of scholier. Van de participanten die niet langer studeren is het overgrote deel tewerkgesteld. De grootste groep van hen is voltijds tewerkgesteld. Eén

op vijf van de deelnemers werkt voltijds. Dit is één van de laagste waargenomen graden van voltijdse tewerkstelling in de Vlaamse steekproeven sinds de eerste deelname in 2011. Normaal schommelt de voltijdse tewerkstelling bij de deelnemers rond 25% in vorige bevragingen. De graad van deeltijdse tewerkstelling (19.6%) is dan weer de hoogst waargenomen in alle steekproeven waaraan Vlaanderen heeft deelgenomen. De hoogste waarneming tot nu toe was in de steekproef van 2013. Toen bedroeg het 13%. Het percentage zelfstandigen is in deze bevraging gelijkaardig aan die van 2013 en 2015-2016. 30 van de bereikte participanten, die deelnamen aan de bevraging, zijn werkloos. Dat is 6% van deze participanten en ook dit is vergelijkbaar met de vorige steekproeven. Deelnemers die werkloos zijn, zijn dit minstens al voor drie maanden. Gemiddeld zijn deze deelnemers acht maanden werkloos. Negen van de 26 (34,6%) zijn minstens al 12 maanden werkloos. Dit is vergelijkbaar met de resultaten uit 2015-2016. Drie op tien participanten doet aan vrijwilligerswerk. Ook dit is het hoogst waargenomen percentage ooit in de Vlaamse steekproeven tot nu toe. Het percentage deelnemers dat een stage deed, is in de huidige bevraging dubbel zo hoog als in de vorige steekproef van 2015-2016. Hetzelfde geldt voor het aandeel deelnemers die geen betaald werk verricht, maar bijvoorbeeld zorg draagt of huishoudelijk werk doet. Ook dit is een verdubbeling van het aandeel deelnemers vergeleken met dit percentage in de 2015-2016 steekproef.

Tabel 9: Beroepsstatuut van de participanten net voor het project

BEROEPSSTATUUT	2017-2018 (N= 501)		2015-2016 (N= 386)	
	N	%	N	% ⁸
Nog steeds in het onderwijs of vorming	332	66.3	209	54.1
Voltijds tewerkgesteld	98	19.6	126	32.6
Deeltijds tewerkgesteld	88	17.6	49	12.7
Zelfstandige	30	6.0	30	7.8
Werkloos	30	6.0	25	6.5
Vrijwilliger	148	29.5	95	24.6
Stagiair	51	10.2	21	5.4
Niet in betaald werk/huishouden	27	5.4	11	2.8

Zowel onder de inwoners van België als de andere landen is twee derde van de bereikte deelnemers nog studerende. De lager gemiddelde leeftijd is hiervoor mogelijks een verklaring voor. De voltijds tewerkgestelden is iets hoger onder de inwoners van België, maar vergeleken met de steekproef van 2015-2016 is het percentage voltijds tewerkgestelden onder de inwoners van België met 20% gedaald. Daardoor komt de graad van voltijdse tewerkstelling opnieuw op het niveau van de vorige bevragingen waar deze telkens tussen 20% en 30% schommelde.

Er doet zich ook een daling van het voltijds tewerkgestelden onder de inwoners van andere landen voor, maar deze daling is veel minder uitgesproken. Zoals gebruikelijk ligt de graad van deeltijdse tewerkstelling en de graad

⁸ De percentages in deze tabel tellen hoger op dan 100% omdat meerdere antwoorden mogelijk waren.

van zelfstandige tewerkstelling hoger onder inwoners van andere landen dan onder inwoners van België. Bij beide groepen zien we een kleine stijging van de deeltijdse tewerkstellingsgraad vergeleken met twee jaar terug, hoewel deze stijging iets meer uitgesproken is onder de inwoners van andere landen. De mate van zelfstandige tewerkstelling daalt dan weer iets onder beide groepen vergeleken met twee jaar terug. Net zoals in het onderzoek van twee jaar terug, ligt het percentage vrijwilligers hoger bij de inwoners van andere landen dan onder Belgische inwoners. Voor 2015 waren deze percentages altijd in dezelfde grootteorde. De stijging in het aandeel vrijwilligers onder de deelnemers doet zich zowel voor onder de Belgische inwoners als onder de inwoners van de andere landen. Het aandeel stagiairs is hoger onder de inwoners van andere landen vergeleken met dit aandeel onder Belgische inwoners. Bij beide groepen neemt het aandeel stagiairs toe over de tijd.

Tabel 10: Beroepsstatuut van de participanten net voor het project volgens land van woonst - percentages

Beroepsstatuut	2017-2018 (N=501)		2015-2016 (N= 386)	
	Ander land (N = 309)	België (N= 192)	Ander land (N = 234)	België (N= 152)
Nog steeds in het onderwijs of vorming	66.7	65.6	58.4	47.4
Voltijds tewerkgesteld	17.8	22.4	26.1	42.8
Deeltijds tewerkgesteld	21.4	11.5	15.0	9.0
Zelfstandige	7.4	3.6	9.6	4.8
Werkloos	5.5	6.8	5.6	7.9
Vrijwilliger	33.0	24.0	27.4	20.4
Stagiair	11.3	8.3	6.0	4.6
Niet in betaald werk/huishouden	7.4	2.1	3.4	2.0

Naar financierend nationaal agentschap zien we dat er een hoger percentage studeren zijn onder de Belgen die deelnemen aan een project dat gefinancierd wordt door een ander nationaal agentschap dan onder de deelnemers gefinancierd door Jint. In 2015-2016 kan juist het omgekeerde waargenomen worden.

Tabel 11: Beroepsstatuut van de participanten net voor het project volgens subsidiërend agentschap - percentages

Beroepsstatuut	2017-2018 (N= 501)		2015-2016 (N= 386)	
	Ander nationaal agentschap (N = 60)	Jint vzw (N = 441)	Ander nationaal agentschap (N = 46)	Jint vzw (N = 340)
Nog steeds in het onderwijs of vorming	73.3	65.3	41.3	55.9
Voltijds tewerkgesteld	25.0	18.8	56.5	29.4

Deeltijds tewerkgesteld	5.0	19.3	2.2	14.1
Zelfstandige	3.3	6.3	2.2	8.5
Werkloos	5.0	6.1	8.7	6.2
Vrijwilliger	31.7	29.3	15.2	25.9
Stagiair	8.3	10.4	0.0	6.2
Niet in betaald werk/huishouden	3.3	5.7	0.0	3.2

De voltijdse tewerkstelling is hoger onder de Belgen die deelnemen aan een project gefinancierd door een ander nationaal agentschap, terwijl de deeltijdse tewerkstelling hoger ligt bij deelnemers aan een project gesubsidieerd via Jint vzw. De voltijdse tewerkstelling is afgenomen bij beide groepen, maar vooral bij Belgen die uitgezonden zijn via een ander nationaal agentschap. De deeltijdse tewerkstelling is dan weer lichtjes toegenomen bij beide groepen. Het aandeel vrijwilligers lag in 2015-2016 hoger bij de deelnemers uitgezonden via Jint. In 2017-2018 is het aandeel vrijwilligers in beide groepen vergelijkbaar. Dit komt omdat het percentage vrijwilligers onder de Belgen die gefinancierd zijn via een andere nationale agentschap verdubbeld is tussen 2015-2016 en 2017-2018.

Tabel 12: Beroepsstatuut volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages

BEROEPSSTATUUT	TCA (N=42)	JONGERENUIT WISSELING (N=307)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N=72)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N=48)	EVS (N = 32)
Nog steeds in het onderwijs of vorming	26,2	74,4	54,2	89,6	34,4
Voltijds tewerkgesteld	64,3	11,4	31,9	12,5	21,9
Deeltijds tewerkgesteld	16,7	19,5	13,9	10,4	18,8
Zelfstandige	9,5	2,4	12,5	6,3	0,0
Werkloos	4,8	2,9	15,4	6,3	15,6
Vrijwilliger	14,3	30,3	45,8	16,7	25,0
Stagiair	7,1	7,2	11,1	25,0	18,8
Niet in betaald werk/huishouden	0,0	6,2	4,2	8,3	3,1

Een opdeling naar deelactie leert dat studerenden vooral voorkomen onder de deelnemers aan jongerenuitwisselingen, de gestructureerde dialoog en jeugdwerkersmobiliteit. Voltijdse tewerkstelling komt het vaakst voor bij de deelnemers aan TCA-projecten. Ook onder de deelnemers aan projecten rond jeugdwerkersmobiliteit is één op drie voltijds tewerkgesteld. Deeltijdse tewerkstelling komt het meest voor onder deelnemers aan jongerenuitwisselingen en deelnemers aan EVS-projecten. Deelnemers in een zelfstandigenstatuut komen het relatief meest voor bij TCA/jeugdwerkersmobiliteit. Werkloosheid komt relatief meer voor bij de deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit en EVS-projecten. Deelnemers aan jongerenuitwisselingen, EVS-projecten, maar vooral aan jeugdwerkersmobiliteit doen relatief meer aan vrijwilligerswerk dan deelnemers aan andere deelacties. Stage lopen komt het meest voor onder de deelnemers aan de gestructureerde dialoog.

4.5 OPLEIDINGSNIVEAU

Het opleidingsniveau van de participanten is hoog. Meer dan de helft van de participanten heeft een hoger diploma en een kwart van de participanten heeft een diploma hoger algemeen secundair onderwijs. Dit is waarschijnlijk nog een onderschatting van het werkelijk opleidingsniveau dat deze groep zal bereiken, want meer twee op drie van hen is nog bezig met hun opleiding.

Tabel 13: Hoogst behaald diploma van de participanten net voor het project

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	2017-2018 (N= 529)		2015-2016 (N= 418)	
	N	%	N	%
Lagere school	13	2.5	10	2.4
Lager secundair onderwijs	54	10.2	42	10.0
Hoger technisch secundair onderwijs	17	3.2	9	2.2
Hoger algemeen secundair onderwijs	153	28.9	101	24.2
Hoger beroepssecundair onderwijs en specialisatiejaar	18	3.4	14	3.3
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	274	51.8	242	57.9

Vergeleken met het onderzoek van twee jaar terug is er een hoger percentage deelnemers dat als hoogste diploma secundair onderwijs heeft behaald en een lager percentage deelnemers met al een diploma hoger onderwijs. Opnieuw is het feit dat we hier een lagere leeftijdsgroep hebben vergeleken met twee jaar terug de mogelijke verklaring. De huidige bevindingen zijn gelijklopend met die van de vorige steekproeven. Het percentage deelnemers met een hoger diploma is telkens meer dan 50% en het percentage met een diploma hoger algemeen secundair onderwijs schommelt in die bevestigingen tussen 16% en 25%. Enkel in de steekproef van 2014 is een groter percentage participanten aanwezig dat hoogstens een diploma lager secundair onderwijs heeft behaald, maar in dat onderzoek was er een grotere vertegenwoordiging van participanten die nog bezig waren met de secundaire school. Het percentage deelnemers met een hoger onderwijsdiploma was in 2013 opvallend hoger (namelijk 70%), maar in die steekproef was de gemiddelde leeftijd dan weer hoger en had een opvallend hoger percentage al hun studies afgerond.

Tabel 14: Vergelijking hoogst behaald diploma van de participanten uit de Vlaamse steekproef 2017-2018 vergeleken met JOP-gegevens - percentages

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	JOP (2013)	ERASMUS+: YIA 2017-2018
Hoogstens lagere school	4,6	2,5
Lager secundair onderwijs	5,4	10,6
Hoger secundair onderwijs	41.6	36.3
Hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	48.1	50,5

Indien we de gegevens beperken tot participanten tussen 14 en 30 jaar oud die in het Vlaams of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen, dan kunnen we onze gegevens vergelijken met die uit de Jop-monitor (JOP, 2018a). Deze vergelijking leert dat vooral de middengeschoolden minder vertegenwoordigd zijn in onze steekproef en dat er een kleine oververtegenwoordiging is van participanten met een hoger diploma. De belangrijkste verklaring voor deze verschillen is dat in onze steekproef meer studenten uit het hoger onderwijs vertegenwoordigd zijn (54% van de schoolgaande participanten in onze steekproef doet dit in het hoger onderwijs tegenover slechts 40% in de Jop-monitor) en minder secundaire scholieren (42% in onze steekproef tegenover 60% in de Jop-steekproef). Opvallend is dat de laaggeschoolden nauwelijks ondervertegenwoordigd zijn in de Vlaamse steekproef van 2017-2018. Een zelfde vaststelling werd gedaan in de steekproef van 2016-2017.

In de huidige steekproef is er nauwelijks verschil in opleidingsniveau volgens land van woonst. 48% van de Belgische inwoners en 52% van de inwoners van een ander land hebben reeds een hoger diploma behaald. 31% van de niet-Belgische inwoners heeft hoogstens een diploma hoger secundair onderwijs tegenover 28% van de Belgische inwoners. In 2015-2016 was dit toch enigszins anders. Bijna zeven op de tien Belgische inwoners hadden als hoogst behaald diploma een hoger diploma. Bij de inwoners van andere landen lag dit percentage op 50%. In de steekproef van 2015-2016 hadden de inwoners van België een hogere gemiddelde leeftijd vergeleken met de inwoners van andere landen waardoor een groter aandeel van hen al hun opleiding had voltooid vergeleken met de inwoners van andere landen in die steekproef. In de huidige steekproef is er geen leeftijdsverschil naargelang land van woonst en in beide groepen zit ongeveer twee op drie nog op de schoolbanken.

Tabel 15: Hoogst behaald diploma van de participanten net voor het project volgens land van woonst – percentages

Hoogst behaald diploma	2017-2018 (N= 511)		2015-2016 (N=418)	
	Inwoner van een ander land (N=324)	Inwoner van België (N=187)	Inwoner van een ander land (N=261)	Inwoner van België (N=157)
Lagere school	1.5	4.3	2.3	2.5
Lager secundair onderwijs	12.0	8.0	13.0	5.1
Hoger technisch secundair onderwijs	0.9	7.0	1.9	2.5

Hoger algemeen secundair onderwijs	30.9	27.8	27.2	19.1
Hoger beroepssecundair onderwijs en specialisatiejaar	2.5	5.3	4.6	1.3
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	52.2	47.6	51.0	69.4

Zowel de helft van de deelnemers gesubsidieerd door Jint als door een andere nationaal agentschap hebben reeds een diploma hoger onderwijs behaald. Onder de deelnemers aan een project gefinancierd langs Jint is er wel een hoger percentage deelnemers met een diploma hoger secundair onderwijs (31%) dan onder de deelnemers gefinancierd langs een ander nationaal agentschap (20%), waardoor het hoogst behaalde diplomaniveau onder de deelnemers aan projecten gesubsidieerd door Jint vzw iets minder hoog is dan de deelnemers aan projecten gesubsidieerd door andere nationale agentschappen. De gemiddelde leeftijd van deelnemers gesubsidieerd door andere agentschappen (23 jaar) is gemiddeld iets hoger dan dat van de participanten gesubsidieerd door Jint vzw (21,6 jaar). Onder de deelnemers gefinancierd door Jint is er een groter percentage jongeren dat een stage of een andere vorm van training volgt.

Over de tijd is er een daling van het percentage deelnemers, gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap met een diploma hoger onderwijs van 70% naar 50%. Het aandeel van alle andere opleidingsniveaus stijgt bij deze deelnemers. Deze stijging is het meest uitgesproken voor deelnemers met ten hoogste een diploma lager secundair onderwijs. Onder de deelnemers gesubsidieerd door Jint vzw zijn er geen opmerkelijke verschuivingen over de tijd.

Tabel 16: Hoogst behaald diploma van de participanten net voor het project volgens subsidiërend agentschap – percentages

	2017-2018 (N= 511)		2015-2016 (N= 418)	
Hoogst behaald diploma	Ander agentschap (N=59)	Jint vzw (N=452)	Ander agentschap (N=47)	Jint vzw (N=371)
Lagere school	3.4	2.4	2.1	2.4
Lager secundair onderwijs	13.6	10.2	4.3	10.8
Hoger technisch secundair onderwijs	5.1	2.9	2.1	2.2
Hoger algemeen secundair onderwijs	20.3	31.0	19.1	24.8
Hoger beroepssecundair onderwijs en specialisatiejaar	6.8	3.1	2.1	3.5
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	50.8	50.4	70.2	56.3

De enige groep, waarin deelnemers met een lager diploma nog enigszins vertegenwoordigd zijn, is bij de deelnemers aan jongerenuitwisselingen. Zoals we eerder al hebben gezien, is meer dan de helft van deze groep nog leerling in het secundair onderwijs. Dit is de meest waarschijnlijke verklaring waarom in deze groep het meest jongeren met een lager diploma vertegenwoordigd zijn. Een derde van deze deelnemers heeft een diploma van hoger algemeen secundair onderwijs. Ook onder de deelnemers van jeugdwerkersmobiliteit, de gestructureerde dialoog en EVS-projecten komt dit diploma onder een kwart van de deelnemers voor. Deelnemers aan jongerenuitwisselingen hebben het minst vaak een hoger diploma. Bij de deelnemers aan de andere deelacties is deze laatste groep goed voor twee derde tot drie vierden van de deelnemers.

Tabel 17: Hoogst behaald diploma van de participanten net voor het project 2017-2018 volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	TCA (N=30)	JONGERENUIT WISSELING (N=329)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N=67)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N=49)	EVS (N = 36)
Lagere school	3.3	2.4	0.0	8.2	0.0
Lager secundair onderwijs	3.3	15.5	1.5	2.0	0.0
Hoger technisch secundair onderwijs	0.0	4.0	1.5	2.0	2.8
Hoger algemeen secundair onderwijs	6.7	34.0	22.4	26.4	27.8
Hoger beroepssecundair onderwijs en specialisatiejaar	13.3	4.0	0.0	0.0	2.8
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	73.3	40.1	74.6	61.2	66.7

Een tweede indicator voor het opleidingsniveau van de participanten, die nieuw is sinds de vorige bevraging, is het aantal jaren formeel onderwijs dat de participanten succesvol hebben beëindigd. Dit is een veelgebruikte vraag in internationaal onderzoek en wordt onder andere gebruikt om de Human Development Index te construeren (UNDP, 2016).

Tabel 18: Aantal succesvol beëindigende jaren formeel onderwijs van de participanten

AANTAL JAAR	2017-2018 (N= 494)		2015-2015 (N= 348)	
	N	%	N	%
0	2	0.4	2	0.6
1-6	44	8.9	39	11.2
7-12	127	25.7	79	22.7
13-16	175	35.4	116	33.3
Meer dan 16 jaar	146	29.5	112	32.2

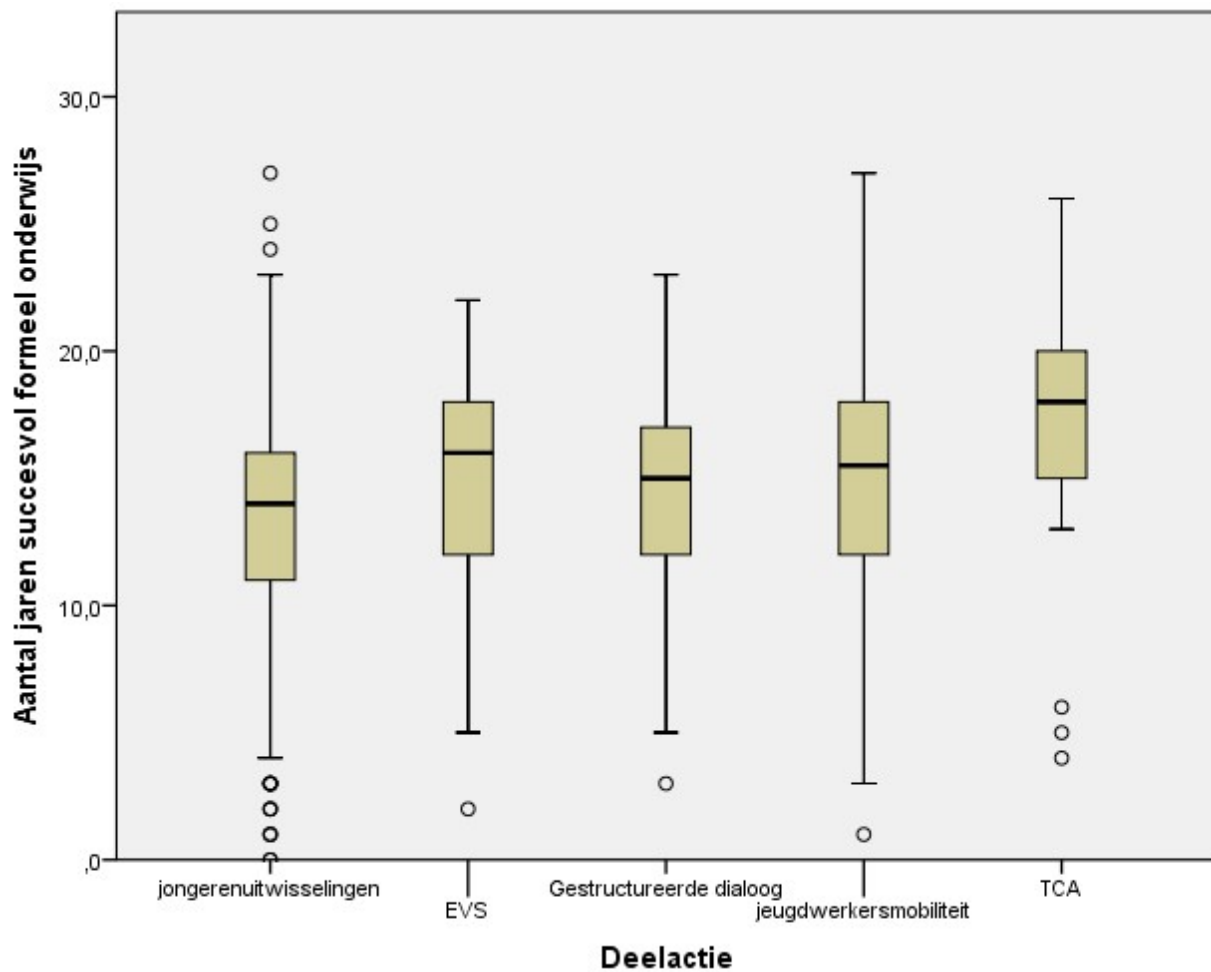
De antwoorden op deze vraag schommelen tussen 0 jaar formeel onderwijs succesvol voltooid tot 27 jaar, met een gemiddelde van 13,9 jaar formeel onderwijs. De meest gegeven antwoorden zijn 12 en 16 jaar. 12 jaar komt overeen met een diploma hoger secundair onderwijs, 16 jaar met een universitair diploma.

De resultaten op deze vraag leveren een ietwat ander beeld op. Zo is het percentage participanten dat het equivalent aantal jaren aan het secundair onderwijs heeft voltooid, lager dan in voorgaande vraag (25% tegenover 34%). Een deel van deze laatste groep zit waarschijnlijk in de groep van 13-16 jaar omwille van een specialisatiejaar en omdat een deel van deze groep al bezig is aan hogere studies en eventueel een jaar of enkele jaren succesvol heeft voltooid. Het percentage participanten dat nog bezig is met het hoger onderwijs (13 tot en met 16 jaar) is lager dan in de andere manier van bevragen, namelijk 35% versus 42%. Deze manier van bevragen suggereert ook dat een aanzienlijk aandeel van de deelnemers langer studeren dan nodig is om één universitair diploma te behalen.

Er zijn nauwelijks verschillen in gemiddeld aantal jaren formeel onderwijs tussen participanten die in België wonen (14,1 jaar) en participanten die niet in België wonen (13,9 jaar). Ook tussen deelnemers uit de steekproef die al dan niet door Jint vzw zijn gesubsidieerd, zijn er nauwelijks verschillen met betrekking tot het gemiddeld aantal jaren formele studies. Bij participanten gesubsidieerd door Jint vzw is dit gemiddelde 13,9 jaar, bij andere agentschappen 13,8 jaar.

Volgens deelactie hebben de deelnemers aan jongerenuitwisseling gemiddeld het minst lang formeel onderwijs gevolgd (13,7 jaar). Het gemiddeld aantal jaren formeel onderwijs is ongeveer gelijk voor deelnemers aan projecten binnen de gestructureerde dialoog en jeugdwerkersmobiliteit (respectievelijk 14,5 en 14,6 jaar). EVS-deelnemers hebben gemiddeld 15,1 jaar formeel onderwijs achter de rug. Net zoals twee jaar terug hebben van alle deelnemers de deelnemers aan TCA-projecten het langst gestudeerd (gemiddeld 17,2 jaar). Dit is in lijn met de vaststellingen met betrekking tot hoogst behaald diploma. In de boxplots kan echter waargenomen worden dat de grootste spreiding in aantal jaren formeel onderwijs zich voordoet bij deelnemers aan jongerenuitwisselingen en jeugdwerkersmobiliteit. Dit wijst er op dat deze projecten een meer gevarieerd publiek bereiken wat scholingsgraad betreft. Bovendien bereiken alle deelacties enkele deelnemers die een heel gering aantal jaren formeel onderwijs achter de rug hebben.

Figuur 2: Boxplot van gemiddeld aantal jaren formele studie volgens deelactie van Erasmus+: Youth in action

Het is echter de vraag hoe de participanten deze vraag precies hebben begrepen. Vooral enkele hoge waarden op deze vraag ondergraven er de geldigheid van. Hebben mensen die een jaar overgedaan hebben deze jaren dubbel of enkel geteld? Rekenen mensen cursussen die ze gevolgd hebben in avondonderwijs bij deze jaren? Hebben mensen misschien de jaren kleuteronderwijs in rekening gebracht? Hoewel de resultaten in lijn liggen met de resultaten met betrekking tot hoogst behaald diploma, lijkt deze manier van vraagstelling minder geschikt om in Vlaanderen opleidingsniveau in kaart te brengen.

Tabel 19: Hoogst behaald diploma van de vader van de participanten

HOOGST BEHAALD DIPLOMA VAN VADER	2017-2018 (N= 483)		2015-2016 (N= 390)	
	N	%	N	%
Lagere school	18	3.7	27	6.9
Lager secundair onderwijs	43	8.9	23	5.9
Hoger technisch secundair onderwijs	70	14.5	38	9.7

Hoger algemeen secundair onderwijs	66	13.7	73	18.7
Hoger beroepssecundair onderwijs en specialisatiejaar	48	9.9	37	9.5
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	238	49.3	192	49.2

De helft van de participanten komt uit een hoogopgeleid thuismilieu want heeft een vader en/of moeder die een hoger diploma heeft behaald. Eén op acht van de bereikte participanten is afkomstig uit een gezin waar de vader en/of moeder laagopgeleid is (hoogstens een diploma lager secundair onderwijs). Opnieuw komt dit overeen met voorgaande bevragingen waar ook telkens ongeveer de helft van de deelnemers afkomstig is vanuit een hoogopgeleid thuismilieu en één op acht afkomstig is uit een laagopgeleid thuismilieu. Ten slotte moet nog aangevuld worden dat 5% van de deelnemers het hoogst behaald diploma van vader niet weet en 3% dat van moeder niet kent.

Tabel 20: Hoogst behaald diploma van de moeder van de participanten

HOOGST BEHAALD DIPLOMA VAN MOEDER	2017-2018 (N= 490)		2015-2016 (N= 392)	
	N	%	N	%
Lagere school	21	4.3	25	6.4
Lager secundair onderwijs	39	6.7	28	7.1
Hoger technisch secundair onderwijs	45	9.2	28	7.1
Hoger algemeen secundair onderwijs	74	15.1	72	18.4
Hoger beroepssecundair onderwijs en specialisatiejaar	43	8.8	35	8.9
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	268	54.7	204	52.0

Opnieuw kunnen we dit vergelijken met Jop-gegevens indien we de analyses beperken tot 14- tot 30-jarigen uit het Vlaams Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (JOP, 2018b). Hieruit blijkt dat jongeren uit hoogopgeleide thuismilieus iets meer vertegenwoordigd zijn in onze steekproef dan in de Jop-steekproef. Jongeren uit laagopgeleide en middenopgeleide thuismilieus zijn dan weer iets ondervertegenwoordigd.

Tabel 21: Vergelijking hoogst behaald diploma van de vaderen de moeder van de participanten uit de Erasmus+: Youth in Action steekproef met Jop-gegevens - percentages

HOOGST BEHAALD DIPLOMA VAN ...	VADER		MOEDER	
	Jop (2013)	YiA	Jop (2013)	YiA
Hoogstens lagere school	6.4	4.8	6.4	3.2

Lager secundair onderwijs	10.4	3.2	7.1	5.6
Hoger secundair onderwijs	42.2	37.6	34.4	32.8
Hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	40.9	54.4	52.0	58.4

Onder deelnemers die in België wonen is het percentage deelnemers waarvan de vader (57%) en/of moeder (66%) hoogopgeleid is iets hoger dan onder deelnemers die in een ander land wonen (44% voor vader, 48% voor moeder). Onder de deelnemers die deelgenomen hebben aan een project dat gefinancierd is door Jint vzw zijn er dan weer iets meer deelnemers waarvan de vader (14%) en/of moeder (13%) laaggeschoold is dan onder de deelnemers die door een ander agentschap zijn gefinancierd (7% vader/9% moeder).

Een uitsplitsing naar deelactie leert dat het hoogopgeleid thuismilieu een kenmerk is voor alle deelnemers, ongeacht de deelactie waaraan ze participeren. Hoewel er wel verschillen zijn naar deelactie hebben die vooral te maken met het feit dat er weinig deelnemers zijn aan bepaalde deelacties in de steekproef. Dan speelt de wet van de kleine getallen waardoor een klein verschil in absolute aantallen zich vertaalt in grote procentuele verschillen.

Tabel 22: Hoogst behaald diploma van moeder volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages (N=490)

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	TCA (N=29)	JONGERENUIT WISSELING (N=329)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N=65)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N=48)	EVS (N = 36)
Lagere school	0.0	5.4	4.6	0.0	2.8
Lager secundair onderwijs	3.4	9.9	7.7	0.0	5.6
Hoger technisch secundair onderwijs	13.8	8.0	4.6	10.4	22.2
Hoger algemeen secundair onderwijs	20.7	17.0	9.2	10.4	11.1
Hoger beroepssecundair onderwijs en specialisatiejaar	10.3	7.4	13.8	10.4	8.3
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	51.7	52.2	60.0	68.8	50.0

4.6 MINDERHEIDSSTATUUT

Bijna één op vijf (17,6%) van de deelnemers in de steekproef van 2017-2018 rekt zich tot één of andere minderheid. Dit is hoger dan in de vorige bevestigingen, waar dit percentage tussen 7% (in 2013) en 13% (in 2011 en 2012) schommelt. Deze stijging aan deelnemers, die zich rekenen tot een minderheidsgroep, kan waargenomen worden onder inwoners van België (17.7%) als inwoners uit een ander land (17.6%), onder deelnemers die deelnemen aan een project gefinancierd via Jint vzw (17.3%) als onder deelnemers die gesubsidieerd worden via een ander nationaal agentschap (19.7%). Enkel onder deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit ligt het percentage minderheden iets lager (14%) dan onder de deelnemers aan andere deelacties (jongerenuitwisselingen – 18%, gestructureerde dialoog - 23.4% en EVS – 17.6%).

Tabel 23: Minderheidsstatuut van de participanten

BEHOOR JE TOT EEN CULTURELE, ETNISCHE, RELIGIEUZE OF TAALKUNDIGE MINDERHEID?	2017-2018 (N= 517)		2015-2016 (N= 413)	
	N	%	N	%
Ja	91	17.6	45	10.9
Neen	426	82.4	368	89.1

Van de 90⁹ participanten die zich tot een minderheid rekenen, stelt de grootste groep te behoren tot een etnische en culturele minderheid (31 van de 90, 34,4%) en bijna een even grote groep (30 van de 90, 33.3%) omschrijft zich als iemand met een migratieachtergrond (tweede of derde generatie). 28 van de 90 deelnemers (31%) stellen dat ze tot een taalkundige, culturele, etnische of religieuze minderheid behoren die altijd al hebben geleefd in hun land. 23 van de 90 (25%) omschrijven zich als een taalkundige minderheid en 20 van de 90 als een religieuze minderheid (22%). 15 van de 90 rekenen zich tot een eerste generatie migranten (16,7) en 4 van hen rekenen zich tot een andere minderheid.

Naar land van herkomst zijn er wel enkele opmerkelijke verschillen. Zo omschrijven de deelnemers die zich tot een minderheid rekenen en die niet in België wonen zich relatief vaker als een inheemse minderheid. Deelnemers die zich tot een minderheid rekenen en die in België wonen omschrijven zich relatief vaker als iemand met een migratieachtergrond en als een religieuze minderheid.

Tabel 24: Soort minderheid, volledige steekproef en volgens land van woonst

BEHOOR JE TOT EEN CULTURELE, ETNISCHE, RELIGIEUZE OF TAALKUNDIGE MINDERHEID?	TOTALE STEEKPROEF (N= 90) ¹⁰		INWONERS VAN BELGIË (N= 35)		INWONERS VAN EEN ANDER LAND (N= 55)	
	N	%	N	%	N	%
Een culturele, etnische of taalkundige	28	31.1	6	17.1	22	40.0

⁹ De aantallen van mensen die zich tot een minderheid rekenen, tellen op tot meer dan 90 omdat meerdere antwoorden konden worden gegeven.

¹⁰ De aantallen van mensen die zich tot een minderheid rekenen, tellen op tot meer dan 90 omdat meerdere antwoorden konden worden gegeven.

minderheid die altijd al in dit land gewoond heeft						
Een etnische of culturele minderheid	31	34.4	13	37.1	18	32.7
Een religieuze minderheid	20	22.2	12	34.1	8	14.5
Een taalkundige minderheid	23	25.6	10	28.6	13	23.6
Eerste generatie migrant	15	16.7	6	17.1	9	16.4
Iemand met een migratieachtergrond	30	33.3	16	45.7	14	25.5
Een andere minderheid	4	4.4	1	2.9	3	5.5

Belgische deelnemers die zich tot een minderheid rekenen en die deelnemen aan een project gefinancierd door een ander agentschap beschouwen zich vooral als iemand met een migratieachtergrond (42%), een religieuze minderheid (42%) en een etnische en culturele minderheid (58%). Minderheden aan projecten gesubsidieerd via Jint omschrijven zich vooral als een inheemse minderheid (33%) of als iemand met een migratieachtergrond (32%).

4.7 MOEDERTAAL

Het overgrote deel van de participanten spreekt een officieel erkende taal thuis (88%). Eén op acht spreekt thuis geen officieel erkende taal. Vergeleken met vroegere steekproeven is dit gelijklopend: het percentage participanten dat thuis geen officieel erkende taal spreekt, schommelt tussen 5 en 11%. Enkel in 2012 lag dit percentage hoger met 17%. Daarnaast spreken wel 192 deelnemers (35.9%) in hun ruimere familie een taal die niet officieel erkend is. Dit is hoger dan in vroeger bevragingen waar het schommelt tussen 21% en 28%.

Er is nauwelijks een verschil tussen het Vlaams en Brussels Hoofdstedelijk Gewest wat betreft thuistaal. In het Vlaams gewest spreekt 12% geen officieel erkende taal thuis en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gaat dit om 6 van de 45 participanten (13.3%). Er is wel een verschil als het de talen betreft die in de ruimere familie wordt gesproken. Dit is het geval voor 28% van de deelnemers uit het Vlaams gewest en 18 van de 45 (40%) van de deelnemers uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Tabel 25: Thuistaal van de participanten (N: 519)

THUISTAAL	JA	NEEN
Is de taal die je hoofdzakelijk thuis spreekt, een officieel erkende taal?	88.0	12.0
Wordt er in je ruimere familie (zoals je grootouders) nog een taal gesproken die geen officieel erkende taal is?	35.9	64.1

De bereikte onderzoeksdeelnemers spreken samen 40 verschillende talen als moedertaal. Het meest frequent in de Vlaamse steekproef is het Nederlands. Meer dan één op vier participanten (28%) spreekt van thuis uit Nederlands. Onder de andere talen zijn vooral die talen sterk vertegenwoordigd van de landen waarmee projecten zijn opgezet. Zo is het Frans de tweede meest voorkomende moedertaal onder de deelnemers (41), daarna volgen het Italiaans (37), het Duits (28) en het Grieks (21).

Onder de participanten die in het Vlaams Gewest wonen, heeft 85% het Nederlands als moedertaal. De andere 15% heeft een andere moedertaal. De taal die hier het meest vernoemd wordt, is het Frans (9 op 143). Indien we er de ene Duitstalige bij nemen, dan spreekt 93% van de inwoners van het Vlaams Gewest één van de drie officiële talen in België. Deelnemers die wonen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben in mindere mate het Nederlands als moedertaal. Slechts zeven van de 23 (30.4%) van deze deelnemers spreekt Nederlands als eerste taal. 16 van de 44 (36,4%) deelnemers uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de Vlaamse steekproef is van thuis uit Franstalig. Dat wil zeggen dat 89% van de inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de Vlaamse steekproef één van de officiële talen van België als moedertaal heeft. In 2015-2016 was dit slechts 36%.

Tabel 26: Moedertaal van de participanten (N=519)

MOEDERTAAL	N	%
Albanees	4	0.8
Arabisch	18	3.5
Armeens	10	1.9
Azeri	1	0.2
Bosnisch	1	0.2
Bulgaars	1	0.2
Catalaans	2	0.4
Kroatisch	18	3.5
Tsjechisch	3	0.6
Deens	1	0.2
Nederlands	147	28.3
Engels	19	3.7
Ests	4	0.8
Fins	2	0.4
Frans	41	7.9
Georgisch	10	1.9
Duits	29	5.6
Grieks	21	4.0
Hongaars	7	1.3
Italiaans	37	7.1

Lets	14	2.7
Litouws	2	0.4
Maltees	4	0.8
Montenegrijns	1	0.2
Noors	2	0.6
Perzisch	1	0.2
Pools	11	2.1
Portugees	9	1.7
Roemeens	17	3.3
Russisch	9	1.7
Servisch	8	1.5
Slovaaks	9	1.7
Sloveens	3	0.6
Spaans	15	2.9
Zweeds	4	0.8
Turks	9	1.7
Oekraïens	4	0.8
Romani	4	0.8
Luxemburgs	1	0.2
Macedonisch	15	2.9

4.8 VROEGERE INTERNATIONALE ERVARINGEN

De bereikte deelnemers in het onderzoek zijn bereisde deelnemers. Voor slechts 5% van hen is het de eerste buitenlandse ervaring die ze hebben opgedaan. Dit is vergelijkbaar met de vorige bevragingen. De belangrijkste redenen om naar het buitenland te gaan, is als vakantie, in het kader van een schoolreis en als deelnemer van een jongerenuitwisseling. Dit is dezelfde top drie die in vorige steekproeven is vastgesteld. Het percentage deelnemers dat een buitenlandse reis heeft gemaakt in het kader van een schoolreis ligt in 2017-2018 op 58%. Dat is vergelijkbaar met 2015-2016, maar wel iets lager dan in de bevragingen van 2013 en 2014, waar dit percentage 65% was. Sinds 2015-2016 is het percentage deelnemers dat school liep in een ander land dubbel zo hoog met vroegere bevragingen. Verder zien we dat het percentage deelnemers dat ooit een stage heeft gedaan in het buitenland hoger is dan in vroegere bevragingen. In het huidig onderzoek is dit 15%, in eerdere bevragingen bedroeg dit percentage nooit meer dan 12%. Een reden die in het huidig onderzoek door een kleiner percentage

deelnemers aangehaald wordt, is het volgen van een partner naar het buitenland. Nu ligt het op 4% van de deelnemers terwijl het in vroegere bevestigingen schommelde tussen 10% (2012) en 20% (2013).

Tabel 27: Redenen waarom de participanten vroeger reeds naar het buitenland gingen (N=535)

REDENEN	N	% ¹¹
Als vakantie	448	83.7
Als schoolreis	312	58.3
Als deelnemer van een jongerenuitwisseling	237	44.3
Ik ging naar school in een ander land	68	12.7
Ik woonde in een ander land	65	12.5
Ik studeerde aan een universiteit, hogeschool in een ander land	77	14.4
Ik deed een taalcursus in een ander land	66	12.3
Ik deed een stage in een ander land	81	15.1
Ik volgde een beroepscursus in een ander land	22	4.1
Ik werkte als au-pair in het buitenland	7	1.3
Ik had een job in het buitenland	55	10.7
Ik leefde met mijn partner in het buitenland	23	4.3
Ik woon dicht bij een grens	62	11.6
Ik ben geboren in een ander land	34	6.4
Een andere reden	55	10.3
Ik ben nog nooit naar het buitenland gegaan voor dit project	26	4.9

Onder Belgische inwoners komt het nauwelijks voor dat ze nog nooit naar het buitenland zijn gegaan (0.5%), terwijl dit iets vaker voorkomt onder inwoners uit andere landen (7.5%). Enkel in de steekproef van 2012 was dit niet het geval¹². Inwoners van België hebben in grotere mate dan inwoners van een ander land een buitenlandse ervaring opgedaan als vakantie. Ook dit is consistent met de vorige bevindingen. Het percentage Belgische inwoners dat in het kader van een vakantie naar het buitenland is getrokken, ligt in de huidige bevestiging op 95%. In de vorige bevestigingen was dit percentage ook stevast boven de 93%. Ook buitenlandse reizen in het kader van een schoolreis komt meer voor bij inwoners van België dan bij inwoners van een ander land (respectievelijk 82% versus 44%). Ook dit is een constante waarneming in de Ray-onderzoeken. Tussen inwoners van België (43%) en inwoners van een ander land (45%) is er nauwelijks verschil om naar het buitenland te gaan in het kader van een jongerenuitwisseling. Hier zijn de steekproeven van het RAY-netwerk minder consistent. In 2012 bijvoorbeeld

¹¹ De percentages in deze tabel tellen op boven de 100% omdat er meerdere antwoorden konden gegeven worden.

¹² In deze steekproef waren er echter heel veel deelnemers die in Nederland woonden.

waren meer Belgische inwoners dan inwoners van andere landen al eens naar het buitenland gegaan als een onderdeel van een jongerenuitwisselingsproject. Een andere vaststelling – die ook al consistent is met eerdere bevragingen – is dat meer Belgische inwoners (21%) naar het buitenland gaan voor een stage dan inwoners van andere landen (11%). Verder stellen meer Belgische inwoners (15%) dat ze naar het buitenland gaan omdat er een grens dichtbij is. Dit hoeft niet te verwonderen voor een klein land. Het verschil met inwoners van andere landen (9%) is echter niet uitgesproken. Een laatste reden waarom inwoners van België (23%) meer eerder naar het buitenland trokken, is omdat ze met hun ouders een tijdje in het buitenland hebben gewoond. Deze reden wordt minder aangestipt door inwoners van andere landen (6%). Opnieuw is dit bijna een constante in de Vlaamse steekproeven. Opnieuw is 2012 hier de uitzondering.

Tabel 28: Redenen waarom de participanten vroeger reeds naar het buitenland gingen volgens land van woonst (N=421)

REDENEN	ANDER LAND	BELGIË
Als vakantie	77.2	94.6
Als schoolreis	43.8	82.2
Als deelnemer van een jongerenuitwisseling	45.0	43.1
Ik ging naar school in een ander land	11.9	14.3
Ik woonde in een ander land	6.0	23.3
Ik studeerde aan een universiteit, hogeschool in een ander land	14.7	13.9
Ik deed een taalcursus in een ander land	9.6	16.8
Ik deed een stage in een ander land	11.4	23.1
Ik volgde een beroepscursus in een ander land	5.4	2.0
Ik werkte als au-pair in het buitenland	1.5	1.0
Ik had een job in het buitenland	10.8	9.4
Ik leefde met mijn partner in het buitenland	4.8	3.5
Ik woon dicht bij een grens	9.3	15.3
Ik ben geboren in een ander land	4.8	8.9
Ik ben nog nooit naar het buitenland gegaan voor dit project	7.5	0.5

Internationale ervaring kan echter ook opgedaan worden door een vroegere deelname aan een gelijkaardig project als een project uit Erasmus+: Youth in Action. Op de vraag of de deelnemers al deelgenomen hebben aan een gelijkaardig project antwoorden 312 van de 603 (51.7%) positief. Dit is vergelijkbaar met de studie uit 2015-2016, maar iets hoger dan in vorige bevragingen waar dit percentage stevast onder de 50% ligt.

Tabel 29: vroegere participatie aan internationale projecten (N=529)

SOORT PROJECT	2017-2018 (N= 312)		2015-2016 (N= 214) ¹³	
	N	%	N	%
In een project binnen Erasmus+: Youth in Action	184	59.0	136	63.6
In een gelijkaardig project gesteund door de EU	118	37.8	80	37.5
In een ander gelijkaardig project	128	41.0	94	43.9

Bijna zes op tien heeft al eens deelgenomen aan een Erasmus+: Youth in Action project. Eén op drie heeft al deelgenomen aan een gelijkaardig project gesubsidieerd door de EU. Vier op tien heeft al deelgenomen aan een gelijkaardig project, maar niet gesubsidieerd door de EU. Dit is vergelijkbaar met de resultaten van twee jaar terug en is eveneens in lijn met de resultaten van de oudere steekproeven.

Inwoners uit België hebben in grotere mate reeds geparticipeerd in een Erasmus+: Youth in Action projecten en in andere projecten gesubsidieerd door de EU. Inwoners van andere landen hebben in grotere mate ervaring in een ander, gelijkaardig project niet gesubsidieerd door de EU.

Tabel 30: Soort gelijkaardig project waaraan reeds is deelgenomen volgens land van woonst (N=211)

SOORT PROJECT	ANDER LAND	BELGIË
Een project binnen Erasmus+: Youth in Action of een voorloper ervan	52.7	68.9
Een gelijkaardig project, gefinancierd door een ander programma van de EU	34.8	40.3
Een ander gelijkaardig project	44.0	36.1

Het gemiddeld aantal participaties aan gelijkaardige projecten ligt in het huidig onderzoek lager dan in 2015-2016, maar ligt hoger dan in 2012 (2.8) en 2014 (2.6). Er zijn geen verschillen in aantal vroegere deelnames naargelang financierend nationaal agentschap of land van woonst. Ook dit is consistent met de vroegere RAY-steekproeven waarin ook geen significante verschillen werden gevonden. Deelnemers aan TCA-projecten (gemiddelde 5.7), deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit (gemiddelde 5.1) en deelnemers aan de gestructureerde dialoog (gemiddelde 5.7) hebben wel al veel meer internationale ervaringen opgedaan dan de deelnemers aan jongerenuitwisselingen (gemiddelde 3.0) en EVS (gemiddelde 2.5).

¹³ De percentages in deze tabel tellen op boven de 100% omdat er meerdere antwoorden konden gegeven worden.

Tabel 31: Aantal vroegere deelnames aan gelijkaardige projecten

PARAMETER	2017-2018 (N= 303)	2015-2016(N= 215)
Gemiddelde	3.9 ¹⁴	4,4 ¹⁵
Mediaan	3	3
Modus	2	2
Standaardafwijking	3.7	4.1
Minimum	1	1
Maximum	25	50

4.9 JONGEREN UIT KANSENGROEPEN

Eén van de doelstellingen van Erasmus+: Youth in Action is het betrekken van jongeren uit kansengroepen in het programma. De programmagids van Erasmus+: Youth in Action omschrijft jongeren uit kansengroepen als jongeren die vergeleken met hun leeftijdsgenoten een achterstelling hebben omdat ze met obstakels ten aanzien van één of meerdere levensdomeinen geconfronteerd worden en waardoor ze minder deel kunnen nemen aan transnationale projecten (European Commission, 2016).

Het profiel van de deelnemers tot nu toe getuigt niet echt van veel achterstelling. De deelnemers wonen meestal in een stedelijk gebied, ze zijn zelf hoogopgeleid en komen veelal uit een hoogopgeleid thuismilieu. Het merendeel spreekt één van de erkende talen van hun land en de overgrote meerderheid rekent zich niet tot een minderheid. Ze kennen een grote internationale mobiliteit door naar het buitenland te reizen in het kader van een vakantie, een schooluitstap of als onderdeel van een jongerenuitwisselingsprogramma.

Het zou echter te ver gaan om te concluderen dat er geen enkele jongere uit een kansengroep vertegenwoordigd is onder de deelnemers. Zo is zes procent van de deelnemers werkloos. Onder de Belgische inwoners is dit zeven procent. Gemiddeld zijn deze jongeren acht maand werkloos en één op drie van hen is al minstens een jaar werkloos. Eén op acht heeft zelf een laag diploma of komt uit een laaggeschoold thuismilieu. Zeventien procent rekent zich tot een minderheid. Zeven procent van de deelnemers, die in het Vlaams Gewest, woont en elf procent van de deelnemers, die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest woont, spreekt niet één van de drie officieel erkende talen van België als moedertaal.

4.9.1 OP BASIS VAN GEREGISTREERDE GEGEVENS UIT DE MOBILITY TOOL

In het huidig bestand zijn er echter twee variabelen uit de Mobility tool opgenomen die aangeven of een respondent al dan niet speciale noden of tot een kansengroep behoort. Deze gegevens waren ook al voorzien in het databestand van 2015-2016, maar toen ontbraken deze gegevens voor het merendeel van de deelnemers¹⁶. In het huidig databestand weten we dit nu voor 568 deelnemers. 12 van deze 568 deelnemers (2%) hebben speciale

¹⁴ Voor het berekenen van dit gemiddelde is geen rekening gehouden met een extreme waarde van 50 vorige deelnames.

¹⁵ Voor het berekenen van dit gemiddelde is geen rekening gehouden met twee extreme waarden die boven de 40 deelnames lagen.

¹⁶ Van slechts 48 van de 469 is dit geweten in het databestand van 2015-2016.

noden. 70 van de 568 deelnemers worden gerekend tot een kansengroep (11.6%). Deelnemers met speciale noden worden ook vaak aanzien als deelnemers die behoren tot een kansengroep. Elf van de twaalf deelnemers met speciale noden worden namelijk ook ingedeeld bij de deelnemers uit een kansengroep. Indien deze twee groepen samen worden genomen, dan behoren 71 van de 568 (12,5%) van de deelnemers tot een kansengroep en/of de groep van deelnemers met speciale noden.

Tabel 32: Behoren tot een kansengroep/speciale noden, volledige steekproef en volgens land van woonst

AL DAN NIET BEHOREN TOT EEN KANSENGROEP/SPECIALE NODEN	TOTALE STEEKPROEF (N= 568)		INWONERS VAN BELGIË (N= 212)		INWONERS VAN EEN ANDER LAND (N= 356)	
	N	%	N	%	N	%
Behoort niet tot een kansengroep/heeft geen speciale noden	497	87.5	186	87.7	311	87.3
Behoort tot een kansengroep/heeft speciale noden	71	12.5	26	12.3	45	12.6

Onder de deelnemers die gesubsidieerd zijn via Jint behoort 12% tot een kansengroep/de groep met speciale noden. Onder de deelnemers aan een project die gesubsidieerd wordt via een ander nationaal agentschap is dit 16%. Naar land van woonst zijn er nauwelijks verschillen. 12.3% van de inwoners uit België en 12.6% van de inwoners uit een ander land behoren tot deze groepen.

Tabel 33: Behoren tot een kansengroep/speciale noden, volgens subsidiërend agentschap

AL DAN NIET BEHOREN TOT EEN KANSENGROEP/SPECIALE NODEN	ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N= 68)		JINT (N= 500)	
	N	%	N	%
Behoort niet tot een kansengroep/heeft geen speciale noden	57	83.8	440	88.0
Behoort tot een kansengroep/heeft speciale noden	11	16.2	60	12.0

4.9.2 OP BASIS VAN INDICATOREN UIT DE VRAGENLIJST

In de vorige bevragingen werd gebruik gemaakt van enkele vragen uit de vragenlijst om deze kansengroepen beter in kaart te brengen. Een eerste vraag die we kunnen gebruiken is de mate waarin de deelnemers financiële obstakels hebben tegengekomen voor hun deelname aan het project zelf.

Hieruit blijkt dat elf procent van de deelnemers het moeilijk heeft om de onkosten, die gepaard gaan met het project, te financieren. In 2014 bedroeg dit percentage slechts vier procent en in 2013 zes procent. De huidige gegevens zijn meer in lijn met de bevindingen uit de bevraging uit 2011, 2012 en 2015-2016, waar dit percentage respectievelijk veertien procent, twaalf en elf procent is. In 2011 en 2012 was het aandeel deelnemers dat geen bijdrage diende te betalen opvallend lager (namelijk zeventien procent en 33% respectievelijk). Het is daarom

veilig te stellen dat er in 2015-2016 en 2017-2018 onder de deelnemers, die een bijdrage dienden te betalen, een groter aandeel is dat hier problemen mee ondervond. In 2015-2016 is dit aandeel 21%, in 2017-2018 is dit 20%.

Tabel 34: Het betalen van de onkosten van het project

HET BETALEN VAN DE ONKOSTEN	2017-2018		2015-2016	
	N	%	N	%
Was gemakkelijk voor me	260	43.1	202	43.3
Was moeilijk voor me	66	10.9	53	11.3
Was niet nodig want alle onkosten werden gedekt door het project	277	45.9	214	45.6

Het probleem met deze indicator is dat deze vraag voor het overgrote deel van de deelnemers niet relevant is omdat ze sowieso geen onkosten moeten betalen. Het valt niet uit te sluiten dat onder deze deelnemers ook jongeren uit kansengroepen vallen. Indien deze vraag gekruist wordt met de geregistreerde gegevens, dan zien we dat het percentage deelnemers dat moeilijkheden heeft met het betalen van de onkosten hoger is onder die deelnemers die niet behoren tot een kansengroep of speciale noden heeft (11.7%) dan onder die deelnemers die hier wel toe worden gerekend (4.2%). Deze laatsten zitten dan weer meer bij de groep die geen onkosten dienden te betalen (51% versus 45%). Dat wil zeggen dat voor 96% van de jongeren die gerekend worden tot een kansengroep/speciale noden de betaling van de onkosten gemakkelijk was of zelfs helemaal niet nodig.

Een andere beperking van deze vraag is dat het een indicator is voor een financiële obstakel. De definitie van kansengroepen in het Erasmus+-programmagids is ruimer dan enkel financiële obstakels. Bovendien heeft de definitie van jongeren uit kansengroepen uit het Erasmus+-programma een relatief karakter: het gaat over kansen ten aanzien van die van andere leeftijdsgenoten. Om dit relatief karakter van de definitie op te vangen, is een vraag gesteld naar de mate waarin de deelnemers sociale deprivatie (Verbruggen et al., 2016) of sociale demotie (Pelleriaux, 2002) ervaren. Dit gebeurt aan de hand van een vraag of de deelnemers vinden dat ze een eerlijk deel aan kansen krijgen in hun leven. Drie kwart van de participanten vindt dat ze voldoende tot meer dan voldoende kansen krijgen in het leven. Een kwart van hen ervaart toch een zeker gevoel van relatieve sociale deprivatie want ze zijn de mening toegedaan dat ze niet alle kansen krijgen. Dit percentage is iets hoger dan in 2015-2016 toen het percentage deelnemers dat vond dat ze voldoende tot veel kansen in het leven krijgen, 81,4% bedroeg. Het aandeel dat ietwat minder kansen tot veel minder kansen krijgt, was toen goed voor 17,5% van de participanten. Dit verschil kan eventueel toegeschreven worden aan een ietwat verschillende manier van vraagstelling. In de vorige bevraging was de antwoordmogelijkheid 'Ik weet niet goed deze vraag te verstaan' opgenomen. In de vorige bevraging hebben 11% van de respondent dit antwoord gegeven. Nu is deze antwoordmogelijkheid niet opgenomen. Het zou kunnen zijn dat dit deel van de respondenten zich over de antwoordmogelijkheden hebben verdeeld of gewoon deze vraag niet beantwoord hebben.

Tabel 35: Relatieve sociale deprivatie participanten

VERGELEKEN MET LEEFTIJDGENOTEN IN MIJN LAND, KRIJG IK	2017-2018 (N= 523)		2015-2016 (N= 342)	
	N	%	N	%
voldoende kansen in het leven.	281	53.7	184	53.8
Meer dan voldoende kansen in het leven.	117	22.4	98	28.7
Ietwat minder kansen in het leven.	92	17.6	46	13.5
Veel minder kansen in het leven.	33	6.3	14	4.1

Onder de deelnemers die gerekend worden tot een kansengroep of die speciale noden hebben, gaat één op drie er mee akkoord dat ze minder kansen krijgen in het leven dan hun leeftijdsgenoten. Dat wil zeggen dat twee derde van deze jongeren vinden dat ze voldoende tot veel kansen krijgen in het leven. Onder de groep die niet tot een kansengroep wordt gerekend, denkt één op vijf dat ze niet voldoende kansen krijgen, terwijl 77% van hen denkt dat ze voldoende tot meer dan voldoende kansen in het leven krijgen.

Tabel 36: Relatieve sociale deprivatie participanten volgens al dan niet behoren tot een kansengroep/speciale noden (kolompercentage)

VERGELEKEN MET LEEFTIJDGENOTEN IN MIJN LAND, KRIJG IK	2017-2018 (N= 493)	
	Behoort niet tot een kansengroep/speciale noden (N= 434)	Behoort tot een kansengroep/speciale noden (N= 59)
voldoende kansen in het leven.	54.4	44.1
Meer dan voldoende kansen in het leven.	22.6	22.0
Ietwat minder kansen in het leven.	17.7	22.0
Veel minder kansen in het leven.	5.3	11.9

Het percentage deelnemers dat vindt dat ze minder kansen krijgen in hun leven vergeleken met hun leeftijdsgenoten, is hoger onder inwoners van andere landen dan onder inwoners van België. Onder inwoners van andere landen ligt dit bijna dubbel zo hoog dan onder inwoners van België, namelijk respectievelijk 29% en 15.6%. De stijging over de tijd in het aandeel deelnemers dat vindt dat ze minder kansen krijgt, is zelfs volledig toe te schrijven aan deelnemers uit andere landen.

Tabel 37: Relatieve sociale deprivatie participanten november 2015-februari 2016 volgens land van woonst

VERGELEKEN MET LEEFTIJDGENOTEN IN MIJN LAND, KRIJG IK	2017-2018 (N= 523)		2015-2016 (N= 342)	
	Ander land (N=324)	België (N=199)	Ander land (N=226)	België (N=116)
voldoende kansen in het leven.	49.1	61.3	54.0	53.4
Meer dan voldoende kansen in het leven.	21.9	23.1	27.0	31.9
Ietwat minder kansen in het leven.	21.0	12.1	14.2	12.1
Veel minder kansen in het leven.	8.0	3.5	4.9	2.6

Gevoelens van sociale demotie komen het minst voor onder deelnemers van de gestructureerde dialoog. Onder de andere deelnemers schommelt dit aandeel tussen 22% en 25%, met het hoogste percentage onder deelnemers aan jongerenuitwisselingen. Dit is anders in vergelijking tot andere bevragingen waar gevoelens van sociale deprivatie stevast het hoogst waren onder de deelnemers van EVS-projecten. De verschillen zijn echter verwaarloosbaar klein tussen de deelnemers van de verschillende deelacties.

Tabel 38: Relatieve sociale deprivatie participanten november volgens deelactie - percentages

VERGELEKEN MET LEEFTIJDGENOTEN IN MIJN LAND, KRIJG IK	TCA (N=43)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 323)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 72)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N = 49)	EVS (N=36)
voldoende kansen in het leven.	58.1	53.9	47.2	61.2	50.0
Meer dan voldoende kansen in het leven.	18.6	20.7	30.6	22.4	25.0
Ietwat minder kansen in het leven.	16.3	19.2	13.9	12.2	19.4
Veel minder kansen in het leven.	7.0	6.2	8.3	4.1	5.6

Naast het relatieve karakter peilt de vragenlijst ook uitdrukkelijk naar vier levensdomeinen waar jongeren obstakels kunnen tegenkomen: werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving.

Tabel 39: Obstakels van participanten ten aanzien van werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving

OBSTAKELS TEN AANZIEN VAN	2017-2018 (N= 531)		2015-2016 (N= 342)	
	N	%	N	%
Onderwijs	76	14.3	64	16.1
Werk	159	29.9	105	27.6
Participatie aan samenleving en politiek	81	15.3	62	16.5
Mobiliteit	75	14.1	67	17.2

Het is duidelijk dat het overgrote deel van de deelnemers geen obstakels ondervindt ten aanzien van deze vier levensdomeinen. Toch meldt één op zes deelnemers problemen in de toegang tot onderwijs, mobiliteit en sociale participatie. Het levensdomein waar de deelnemers het meest obstakels ontmoeten, heeft te maken met het verwerven van een plaats op de arbeidsmarkt. Drie op de tien van de ondervraagde deelnemers signaleren hier een probleem. Dit is vergelijkbaar met het onderzoek uit 2012, 2013 en 2015-2016 toen een kwart tot één op drie deelnemers problemen signaleerde ten aanzien van toegang tot de arbeidsmarkt, maar opvallend meer dan in 2014 toen slechts 13% problemen ten aanzien van dit levensdomein rapporteerde.

Tabel 40: Obstakels van participanten ten aanzien van werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving volgens al dan niet behoren tot een kansengroep/speciale noden

OBSTAKELS TEN AANZIEN VAN	BEHOORT NIET TOT EEN KANSENGROEP/SPECIALE NODEN (N= 440)		BEHOORT TOT EEN KANSENGROEP/SPECIALE NODEN (N= 61)	
	N	%	N	%
Onderwijs	55	12.9	19	31.1
Werk	127	28.9	24	39.3
Participatie aan samenleving en politiek	60	13.6	14	23.0
Mobiliteit	59	13.4	14	23.0

Een uitsplitsing voor al dan niet behoren tot een kansengroep/speciale noden hebben, leert dat de meerderheid van beide groepen geen obstakels ten aanzien van de vier levensdomeinen meldt. In lijn van de verwachting is het aandeel deelnemers dat obstakels rapporteert telkens hoger onder die jongeren die geregistreerd staan als behorende tot een kansengroep. Opnieuw is de toegang tot de arbeidsmarkt het grootste obstakel in beide groepen, maar meer uitgesproken voor deelnemers die tot de kansengroep behoren. Het verschil tussen de kansengroep en de niet-kansengroep is echter het grootst in hun toegang tot het onderwijssysteem. Jongeren uit de kansengroep stellen tot 2.5 keer meer dat ze obstakels hebben ontmoet in het onderwijs dan jongeren die niet behoren tot een kansengroep/speciale noden.

Tabel 41: Obstakels van participanten ten aanzien van werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving volgens land van woonst - percentages

OBSTAKELS TEN AANZIEN VAN	2017-2018		2015-2016	
	Ander land (N=330)	België (N=201)	Ander land (N=249)	België (N=149)
Onderwijs	18.2	8.0	19.7	10.1
Werk	40.0	13.4	32.8	19.5
Participatie aan samenleving en politiek	18.8	9.5	19.1	12.2
Mobiliteit	17.0	9.5	21.6	10.1

Inwoners van België rapporteren in mindere mate allerlei obstakels ten aanzien van deze vier levensdomeinen dan inwoners van andere landen. Het verschil is het meest uitgesproken ten aanzien van de toegang tot de arbeidsmarkt. Zo rapporteert vier op tien inwoners van een ander land moeilijkheden bij het verwerven van een plaats op de arbeidsmarkt, terwijl dit onder de Belgische inwoners slechts één op acht is. Opnieuw is dit consistent met de vorige bevragingen waarin inwoners van België minder obstakels melden. Alleen in 2012 was dit niet het geval. In die steekproef zaten er veel inwoners van Nederland onder de inwoners van andere landen. Vergelijken we de huidige resultaten met de resultaten van twee jaar terug, dan rapporteert in de huidige bevraging een kleiner aandeel inwoners van België en andere landen obstakels ten aanzien van deze vier levensdomeinen. De enige uitzondering is hier toegang tot de arbeidsmarkt. Bij inwoners van België daalt dit aandeel over de tijd, terwijl dit aandeel toeneemt onder de inwoners van andere landen, waardoor het verschil tussen inwoners van België en andere landen toeneemt over de tijd.

Tabel 42: Obstakels van participanten ten aanzien van vier levensdomeinen volgens deelactie - percentages

OBSTAKELS TEN AANZIEN VAN	TCA (N=43)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 332)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 72)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N = 48)	EVS (N=36)
Onderwijs	7.0	15.7	18.1	10.4	13.3
Werk	23.3	29.8	33.3	16.7	50.0
Participatie aan samenleving en politiek	20.9	14.8	20.8	8.3	11.1
Mobiliteit	9.3	16.0	8.3	12.5	16.7

Naargelang deelactie van het Erasmus+: Youth in Action-programma zijn er niet ze veel verschillen tussen deelnemers van de verschillende deelacties. Deelnemers aan EVS-projecten rapporteren in hogere mate drempels in hun toegang tot de arbeidsmarkt. Deze groep wordt in iets grotere mate geconfronteerd met werkloosheid dan de andere deelnemers. Verder melden deelnemers aan de gestructureerde dialoog minder drempels in hun

participatie aan samenleving en politiek, terwijl dit hoger ligt onder deelnemers aan TCA en jeugdwerkersmobiliteit.

Tabel 43: Redenen voor obstakels van participanten ten aanzien van werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving

REDENEN VAN OBSTAKEL	2017-2018 (N= 253)		2015-2016 (N=140)	
	N	%	N	%
Gebrek aan geld	112	44.3	63	45.5
Mijn sociale achtergrond	40	15.8	26	18.6
Lage scholingsgraad	39	15.4	18	12.9
Gezondheidsproblemen	35	13.8	0	0.0
Leven in een verafgelegen gebied	33	13.0	16	11.4
Familiale verplichtingen	32	12.6	22	15.7
Behoren tot een achtergestelde groep	30	11.9	0	0.0
Mijn gender	29	11.5	11	7.9
Leven in een achtergestelde buurt	25	9.9	9	6.4
Leven in een conflictgebied	25	9.9	6	4.3
Een functiebeperking hebben	24	9.5	6	4.3
Behoren tot een groep die wordt gediscrimineerd	20	7.9	15	10.7
Behoren tot een minderheid	19	7.5	7	5.0
Een geschiedenis van werkloosheid in de familie	15	5.9	11	7.9
Moeilijkheden met de officiële taal van mijn land	11	4.3	4	2.9
Mijn seksuele oriëntatie	9	3.6	6	4.3
Een crimineel verleden hebben	2	0.8	0	0.0

Aan de deelnemers die een obstakel signaleerden, werd ook gevraagd waaraan het obstakel dan te wijten is. Gebrek aan geld is – net zoals in de andere bevragingen – het meest gegeven antwoord op deze vraag. Het percentage deelnemers dat deze reden aanstipt, is vergelijkbaar met twee jaar terug, maar echter kleiner dan in vorige bevragingen waarin de helft tot zelfs meer dan 60% van de deelnemers het obstakel wijten aan financiële problemen. Verder duikt opnieuw ‘mijn sociale achtergrond’ op in de top 2. In 2013 stipte slechts twee procent van de ondervraagden deze reden aan. In de andere bevragingen wordt het ook telkens door 15% van de respondenten aangeduid. Een lage scholingsgraad sluit de top 3 af. Deze reden sluit traditioneel de top 3 af,

behalve in 2015-2016 waar familiale verplichtingen in de top 3 stond. Gezondheidsproblemen en behoren tot een achtergestelde groep worden in de huidige bevraging door een aanzienlijk aandeel deelnemers aangestipt, terwijl ze in de vorige bevraging door geen enkele deelnemer zijn vernoemd.

Tabel 44: Top 3 van redenen waarom deelnemers obstakels ervaren ten aanzien van onderwijs, tewerkstelling, participatie en mobiliteit volgens al dan niet behoren tot een kansengroep/speciale noden)

TOP	DEELNEMERS DIE NIET BEHOREN TOT EEN KANSENGROEP/SPECIALE NODEN	DEELNEMERS DIE BEHOREN TOT EEN KANSENGROEP/SPECIALE NODEN
Reden 1	Gebrek aan geld	Gebrek aan geld
Reden 2	Mijn sociale achtergrond	Een functiebeperking hebben
Reden 3	In een verafgelegen gebied wonen	Behoren tot een achtergestelde groep

Deelnemers die geregistreerd zijn als een kansengroep en die obstakels hebben in het leven, geven toch enigszins een andere top drie op van redenen dan die deelnemers die niet geregistreerd staan als behorend tot een kansengroep. Voor beide groepen zijn financiële problemen de meest voorkomende reden. Deelnemers die geregistreerd staan als behorend tot een kansengroep geven als tweede meest voorkomende reden een functiebeperking op of het behoren tot een achtergestelde groep. Bij deelnemers die niet gekend zijn als behorend tot een kansengroep is dit hun sociale achtergrond en het feit dat ze in een verafgelegen gebied wonen, met weinig openbaar vervoer.

Tabel 45: Participatie van kansengroepen onder de participanten volgens projectbegeleiders

DEELNAME VAN JONGEREN UIT KANSENGROEPEN?	2017-2018 (N = 119)		2015-2016 (N= 51)	
	N	%	N	%
Ja	90	75.6	32	62,7
Neen	29	24..4	19	37,3

Ook aan de projectbegeleiders is gevraagd of er jongeren uit kansengroepen of met speciale noden vertegenwoordigd zijn onder de deelnemers van hun project. Volgens drie vierden van de projectbegeleiders, die deze vraag beantwoorden, is dat het geval. Volgens één vierde is dat niet het geval. Dit is hoger dan in vorige bevragingen waar normaal twee derde van de projectbegeleiders instemt. In sommige van die vorige bevragingen ligt het aantal projectbegeleiders, dat dit zich niet meer kan herinneren of er al dan niet jongeren uit kansengroepen deelnemen aan het project, hoger dan in de huidige bevraging, namelijk 21 van de 140 projectbegeleiders of ongeveer 15% waar dit in 2011 en 2012 boven de 20% was. In 2015-2016 lag dit percentage lager met 10% (6 van de 51 projectbegeleiders).

Tabel 46: Redenen waarom de toegankelijkheid problematisch is voor participanten volgens projectbegeleiders (N=87)

REDENEN	N	%
Gebrek aan geld	60	67.4
Behoren tot een achtergestelde groep	48	53.9
Sociale achtergrond	43	48.3
Behoren tot een minderheid	32	36
Lage scholingsgraad	31	34.8
Leven in een achtergestelde buurt	30	33.7
Een geschiedenis van werkloosheid in de familie	27	30.3
Behoren tot een groep die wordt gediscrimineerd	27	30.3
Moeilijkheden met de officiële taal van hun land	20	22.5
Een functiebeperking hebben	19	21.3
Leven in een verafgelegen gebied	17	19.1
Gezondheidsproblemen	17	19.1
Familiale verplichtingen	17	19.1
Leven in een conflictgebied	15	16.9
Een crimineel verleden hebben	11	12.4
Seksuele oriëntatie	11	12.4
Gender	5	5.6

Bij de projectbegeleiders zien we toch andere redenen vermeld waarom het moeilijk is voor bepaalde deelnemers om te participeren aan het project. Net zoals bij de deelnemers is de voornaamste reden een gebrek aan geld. In 2015-2016 stond deze reden pas op plaats drie onder de projectbegeleiders. Op de tweede plaats komt 'behoren tot een achtergestelde groep' bij de projectbegeleiders. Onder de deelnemers komt deze reden pas op plaats 7. In de vorige bevraging was dat zelfs de voornaamste reden onder de projectbegeleiders, terwijl geen enkele participant in die bevraging dit antwoord heeft aangestipt¹⁷. Op de derde plaats komt de sociale achtergrond van de participanten, wat de tweede belangrijkste reden is voor de participanten. In de bevraging van 2015-2016 was dit de tweede belangrijkste reden onder de projectbegeleiders. Een lage scholingsgraad – de derde meest aangestipte reden onder de deelnemers – komt slechts op de vijfde plaats bij de projectbegeleiders. Behoren tot een minderheid wordt relatief meer aangestipt door projectbegeleiders. Bij hen staat deze reden op plaats 4, onder deelnemers pas op plaats 13. Hetzelfde kunnen we zien voor de reden wonen in een achtergestelde buurt.

¹⁷ Dit had echter meer te doen met een vertaalfout in de Nederlandstalige vragenlijst, waar deze reden niet was opgenomen. In de plaats stond er twee keer een functiebeperking hebben.

Voor één op drie projectbegeleiders is dit een reden voor obstakels in het leven van de deelnemers. Slechts 10% van de deelnemers vernoemt deze reden. Gezondheidsproblemen worden dan weer meer vernoemd door de deelnemers dan de projectbegeleiders. Bij deelnemers is dit de vierde meest aangestipte reden, onder projectbegeleiders staat het maar op plaats 12.

Tabel 47: Participatie van jeugdwerkers, jeugdbegeleiders of professionelen uit kansengroepen in de begeleiding van het project (N=21)

DEELNAME VAN JEUGDWERKERS, JEUGDBEGELEIDERS OF PROFESSIONELEN UIT KANSENGROEPEN?	2017-2018 (N= 13)		2015-2016(N= 21)	
	N	%	N	%
Ja	9	69.2	10	47.6
Neen	4	30.8	11	52.4

Ook onder de projectbegeleiders van het project zijn er vertegenwoordigers van kansengroepen. Volgens twee derde van de projectbegeleiders die deze vraag beantwoorden, was dit het geval. Dat is meer dan in 2015-2016 toen ongeveer de helft van de projectbegeleiders beweerde dat er projectbegeleiders uit kansengroepen betrokken waren in het project. Er moet wel op gewezen worden dat het aantal projectbegeleiders dat deze vraag beantwoordt wel heel klein is op het totaal aantal projectbegeleiders.

Sinds het Vlaams onderzoeksrapport van 2013 (zie Stevens, 2014) is een meer systematische manier van het meten van jongeren uit kansengroepen geïntroduceerd. Deze manier van meten is enerzijds geïnspireerd door de definitie van jongeren uit kansengroepen in de Erasmus+-programmagids. Anderzijds wijkt het op bepaalde punten af omdat het aansluit bij bepaalde manieren waarop deze groep in Vlaamse, wetenschappelijke teksten wordt omschreven. De Erasmus+- programmagids definieert jongeren uit kansengroepen als jongeren die minder kansen hebben dan hun leeftijdsgenoten omdat ze geconfronteerd worden met obstakels ten aanzien van zeven levensdomeinen: het hebben van een functiebeperking, onderwijs, economische obstakels, culturele obstakels, gezondheidsproblemen, sociale obstakels en geografische obstakels. Heel wat van deze obstakels komen terug in de vragen over de mate waarin jongeren worden geconfronteerd met obstakels. Ook de redenen waarom ze deze obstakels tegenkomen, komen in aanmerking voor de operationalisering van dit begrip. De definitie in de Erasmus+-programmagids beklemtoont ook het subjectieve karakter van het hebben van minder kansen. Dit komt tot uitdrukking in de vraag over het al dan niet hebben van een rechtvaardig aandeel aan kansen in het leven. Deze indicatoren worden aangevuld met het opleidingsniveau van moeder (moeder heeft geen diploma hoger secundair onderwijs behaald). Dit is een indicator die vaak gebruikt wordt in Vlaams onderzoek en administratieve gegevens om kinderen en jongeren uit kansengroepen mee af te bakenen¹⁸. In internationaal onderzoek is het een vaak gebruikte indicator voor cultureel kapitaal bij jongeren (Van de Walle, Bradt & Bouverne-De Bie, 2013).

De Erasmus+-programmagids spreekt van één problematisch levensdomein. De toepassing van deze definitie leidt er toe dat 56% van de Vlaamse steekproef uit 2017-2018 tot de groep van jongeren uit een kansengroep behoort. In de Vlaamse steekproef van 2015-2016 is dit 45% en in die van 2011 en 2012 is dat zelfs 60%. Dit lijkt nogal een hoge schatting. Als slechts één levensdomein in rekening wordt gehouden, dan riskeert bijvoorbeeld iedereen die een functiebeperking heeft, aanzien te worden als een jongere uit een kansengroep.

¹⁸ Bijvoorbeeld in het GOK-decreet en in de indicator voor kinderarmoede van Kind en Gezin.

Tabel 48: Aantal problematische levensdomeinen bij participanten in de Vlaamse steekproef

AANTAL LEVENSDOMEINEN	2017-2018 (N= 531)		2015-2016 (N= 349)	
	N	%	N	%
0	235	44.3	190	54,4
1	128	24.1	62	17,8
2	94	17.7	33	9,5
3	40	7.5	29	8,3
4	19	3.6	17	4,9
5	6	1.1	10	2,9
6	5	0.9	3	0,9
7	2	0.4	1	0,3
8-10	2	0.4	4	1,2

Vlaams onderzoek naar armoede en maatschappelijk kwetsbare jongeren beklemtoont dat er sprake is van een meerdimensionele problematiek (Vranken, 1997; Vettenburg, 1988). Dat wil zeggen dat er sprake is van uitsluitingsmechanismen over meerdere levensdomeinen en dat deze uitsluitingen elkaar versterken. Slechts als er sprake is van sociale uitsluiting over meerdere levensdomeinen, kan er sprake zijn van een persoon die geconfronteerd wordt met minder kansen in het leven of maatschappelijke kwetsbaarheid.

Daarom wijkt de operationalisering een tweede keer af van de definitie die gehanteerd wordt in de Erasmus+-programmagids. Er wordt namelijk gebruik gemaakt van een drempelwaarde. Het aantal problematische obstakels in het leven (samen met opleidingsniveau van moeder en het gevoel van relatieve sociale deprivatie) wordt met elkaar opgeteld. Indien er sprake is van meer dan twee van deze problematische levensdomeinen, dan spreken we over een jongere uit een kansengroep. Dit geldt ook voor een deelnemer die zich relatief sociaal gedeprimeerd voelt en slechts één obstakel in het leven toekomt en waarvan de moeder laagopgeleid is. Dit resulteert in een schatting van het percentage deelnemers uit een kansengroep in de Vlaamse steekproef van 2017-2018 van 22.9%. Dit is hoger dan in vorige onderzoeken. In 2015-2016 was deze inschatting 17.9%, in 2011 17,8% en in 2013 17,4%. In 2012 lag dit percentage iets lager (15,2%) en in 2014 slechts op 10%. We moeten echter beklemtonen dat dit een vrij conservatieve benadering is. Een eerste reden is dat de hier gehanteerde definitie een strengere definitie is dan die in de Erasmus+-programmagids. Een tweede reden is dat jongeren uit kansengroepen vaak minder de gelegenheid hebben om aan online-bevragingen mee te doen (ze hebben geen snel internet of er zijn andere redenen waarom ze niet kunnen deelnemen).

Jongeren uit kansengroepen zijn meer vertegenwoordigd onder inwoners van een ander land (29.4%) dan onder inwoners van België (11.5%). Ze komen meer voor in projecten gesubsidieerd via Jint vzw (24.4%) dan onder participanten die deelnemen aan een project gesubsidieerd via een ander nationaal agentschap (10.9%). Onder

deelnemers die wonen in het Vlaams Gewest, bedraagt het percentage jongeren uit kansengroepen 10.6%, onder inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is dit 6 op 42 (14.3%).

Sinds dit jaar zitten ook de geregistreerde gegevens in het databestand. Dit laat toe om de gehanteerde manier om kansengroepen af te bakenen op basis van de vragen uit de vragenlijst te vergelijken met de geregistreerde gegevens. Het percentage dat als een kansengroep wordt ingedeeld via de vragenlijst is dubbel zo hoog dan in de geregistreerde gegevens.

Tabel 49: Overeenkomst tussen al dan niet behoren tot een kansengroep/speciale nood op basis van geregistreerde gegevens en op basis van de vragen uit de vragenlijst (kolompercentages)

Op basis van geregistreerde gegevens			
Op basis van de vragen uit de vragenlijst		Behoort niet tot een kansengroep/speciale noden	Behoort tot een kansengroep/speciale noden
	Behoort niet tot een kansengroep/speciale noden	331 79.4%	31 58.5%
	Behoort tot een kansengroep/speciale noden	86 20.6%	22 41.5%
Totaal		417 100.0%	53 100.0%

Een kruistabel tussen de classificatie op basis van de geregistreerde gegevens en op basis van de vragen uit de vragenlijst leert dat 75% van de deelnemers in beide manieren in dezelfde categorie wordt ingedeeld. 331 deelnemers staan geregistreerd als niet behorend tot een kansengroep. Op basis van hun antwoorden op de vragenlijst worden ze ook tot deze categorie ingedeeld. Dit geldt ook voor 22 deelnemers die door beide wijzen ingedeeld worden bij de groep die behoort tot de kansengroep. Voor een kwart van de deelnemers is er echter geen overeenstemming. 86 deelnemers die geregistreerd zijn als niet behorend tot een kansengroep zouden op basis van hun antwoorden op de vragenlijst wel ingedeeld worden in een kansengroep en 31 deelnemers die geregistreerd zijn als behorend tot de kansengroep zouden dit niet zijn op basis van hun antwoorden op de vragenlijst. Dat wil zeggen dat de meerderheid van de deelnemers die nu geregistreerd zijn als een kansengroep dit niet zijn op basis van hun antwoorden op de vragenlijst. De tabel toont dus ook aan dat het gemakkelijker is iemand te classificeren als niet behorend tot een kansengroep dan wel.

Het verschil tussen de twee manieren van classificeren kan ook bekeken worden aan de hand van enkele indicatoren uit de vragenlijst, die kunnen wijzen op minder kansen in het leven, die niet gebruikt zijn om de groep deelnemers die behoren tot een kansengroep op basis van de vragenlijst op te bouwen. Zo zien we dat 55% van de deelnemers die volgens de geregistreerde gegevens deel uitmaken van een kansengroep moeilijkheden hebben om de onkosten van hun deelname aan het project moeilijk kunnen betalen of die niet hoefden te betalen. Bij de

groep die op basis van de vragenlijst wordt ingediend in de kansengroep is dit 70%¹⁹. Ook bij andere mogelijke indicatoren liggen de percentages hoger bij de kansengroep op basis van de antwoorden in de vragenlijst, dan op basis van de geregistreerde gegevens.

Tabel 50: Indicatoren van achterstelling volgens behoren tot een kansengroep op basis van geregistreerde gegevens en antwoorden op de vragenlijst

INDICATOREN	BEHOREND TOT EEN KANSENGROEP VOLGENS DE ANTWOORDEN OP DE VRAGENLIJST (N= 114)		BEHOREND TOT EEN KANSENGROEP VOLGENS DE GEREISTREERDE GEGEVENS (N= 71)	
	N	%	N	%
Betalen van onkosten van deelname aan het project was moeilijk/niet nodig	80	70.1	39	54.9
Thuis taal is niet officieel erkend	23	20.2	10	16.1
Werkloos voor deelname	9	7.9	3	4.9
Vader laag opgeleid	25	22.7	8	14.5
Behoren tot een minderheid	33	29.5	15	25.9

Het is belangrijk te onthouden dat de RAY-onderzoeken niet in het leven geroepen zijn om na te gaan hoeveel deelnemers er nu precies tot een kansengroep behoren. Het is veeleer de bedoeling na te gaan, via allerlei indicatoren, hoe het programma eventueel jongeren uit kansengroepen al dan niet affecteert.

¹⁹ Het verschil is vooral te wijten aan het percentage dat het moeilijk kan betalen. Die is 17% bij de kansengroep op basis van de vragenlijst en 4% bij de kansengroep uit de geregistreerde gegevens.

5 PROFIEL VAN DE PROJECTBEGELEIDERS

5.1 GESLACHT EN LEEFTIJD

Wat geslacht betreft, zien we dat er bijna een gelijke verdeling is van mannelijke en vrouwelijke projectbegeleiders, met een ietwat grotere vertegenwoordiging van vrouwelijke dan mannelijke projectbegeleiders. Dit verschil is iets groter in de geregistreeerde gegevens dan op basis van de antwoorden van de projectbegeleiders op de vraag in de enquête. Eén projectbegeleider stipt de mogelijkheid 'andere' aan. De antwoorden van de projectbegeleiders uit 2017-2018 komen heel sterk overeen met de antwoorden uit het onderzoek uit 2015-2016, waar de geslachtsverdeling nog sterker de 50%-50% benaderde. In de vorige steekproeven waren mannen altijd wat licht oververtegenwoordigd onder de projectbegeleiders. De geslachtsverdeling in deze vorige bevragingen zijn echter ook steeds vrij gelijk.

Tabel 51: Geslacht van de projectbegeleiders

GESLACHT	2017-2018				2015-2016	
	Op basis van geregistreeerde gegevens (N= 186)		Op basis van antwoord projectbegeleider (N=183)		Op basis van antwoord projectbegeleider (N= 92)	
	N	%	N	%	N	%
Man	83	44.6	86	47.0	44	47.8
Vrouw	102	54.8	96	52.5	46	50.0
Ander	1	0.5	1	0.5	2	2.2

Onder projectbegeleiders die gesubsidieerd zijn via Jint vzw vinden we een klein overtal aan vrouwen terug: 92 (56.4%) vrouwen versus 70 (42.8%) mannen, terwijl de geslachtsverdeling van projectbegeleiders die een project gesubsidieerd via een ander nationaal agentschap begeleiden een klein overtal aan mannen vertoont (10 vrouwelijke versus 13 mannelijke projectbegeleiders). Onder de inwoners van België is de geslachtsverdeling gelijk (namelijk 35 mannen versus 34 vrouwen). Onder projectbegeleiders van een ander land zijn er dan weer mannen dan vrouwen (68 mannen versus 48 vrouwen).

Naar deelactie is de genderverdeling gelijk voor jongerenuitwisselingen en jeugdwerkersmobiliteit. Onder de projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog (15 vrouwen en 9 mannen) en EVS-projecten (22 vrouwen en 11 mannen) zijn er iets meer vrouwelijke dan mannelijke begeleiders. Voor deze projecten is twee derde van de begeleiders dus vrouw.

Tabel 52: Geslacht van de projectbegeleiders volgens deelacties

GESLACHT	JONGERENUITWISSELING (N = 114)	EVS (N= 33)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 24)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N = 15)
Man	57 50.0%	22 66.7%	15 62.5%	8 53.3%
Vrouw	56 49.1%	11 33.3%	9 37.5%	7 46.7%
Ander	1 0.9%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%

Gemiddeld zijn de projectbegeleiders 34.0 jaar oud, waarbij de helft jonger of gelijk is 30 jaar en de helft ouder dan 30 jaar. De jongste projectbegeleider is 19 en de oudste is 71 jaar. De meest voorkomende leeftijd is 28 jaar. In 2015-2016 was de gemiddelde leeftijd van de projectbegeleiders iets lager, namelijk 33.5 jaar. De gemiddelde leeftijd van de huidige projectbegeleiders is lager dan die van de projectbegeleiders uit 2014 (gemiddeld 36 jaar oud) en die van 2012 (gemiddelde leeftijd was toen 35 jaar), maar hoger dan die van de projectbegeleiders uit de steekproeven van 2011 en 2013. Deze projectbegeleiders hadden een gemiddelde leeftijd van 32 jaar.

Tabel 53: leeftijd van de projectbegeleiders in leeftijdscategorieën

LEEFTIJDSCATEGORIE	2017-2018 (N= 182)		2015-2016 (N= 94)	
	N	%	N	%
18-25 jaar	46	25.3	25	26.6
26-30 jaar	48	26.4	27	28.8
31-35 jaar	26	14.3	12	12.8
36 jaar en ouder	62	34.1	30	31.9

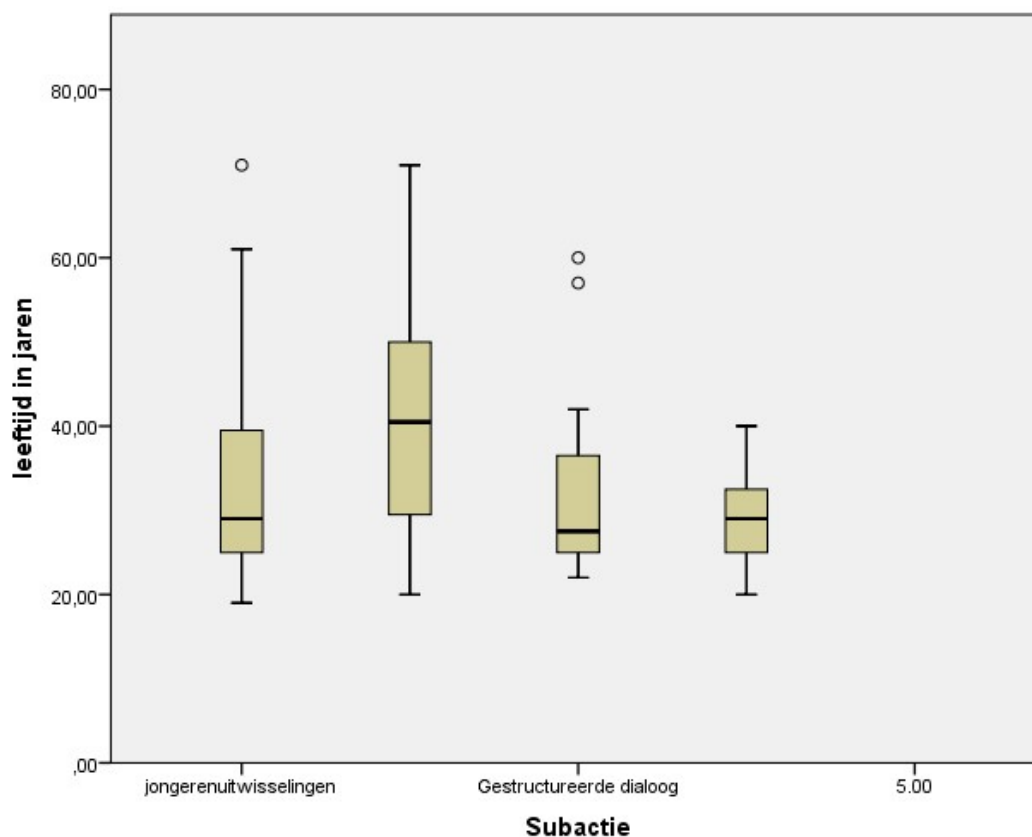
De grootste groep in de steekproef zijn projectbegeleiders van 36 jaar en ouder: meer dan één op drie. Ook in de vorige bevestigingen waaraan Vlaanderen heeft meegedaan, is dit telkens het geval. Daarna volgt de leeftijdscategorie van 26-jarigen tot 30-jarigen en de projectbegeleiders die tussen 18 en 25 jaar oud zijn. Het minst vertegenwoordigd is de leeftijdsgroep 31- tot en met 35-jarigen.

De projectbegeleiders van EVS-projecten zijn significant ouder dan de projectbegeleiders van de andere deelacties. De gemiddelde leeftijd van projectbegeleiders van een EVS-project is 41,5 jaar oud. De gemiddelde leeftijd van jeugdwerkersmobiliteit ligt net onder de 30 jaar, terwijl die van de gestructureerde dialoog en jongerenuitwisselingen net boven 30 jaar ligt.

Tabel 54: leeftijd van de projectbegeleiders volgens deelactie

	JONGERENUITWISSEL ING	EVS	GESTRUCTUREERDE DIALOOG	JEUGDWERKERS MOBILITEIT
Gemiddelde leeftijd	33.0	41.5	31.5	29.5
N	111	32	24	15
Standaardafwijking	11.0	13.3	10.1	5.8

Figuur 3: Boxplot van leeftijd van projectbegeleiders volgens deelactie

5.2 OPLEIDINGSNIVEAU

Van de 186 projectbegeleiders in de steekproef die de vraag omtrent scholing beantwoorden, zijn er 36 (19.4%) die nog bezig zijn met een studie. 127 van de 189 projectbegeleiders (68.3%) studeert niet langer. Dat is minder dan in 2015-2016 toen 86% van de projectbegeleiders geen studies meer verrichtte, maar komt overeen met de oudere steekproeven waar telkens ongeveer 70% van de projectbegeleiders hun studies voltooid hebben.

Het opleidingsniveau van projectbegeleiders is nog hoger dan die van de participanten. Dit hoeft niet te verwonderen omdat een groter aandeel van hen reeds definitief de schoolpoorten achter zich heeft

dichtgetrokken. Bijna 8 op 10 projectbegeleiders heeft een hoger diploma (tegenover 51% van de participanten). In de andere golven van het RAY-onderzoek ligt het percentage hoogopgeleide projectbegeleiders tussen 70 en 80%. Enkel in de bevraging van 2015-2016 is dit percentage hoger met 84% en in de bevraging van 2014 met 87%. Nog geen 10% heeft een diploma hoger algemeen secundair onderwijs. Lager secundair of hoger technisch onderwijs komt nauwelijks voor. In de huidige bevraging zijn er wel 11 projectbegeleiders die een hoger beroepssecundair diploma hebben behaald.

Tabel 55: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	2017-2018 (N= 153)		2015-2016 (N= 78)	
	N	%	N	%
Lagere school	0	0.0	0	0.0
Lager secundair onderwijs	4	2.6	0	0.0
Hoger technisch secundair onderwijs	6	3.9	2	2.6
Hoger algemeen secundair onderwijs	13	8.5	9	11.5
Hoger beroepssecundair onderwijs en specialisatiejaar	11	7.2	1	1.3
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	119	77.8	66	84.6

Het hoog opleidingsniveau van de projectbegeleiders geldt voor projectbegeleiders die een project hebben begeleid die gesubsidieerd is via Jint of een ander nationaal agentschap. Drie vierde van de projectbegeleiders van projecten gesubsidieerd via een ander nationaal agentschap zijn hoogopgeleid. Dit geldt ook voor zij die een project hebben begeleid die via Jint is gefinancierd..

Tabel 56: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project volgens nationaal agentschap (kolompercentages)

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	ANDER AGENTSCHAP (N= 19)	JINT VZW (N= 134)
Lager secundair onderwijs	1 5.3%	3 2.2%
Hoger secundair onderwijs	4 21.1%	26 19.7%
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	14 73.7%	105 78.4%

Het opleidingsniveau van inwoners van België en inwoners van andere landen is even hoog te noemen. Dit is in overeenstemming met de vorige steekproeven, waar er geen significante verschil is naar opleidingsniveau volgens het land waar de projectbegeleiders wonen. Enkel in het onderzoek van 2015-2016 was het opleidingsniveau van inwoners van België significant hoger dan dat van de inwoners van andere landen. In het rapport van 2014

(Stevens, 2015a) is reeds vastgesteld dat over de tijd het percentage hoogopgeleiden onder de in België wonende projectbegeleiders, stijgt. Het stijgt van 75% in 2011 naar 97% in 2016. Tegelijkertijd stijgt ook het opleidingsniveau van projectbegeleiders uit andere landen, maar deze stijging is minder uitgesproken: van 68% in 2011 naar 76% in 2016. Het huidig onderzoek breekt met deze trend.

Tabel 57: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project volgens land van woonst

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	EEN ANDER LAND (N= 97)	BELGIË (N= 56)
Lager secundair onderwijs	2 2.1	2 3.6
Hoger secundair onderwijs	20 20.6%	10 17.9%
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	75 77.3%	44 78,6%

Het opleidingsniveau van de projectbegeleiders is hoog voor alle soorten deelacties, maar vooral onder de begeleiders van de gestructureerde dialoog waar slechts één van de twintig projectbegeleiders geen hoger diploma heeft.

Tabel 58: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project volgens deelactie

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 52)	EVS (N=25)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 20)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 13)
Lager secundair onderwijs	4 4.2%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%
Hoger secundair onderwijs	22 26.2%	5 20.0%	1 5.0%	2 15.4%
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	69 72.6%	20 80.0%	19 95.0%	11 84.6%

Gemiddeld hebben de projectbegeleiders 14,7 jaar formeel onderwijs achter de rug (in 2015-2016 was dit nog 16 jaar), waarbij de helft meer dan 16 jaar formeel onderwijs heeft gevolgd en de andere helft minder dan 16 jaar. 21 van de 146 projectbegeleiders stellen dat ze 16 jaar formeel onderwijs achter de rug hebben. Dit is het meest gegeven antwoord. Hieruit zou kunnen worden afgeleid dat deze vraag beter werkt bij projectbegeleiders, maar ook hier zien we enkele opvallende antwoorden. Zo beweren 22 projectbegeleiders niet meer dan 6 jaar formeel onderwijs gevolgd te hebben. Dit zou overeenkomen met geen enkel diploma, maar op de vorige vraag heeft niemand dit antwoord gegeven. Twee projectbegeleiders stellen zelfs helemaal geen formeel onderwijs gevolgd te hebben en ook dit antwoord is bij het opleidingsniveau niet gegeven. 25 van de 146 projectbegeleiders (17%) beweren zelfs 20 jaar en meer formeel onderwijs succesvol afgelegd te hebben.

Tabel 59: Aantal succesvol beëindigende jaren formeel onderwijs van de projectbegeleiders

AANTAL JAAR	2017-2018 (N= 146)		2015-2016 (N= 83)	
	N	%	N	%
0	2	1.4	0	0.0
1-6	24	16.4	11	13.3
7-12	11	7.5	4	4.8
13-16	39	26.7	25	30.1
Meer dan 16 jaar	70	47.9	43	51.8

Naar deelactie is er geen verschil in het aantal jaren gevolgd formeel onderwijs. Dit geldt ook voor nationaal agentschap en land van woonst.

5.3 BEROEPSSTATUUT

Meer dan de helft van de projectbegeleiders is betrokken in het project als een vrijwilliger. Dit is lager dan in 2015-2016, maar vergelijkbaar met 2011 en 2012, maar dubbel zo hoog als in 2013 en 2014. Voor 45% van de projectbegeleiders behoort hun betrokkenheid in het project tot hun beroepstaak. De voltijdse tewerkstelling (38% in de huidige bevraging) onder de projectbegeleiders ligt binnen het bereik van eerder waargenomen waarden (tussen 34% in 2011 en 46% in 2014). De deeltijdse tewerkstelling onder de projectbegeleiders (zeven procent) behoort, samen met de zes procent uit 2015-2016 tot één van de laagste ooit opgemeten in de Vlaamse steekproeven. In vorige steekproeven schommelt de deeltijdse tewerkstelling tussen twaalf procent (2011) en 33% (2013).

Tabel 60: Manier van betrokkenheid van de projectbegeleiders bij het project

BETROKKENHEID	2017-2018 (N= 148)		2015-2016 (N= 82)	
	N	%	N	%
Als vrijwilliger	81	54.7	50	61,1
Via een tijdelijke, voltijds contract	5	3.4	6	7,3
Via een tijdelijk, deeltijds contract	0	0.0	0	0,0
Via een voltijds contract, van onbepaalde duur	51	34.5	18	22,0
Via een deeltijds contract, van onbepaalde duur	11	7.4	5	6,1
Als zelfstandige	0	0.0	1	1,2
Als stagiair	0	0.0	2	2,4

Volgens subsidiërend nationaal agentschap is er geen verschil in de manier waarop de projectbegeleiders betrokken zijn in het project. Dit is wel het geval naar land van woonst, waarbij de inwoners van België dubbel zo veel betrokken zijn in het project via een voltijdse tewerkstelling, terwijl inwoners van andere landen in grotere mate betrokken zijn in het project via een vrijwilligersstatuut.

Tabel 61: Aantal en percentage vrijwilligers volgens land van woonst

STATUUT	INWONERS VAN EEN ANDER LAND (N= 95)	INWONERS VAN BELGIË (N=53)
Als vrijwilliger	60 63.1%	21 39.6%
Voltijds tewerkgesteld (tijdelijk en onbepaalde duur)	27 28.5%	29 54.7%
Deeltijdse tewerkstelling	8 8.4%	3 5.7%

Het percentage vrijwilligers ligt lager onder de projectbegeleiders van EVS-projecten dan onder projectbegeleiders van ander deelacties. De projectbegeleiders van EVS-projecten zijn dan weer meer voltijds tewerkgesteld dan de andere projectbegeleiders. Dit hoeft niet te verwonderen omdat heel wat EVS-projecten in de sociale sector plaatsvinden.

Tabel 62: Aantal en percentage vrijwilligers volgens deelactie

DEELACTIE	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 92)	EVS (N=23)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 20)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 13)
Als vrijwilliger	50 54.3%	6 26.1%	17 85.0%	8 61.5%
Voltijds tewerkgesteld (tijdelijk en onbepaalde duur)	35 38.0%	14 60.9%	2 10.0%	4 30.8%
Deeltijdse tewerkstelling	7 7.6%	3 13.0%	1 5.0%	0 0.0%

Meer dan de helft van de projectbegeleiders is deeltijds of voltijds tewerkgesteld in een andere organisatie. Daarnaast is er nog eens één op acht zelfstandig. Eén op vijf is vrijwilliger in een andere organisatie en één op drie is student of leerling. Fennes et al. (2011) interpreteren dit als een teken van de hoge motivatie van deze projectbegeleiders. Omdat deze vraag in vroegere bevestigingen iets anders is gesteld, kunnen we de huidige bevindingen enkel vergelijken met die van 2015-2016. Een hoger percentage projectbegeleiders is voltijds tewerkgesteld via een andere organisatie en een kleiner percentage onder hen is deeltijds tewerkgesteld door een

andere organisatie. We zien dus een daling van de deeltijdse tewerkstelling en een stijging van de voltijdse tewerkstelling onder de projectbegeleiders, zowel in als buiten de organisaties waarin het project plaatsvindt. Daarnaast is er een kleine toename van de projectbegeleiders die vrijwilliger zijn in nog een andere organisatie.

Tabel 63: Beroepsstatuut van de projectbegeleiders buiten hun organisatie

BEROEPSSTATUUT	2017-2018 (N= 127)		2015-2016 (N = 66)	
	N	%	N	%
Voltijds tewerkgesteld door een andere organisatie	69	54.3	27	40.9
Deeltijds tewerkgesteld door een andere organisatie	11	8.7	10	15.2
Zelfstandige	16	12.6	8	12.1
Werkloos	7	5.5	3	3.5
Vrijwilliger in een andere organisatie	27	21.3	11	16.7
Als stagiair	3	2.4	3	3.5
Student of leerling	39	30.7	18	27.3
Niet in betaald werk (b.vb. om zorg te dragen voor een familielid)	4	3.1	4	6.1

5.4 MINDERHEIDSSTATUUT

Zeventien procent van de projectbegeleiders rekent zich tot een culturele, etnische of religieuze minderheid. Dit is hoger dan in de steekproeven van 2011, 2014 en 2015-2016 toen het tien procent was. Het is wel vergelijkbaar met de resultaten uit 2012 en 2013 waar dit percentage vijftien procent was.

Tabel 64: Al dan niet behoren tot een minderheidsgroep bij de projectbegeleiders

BEHOOR JE TOT EEN RELIGIEUZE, CULTURELE OF ETNISCHE MINDERHEID?	2017-2018 (N= 153)		2015-2016 (N=85)	
	N	%	N	%
Ja	27	17.6	9	10.6
Neen	126	82.4	76	89.4

Van de 27 projectbegeleiders die zich tot een minderheidsgroep rekenen, omschrijven 11 (40%) zich als een inheemse minderheidsgroep, 9 (33%) als een culturele en etnische minderheid, 8 (29%) als een eerste generatie

migrant, 7 (25.9%) als een religieuze minderheid, 6 (22.2%) als een taalkundige minderheid of iemand met een migratieachtergrond. Drie projectbegeleiders (11%) rekenen zich tot een andere soort minderheid.

Projectbegeleiders, die zich rekenen tot een minderheidsgroep, komen even vaak voor bij zij die deelgenomen hebben aan een project dat gesubsidieerd is via Jint (24 op 133, 18%) als via een ander agentschap (3 op 20, 15%). Hetzelfde geldt voor inwoners van België (7 op 57, 12.5%) en projectbegeleiders die in een ander land wonen (20 op 96, 20.6%). De verschillen zijn niet significant.

Ook volgens deelactie zijn de verschillen verwaarloosbaar. Onder de projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen en jeugdwerkersmobiliteit is er een hoger percentage projectbegeleiders dat zich tot een minderheidsgroep rekent, maar deze verschillen zijn niet significant.

Tabel 65: Aantal en percentage projectbegeleiders uit minderheidsgroepen volgens deelactie

MINDERHEIDSGROEP	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 95)	EVS (N=25)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 20)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 13)
Ja	20 21.1%	2 8.0%	2 10.0%	3 23.1%
Neen	75 78.9%	23 92.0%	18 90.0%	10 76.1%

5.5 VOORGAANDE ERVARINGEN MET DOOR DE EU GESUBSIDIEERDE PROJECTEN

De meeste projectbegeleiders kennen een geschiedenis in EU-programma's. Veertig procent is al eens een projectbegeleider geweest en meer dan vier op de tien zijn betrokken geweest in een vroeger project als participant. Toch is er sprake van een zekere instroom van nieuw bloed in het programma. Drie op tien is nieuw in het programma. Ook dit is vergelijkbaar met vorige onderzoeken. Het percentage nieuwe projectbegeleiders schommelt tussen 28% in 2013 tot 41% in 2014. Enkel in 2012 is dit percentage lager met 20%.

Tabel 66: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders

VROEGERE ERVARING?	2017-2018 (N= 154)		2015-2016 (N= 83)	
	N	% ²⁰	N	% ²¹
Ja, als projectbegeleider of als lid van het projectteam	61	39.6	41	47,7
Ja, als participant	71	46.1	34	39,5
Neen	45	29.2	25	29,1

²⁰ Deze percentages tellen hoger op dan 100% omdat meerdere antwoorden mogelijk zijn.

²¹ Deze percentages tellen hoger op dan 100% omdat meerdere antwoorden mogelijk zijn.

Ervaren projectbegeleiders komen meer voor onder de projectbegeleiders van EVS-projecten, terwijl dit soort projecten de minste nieuwe instroom kent. De projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog hebben in mindere mate zelf ervaring als participant aan een project binnen een EU-programma.

Tabel 67: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders volgens deelactie

VROEGERE ERVARING?	JONGERENUITWISSELINGEN (N = 96)	EVS (N= 25)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 20)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 13)
Ja, als projectbegeleider /projectteam	31 32.3%	18 72.0%	6 30.0%	6 46.2%
Ja, als participant	45 46.8%	12 48.0%	7 35.0%	7 53.8%
Neen	31 32.3%	3 12.0%	8 32.0%	3 23.1%

Naar nationaal agentschap is er geen verschil wat betreft ervaring van de projectbegeleiders. Projectbegeleiders die deelnemen aan een project gesubsidieerd via Jint vzw, zijn wel iets vaker participant geweest in een vroeger project. De instroom van nieuwe projectbegeleiders is dan weer iets hoger in projecten gesubsidieerd via een ander nationaal agentschap. Deze bevindingen liggen in de lijn van die van het onderzoek uit 2015-2016.

Tabel 68: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders volgens nationaal agentschap

VROEGERE ERVARING?	2017-2018		2015-2016	
	Ander nationaal agentschap (N = 20)	Jint vzw (N=134)	Ander nationaal agentschap (N = 14)	Jint vzw (N=72)
Ja, als projectbegeleider/ projectteam	7 35.0%	54 40.3%	7 50,0%	34 47,2%
Ja, als participant	7 35.0%	64 47.8%	4 28,6%	30 41,7%
Neen	9 45.0%	36 26.9%	6 42,9%	19 26,4%

Projectbegeleiders uit andere landen hebben iets meer ervaring als participant dan projectbegeleiders die in België wonen. Deze laatste groep stroomt dan weer iets meer nieuw in in het programma. Ook dit ligt in de lijn van de resultaten uit het 2015-2016 onderzoek.

Tabel 69: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders volgens land van woonst

VROEGERE ERVARING?	2017-2018 (N= 154)		2015-2016 (N= 86)	
	Ander land (N = 97)	België (N=57)	Ander land (N = 48)	België (N=38)
Ja, als projectbegeleider of als lid van het projectteam	38 39.2%	23 40.4%	23 47,9%	18 47,4%
Ja, als participant	51 52.6%	20 35.1%	24 50,0%	10 26,3%
Neen	23 23.7%	22 38.6%	11 22,6%	14 36,8%

De 56 projectleiders die reeds voordien betrokken waren in een door de EU gesubsidieerd project als projectbegeleider of als deel van het projectteam, hebben gemiddeld 8,3 keer reeds deelgenomen aan een dergelijk project. Het aantal eerdere deelnames aan projecten schommelt van 1 deelname tot 30 eerdere deelnames. 28 op de 56 (50%) hebben tot 4 keer meegedaan, 13 op de 56 (23%) hebben tussen 5 en 10 eerdere deelnames meegedaan en 15 op de 56 (27%) projectbegeleiders hebben al meer dan tien eerdere participaties achter de rug. Daarmee ligt de vroegere participatie onder deze projectbegeleiders hoger dan 2 jaar terug, toen deze projectbegeleiders gemiddeld aan 6.4 projecten reeds deelgenomen hadden.

5.6 ROL VAN DE PROJECTBEGELEIDER IN HET PROJECT

Bijna de helft van de projectbegeleiders zijn zowel als pedagogen als organisatoren betrokken in het project. Een gelijkaardige vaststelling doet zich voor in de vorige bevragingen van het RAY-netwerk. Bijna één op vier is enkel met de organisatorische kant van het project betrokken. Dat is meer dan in 2015-2016, maar in lijn van de vroegere bevragingen waar tussen 25% en 35% van de projectbegeleiders uitsluitend met organisatorische aspecten bezig was. In de huidige bevraging is meer dan één op vier uitsluitend bezig met het pedagogisch luik van een project. Dat is iets minder dan twee jaar terug, maar hoger dan in vroegere bevragingen waar dit percentage tussen negen en twintig procent lag.

Tabel 70: De rol van de projectbegeleider in het project

ROL	2017-2018 (N= 142)		2015-2016 (N= 83)	
	N	%	N	%
Vooraf pedagogisch	40	28.2	26	31.3
Vooraf organisatorisch	33	23.2	13	15.7
Zowel pedagogisch als organisatorisch	69	48.6	44	53.0

Er zijn geen verschillen in rol die de projectbegeleiders opnemen naargelang land van woonst of subsidiërend nationaal agentschap. Naargelang deelactie is er wel een verschil. De projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog nemen in grotere mate een uitsluitend pedagogische functie (13 van de 19, 68%) op dan de projectbegeleiders van andere deelacties (25%). Deze nemen in grotere mate zowel een pedagogische als een organisatorische functie (meer dan 50%) op dan begeleiders van de gestructureerde dialoog (10%).

Tabel 71: Duur van de betrokkenheid van de projectbegeleider in het project

DUUR VAN DE BETROKKENHEID	2017-2018 (N= 153)		2015-2016 (N= 86)	
	N	%	N	%
Gedurende de hele of de meeste tijd van het project	112	73.2	71	82.6
Voor minstens de helft van de tijd van het project	21	13.7	9	10.5
Voor minder dan de helft van de tijd van het project	12	7.8	4	4.7
Bijna niet of nauwelijks	8	5.2	2	2.3

Drie vierde van de projectbegeleiders is gedurende de hele duurtijd van het project betrokken in het project. Dit is vergelijkbaar met de bevragingen van 2015-2016 (83%), 2011 (81%) en die van 2013 (75%), maar hoger dan in 2012 en 2014 waar dit percentage slechts 65% was. In die steekproeven is het percentage projectbegeleiders, dat voor minder dan de helft van de duurtijd van het project betrokken is, hoger. Wat de duur van de betrokkenheid in het project betreft, zijn er geen significante verschillen naargelang land van woonst en subsidiërend nationaal agentschap. Projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen (81%) en jeugdwerkersmobiliteit (77%) zijn wel in grotere mate gedurende de hele of de meeste tijd van het project betrokken dan projectbegeleiders van een EVS-project of een gestructureerde dialoog (55%).

6 GERAPPORTEERDE EFFECTEN

Eén van de doelstellingen van Erasmus+: Youth in Action is het bevorderen van de competenties en vaardigheden van de deelnemers aan de projecten. In 2006 formuleerden het Europees Parlement en de Europese Raad sleutelcompetenties voor levenslang leren waardoor mensen volledig kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. Als leerprogramma onderschrijft Erasmus+: Youth in Action deze levensvaardigheden en competenties. Ze omvatten vlot de moedertaal spreken, in staat zijn een vreemde taal te spreken, wiskundige vaardigheden, digitale competenties, sociale vaardigheden en burgerschapsvaardigheden (waaronder solidariteit en sociale cohesie), zin voor initiatief en ondernemerschap, leren leren, cultureel bewustzijn en zelfexpressie (European Union, 2007). Daarnaast streeft Erasmus+: Youth in action ook actief burgerschap en participatie aan het maatschappelijk leven na. Een derde belangrijke doelstelling van het programma is het versterken van de organisaties die bezig zijn met jeugdzaken en het stimuleren van het ontwikkelen van een jeugdbeleid op verschillende beleidsniveaus.

In dit deel gaan we in eerste instantie na welke gevolgen van deelname aan een project de deelnemers rapporteren. In tweede instantie gaan we na welke gevolgen de projectbegeleiders rapporteren. Ten slotte bekijken we eventuele gevolgen voor de betrokken organisaties en hun ruimere omgeving. Het is belangrijk voor ogen te houden dat het hier over gerapporteerde effecten gaat. Het gaat hier niet over een effectmeting in de zuivere zin van het woord. Een dergelijke effectmeting vraagt namelijk een ander onderzoeksopzet waarbij een voor- en nameting van een testgroep vergeleken wordt met een voor- en nameting van een controlegroep.

6.1 GERAPPORTEERDE EFFECTEN DOOR PARTICIPANTEN

Het eerste deel van deze sectie beschrijft hoe deelnemers beweren dat hun deelname aan een Erasmus+: Youth in Action project hun vaardigheden en competenties, hun burgerschapswaarden en andere waarden, hun intenties tot verdere internationale mobiliteit, hun toekomstbeeld, hun jeugdwerkcompetenties, hun kennis en hun persoonlijke ontwikkeling heeft beïnvloed.

6.1.1 WAARGENOMEN VERANDERINGEN IN VAARDIGHEDEN EN COMPETENTIES

Meer dan negen op tien participanten gaat er mee akkoord dat ze door hun deelname hebben leren spreken met iemand die een andere taal spreekt, dat ze hebben leren omgaan met mensen met een andere culturele achtergrond, dat ze geleerd hebben samen te werken in een team en geleerd hebben hoe ze naar een gemeenschappelijk standpunt kunnen zoeken als in een groep de meningen verdeeld zijn. Deze aspecten weerspiegelen interculturele competenties, competenties met betrekking tot het spreken van een vreemde taal en sociale competenties. Meer dan acht op tien van hen rapporteert een verbetering in het ontwikkelen van een idee en het omzetten van dit idee in de praktijk, het realiseren van iets voor de gemeenschap, het overtuigend leren uitdrukken van de eigen mening in een discussie en het meer plezier hebben in leren. Dit zijn competenties met betrekking tot ondernemerschap, burgerschap, het spreken van de eigen moedertaal en leren leren. Meer dan zeven op tien participanten heeft leren logisch na te denken, mogelijkheden te identificeren voor hun persoonlijke ontwikkeling, zichzelf leren artistiek uit te drukken en zelfstandig leren plannen en uitvoeren. Deze worden gerekend tot wiskundige, culturele competenties en competenties voor leren leren. Zes op tien hebben ernstig gediscussieerd over politiek. Dit behoort tot de competenties met betrekking tot burgerschap. Het minst rapporteren de participanten dat ze hun mediacompetenties hebben ontwikkeld. Dan nog gaat de helft van de participanten akkoord dat ze ook deze competentie hebben ontwikkeld.

Ook in deze steekproef komen interculturele competenties, competenties in het spreken van een vreemde taal en sociale vaardigheden bovendrijven als de competenties die door de grootste groep participanten gerapporteerd wordt als verder ontwikkeld. Dit is ook in de vorige onderzoeken het geval, met uitzondering van 2013 en 2014 toen was de ontwikkeling van vreemde talen minder prominent. In die steekproeven zijn er echter veel deelnemers vertegenwoordigd van een uitwisselingsproject met Nederland of zijn er veel Nederlandstaligen onder

de deelnemers. Dat deze drie competenties (interculturele, vreemde talen en sociale competenties) zo vaak naar boven komen drijven, hoeft niet te verwonderen van internationale projecten. Het zijn sleutelcompetenties van dergelijke projecten. Dat echter competenties met betrekking tot het spreken van de moedertaal, ondernemerschap en zin voor initiatief ook ontwikkeld worden, is minder vanzelfsprekend. Dit zijn competenties die minder centraal staan in dergelijke projecten. In vorige bevestigingen eindigden stevast media en digitale competenties op de laatste plaats. Dit geldt ook voor deze bevestiging, waarin participanten het minst akkoord gaan dat ze zelf media-inhouden hebben leren maken.

Tabel 72: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten - percentages (N=584)

COMPETENTIES	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Overtuigend verwoorden wat ik denk in een discussie	1.3	16.2	53.7	28.8
Leren spreken met mensen die een andere taal spreken	1.0	4.2	37.3	57.6
Samenwerken in teamverband	1.5	6.3	45.0	47.2
Zelf media-inhouden maken	13.6	36.0	35.2	15.2
Een idee ontwikkelen en in de praktijk omzetten	2.7	15.0	52.6	29.7
Helpen zoeken naar een gemeenschappelijk standpunt als er verschillende meningen zijn	1.0	9.5	52.3	37.2
Iets realiseren voor de gemeenschap of de maatschappij	3.0	13.0	49.4	34.6
Logisch redeneren en conclusies trekken	4.1	21.6	53.5	20.8
Mogelijkheden identificeren voor mijn persoonlijke en professionele ontwikkeling	3.2	15.5	50.7	20.5
Meer plezier hebben aan leren	3.6	16.7	46.2	33.4
Politiek bediscussiëren op een ernstige manier	10.4	26.2	36.0	27.4
Zelfstandig leren plannen en uitvoeren	5.1	24.7	46.7	23.5
Zichzelf kunstzinnig en creatief uitdrukken	4.3	22.1	44.1	29.5
Overeenkomen met mensen met een andere culturele achtergrond	1.0	4.6	36.0	58.4

Voor heel wat competenties vinden we een gelijkaardige mate van instemming met ontwikkeling terug als in de 2015-2016 steekproef. Dit is echter niet het geval voor mogelijkheden identificeren voor mijn persoonlijke en professionele ontwikkeling. Hier ligt de instemming dertien procent lager dan twee jaar terug. Enkel in 2012 was deze instemming nog lager. Voor de andere competenties geldt dat de mate van instemming van ontwikkeling iets lager ligt in de huidige bevraging dan twee jaar terug. Ook hierop zijn enkele uitzonderingen, namelijk logisch redeneren en conclusies leren trekken, meer plezier hebben in leren en zelfstandig leren plannen en uitvoeren. Dit is een wiskundige competentie en competenties met betrekking tot leren leren.

Tabel 73: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten – percentages – evolutie 2011-2016

COMPETENTIES	2011	2012	2013	2014	2015-2016	2017-2018
Overtuigend verwoorden wat ik denk in een discussie	80.7	82.7	73.9	80.2	85.4	82.5
Spreken met mensen die een andere taal spreken	93.9	94.4	79.6***	68.8*	96.1	94.9
Samenwerken in teamverband	91.6	86.1	88.1	89.6	93.1	92.2
Zelf media-inhouden maken	49.4	48.0	53.0	56.2	50.7	50.4
Een idee ontwikkelen en in de praktijk omzetten	82.3	81.6	85.7	75.0*	84.7	82.3
Helpen zoeken naar een gemeenschappelijk standpunt als er verschillende meningen zijn	88.2	85.6	88.2	84.4	92.2	89.5
Iets realiseren voor de gemeenschap of de maatschappij	85.2	81.7	81.6	77.1	88.0	84.0
Logisch redeneren en conclusies trekken	80.6	67.6	77.5	78.2	72.5	74.3
Mogelijkheden identificeren voor mijn persoonlijke en professionele ontwikkeling	80.6	67.6*	77.5	78.2	84.6	71.2
Meer plezier hebben aan leren	69.3	80.6	71.8	77.1	78.8	79.6
Politiek bediscussiëren op	59.3	52.2*	64.5	70.3	68.8	63.4

een ernstige manier

Zelfstandig leren plannen en uitvoeren	53.2**	68.1	49.4**	49.0**	68.4	70.2
Zichzelf kunstzinnig en creatief uitdrukken	69.3	80.6*	71.8	77.1	73.2	73.6
Overeenkomen met mensen met een andere culturele achtergrond	92.1	96.7	79.6***	78.1***	94.7	94.4

Over de tijd kunnen we enkele trends zien. Zo zijn er bepaalde competenties die vrij stabiel zijn. De grote mate van instemming met het verwoorden van de eigen mening in een discussie, het zoeken naar een gemeenschappelijk standpunt, het iets realiseren voor de gemeenschap, het meer plezier hebben aan leren en het leren werken in een team zijn vrij gelijklopend over alle steekproeven heen. Dit geldt ook voor de ontwikkeling van mediacompetenties, maar hier is de consensus dat deze relatief weinig worden ontwikkeld.

Daarnaast zijn er enkele competenties die ergens in één steekproef een significante afwijking kennen, maar waarvan de bevindingen voor de andere steekproeven vrij gelijklopend zijn. Dit is het geval voor zin voor initiatief en burgerschapscompetenties, waar vooral de participanten uit de steekproef van 2012 de minste mate van ontwikkeling signaleerden. De participanten van deze steekproef rapporteerden dan weer de hoogste mate van ontwikkeling van culturele competenties. Dit is de steekproef die het hoogste percentage secundaire leerlingen kende onder de participanten. Daarnaast zijn er twee competenties (het spreken van een vreemde taal en interculturele competenties) die een dip kennen in 2013-2014, maar die vanaf 2015-2016 weer in hoge mate gerapporteerd worden als verder ontwikkeld. Dit is hoogstwaarschijnlijk te verklaren door het feit dat deze twee steekproeven heel wat Nederlandstalige participanten kenden.

Verder valt de hoge instemming met de ontwikkeling van het zelfstandig leren plannen en uitvoeren van leren in de huidige steekproef op. Het is de hoogste mate van instemming die ooit opgetekend is in de Vlaamse steekproeven, maar vergelijkbaar met die van 2012 en 2015-2016. Een gemeenschappelijk kenmerk van deze steekproeven is dat het percentage secundaire scholieren relatief hoog is, namelijk hoger dan 40%.

Tabel 74: Gerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten volgens projectbegeleiders - percentages en absolute aantallen

COMPETENTIES	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS	GEEN MENING
Leren spreken met mensen die een andere taal spreken	0 0,0	0 0,0	25 26,6	69 73,4	0 0,0
Samenwerken in teamverband	0 0,0	1 1,1	22 23,4	70 74,5	1 1,1
Zelf media-inhouden maken	0 0,0	22 23,4	31 33,0	35 37,4	6 6,4

Mogelijkheden identificeren voor hun persoonlijke en professionele ontwikkeling	1 1,1	13 13,8	47 50,0	19 20,2	14 14,9
Meer plezier hebben aan leren	1 1,1	7 7,4	36 38,3	43 45,7	7 7,4
Politiek bediscussiëren op een ernstige manier	6 6,4	20 21,3	32 34,0	26 27,7	10 10,6
Overeenkomen met mensen uit hun land met een andere culturele achtergrond	3 3,2	5 5,3	40 32,6	36 38,3	10 10,6

In de bevraging van 2015-2016 waren er weinig verschillen naar deelactie van het programma. In de huidige bevraging zijn er wel enkele verschillen, waarbij het opvalt dat de deelnemers van EVS-projecten het vaak minder eens zijn met competentieontwikkeling dan de deelnemers aan andere deelacties. Zo stemt een lager percentage EVS-deelnemers er mee in dat ze hebben geleerd om overtuigend te spreken in een discussie, dat ze in teamverband hebben samengewerkt, dat ze hebben gezocht naar het vinden van een gemeenschappelijk standpunt als er onenigheid was, dat ze iets hebben gerealiseerd voor de gemeenschap of maatschappij en dat ze op een ernstige manier over politiek hebben gediscussieerd. De deelnemers aan de gestructureerde dialoog gaan in grotere mate akkoord dan de deelnemers van de andere deelacties dat ze hebben geleerd hun mening duidelijk te stellen in een discussie, een bijdrage hebben geleverd aan de gemeenschap of samenleving, dat ze hebben geleerd een logische redenering op te zetten en dat ze ernstig over politiek hebben gepraat. Deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit hebben in iets grotere mate geleerd hoe ze een idee in de praktijk moeten omzetten, hoe ze zelfstandig hun leren kunnen plannen en uitvoeren, zich creatief te kunnen uitdrukken en onder deze deelnemers is de instemming dat ze hebben geleerd om te gaan met mensen met een andere culturele achtergrond, het grootst. De deelnemers aan jongerenuitwisselingen volgen eerder het algemeen patroon hoewel deze deelnemers het meest instemmen dat ze een andere taal hebben gesproken en zij stemmen er ook massaal mee in dat ze leren hebben omgaan met mensen met een andere culturele achtergrond. Deelnemers aan TCA gaan, net zoals EVS-deelnemers, in mindere mate mee met competentieontwikkeling. Dit is zeker het geval voor het zelf maken van media, het omzetten van een idee in de praktijk, logisch redeneren en het hebben van plezier aan leren en creatieve expressie. Dit toont aan dat de diverse deelacties een ander set aan vaardigheden ontwikkelen.

Tabel 75: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten volgens deelactie – percentage instemming

COMPETENTIES	TCA (N=48)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 377)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 77)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N =60)	EVS (N= 36)
Overtuigend verwoorden wat ik denk in een discussie	70.8	85,2	85,7	93,3	63.9
Leren spreken met mensen die een andere taal spreken	90.2	97.0	93,6	95.0	91.9

Samenwerken in teamverband	80.3	94.2	97.4	93.3	72.2
Zelf media-inhouden maken	35.5	53.9	45.5	47.5	48.6
Een idee ontwikkelen en in de praktijk omzetten	78.7	82.4	88.5	85.0	81.1
Helpen zoeken naar een gemeenschappelijk standpunt als er verschillende meningen zijn	81.3	90.5	94.8	95.0	70.2
Iets realiseren voor de gemeenschap of de maatschappij	77.1	84.4	85.5	91.7	72.2
Logisch redeneren en conclusies trekken	60.4	72.4	78.2	94.6	72.3
Mogelijkheden identificeren voor mijn persoonlijke en professionele ontwikkeling	83.3	77.1	90.9	89.3	86.5
Meer plezier hebben aan leren	66.6	82.1	85.8	82.1	66.6
Politiek bediscussiëren op een ernstige manier	66.7	62.8	54.6	96.4	31.4
Zelfstandig leren plannen en uitvoeren	68.8	66.9	80.8	76.8	72.2
Zichzelf kunstzinnig en creatief uitdrukken	53.2	77.2	80.5	60.7	67.6
Overeenkomen met mensen met een andere culturele achtergrond	89.6	96.5	97.4	87.5	83.3

Doorgaans stemmen deelnemers uit kansengroepen in grotere mate ermee in dat allerlei competenties zijn verder ontwikkeld door hun deelname aan het project dan jongeren die we niet tot een kansengroep kunnen rekenen. De verschillen zijn echter niet altijd groot en de resultaten zijn ook afhankelijk van de manier waarop kansengroep geoperationaliseerd wordt. Als we kansengroepen operationaliseren op basis van de antwoorden van de

deelnemers op de vragenlijst, dan stemmen deelnemers uit kansengroepen in meerdere mate eens dat ze allerlei competenties hebben ontwikkeld. Uitzondering zijn hier ernstig discussiëren over politiek en in teamverband samenwerken. Sommige verschillen zijn zelfs significant: eigen media-inhouden maken, een idee omzetten in de praktijk, logisch redeneren en zelf leren plannen. Als we de kansengroepen beperken tot die deelnemers die geregistreerd zijn als behorende tot een kansengroep, dan zien we eigenlijk hetzelfde. Doorgaans gaan de deelnemers uit kansengroepen meer akkoord met competentieontwikkeling. Uitzonderingen zijn hier ernstig over politiek discussiëren (wat zelfs significant verschillend is) en een idee omzetten in de praktijk. Ook dit is in lijn met de vroegere steekproeven, die weinig significante verschillen in competentie-ontwikkeling vonden. Eigen media-inhouden maken is de enige competentie die significant meer aangestipt wordt door jongeren uit kansengroepen ongeacht de manier van operationaliseren.

Tabel 76: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten volgens al dan niet kansengroep – percentage instemming

COMPETENTIES	OP BASIS VAN VRAGEN UIT DE VRAGENLIJST		OP BASIS VAN GEREGISTREERDE GEGEVENS	
	Geen kansengroep (N = 383)	Kansengroep (N= 113)	Geen kansengroep (n= 485)	Kansengroep (N= 69)
Overtuigend verwoorden wat ik denk in een discussie	82.1	82.3	82.3	87.7
Leren spreken met mensen die een andere taal spreken	94.3	98.3	95.6	98.6
Samenwerken in teamverband	93.1	89.3	93.0	94.3
Zelf media-inhouden maken	46.3**	62.2**	49.9*	57.9*
Een idee ontwikkelen en in de praktijk omzetten	80.8**	87.7**	83.8	82.3
Helpen zoeken naar een gemeenschappelijk standpunt als er verschillende meningen zijn	89.2	92.1	89.9	91.3
Iets realiseren voor de gemeenschap of de maatschappij	83.7	87.7	84.0	85.7
Logisch redeneren en conclusies trekken	73.4*	75.4*	75.1	76.1
Mogelijkheden	79.7	85.9	80.4	87.8

identificeren voor mijn persoonlijke en professionele ontwikkeling				
Meer plezier hebben aan leren	78.7	83.4	81.4	79.1
Politiek bediscussiëren op een ernstige manier	64.4	60.5	63.8*	54.6*
Zelfstandig leren plannen en uitvoeren	68.3*	75.4*	70.6	71.2
Zichzelf kunstzinnig en creatief uitdrukken	72.0	75.4	73.9*	83.6*
Overeenkomen met mensen met een andere culturele achtergrond	93.5	99.1	94.5	97.1

* p<.05, ** p<.01

Naar land van woonst zijn er in de huidige bevraging enkele significante verschillen. Zo rapporteren inwoners van België in hogere mate dat ze in team hebben leren samenwerken en dat ze ernstig over politiek hebben gediscussieerd dan inwoners uit andere landen. Deze laatsten stellen dan weer in grotere mate dat ze een andere taal hebben leren spreken, dat ze zelf media-inhouden hebben gemaakt en dat ze logisch geredeneerd hebben dan inwoners uit België.

Tabel 77: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten volgens land van woonst – percentages instemming

COMPETENTIES	ANDER LAND (N= 360)	BELGIË (N= 229)
Overtuigend verwoorden wat ik denk in een discussie	84.9	76.6
Leren spreken met mensen die een andere taal spreken	97.0**	91.4**
Samenwerken in teamverband	90.5*	94.5*
Zelf media-inhouden maken	57.6***	39.0***
Een idee ontwikkelen en in de praktijk omzetten	84.5	79.0
Helpen zoeken naar een gemeenschappelijk standpunt als er verschillende meningen zijn	89.4	89.6
Iets realiseren voor de gemeenschap of de maatschappij	84.1	82.7
Logisch redeneren en conclusies trekken	75.9**	71.7**

Mogelijkheden identificeren voor mijn persoonlijke en professionele ontwikkeling	82.0	80.0
Meer plezier hebben aan leren	80.3	78.8
Politiek bediscussiëren op een ernstige manier	57.8**	72.4**
Zelfstandig leren plannen en uitvoeren	71.6	68.0
Zichzelf kunstzinnig en creatief uitdrukken	76.0	71.4
Overeenkomen met mensen met een andere culturele achtergrond	95.3	93.0

* p<.05, ** p <.01

Naar subsidiërend nationaal agentschap zijn er ook enkele significante verschillen. Deelnemers aan een project gefinancierd via Jint stellen in grotere mate dat ze iets hebben gerealiseerd voor de gemeenschap en dat ze logisch geredeneerd hebben, terwijl deelnemers aan een project gesubsidieerd via een ander nationaal agentschap er meer akkoord mee gaan dat ze hebben leren samenwerken in teamverband, dat ze ernstig over politiek gebabbeld hebben en dat ze opportuniteiten voor hun eigen ontwikkeling hebben leren inzien.

Tabel 78: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten volgens subsidiërend nationaal agentschap – percentages instemming

COMPETENTIES	ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N= 73	JINT (N= 516)
Overtuigend verwoorden wat ik denk in een discussie	79.7	82.9
Leren spreken met mensen die een andere taal spreken	94.6	94.8
Samenwerken in teamverband	95.9*	91.7*
Zelf media-inhouden maken	47.3	50.8
Een idee ontwikkelen en in de praktijk omzetten	80.0	82.6
Helpen zoeken naar een gemeenschappelijk standpunt als er verschillende meningen zijn	89.2	89.5
Iets realiseren voor de gemeenschap of de maatschappij	81.1*	84.4*
Logisch redeneren en conclusies trekken	70.8*	74.7*
Mogelijkheden identificeren voor mijn persoonlijke en professionele ontwikkeling	81.7*	81.1*
Meer plezier hebben aan leren	81.6	79.5
Politiek bediscussiëren op een ernstige manier	70.8*	62.3*

Zelfstandig leren plannen en uitvoeren	68.1	70.5
Zichzelf kunstzinnig en creatief uitdrukken	83.4	72.3
Overeenkomen met mensen met een andere culturele achtergrond	93.2	94.5

* p <.05

Enkele competenties werden ook voorgelegd aan projectbegeleiders. Er werd aan hen gevraagd om een inschatting te maken van de ontwikkeling van een zevental competenties bij de participanten. Doorgaans stemmen projectbegeleiders meer in met de ontwikkeling van allerlei competenties dan participanten. Zo zijn zo goed als alle projectbegeleiders het er over eens dat de participanten een vreemde taal hebben leren gebruiken. Een even groot aandeel is het er mee eens dat de participanten hebben leren werken in teamverband. Verder stemmen de projectbegeleiders in grotere mate dan de participanten er mee in dat de participanten eigen media-inhoud hebben leren maken, meer plezier hebben aan leren en burgerschapscompetenties hebben ontwikkeld. Twee jaar terug gingen de projectbegeleiders in de Vlaamse steekproef minder mee in het verhaal dat de participanten zin voor initiatief hebben ontwikkeld (70% van de projectbegeleiders versus 85% van de participanten). Dit is echter in de huidige bevraging niet het geval, waar 89% van de projectbegeleiders akkoord gaan met de ontwikkeling van deze competentie tegenover slechts 71% van de participanten zelf. Een andere vaststelling dan in eerdere onderzoeken is dat de projectbegeleiders in even grote mate vinden dat de participanten interculturele vaardigheden hebben ontwikkeld. In vorige onderzoeken durfden ze hier wel iets meer sceptisch over zijn. Dat was het geval in 2011, 2012 en in 2015-2016.

Tabel 79: Competentieontwikkeling bij participanten volgens projectbegeleiders – percentages instemming

COMPETENTIES	PROJECTBEGELEIDERS (N= 158)	PARTICIPANTEN (N= 584)
Leren spreken met mensen die een andere taal spreken	98.8*	94.9*
Samenwerken in teamverband	97.6*	92.9*
Zelf media-inhouden maken	78.1***	50.4***
Mogelijkheden identificeren voor mijn persoonlijke en professionele ontwikkeling	88.6***	71.2***
Meer plezier hebben aan leren	92.0***	79.6***
Politiek bediscussiëren op een ernstige manier	72.1*	63.4*
Overeenkomen met mensen met een andere culturele achtergrond	94.1	94.4

*p <.05, *** p<.000

6.1.2 WAARGENOMEN VERSCHILLEN TEN AANZIEN VAN BURGERSCHAPSWAARDEN

De burgerschapswaarde die voor de grootste groep participanten belangrijker is geworden sinds hun deelname aan het project, is de waardering voor culturele verscheidenheid. Voor zes op tien participanten is deze waarde belangrijker geworden. Dit is in lijn met de vaststelling dat interculturele competenties ontwikkeld zijn in het project. Bijna de helft van de deelnemers vindt het belangrijker om zich in te zetten in de strijd tegen racisme,

discriminatie en xenofobie en een bijna even grote groep vindt het belangrijker interesse te betonen voor het jeugdbeleid. Voor meer dan vier op tien participanten is hun Europees gevoel toegenomen en houdt zich meer op de hoogte van de Europese actualiteit. Een gelijk aandeel van hen vindt het belangrijker actief mensen uit kansengroepen te ondersteunen, zich in te zetten als vrijwilliger en zich in te zetten voor de maatschappij. De waarden die in de minste mate zijn geëvolueerd zijn waarden die betrekking hebben op politieke participatie en met milieubewustzijn. Slechts één op vier van de participanten schat dat deze waarden belangrijker zijn geworden sinds hun deelname aan het project.

Tabel 80: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van burgerschapswaarden bij participanten - percentages (N=571)

BURGERSCHAPSWAARDE	MINDER BELANGRIJK GEWORDEN	IS HETZELFDE GEBLEVEN	BELANGRIJKER GEWORDEN
Ik blijf op de hoogte van de Europese actualiteit	2.8	57.0	40.2
Ik zet me in voor de maatschappij	1.0	61.4	37.2
Ik ondersteun actief de integratie van mensen uit kansengroepen	1.0	58.5	40.4
Ik zet me actief in voor de bescherming van het milieu	2.8	69.1	28.1
Ik neem deel aan het politieke leven	4.6	68.7	26.8
Ik zet me in als vrijwilliger	3.1	54.6	42.2
Ik waardeer culturele diversiteit	1.4	35.8	62.8
Ik ben geïnteresseerd in jeugdbeleid	2.1	51.0	46.9
Ik voel me Europeaan	3.1	53.3	43.6
Ik ben bereid om racisme en vreemdelingenangst te bestrijden	1.6	50.6	47.8

Vergeleken met twee jaar terug gaat een groter percentage deelnemers er mee akkoord dat alle bevraagde burgerschapswaarden, op één na, belangrijker zijn geworden na hun deelname. De uitzondering is het gevoel Europeaan te zijn. De sterkste stijging zien we bij de burgerschapswaarden die betrekking hebben op maatschappelijke betrokkenheid, namelijk zich inzetten als vrijwilliger en inzet voor de maatschappij. De verschillen voor deze waarden zijn significant over de tijd. De minste toename, en eigenlijk stabiliteit, vinden we ten aanzien van politieke betrokkenheid en ecologisch engagement. Ook de toename van de waardering voor culturele diversiteit is gering, maar deze waardering was al in 2015-2016 belangrijk voor een groot aandeel van de deelnemers.

Tabel 81: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van burgerschapswaarden bij participanten -vergelijking tussen 2015-2016 en 2017-2018 percentages belangrijker geworden

BURGERSCHAPSWAARDE	BELANGRIJKER GEWORDEN (2015-2016)	BELANGRIJKER WORDEN (2017-2018)
Ik blijf op de hoogte van de Europese actualiteit	34,6	40.2
Ik zet me in voor de maatschappij	27,3**	37.2**
Ik ondersteun actief de integratie van mensen uit kansengroepen	34,7	40.4
Ik zet me actief in voor de bescherming van het milieu	25,8	28.1
Ik neem deel aan het politieke leven	23,1	26.8
Ik zet me in als vrijwilliger	34,5*	42.2*
Ik waardeer culturele diversiteit	60,2	62.8
Ik ben geïnteresseerd in jeugdbeleid	43,7	46.9
Ik voel me Europeaan	47,8	43.6
Ik ben bereid om racisme en vreemdelingenangst te bestrijden	42,0	47.8

Een vergelijking maken over een langere tijd is niet altijd even mogelijk omdat enkele vragen anders geformuleerd zijn of nieuw opgenomen zijn sinds het nieuwe Erasmus+: Youth in Action-programma. De vraag over zich Europeaan voelen is echter wel opgenomen in de vorige bevestigingen. Het percentage participanten dat zich meer Europeaan is gaan voelen, is over de tijd significant afgenomen van 69% in 2011 naar 43% in 2018. Dat 48% van de deelnemers het belangrijker vindt na hun deelname dat ze zich inzetten in de strijd tegen discriminatie, is de hoogste waarneming ooit in de Vlaamse steekproef en is significant verschillend van de laagste waarneming van 38% in 2013, maar niet van andere, vroegere waarnemingen waar dit percentage schommelt tussen 42% (in 2015-2016) en 44% (in 2011).

Er zijn enkele significante verschillen in de mate dat deze burgerschapswaarden ontwikkeld zijn naargelang de deelacties van het Erasmus+: Youth in Action programma. Zo zeggen deelnemers aan jongerenuitwisselingen en deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit in grotere mate dat de integratie van kansengroepen voor hen belangrijker is geworden vergeleken met deelnemers aan de andere deelacties. EVS-vrijwilligers zeggen in grotere mate dat ze milieubewust zijn geworden dan de deelnemers aan andere deelacties en zeker dan de TCA-deelnemers. Deelnemers aan de gestructureerde dialoog stellen in grotere mate dan deelnemers uit de andere deelacties dat politieke participatie voor hen belangrijker is geworden en dat ze zich nu meer Europeaan voelen. Deelnemers aan TCA-activiteiten kenmerken zich dan weer doordat zich inzetten in het vrijwilligerswerk en het ecologisch bewustzijn slechts door een klein aandeel van deze deelnemers belangrijker is geworden.

Tabel 82: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van burgerschapswaarden bij participanten volgens deelactie – percentages belangrijker geworden

BURGERSCHAPSWAARDE	TCA (N= 48)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 358)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 77)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N =54)	EVS (N= 37)
Ik blijf op de hoogte van de Europese actualiteit	43.8	36.9	39.0	59.3	43.2
Ik zet me in voor de maatschappij	22.9	37.4	45.5	46.3	24.3
Ik ondersteun actief de integratie van mensen uit kansengroepen	25.5	43.9*	46.2*	29.6	29.7
Ik zet me actief in voor de bescherming van het milieu	6.3**	30.1	29.5	20.4	45.9**
Ik neem deel aan het politieke leven	16.7	24.3	26.9	53.7**	24.3
Ik zet me in als vrijwilliger	10.4***	48.0	41.0	38.9	35.1
Ik waardeer culturele diversiteit	54.2	66.1	59.6	55.6	59.5
Ik ben geïnteresseerd in jeugdbeleid	60.4	43.7	49.4	61.1	35.1
Ik voel me Europeaan	37.5	39.1	48.1	70.4**	45.9
Ik ben bereid om racisme en vreemdelingenangst te bestrijden	54.2	46.1	52.6	53.7	37.8

Er zijn enkele significante verschillen tussen jongeren die niet tot een kansengroep horen en zij die er wel toe kunnen gerekend worden. De bevindingen verschillen echter naargelang de manier waarop kansengroep bekeken wordt. Op basis van de geregistreerde gegevens is er slechts één significant verschil waar te nemen. Jongeren uit kansengroepen (22%) stellen in mindere mate dan de andere deelnemers (28%) dat politieke participatie voor hen belangrijker is geworden na hun deelname aan het project. Een groter percentage onder hen (11%) zegt zelfs dat politieke participatie voor hen minder belangrijk is geworden vergeleken met de deelnemers die niet tot een kansengroep (4%) kunnen worden gerekend. Er zijn echter geen andere significante verschillen tussen jongeren uit kansengroepen en andere deelnemers in burgerschapswaarden. Dit heeft waarschijnlijk te maken dat slechts een klein aantal deelnemers geregistreerd staan als behorend tot een kansengroep. Daardoor moeten verschillen groot

worden om significant te worden. Als we kansengroepen afbakenen via de vragen uit de vragenlijst, dan hebben we een groter aandeel deelnemers dat tot een kansengroep wordt gerekend en zijn er ook meer significante verschillen. Zo stelt een groter percentage deelnemer uit kansengroepen (34%) dat ecologisch bewustzijn voor hen belangrijker is geworden dan de andere deelnemers (26%). Tegelijkertijd zegt een groter percentage onder hen (7%) dat dit ecologisch bewustzijn net minder belangrijk is geworden vergeleken met de andere deelnemers (1%). Hetzelfde kunnen we waarnemen ten aanzien van vrijwilligerswerk. Een groter aandeel van hen stelt dat dit belangrijker is geworden (48% onder deelnemers uit kansengroepen versus 42% van de andere deelnemers) en een groter aandeel van hen stelt dat dit minder belangrijk is geworden (6% van de deelnemers uit kansengroepen versus 1% van de andere deelnemers). Een groter aandeel van hen (62%) vindt het belangrijker mee bij te dragen aan het ontwikkelen van het jeugdbeleid dan deelnemers die niet kunnen gerekend worden tot een kansengroep (43%). In 2015-2016 was het ecologisch bewustzijn en het belang van zich in te zetten als vrijwilliger ook in grotere mate belangrijker geworden voor jongeren uit kansengroepen. Toen was ook het inzicht zich in te zetten tegen discriminatie in grotere mate belangrijker geworden voor deelnemers uit kansengroepen vergeleken met deelnemers die niet tot een kansengroep behoren. Dit laatste wordt echter niet bevestigd door de huidige analyse.

Naargelang land van woonst zijn er verschillende significante verschillen waarbij inwoners uit andere landen steeds in grotere mate beweren dat een burgerschapswaarde voor hen belangrijker is geworden, terwijl de inwoners van België in grotere mate er mee akkoord gaan dat deze waarden voor hen even belangrijk zijn gebleven. Dit geldt voor de integratie van mensen uit kansengroepen (46% bij inwoners uit andere landen versus 31% bij inwoners van België), ecologisch bewustzijn (voor één op drie inwoners van een ander land is ecologisch bewustzijn belangrijker geworden tegenover slechts één op vijf van de inwoners van België), vrijwilligerswerk doen (meer dan de helft van de inwoners van andere landen (52%) zegt dat dit belangrijker is geworden, tegenover slechts een kwart (26%) van de Belgische inwoners), waardering voor culturele diversiteit (69% van de niet-Belgische inwoners versus 53% van de Belgische inwoners), bijdragen tot het verder ontwikkelen van jeugdbeleid (53% bij de inwoners van een ander land versus 38% van de deelnemers die in België wonen), het gevoel Europeaan te zijn (47% bij de niet-Belgische inwoners en 39% onder de inwoners van België) en de bereidheid op te komen tegen discriminatie (52% van de inwoners uit een ander land en 41% bij inwoners in België).

Naargelang subsidiërend nationaal agentschap zijn er ook enkele significante verschillen. Nu zijn het de deelnemers die meegedaan hebben aan een project gesubsidieerd via Jint die in hogere mate beweren dat bepaalde burgerschapswaarden voor hen belangrijker zijn geworden, terwijl dit voor de deelnemers die deelgenomen hebben aan een project gesubsidieerd via een ander agentschap in grotere mate even belangrijk is gebleven. Dit is zo voor het inclusief benaderen van mensen uit kansengroepen (43% van de deelnemers die via Jint zijn gesubsidieerd versus 24% van de andere nationale agentschappen), vrijwilligerswerk doen (46% van de deelnemers aan een Jint-project versus 17% van de deelnemers van andere projecten), de waardering van culturele diversiteit (64% van de deelnemers gesubsidieerd via Jint versus 51% van de andere deelnemers) en het bijdragen tot het verder uitbouwen van het jeugdbeleid (de helft (49%) van de deelnemers aan een Jint-project tegenover een derde (33%) van de andere deelnemers).

6.1.3 WAARGENOMEN VERSCHILLEN IN INTERNATIONALE INTENTIES

De intentie om verdere internationale plannen te ontwikkelen, is in grote mate aanwezig bij de participanten. Zo zijn negen op de tien participanten er mee eens dat ze contacten hebben opgebouwd met mensen uit andere landen waarmee ze nog steeds in contact staan en waar ze van plan zijn die contacten te blijven onderhouden. Zeven op de tien zijn van plan een activiteit of een project te ontwikkelen met één van de partners uit het project. Voor bijna acht op de tien participanten zijn deze contacten nuttig voor hun sociaal en politiek leven. Een even grote groep voelt zich na het project beter in staat om alleen te reizen in een ander land. Drie op de vier deelnemers zijn van plan een tijdje in het buitenland te studeren of te werken.

Tabel 83: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van internationale plannen bij participanten - percentages (N=552)

INTERNATIONALE INTENTIE	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Ik ben nu beter in staat om in mijn eentje te reizen in een ander land	2.0	13.4	41.9	42.8
Ik ben van plan een tijdje in het buitenland te gaan wonen, werken of studeren	2.7	21.3	33.5	42.5
Ik heb mensen van een ander land leren kennen waar ik nu nog steeds in contact mee sta.	1.3	8.8	34.7	55.2
Ik heb mensen leren kennen uit andere landen die nuttig kunnen zijn voor mijn betrokkenheid in het politieke en sociale leven.	2.5	18.3	44.9	34.2
Ik ben van plan de contacten die ik heb opgebouwd via het project te onderhouden	0.9	10.8	41.9	46.4
Ik ga een project of een activiteit opzetten met contacten die ik heb opgebouwd via het project	3.4	24.2	41.3	31.0
Ik ben van plan lid te worden van een politieke of sociale organisatie of beweging	9.8	37.5	31.7	21.0

Vergeleken met de vorige golven van het RAY-onderzoek is het percentage participanten dat meer vertrouwen heeft om op hun eentje te reizen met 85% aan de hoge kant. In 2015-2016 was dit 79%. In de andere bevestigingen ligt dit percentage 10% lager. Enkel in 2011 is dit 80%. Ook het percentage participanten dat iemand uit een ander land heeft leren kennen (90% in 2017-2018), is hoger dan in 2013, 2014 en 2015-2016 (71%, 81% en 85% respectievelijk), maar lager dan in 2011 (93%). De mate waarin de participanten blijvende contacten hebben ontwikkeld die nuttig zijn voor hun sociale en politieke leven (79%) is hoger dan in 2015-2016 toen het 77% was. Dit was al hoger dan in de vroegere golven, waar het hoogst waargenomen percentage 66% was. Dat wil zeggen dat over de tijd dit percentage significant toeneemt. Het percentage participanten dat van plan is een tijdje in het buitenland te werken of te studeren is met 76% het hoogst vastgestelde percentage in de Vlaamse steekproeven. Dit is significant hoger dan de 66% uit de bevestiging van 2015-2016 en de 68% uit 2011. In de bevestigingen van 2013 en 2014 zijn deze percentages 58% en 60% respectievelijk. Ook hier zien we dus een stijging over de tijd.

Tabel 84: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van internationale intenties bij participanten volgens deelactie – percentages instemming

INTERNATIONALE INTENTIES	TCA (N=48)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 342)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 76)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N =51)	EVS (N= 37)
Ik ben nu beter in staat om in mijn eentje te reizen in een ander land	67.7*	87.8	84.2	82.3	83.7
Ik ben van plan een tijdje in het buitenland te gaan wonen, werken of studeren	41.7**	78.5	73.7	86.6	89.2
Ik heb mensen van een ander land leren kennen waar ik nu nog steeds in contact mee sta.	80.8*	90.0	93.4	90.0	91.9
Ik heb mensen leren kennen uit andere landen die nuttig kunnen zijn voor mijn betrokkenheid in het politieke en sociale leven.	93.8	75.4	92.0	80.0	67.5**
Ik ben van plan de contacten die ik heb opgebouwd via het project te onderhouden	93.7	86.6	93.4	87.2	89.2
Ik ga een project of een activiteit opzetten met contacten die ik heb opgebouwd via het project	74.9	72.0	82.9	64.4	62.2
Ik ben van plan lid te worden van een politieke of sociale organisatie of beweging	31.9	53.2	53.3	70.6*	48.6

*<.05, ** <.01, ***<.001

Volgens deelacties zijn er enkele significante verschillen tussen participanten in hun internationale plannen. Zo gaan de participanten aan TCA er minder mee eens dat ze beter in staat zijn om in het buitenland te reizen. Deze deelnemers hebben ook in mindere mate de intentie om een tijdje in het buitenland te studeren of te werken dan de deelnemers aan de andere deelacties. Tenslotte hebben ze in iets mindere mate blijvende internationale contacten overgehouden aan hun deelname. EVS-participanten gaan er minder mee akkoord dat ze iemand hebben leren kennen die hen verder kan helpen in hun politiek of sociaal leven. Deelnemers aan de gestructureerde dialoog zijn dan weer meer van plan lid te worden van een politieke of sociale beweging.

Tussen deelnemers uit kansengroepen en andere deelnemers is er slechts één significant verschil in internationale plannen op basis van de geregistreerde gegevens. 92% van de deelnemers uit de kansengroepen vindt dat ze nu beter in staat zijn te reizen in een ander land tegenover 85% van de andere deelnemers. Voor de rest hebben beide groepen in gelijke mate internationale intenties in de toekomst. Indien de antwoorden op de vragen uit de vragenlijst gebruikt worden, dan zien we iets meer significante verschillen tussen beide groepen. Zo is een groter aandeel van de deelnemers uit kansengroepen (88.6%) van plan een tijdje in het buitenland te studeren of te werken vergeleken met de andere deelnemers (71.9%). Een groter aandeel van hen (92%) heeft nog steeds contact met iemand uit het project. Bij de andere deelnemers is dit iets lager, namelijk 89%. Een groter aandeel van deelnemers uit kansengroepen (84%) is van plan een activiteit te organiseren met iemand van het project. Dit is slechts 69% onder de andere deelnemers.

Tussen participanten woonachtig in België en diegene die in een ander land wonen, zijn er ook significante verschillen. Participanten die in een ander land wonen, hebben in grotere mate allerlei internationale plannen dan participanten die in België wonen. Het grootste verschil is waar te nemen ten aanzien van toekomstige plannen om in het buitenland te studeren of te werken. De enige uitzondering is dat inwoners in België in gelijke mate als de inwoners van andere landen de intentie hebben de opgebouwde internationale contacten te onderhouden.

Tabel 85: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van internationale intenties bij participanten volgens land van woonst – percentages instemming

INTERNATIONALE INTENTIES	WOONT NIET IN BELGIË (N= 341)	WOONT IN BELGIË (N =213)
Ik ben nu beter in staat om in mijn eentje te reizen in een ander land	89.7***	76.5***
Ik ben van plan een tijdje in het buitenland te gaan wonen, werken of studeren	84.2***	62.9***
Ik heb mensen van een ander land leren kennen waar ik nu nog steeds in contact mee sta.	93.6***	84.0***
Ik heb mensen leren kennen uit andere landen die nuttig kunnen zijn voor mijn betrokkenheid in het politieke en sociale leven.	80.1*	77.7*
Ik ben van plan de contacten die ik heb opgebouwd via het project te onderhouden	88.9	87.3
Ik ga een project of een activiteit opzetten met contacten die ik heb opgebouwd via het project	76.6**	65.6**
Ik ben van plan lid te worden van een politieke of sociale organisatie	59.1**	42.5**

of beweging

* < .05, ** < .01, *** < .001

Deelnemers aan projecten die gesubsidieerd zijn geweest via Jint, zijn er in grotere mate van overtuigd beter in staat te zijn in een ander land te reizen en hebben meer plannen om ooit een tijdje in het buitenland te studeren of te werken dan deelnemers aan een project gefinancierd via een ander nationaal agentschap. Voor de rest zijn het de deelnemers aan projecten gefinancierd via een ander nationaal agentschap die in hogere mate allerlei internationale intenties hebben. Soms zijn de verschillen echter niet zo groot. Een iets groter aandeel van hen is van plan hun opgebouwde internationaal netwerk te onderhouden, een project te ontwikkelen of lid te worden van een sociale of politieke beweging. Beide groepen gaan er echter in even sterke mate mee eens dat ze mensen hebben leren kennen die nuttig zijn voor hun politieke en sociale betrokkenheid.

Tabel 86: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van internationale intenties bij participanten volgens subsidiërend nationaal agentschap – percentages instemming

INTERNATIONALE INTENTIES	ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N= 66)	JINT (N =486)
Ik ben nu beter in staat om in mijn eentje te reizen in een ander land	77.6*	85.7*
Ik ben van plan een tijdje in het buitenland te gaan wonen, werken of studeren	59.7***	78.3***
Ik heb mensen van een ander land leren kennen waar ik nu nog steeds in contact mee sta.	93.6***	84.0***
Ik heb mensen leren kennen uit andere landen die nuttig kunnen zijn voor mijn betrokkenheid in het politieke en sociale leven.	89.6	89.9
Ik ben van plan de contacten die ik heb opgebouwd via het project te onderhouden	88.9*	87.3*
Ik ga een project of een activiteit opzetten met contacten die ik heb opgebouwd via het project	81.5**	78.9**
Ik ben van plan lid te worden van een politieke of sociale organisatie of beweging	89.5*	88.1*

* < .05, ** < .01, *** < .001

6.1.4 GERAPPORTEERDE VERANDERINGEN IN TOEKOMSTPLANNEN

Meer dan acht op tien participanten weet welke competenties hij/zij in de toekomst wil verbeteren in de toekomst, waaronder hun vreemde talen. Bijna acht op tien deelnemers wil dan ook verder studeren. Een even grote groep wil in de toekomst meer niet-formele manieren van leren toepassen. Zeven op de tien deelnemers hebben een beter zicht gekregen wat ze verder professioneel willen bereiken en hebben internationale contacten gelegd die hun professioneel versterken. Eenzelfde aandeel wil verder studeren. Zes op de tien hebben een beter

zicht gekregen op hun verdere onderwijsplannen en gaan akkoord dat ze meer kansen op een job hebben gekregen door hun participatie.

Tabel 87: Zelfgerapporteerde veranderingen t.a.v. toekomst bij participanten - percentages (N=531)

TOEKOMSTPLAN	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Ik heb nu een beter idee van mijn onderwijsplannen	6.1	34.6	40.5	18.8
Ik heb nu een beter idee van mijn toekomstige professionele aspiraties en doelen	4.2	29.2	44.3	22.3
Ik heb nu een beter zicht op mijn toekomstige carrière	5.2	32.8	43.0	19.0
Ik ben van plan verder te studeren	3.3	18.7	42.3	35.6
Ik ben van plan meer gebruik te maken van niet-formele leermogelijkheden	3.1	13.7	44.5	38.6
Ik weet nu beter welke competenties ik in de toekomst wil verbeteren	2.6	11.6	52.0	33.8
Ik wil mijn vreemde talen verbeteren	2.6	10.9	37.0	49.5
Ik heb contacten gelegd met mensen in andere landen die mijn professioneel leven ten goede zullen komen	4.4	25.1	38.6	31.9
Ik geloof dat mijn kansen op een job zijn verbeterd	5.0	29.8	41.6	23.6

Het percentage deelnemers dat akkoord gaat met de uitspraak dat ze internationale contacten hebben die hun beroepsleven ten goede komt, is in 2017-2018 (70.5%) lager dan in 2015-2016 toen het 76,1% was. Dit is vergelijkbaar met de steekproef uit 2011 dat een vergelijkbaar percentage van 70% had. In 2013 en 2014 gingen slechts 55% en 60% van de toenmalige respondenten respectievelijk akkoord met deze uitspraak. Een gelijkaardige observatie kunnen we doen met betrekking tot een beter zicht op onderwijsplannen. Ook in 2011 en in de bevraging van 2015-2016 vinden we terug dat 58% van de participanten akkoord gaat met deze uitspraak, wat significant hoger is dan in 2013 (47%) en 2014 (41%). In 2011 had, net zoals nu, 78% van de participanten plannen om verder te studeren. In 2015-2016 ligt dit percentage op 76%. In 2013 is dit 61% en in 2014 64%. Wat het geloof in tewerkstellingsmogelijkheden betreft, zijn de resultaten over alle golven heen vrij stabiel. Iets meer dan 60% gelooft dat participatie aan een internationaal project hun tewerkstellingskansen doet toenemen.

Tabel 88: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van toekomstplannen bij participanten volgens deelactie – percentages instemming

TOEKOMSTPLAN	TCA (N=47)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 334)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 76)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N =49)	EVS (N= 37)
Ik heb nu een beter idee van mijn onderwijsplannen	48.9	57.8	64.5	69.4	62.1
Ik heb nu een beter idee van mijn toekomstige professionele aspiraties en doelen	68.1	62.1	76.0	76.5	70.2
Ik heb nu een beter zicht op mijn toekomstige carrière	53.2	61.1	63.2	62.5	70.2
Ik ben van plan verder te studeren	63.9*	78.8	80.3	85.8	73.0
Ik ben van plan meer gebruik te maken van niet-formele leermogelijkheden	82.9	82.5	96.1***	73.5	75.6
Ik weet nu beter welke competenties ik in de toekomst wil verbeteren	85.8	83.5	87,9	91,7	81.0
Ik wil mijn vreemde talen verbeteren	70.2**	88.3	82.7	89.8	94.6
Ik heb contacten gelegd met mensen in andere landen die mijn professioneel leven ten goede zullen komen	85.1	64.2*	85.4	75.5	70.2
Ik geloof dat mijn kansen op een job zijn verbeterd	61.7	72.6	64.4	79.6	75.6

*<.05, ** <.01, ***<.001

Er zijn enkele verschillen naar deelactie. Zo hebben de deelnemers aan TCA-activiteiten in geringere mate de intentie hun vreemde talen te verbeteren of zijn ze van plan om verder af te studeren. Zoals gezien vormen deze deelnemers een iets oudere leeftijdsgroep, waarvan een aanzienlijk deel al afgestudeerd is en voltijds

tewerkgesteld is. De deelnemers aan jongerenuitwisselingen gaan in mindere mate akkoord dat ze internationale contacten hebben gelegd die later nuttig kunnen zijn in hun beroepsleven vergeleken met deelnemers aan andere acties. Deze groep is dan weer een jongere groep, die vaker nog op de schoolbanken van het secundair onderwijs zit. De deelnemers aan jeugdwerkmobiliteit onderscheiden zich dan weer doordat bijna iedereen in die groep van plan is om meer niet-formele leermogelijkheden te gebruiken in de toekomst.

Tabel 89: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van toekomstplannen bij participanten volgens al dan niet behoren tot een kansengroep – percentages instemming

TOEKOMSTPLAN	OP BASIS VAN DE VRAGEN UIT DE VRAGENLIJST		OP BASIS VAN GEREГИСТРЕЕDE GEGEVENS	
	Geen kansengroep (N=381)	Kansengroep (N=114)	Geen kansengroep (N=448)	Kansengroep (N=61)
Ik heb nu een beter idee van mijn onderwijsplannen	56.7*	67.6*	69.2	59.0
Ik heb nu een beter idee van mijn toekomstige professionele aspiraties en doelen	75.3	72.5	66.3	66.6
Ik heb nu een beter zicht op mijn toekomstige carrière	57.2	70.2	63.4	62.6
Ik ben van plan verder te studeren	73.6**	89.5**	78.7	83.3
Ik ben van plan meer gebruik te maken van niet-formele leermogelijkheden	80.3*	91.2*	83.7	83.4
Ik weet nu beter welke competenties ik in de toekomst wil verbeteren	84.5*	90.4*	85.4	88.7
Ik wil mijn vreemde talen verbeteren	84.4**	91.2**	86.5	93.5
Ik heb contacten gelegd met mensen in andere landen die mijn professioneel leven ten goede zullen komen	69.2*	74.6*	69.6	68.8
Ik geloof dat mijn kansen op een job zijn verbeterd	65.1	62.3	65.0	68.9

* $<.05$, ** $<.01$, *** $<.001$

Op basis van de geregistreeerde gegevens zijn er geen verschillen tussen deelnemers uit kansengroepen en andere deelnemers wat betreft gerapporteerde verschillen in toekomstplannen. Indien er rekening wordt gehouden met de antwoorden die de deelnemers geven op de vragenlijst, dan zijn er wel significante verschillen. Deelnemers uit kansengroepen gaan in grotere mate er mee eens dat ze een beter idee van hun onderwijsplannen hebben en dat ze van plan zijn verder te studeren. Meer onder hen zijn van plan niet-formele leermogelijkheden te gebruiken,

hun competenties (waaronder het spreken van vreemde talen) te verbeteren en meer onder hen hebben contacten gelegd die nuttig kunnen zijn voor hun beroepsleven.

Er zijn significante verschillen tussen participanten woonachtig in België en zij die niet in België wonen, waarbij degene die in België wonen systematisch in mindere mate van plan zijn de bevroegde toekomstige plannen uit te voeren. Het grootste verschil wordt waargenomen in intentie om vreemde talen bij te studeren. Slechts drie op vier participanten woonachtig in België is van plan hun vreemde talen bij te spijkeren. Dit ligt bijna 17% hoger bij de participanten woonachtig in een ander land. Het verschil tussen inwoners van België en van een ander land in de mate waarin ze een beter zicht hebben gekregen op hun toekomstige carrière is van een gelijkaardige grootteorde.

Tabel 90: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van toekomstplannen bij participanten volgens land van woonst – percentages instemming

TOEKOMSTPLAN	WOONT NIET IN BELGIË (N= 336)	WOONT IN BELGIË (N =207)
Ik heb nu een beter idee van mijn onderwijsplannen	64.8**	50.4**
Ik heb nu een beter idee van mijn toekomstige professionele aspiraties en doelen	68.5*	63.5*
Ik heb nu een beter zicht op mijn toekomstige carrière	68.4**	51.7**
Ik ben van plan verder te studeren	83.4**	68.9**
Ik ben van plan meer gebruik te maken van niet-formele leermogelijkheden	87.8***	75.8**
Ik weet nu beter welke competenties ik in de toekomst wil verbeteren	87.8**	82.6**
Ik wil mijn vreemde talen verbeteren	92.1***	75.7***
Ik heb contacten gelegd met mensen in andere landen die mijn professioneel leven ten goede zullen komen	72.5*	67.2*
Ik geloof dat mijn kansen op een job zijn verbeterd	66.1**	63.8**

* < .05; ** <.01, ***<.001

Naar subsidiërend nationaal agentschap zijn er minder significante verschillen en de verschillen zijn ook niet in eenzelfde richting. Meer deelnemers aan een project gesubsidieerd via Jint hebben een beter idee gekregen van hun onderwijsplannen en zijn meer van plan hun vreemde talen te verbeteren dan de deelnemers aan een project gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap. Deze laatste zijn dan wel in grotere mate er van overtuigd dat ze internationale contacten hebben opgebouwd die nuttig kunnen zijn in hun toekomstige beroepsloopbaan en dat hun jobkansen verbeterd zijn dan deelnemers aan een project gesubsidieerd via Jint.

Tabel 91: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van toekomstplannen bij participanten volgens subsidiërend nationaal agentschap – percentages instemming

TOEKOMSTPLAN	ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N= 65)	JINT (N= 478)
Ik heb nu een beter idee van mijn onderwijsplannen	46.1**	61.1**
Ik heb nu een beter idee van mijn toekomstige professionele aspiraties en doelen	61.1	67.1
Ik heb nu een beter zicht op mijn toekomstige carrière	58.4	62.5
Ik ben van plan verder te studeren	73.5	78.5
Ik ben van plan meer gebruik te maken van niet-formele leermogelijkheden	82.9	83.3
Ik weet nu beter welke competenties ik in de toekomst wil verbeteren	82.8	86.3
Ik wil mijn vreemde talen verbeteren	75.1***	88.1***
Ik heb contacten gelegd met mensen in andere landen die mijn professioneel leven ten goede zullen komen	78.2**	69.5**
Ik geloof dat mijn kansen op een job zijn verbeterd	70.3**	64.5**

** <.01, ***<.001

6.1.5 GERAPPORTEERDE VERANDERINGEN IN JEUGDWERKCOMPETENTIES

Aan deelnemers van projecten voor/met jeugdwerkers en of jongerenbegeleiders werd een hele reeks vragen gesteld omtrent de ontwikkeling van hun jeugdwerkcompetenties. Het gaat hier vooral over participanten aan jeugdwerkersmobiliteit en enkele deelnemers aan TCA-projecten. De instemming met de verdere ontwikkeling van deze competenties is massaal onder deze deelnemers. Meer dan negen op tien van deze participanten heeft geleerd samen te werken in een internationaal team. Meer dan acht op tien van hen verstaat de principes van niet-formeel leren beter, weet beter hoe verschillende vormen van leren zich tegenover elkaar verhouden, heeft geleerd hoe je niet-formeel leren toepast in het jeugdwerk, heeft iets geleerd dat hij wil toepassen in het werken met jongeren, heeft contacten opgebouwd om projecten mee op te zetten, zal proberen een internationale dimensie in te bouwen in zijn werken met jongeren, heeft al elementen die hij heeft geleerd toegepast en heeft beter leren methodes te kiezen of aan te passen aan jongeren. Meer dan zeven op tien heeft geleerd hoe een internationaal project te ontwikkelen en uit te voeren, heeft contacten gelegd met mensen uit andere landen om later samen een project uit te werken, heeft geleerd hoe je jongeren kan betrekken in de voorbereiding en uitvoering van een project, is beter in staat de kwaliteit van projecten te verzekeren, weet meer over het Europees jeugdbeleid, weet hoe je activiteiten kan afstellen op de noden en behoeften van jongeren, weet beter om te gaan met dubbelzinnigheden en onzekerheden in het jeugdwerk en is van plan om zijn vaardigheden via verdere vorming te ontwikkelen. Er is ietwat meer scepticisme ten aanzien van de ontwikkeling van het verzamelen van financiële middelen en het verder bijdragen tot het ontwikkelen van jeugdbeleid. Eén op de drie tot vier op tien van de bevroegde participanten stelt deze jeugdwerkcompetenties verder ontwikkeld te hebben.

Tabel 92: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij participanten - percentages (N=112)

JEUGDWERKCOMPETENTIE	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Ik versta nu beter de ideeën van het niet-formeel leren	0.8	14.2	48.3	36.7
Ik versta nu beter hoe formeel, niet-formeel en informeel leren zich tot elkaar verhouden	0.8	21.7	43.3	34.2
Ik heb geleerd hoe je niet-formeel leren in het jeugdwerk kan toepassen	0.8	13.3	51.7	34.2
Ik heb geleerd hoe je een internationaal jeugdproject beter kan ontwikkelen en uitvoeren	3.4	20.2	46.2	30.3
Ik heb contacten gelegd met jeugdwerkers en projectbegeleiders uit andere landen waarmee ik in de toekomst een project wil ontwikkelen	2.5	21.7	45.0	30.8
Ik heb iets geleerd dat ik wil toepassen in mijn werken met jongeren	2.5	10.9	52.1	34.5
Ik heb geleerd hoe je jongeren beter kan betrekken in de voorbereiding en uitvoering van projecten	1.7	21.8	52.1	24.4
Ik heb nu een netwerk die toekomstige projecten mogelijk maakt	3.4	12.8	57.3	26.5
Als het relevant is, probeer ik nu een internationale dimensie in mijn werk met jongeren te integreren	2.6	13.8	57.8	25.9
Ik weet nu beter financiële middelen te vinden voor het werken met jongeren	3.4	37.9	45.7	12.9
Ik ben beter in staat de kwaliteit van een project te verzekeren	1.7	24.1	50.0	24.1
Ik weet nu meer over het Europees jeugdbeleid	2.6	27.8	49.6	20.0
Ik versta nu beter hoe ik kan bijdragen tot de ontwikkeling van een jeugdbeleid	2.6	31.0	45.7	20.7
Ik heb al kennis en vaardigheden uit het	0.9	14.7	46.6	37.9

project gebruikt in het werken met jongeren				
Ik heb mijn vaardigheden voor het evalueren van leeruitkomsten en competenties in het jeugdwerk verbeterd	0.9	20.2	56.1	22.8
Ik heb mijn vaardigheden voor het ontwikkelen van een project dat beter afgestemd is op de noden en wensen van jongeren verbeterd	1.8	20.4	49.6	28.3
Ik plan mijn jeugdwerkvaardigheden te ontwikkelen via trainingen en vormingen	1.8	23.2	45.5	29.5
Ik heb beter geleerd om samen te werken in een internationaal team	1.8	4.4	56.1	37.7
Ik ben beter in staat om te gaan met onzekerheden en spanningen in mijn inzet in het jeugdwerk	1.8	22.1	45.1	31.0
Ik heb beter geleerd om methoden voor het werken met jongeren te kiezen, aan te passen of verder te ontwikkelen	2.6	18.4	50.0	28.9

Over de tijd zien we niet veel verschillen tussen de resultaten uit 2015-2016 en de huidige bevindingen. In het algemeen zijn de huidige deelnemers in mindere mate geneigd in te stemmen met verdere jeugdwerkcompetentieontwikkeling dan twee jaar terug (op een enkele uitzondering na, zoals het leren samenwerken in een internationaal team). De verschillen zijn echter niet significant. Er is slechts één uitzondering. In de huidige bevraging gaat een kleiner aandeel deelnemers er mee eens dat ze geleerd hebben hoe je een internationaal project beter kan uitvoeren. Twee jaar terug ging bijna negen op tien akkoord met deze uitspraak. Nu is dit drie op vier deelnemers.

Tabel 93: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij participanten – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 - percentages instemming

JEUGDWERKCOMPETENTIE	2016-2017 (N= 112)	2015-2016 (N= 143)
Ik versta nu beter de ideeën van het niet-formeel leren	85.0	88.5
Ik versta nu beter hoe formeel, niet-formeel en informeel leren zich tot elkaar verhouden	77.5	84.2
Ik heb geleerd hoe je niet-formeel leren in het jeugdwerk kan toepassen	85.9	87.0
Ik heb geleerd hoe je een internationaal jeugdproject beter kan	76.5*	88.4*

ontwikkelen en uitvoeren		
Ik heb contacten gelegd met jeugdwerkers en projectbegeleiders uit andere landen waarmee ik in de toekomst een project wil ontwikkelen	75.8	81.0
Ik heb iets geleerd dat ik wil toepassen in mijn werken met jongeren	86.6	87.8
Ik heb geleerd hoe je jongeren beter kan betrekken in de voorbereiding en uitvoering van projecten	76.5	84.4
Ik heb nu een netwerk die toekomstige projecten mogelijk maakt	83.8	84.1
Als het relevant is, probeer ik nu een internationale dimensie in mijn werk met jongeren te integreren	83.7	89.0
Ik weet nu beter financiële middelen te vinden voor het werken met jongeren	58.6	60.7
Ik ben beter in staat de kwaliteit van een project te verzekeren	74.1	79.9
Ik weet nu meer over het Europees jeugdbeleid	69.6	68.6
Ik versta nu beter hoe ik kan bijdragen tot de ontwikkeling van een jeugdbeleid	66.4	71.1
Ik heb al kennis en vaardigheden uit het project gebruikt in het werken met jongeren	84.5	89.6
Ik heb mijn vaardigheden voor het evalueren van leeruitkomsten en competenties in het jeugdwerk verbeterd	78.9	73.8
Ik heb mijn vaardigheden voor het ontwikkelen van een project dat beter afgestemd is op de noden en wensen van jongeren verbeterd	77.9	76.4
Ik plan mijn jeugdwerkvaardigheden te ontwikkelen via trainingen en vormingen	75.0	75.7
Ik heb beter geleerd om samen te werken in een internationaal team	93.8	86.3
Ik ben beter in staat om te gaan met onzekerheden en spanningen in mijn inzet in het jeugdwerk	76.1	74.3
Ik heb beter geleerd om methoden voor het werken met jongeren te kiezen, aan te passen of verder te ontwikkelen	78.9	85.0

Naar deelactie is er slechts één significant verschil. De deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit (82.7%) gaan er significant meer mee eens dat ze nu beter het verschil verstaan tussen formeel, niet-formeel en informeel leren dan de deelnemers aan TCA-activiteiten (68.9%).

Tussen jongeren uit kansengroepen en andere jongeren zijn er niet veel significante verschillen waar te nemen in de mate waarin ze deze jeugdwerkcompetenties hebben ontwikkeld. Op basis van de geregistreerde gegevens zijn er geen significante verschillen. Op basis van de indeling op basis van de antwoorden uit de vragenlijst is er slechts één significant verschil. Deelnemers uit kansengroepen (24 op 26, 92% van de deze deelnemers) stellen in grotere mate dat hun vaardigheid om een project of een activiteit te ontwikkelen die afgesteld is op de behoeften en noden van jongeren zelf, is verbeterd vergeleken met andere deelnemers (59 op 81, 72.8%). In 2015-2016 waren er geen significante verschillen tussen beide groepen wat betreft gerapporteerde jeugdwerkcompetentieontwikkeling.

Er zijn wel enkele significante verschillen naargelang de participanten inwoners van België dan wel van een ander land zijn. Participanten, die wonen in het buitenland, gaan in grotere mate akkoord dat ze bepaalde jeugdwerkcompetenties hebben ontwikkeld dan inwoners van België. Het meest uitgesproken is dit ten aanzien van het ontwikkelen van projecten of activiteiten die afgesteld zijn op de noden en behoeften van jongeren en het kunnen omgaan met spanningen en onzekerheden in het omgaan met jongeren. Er zijn echter twee jeugdwerkcompetenties waarvan een groter aandeel van de Belgische inwoners er mee akkoord gaat, namelijk dat ze iets geleerd hebben dat ze willen toepassen in hun werken met jongeren en dat ze al kennis en vaardigheden in de praktijk hebben toegepast.

Tabel 94: Significante verschillen in gerapporteerde jeugdwerkcompetenties bij participanten volgens land van woonst - percentages instemming

JEUGDWERKCOMPETENTIE	GEEN INWONER VAN BELGIË (N= 71)	INWONER VAN BELGIË (N=49)
Ik versta nu beter hoe formeel, niet-formeel en informeel leren zich tot elkaar verhouden	84.6*	67.3*
Ik heb geleerd hoe je niet-formeel leren in het jeugdwerk kan toepassen	91.6*	77.5*
Ik heb geleerd hoe je een internationaal jeugdproject beter kan ontwikkelen en uitvoeren	84.3*	65.3*
Ik heb iets geleerd dat ik wil toepassen in mijn werken met jongeren	82.3*	89.7*
Ik heb al kennis en vaardigheden uit het project gebruikt in het werken met jongeren	80.9**	89.6**
Ik heb mijn vaardigheden voor het ontwikkelen van een project dat beter afgestemd is op de noden en wensen van jongeren verbeterd	91.0***	58.7***
Ik plan mijn jeugdwerkvaardigheden te ontwikkelen via trainingen en vormingen	82.2**	64.4**
Ik ben beter in staat om te gaan met onzekerheden en spanningen in mijn inzet in het jeugdwerk	86.6**	60.9**
Ik heb beter geleerd om methoden voor het werken met jongeren te kiezen, aan te passen of verder te ontwikkelen	83.8*	71.7*

* p <.05, ** p <.01, *** p<.000

Naargelang subsidiërend nationaal agentschap is er slechts één significant verschil. Deelnemers aan projecten die gesubsidieerd zijn door een ander nationaal agentschap (12 op 20, 60%) gaan in mindere mate akkoord dat ze geleerd hebben een project/activiteit te ontwikkelen die afgesteld is op de noden en behoeften van jongeren dan deelnemers aan projecten gesubsidieerd via Jint (76 op 93, 81.7%).

6.1.6 GERAPPORTEERDE KENNISONTWIKKELING

Het onderwerp dat volgens de grootste groep participanten aan bod is gekomen in de projecten, is culturele diversiteit. Zeven op de tien participanten stellen dat ze iets bijgeleerd hebben over dit onderwerp. Verder zijn er slechts twee onderwerpen waarvan meer dan de helft van de participanten signaleert dat ze er iets nieuws hebben over bijgeleerd via hun participatie aan het project, namelijk persoonlijke ontwikkeling en jongeren en jeugdwerk. Vier op de tien participanten hebben iets nieuws geleerd over discriminatie en gelijke behandeling, mensenrechten, niet-formeel en informeel leren en inclusie van mensen uit kansengroepen. Meer dan één op drie deelnemers heeft iets bijgeleerd over Europese kwesties, solidariteit met mensen in moeilijkheden, onderwijs en actief burgerschap. Meer dan één op vier participanten hebben meer kennis verworven over beleid en structuren van de EU en democratie. Slechts één op vijf heeft iets opgestoken over projectontwikkeling en -management en geweldloosheid. De onderwerpen waarover het kleinste aandeel participanten iets nieuws heeft bijgeleerd, zijn jeugdbeleid en de ontwikkeling ervan, media en ICT, milieu en duurzaamheid, gezondheid, werk en ondernemerschap. Verder stelt slechts 1,3% van de participanten (8 participanten in de Vlaamse steekproef) dat ze niets heeft bijgeleerd via het project.

Vergeleken met twee jaar terug zijn er toch opvallende inhoudelijke verschuivingen. Zo verdubbelt zo goed als het percentage deelnemers dat beweert dat mensenrechten aan bod komt in het project. Andere opvallende toenames in percentages zijn er ten aanzien van sociale thema's zoals de inclusie van mensen uit kansengroepen, solidariteit met mensen die het moeilijk hebben, discriminatie en gelijke behandeling en geweldloosheid. Andere onderwerpen komen dan weer volgens een significant lager percentage deelnemers aan bod: jeugdbeleid en de ontwikkeling er van, projectontwikkeling en -management en niet-formeel en informeel leren. Ook onderwerpen zoals milieu, duurzaamheid en gezondheid worden in mindere mate aangestipt door de deelnemers in de huidige bevraging dan door die van het onderzoek van twee jaar terug.

Tabel 95: Zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten - percentages instemming

ONDERWERP WAAROVER KENNIS WORDT GERAPPORTEERD	2017-2018 (N= 595)	2015-2016 (N= 462)
Europese kwesties	37.0	38.8
Beleid en structuren van de EU	26.7	25.2
Mensenrechten	39.0**	20.3**
Inclusie van mensen uit kansengroepen	41.5**	24.3**
Culturele diversiteit	72.8	69.9
Discriminatie en gelijke behandeling	43.7**	31.3**
Solidariteit met mensen in moeilijkheden	37.6**	26.4**

Geweldloosheid	19.7**	13.4**
Democratie	25.0	22.8
Media en ICT	16.1	16.2
Actief burgerschap	31.3	30.5
Jongeren en jeugdwerk	53.4	54.8
Jeugdbeleid	17.1*	23.5*
De ontwikkeling van jeugdbeleid	13.1*	18.8*
Milieu	13.3*	19.0*
Duurzaamheid	13.9*	19.2*
Gezondheid	14.6**	21.5**
Onderwijs	35.5	40.7
Niet-formeel en informeel leren	40.3*	46.5*
Werk, professionele ontwikkeling	17.3	19.6
Ondernemerschap	17.6	19.6
Projectontwikkeling en –management	21.5**	29.9**
Persoonlijke ontwikkeling	50.4	54.6
Ik leerde niets bij in dit project	1.3	1.5

* p<.05, **p<.001

Een vergelijking over een verdere periode in de tijd is niet altijd mogelijk. Sommige items zijn nieuw opgenomen in de standaardbevraging vanaf 2015-2016. Dat is het geval met culturele diversiteit. Andere items zijn in de vroegere bevraging iets anders bevraagd. Zo wordt er in de huidige standaardbevraging gepeild naar Europese kwesties en beleid en structuren van de EU. In de vorige standaardbevraging was er slechts één item, namelijk Europa. Anderen zijn dan weer verdwenen, zoals interreligieuze dialoog. Enkele onderwerpen zijn wel op een gelijkaardige manier bevraagd. Dit is onder andere het geval voor discriminatie. Dit onderwerp is blijkbaar alleen maar meer prominent aan bod gekomen in de projecten over de tijd. Het percentage participanten dat instemt dat ze iets nieuws hieromtrent hebben geleerd, is opvallend hoger in 2017-2018 (44%) dan in 2015-2016 (31%). In de vroegere bevragingen schommelt dit percentage zelfs slechts tussen 7 en 11%. Gezondheid is iets minder aan bod gekomen in de projecten in 2017-2018 (15%) volgens de deelnemers vergeleken met 2015-2016 (21%). In vorige bevragingen schommelt dit tussen 4% en 13%. Het percentage participanten dat beweert iets nieuws bijgeleerd te hebben van media en ICT is dan weer vergelijkbaar met de vorige golven. Nu is dit 16%, in de vorige golven schommelt dit percentage altijd tussen 14 en 16%. Milieu komt ditmaal iets minder aan bod. Slechts 13% van de huidige deelnemers heeft hierover iets bijgeleerd. Twee jaar terug was dit nog 19%. In vroegere bevragingen varieert dit tussen 16 en 19%. Tenslotte ligt in de huidige bevraging het percentage jongeren dat niets heeft bijgeleerd op 1.3%, vergelijkbaar met het percentage gevonden in de 2015-2016 bevraging. In vorige bevragingen was dit 3%.

Tabel 96: Significante verschillen in zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten volgens deelactie - percentages instemming - enkel significante verschillen

ONDERWERP WAAROVER KENNIS WORDT GERAPPORTEERD	TCA (N= 47)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 373)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 78)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 60)	EVS (N= 37)
Europese kwesties	29.8	33.3	28.2	86.7***	24.5
Beleid en structuren van de EU	36.2	19.6	19.2	78.9***	18.9
Inclusie van mensen uit kansengroepen	51.1	42.1	47.4	25.0*	37.8
Culturele diversiteit	57.4	78.6***	75.6***	53.3	59.5
Democratie	17.0	23.1	25.6	48.3***	16.2
Media en ICT	12.1	17.4	5.1*	20.0	24.3
Actief burgerschap	48.9**	27.6	26.9	48.3**	27.0
Jongeren en jeugdwerk	59.6	55.0	66.7	25.0***	48.6
Jeugdbeleid	25.5	16.9	24.4	13.3	0.0**
De ontwikkeling van jeugdbeleid	27.7***	11.5	14.1	18.3	0.0**
Milieu	0.0*	12.9	14.1	23.3	16.2
Duurzaamheid	6.4	11.8	15.4	31.7*	13.5
Gezondheid	8.5	12.3	32.1***	15.0	8.1
Onderwijs	29.8	34.0	52,6*	33.3	24.3
Niet-formeel en informeel leren	51.1	34.9	67.9***	26.7***	45.9
Werk, professionele ontwikkeling	25.5	12.6**	28.2	23.3	21.6
Ondernemerschap	10.6	18.0	14.1	30.0*	10.8
Persoonlijke ontwikkeling	27.7***	48.8	67.9	53.3	54.1

* p< .05, ** p<.01, *** p<.000

Deelnemers aan verschillende deelacties leren iets nieuws bij over diverse onderwerpen, wat er op wijst dat de deelacties specifieke inhoud aanbieden. Zo rapporteren deelnemers aan de gestructureerde dialoog in hogere

mate dan deelnemers aan andere deelacties dat ze iets nieuws hebben opgestoken over Europese kwesties, beleid en structuren van de EU, democratie, duurzaamheid, ondernemerschap en actief burgerschap. Een kleiner aandeel van hen in vergelijking met deelnemers van andere deelacties stemt in iets bijgeleerd te hebben over jongeren en jeugdbeleid, de inclusie van mensen uit kansengroepen en niet-formeel en informeel leren. Deelnemers aan jongerenuitwisselingen rapporteren in meerdere mate dan deelnemers van sommige andere deelacties dat ze iets hebben opgestoken over culturele diversiteit. Dit laatste delen ze met deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit. Een kleiner aandeel van de deelnemers aan jongerenuitwisselingen rapporteert iets bijgeleerd te hebben over hun werk en hun professionele ontwikkeling vergeleken met deelnemers aan andere deelacties. Deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit rapporteren dan weer in grotere mate iets bijgeleerd te hebben over culturele diversiteit, gezondheid, onderwijs en niet-formeel en informeel leren. Ze stemmen ook in grotere mate in met persoonlijke ontwikkeling, maar dat verschil is niet significant vergeleken met andere deelacties. Ze gaan wel significant minder akkoord dat ze iets hebben gezien rond media en ICT. Deelnemers aan TCA-projecten rapporteren in grotere mate dat ze iets bijgeleerd hebben over actief burgerschap en de ontwikkeling van jeugdbeleid dan de deelnemers van andere deelacties. Aan de andere kant stelt een kleiner aandeel van hen dat ze iets hebben bijgestoken over hun persoonlijke ontwikkeling en stelt geen enkele van deze deelnemers iets bijgeleerd te hebben over het milieu. Deelnemers aan EVS-projecten hebben significant in mindere mate iets opgestoken over jeugdbeleid en de ontwikkeling er van. Geen enkele van de EVS-deelnemers stelt dat ze hier iets over gezien hebben in hun project. Volledigheidshalve dient nog vermeld dat van de acht deelnemers die rapporteerden niets te hebben opgestoken van het project, er zeven deelnemers waren aan een jongerenuitwisseling en één aan een TCA-activiteit.

Dezelfde onderwerpen die significante verschillen opleverden in 2015-2016, leveren in het huidig onderzoek opnieuw significante verschillen per deelactie op. Uitzonderingen zijn ondernemerschap en media en ICT, die twee jaar terug geen verschillende resultaten opleverden naargelang deelactie. Projectmanagement leverde twee jaar terug wel significante verschillen op, maar nu niet. Bovendien zijn de waargenomen verschillen niet noodzakelijk hetzelfde naargelang deelactie over de tijd. Dit wijst er op dat van jaar tot jaar verschillende onderwerpen worden aangeboden in verschillende deelacties.

Ook tussen participanten uit kansengroepen en de andere participanten zijn er significante verschillen in kennisverwerving. Ongeacht de operationalisering van kansengroep stelt een groter aandeel van deelnemers uit kansengroepen dat ze iets hebben bijgeleerd over mensenrechten, discriminatie en gelijke rechten, solidariteit met mensen in moeilijkheden en onderwijs. Naargelang de operationalisering van kansengroep zijn er wel verschillen. Op basis van geregistreerde gegevens, zijn er significante verschillen die zich niet voordoen ander de operationalisering op basis van de antwoorden die de deelnemers hebben gegeven op de vragenlijst. Een groter aandeel van deelnemers uit kansengroepen op basis van geregistreerde gegevens stellen iets bijgeleerd te hebben over de inclusie van mensen uit kansengroepen. Een kleiner aandeel van hen stelt iets bijgeleerd te hebben over Europese kwesties en persoonlijke ontwikkeling dan deelnemers die niet geregistreerd staan als behorend tot een kansengroep. Indien de indeling gebruikt wordt op basis van de vragen uit de vragenlijst, dan stelt een groter aandeel deelnemers uit kansengroepen dat ze iets hebben bijgeleerd over geweldloosheid, media en ICT, jongeren en jeugdbeleid, milieu en werk en professionele ontwikkeling dan deelnemers die niet bij een kansengroep kunnen ingedeeld worden.

Tabel 97: Zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten volgens al dan niet behoren tot een kansengroep - percentages instemming – enkel significante verschillen

ONDERWERP WAAROVER KENNIS WORDT GERAPPORTEERD	VOLGENS DE ANTWOORDEN OP DE VRAGENLIJST		VOLGENS GEREgistREERDE GEGEVENS	
	Geen kansengroep	Kansengroep (N=112)	Geen kansengroep	Kansengroep (N=70)

	(N= 380)		(N= 490)	
Europese kwesties	36.1	40.2	39.4**	24.3**
Mensenrechten	36.9*	45.5*	36.9*	50.0*
Inclusie van mensen uit kansengroepen	39.5	47.3	38.0***	60.0***
Discriminatie en gelijke behandeling	41.8*	50.9*	41.1*	54.3*
Solidariteit met mensen in moeilijkheden	33.9**	50.0**	36.1*	50.0*
Geweldloosheid	17.9*	26.8*	18.8	24.3
Media en ICT	16.1*	24.1*	16.5	14.3
Jongeren en jeugdwerk	51.6*	63.4*	54.1	45.7
Milieu	11.8*	18.8*	14.7	10.0
Onderwijs	31.3***	54.4***	34.5*	45.7*
Werk, professionele ontwikkeling	14.2**	25.0**	17.1	15.7
Persoonlijke ontwikkeling	50.8	58.9	53.3*	51.4*

* p<.05, ** p<.001

Inwoners van België rapporteren in grotere mate dat ze iets nieuws hebben bijgeleerd over jeugdbeleid en ondernemerschap. Dit was in het onderzoek van 2015-2016 ook zo. Nu is daar nog eens duurzaamheid bijgekomen. Inwoners van andere landen in de steekproef rapporteren meer dan inwoners van België dat ze iets nieuws hebben geleerd over geweldloosheid en jongeren en jeugdwerk. Ook dit werd vastgesteld in de steekproef van 2015-2016. In de huidige steekproef stelt echter een grotere proportie van de inwoners van andere landen iets geleerd te hebben over Europese kwesties en onderwijs.

Tabel 98: Zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten volgens land van woonst - percentages instemming – enkel significante verschillen

ONDERWERP WAAROVER KENNIS WORDT GERAPPORTEERD	GEEN INWONER VAN BELGIË (N= 363)	INWONER VAN BELGIË (N= 232)
Europese kwesties	41.0**	30.6**
Geweldloosheid	22.9**	14.7**
Jongeren en jeugdwerk	56.7*	48.3*
Jeugdbeleid	17.1*	23.5*
Duurzaamheid	11.0**	18.5**

Onderwijs	38.8*	30.2*
Ondernemerschap	13.8**	23.7**

* <.05, **<.01, ****<.001

Naar subsidiërend nationaal agentschap zijn er vier significante verschillen. Participanten die deelnemen aan een project dat gesubsidieerd is via Jint vzw gaan er in grotere mate mee akkoord dat ze iets bijgeleerd hebben over jongeren en jeugdwerk, geweldloosheid en projectontwikkeling en -management. Twee jaar terug was dit eveneens jeugdwerk, maar ook het milieu en persoonlijke ontwikkeling. Er was toen geen enkel onderwerp waarvan de deelnemers aan een project gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap beweerden dat het meer aan bod kwam dan de deelnemers aan een project gefinancierd via Jint. In de huidige bevraging is dit wel het geval. Een groter aandeel van de deelnemers aan een project gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap stelt iets bijgeleerd te hebben over de inclusie van mensen uit kansengroepen dan de deelnemers aan een project gefinancierd via Jint.

Tabel 99: Significante verschillen in zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten volgens subsidiërend nationaal agentschap - percentages instemming – enkel significante verschillen

ONDERWERP WAAROVER KENNIS WORDT GERAPPORTEERD	ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N= 74)	JINT (N= 521)
Inclusie van mensen uit een kansengroep	52.7*	39.9*
Geweldloosheid	10.8*	20.9*
Jongeren en jeugdwerk	43.2*	54.9*
Projectontwikkeling en -management	10.8**	23.0**

* <.05, **<.01

6.1.7 GERAPPORTEERDE ONTWIKKELING VAN WAARDEN

Tabel 100: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van waarden bij participanten (N = 527) - percentages

WAARDE	MINDER BELANGRIJK GEWORDEN	IS NIET VERANDERD	BELANGRIJKE GEWORDEN
Rechtvaardigheid	0.9	49.8	49.2
Mensenrechten	0.9	41.2	57.8
Geweldloosheid	1.3	48.6	50.1
Individuele vrijheid	1.7	38.3	60.0
Democratie	1.9	51.8	46.3
Vrede	1.1	45.9	52.9

Zelfontplooiing	1.3	39.1	59.6
Gelijkheid	2.1	35.8	62.1
Solidariteit	1.5	35.5	62.8
Gezondheid en welzijn	1.5	54.3	44.2
Tolerantie	2.1	37.9	60.1

Meer dan zes op de tien participanten zijn de mening toegedaan dat door hun deelname aan het project solidariteit, gelijkheid, tolerantie en individuele vrijheid belangrijker waarden zijn geworden. Meer dan de helft stelt dat waarden zoals mensenrechten, vrede, geweldloosheid en rechtvaardigheid belangrijker zijn geworden voor hen. De waarden die in de minste mate ontwikkeld zijn, zijn democratie en gezondheid en welzijn

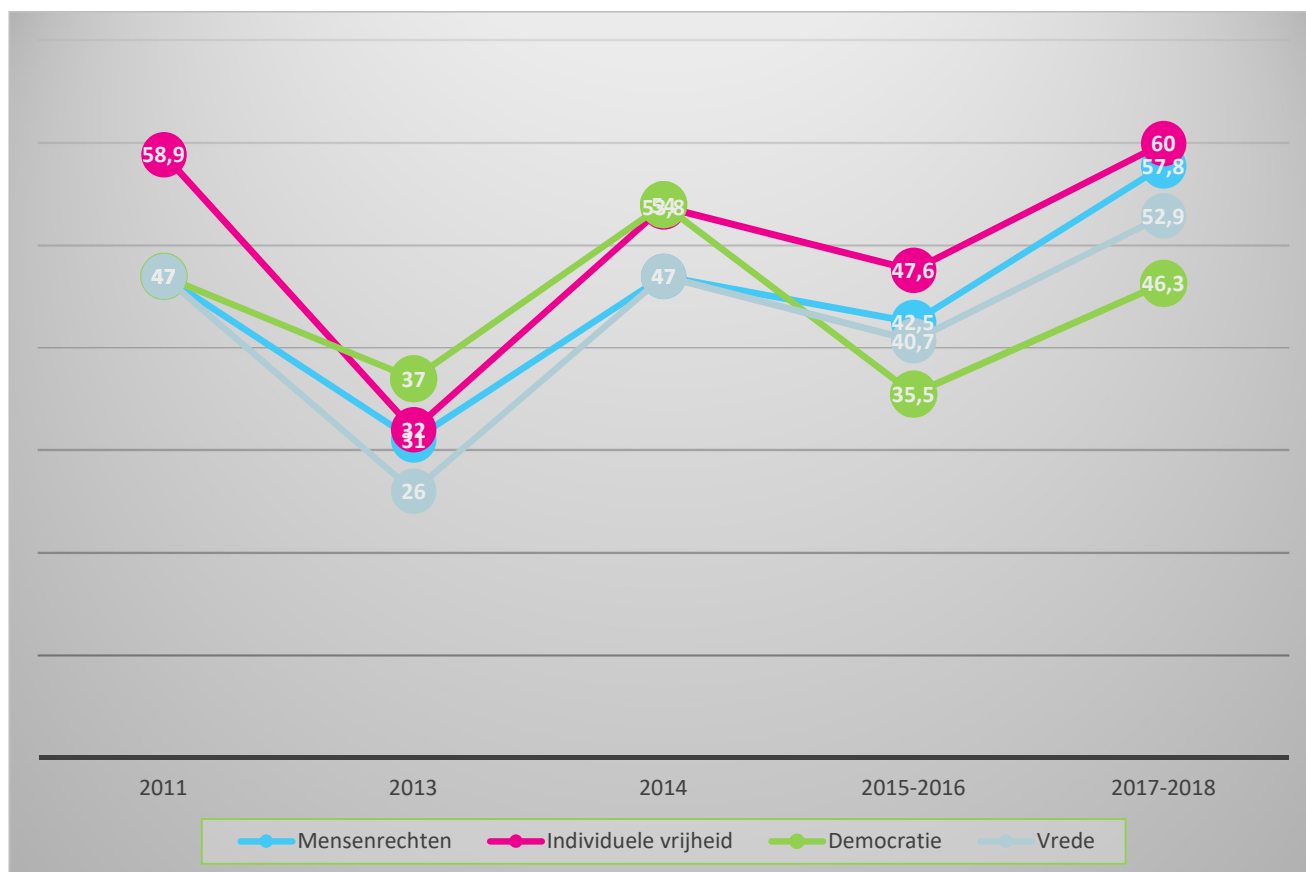
Tabel 101: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van waarden bij participanten vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 - percentages belangrijker geworden

WAARDE	2017-2018 (N= 527)	2015-2016 (N= 422)
Rechtvaardigheid	49.2**	33.6**
Mensenrechten	57.8**	42.5**
Geweldloosheid	50.1**	32.0**
Individuele vrijheid	60.0**	47.6**
Democratie	46.3**	35.5**
Vrede	52.9**	40.7**
Zelfontplooiing	59.6	57.3
Gelijkheid	62.1**	49.5**
Solidariteit	62.8**	51.9**
Gezondheid en welzijn	44.2*	34.2*
Tolerantie	60.1	54.3

* <.05, **<.01

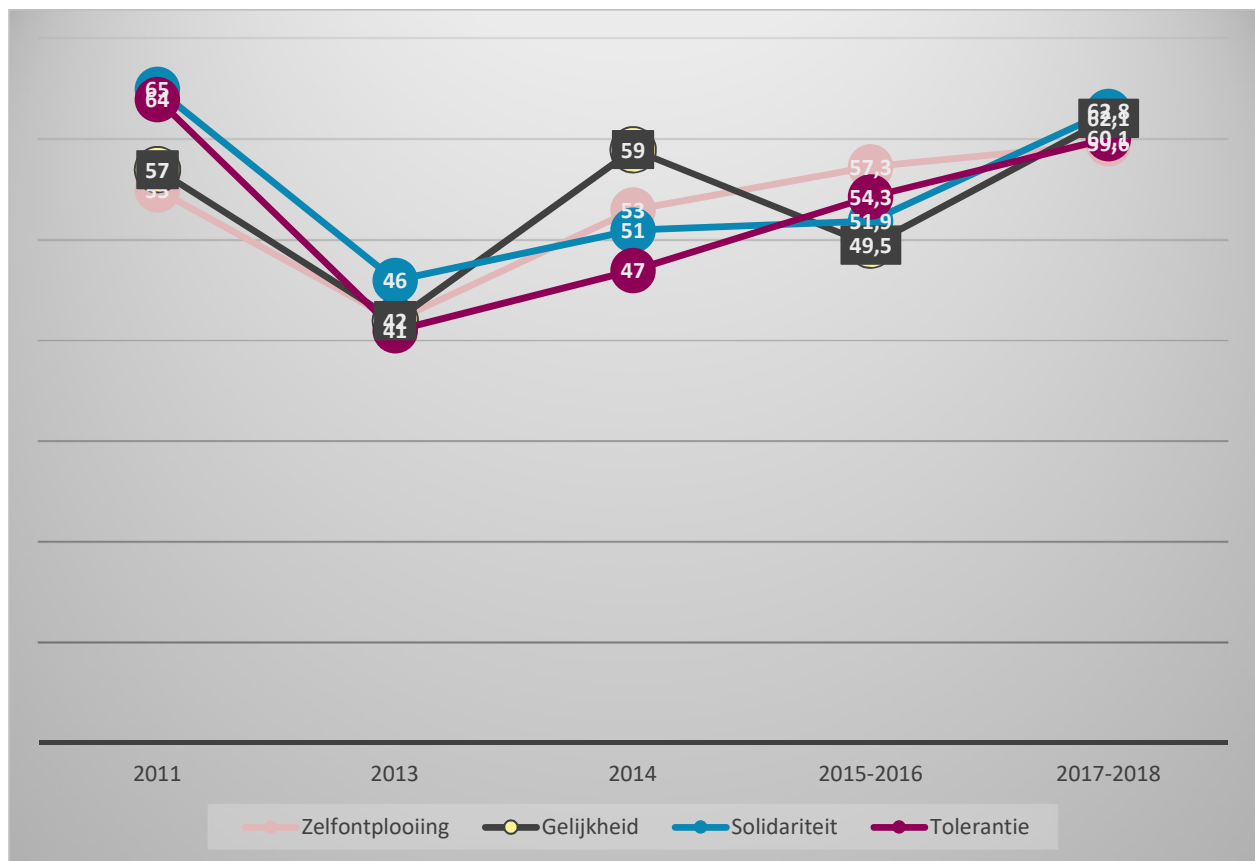
Vergeleken met het onderzoek uit 2015-2016 beweert in het huidige onderzoek een significant groter aandeel van de participanten dat zo goed als alle bevraagde waarden belangrijker zijn geworden door hun deelname aan het project. Er zijn twee uitzonderingen: zelfontplooiing en tolerantie. Ook ten aanzien van deze twee waarden zien we dat een groter deel van de deelnemers beweert dat deze waarden belangrijker zijn geworden vergeleken met het onderzoek uit 2015-2016, maar het verschil is niet significant omdat twee jaar terug ook een groot aandeel van de participanten beweerde dat deze waarden belangrijker zijn geworden.

Figuur 4: Evolutie van enkele waarden 2011-2018 -deel 1

Als we deze resultaten vergelijken met de vorige golven uit het RAY-onderzoek, dan is het percentage participanten dat vindt dat mensenrechten belangrijker is geworden het hoogst waargenomen ooit. In 2015-2016 was dit 42%, vergelijkbaar met de bevragingen van 2011 en 2014 (47%). In 2013 lag dit percentage slechts op 31%. Ook het percentage dat vindt dat individuele vrijheid belangrijker is geworden, is het hoogst waargenomen percentage ooit in een Vlaamse steekproef, maar vergelijkbaar met de resultaten uit 2011 en 2014 (58,9% en 53,8% respectievelijk), maar opnieuw hoger dan in 2015-2016 (48%) en 2013 (32%). Wat democratie betreft, is dit met 47% hetzelfde resultaat als uit de steekproef van 2011. Dit is hoger dan de 35% uit de vorige bevraging en de 37% waargenomen in 2013. Het ligt echter lager dan de 54% uit 2014. Vrede ligt opnieuw op de hoogte van de bevragingen uit 2011 en 2014 (47%), maar hoger dan de 40% uit 2015-2016 en de 26% uit 2013. Zelfontplooiing scoort dan weer het hoogst in de huidige bevraging, maar ligt op hetzelfde niveau als in 2015-2016. Dit percentage is in vroegere bevragingen 55% in 2011, 42% in 2013 en 53% in 2014. Gelijkheid is bij een iets grotere groep participanten ontwikkeld in de huidige steekproef dan in de bevraging van 2015-2016 (49%) en 2013 (42%), maar deze vaststelling komt overeen met de vaststellingen uit 2011 en 2014 (57% en 59% respectievelijk). Een gelijkaardig patroon kunnen we waarnemen ten aanzien van solidariteit: nu 63%, hoger dan de 52% in 2015-2016 en 46% in 2013, maar vergelijkbaar met de 65% in 2011 en 51% uit 2014. Ook tolerantie is meer ontwikkeld in de huidige steekproef dan in 2015-2016 (54%), in 2013 (41%) en in 2014 (47%), maar minder dan in 2011 (64%).

Figuur 5: Evolutie van enkele waarden 2011-2018 – deel 2

Er is slechts één significant verschil in de mate dat waarden ontwikkeld zijn volgens deelactie van het programma. Een groter aandeel van de participanten aan jeugdwerkersmobiliteit (46 van de 70, 65.7%) stelt dat democratie voor hen belangrijker is geworden na hun deelname aan het project dan deelnemers aan andere subacties van het programma (32.2% van de deelnemers aan een TCA, 37.8% van de EVS-ers, 54.2% van de deelnemers aan de gestructureerde dialoog en 54.4% van de deelnemers aan een jongerenuitwisseling).

Er zijn geen significante verschillen tussen deelnemers uit kansengroepen en deelnemers die niet tot een kansengroep behoren, ongeacht de operationalisering van dit begrip. Er is hier één uitzondering op. Deelnemers uit kansengroepen (gebaseerd op de vragen uit de vragenlijst) (61%) gaan er in grotere mate mee akkoord dat de waarde van geweldloosheid voor hen belangrijker is geworden na hun deelname dan deelnemers die niet tot een kansengroep horen (47%).

Tussen inwoners van België en inwoners van andere landen zijn er vier waarden waarvan de inwoners van andere landen meer stellen dat ze belangrijker zijn geworden voor hen door hun deelname aan het project. Dit zijn gezondheid en welzijn, geweldloosheid, vrede en democratie. Ook twee jaar terug was er een significante hogere mate van ontwikkeling van de waarden gezondheid, geweldloosheid en vrede bij de inwoners van andere landen dan bij Belgische inwoners. Er was toen ook een significant verschil in hoe de waarde tolerantie was ontwikkeld. Daarvan is in de huidige bevraging geen spoor, maar in de plaats ervan is er een hogere mate waarin de waarde democratie is ontwikkeld bij de inwoners van een ander land.

Tabel 102: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van waarden bij participanten volgens land van woonst - percentages belangrijker geworden - enkel significante verschillen

WAARDE	INWONER ANDER LAND (N= 379)	INWONER VAN BELGIË (N=113)
Geweldloosheid	54.4*	42.9*
Democratie	48.5*	42.7*
Vrede	55.5*	48.7*
Gezondheid en welzijn	47.9**	38.2**

* <.05, **<.01

Naar subsidiërend nationaal agentschap zijn er twee significante verschillen waar te nemen in de ontwikkeling van waarden. Deelnemers aan een project gefinancierd via Jint beweren in grotere mate dat geweldloosheid en gelijkheid voor hen belangrijker zijn geworden na hun participatie dan deelnemers aan een project gefinancierd via een ander nationaal agentschap.

Tabel 103: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van waarden bij participanten volgens subsidiërend nationaal agentschap - percentages belangrijker geworden - enkel significante verschillen

WAARDE	ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N= 59)	JINT (N=468)
Geweldloosheid	28.8**	52.8**
Gelijkheid	47.5*	64.0*

* <.05, **<.01

6.1.8 ZELFGERAPPORTEERDE PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

De instemming met de uitspraken die peilen naar persoonlijke ontwikkeling is massaal onder de participanten. Het enige item waarmee een minderheid van de participanten akkoord gaat, is dat de participanten beter voor hun gezondheid zorg zijn gaan dragen. Zeven op de tien van de participanten vinden van zichzelf dat ze beter zijn geworden in conflictoplossing. Met alle andere uitspraken gaan drie vierden tot meer dan acht op de tien participanten akkoord. De grootste instemming kunnen we vinden met de uitspraak dat ze beter zijn gaan omgaan met mensen die verschillen van hen zelf (wat in lijn is met interculturele vaardigheden) en het beter omgaan met nieuwe situaties. Ondanks deze grote instemming stelt toch één op vier dat het project geen specifiek gevolg voor hen had.

Tabel 104: Zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018

PERSOONLIJKE ONTWIKKELING	2017-2018 (N= 521)		2015-2016 (N= 422)	
	N	%	N	%
Dat ik meer zelfvertrouwen heb	451	85.1	344	81.5

Beter ben ik het uitdrukken van mijn denken en gevoelens	409	76.9	313	74.5
Beter zorg voor mijn gezondheid	249	47.0*	165	39.2*
Dat ik nu zelfstandiger ben	417	79.0*	306	72.5*
Beter ben in het omgaan met nieuwe situaties	456	86.4	349	82.9
Me beter kan inleven in anderen	405	76.4	320	75.8
Beter ben in het omgaan met conflicten	384	72.6**	265	62.8**
Dat ik mezelf beter ken	418	78.7	342	82.0
Beter weet wat mijn sterktes zijn en waar ik minder goed in ben	413	78.2	336	80.0
Beter ben in omgaan met mensen die verschillen van mij	459	86.8	349	82.9
Deelname had geen specifiek effect op mij	126	24.2	106	25.4

* <.05, **<.01

In vergelijking met de bevraging van twee jaar terug vinden we drie significante verschillen. Het percentage deelnemers dat beter zorg is gaan dragen voor de eigen gezondheid, dat zelfstandiger is geworden en dat beter is geworden in het omgaan met conflicten ligt hoger in de huidige bevraging. Het is niet mogelijk deze resultaten te vergelijken met oudere golven uit het RAY-onderzoek. Dit komt door een andere vraagstelling in de oudere standaardbevragingen. In de huidige (en die van 2015-2016) bevraging moeten de participanten telkens bij iedere uitspraak aanduiden of de uitspraak voor hen al dan niet opgaat. In de oudere bevragingen moeten de participanten uit een kleinere lijst items er maximum drie aanduiden. Dit laat niet echt toe de huidige gegevens te vergelijken met die oudere standaardbevragingen.

Naar deelacties van het Erasmus+: Youth in Action-programma is er één constante te vinden in de significante verschillen. Deelnemers aan TCA-activiteiten stemmen in mindere mate er mee in dat ze diverse aspecten van persoonlijke ontwikkeling verder uitgebouwd hebben. Een mogelijke verklaring is het leeftijdsverschil tussen de deelnemers aan de verschillende deelacties. De mate waarin deelnemers instemmen met persoonlijke ontwikkeling hangt nauw samen met leeftijd: hoe ouder de deelnemers, hoe minder ze instemmen met persoonlijke ontwikkeling (Staelens, 2018). TCA-deelnemers hebben de hoogste gemiddelde leeftijd van alle deelnemers. Verder wijken de deelnemers aan de gestructureerde dialoog eens af van de andere deelnemers in hun persoonlijke ontwikkeling. Deelnemers aan de gestructureerde dialoog – net als deelnemers aan TCA-activiteiten – stellen in mindere mate dat ze zorg dragen voor hun gezondheid na hun deelname aan het project.

Tabel 105: Significante verschillen in zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten volgens deelactie - percentages instemming - enkel significante verschillen

PERSOONLIJKE ONTWIKKELING	TCA (N= 47)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 373)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 78)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 60)	EVS (N= 37)
Dat ik meer zelfvertrouwen heb	66.7**	85.2	91.5	95.9	78.4
Beter ben ik het uitdrukken van mijn denken en gevoelens	55.8***	75.9	87.3	91.8	70.3
Beter zorg voor mijn gezondheid	34.9**	46.1	59.2	32.7**	64.9
Beter ben in het omgaan met nieuwe situaties	69.0*	88.2	87.1	87.8	86.5
Beter ben in het omgaan met conflicten	51.2**	70.8	84.5	81.6	78.4
Dat ik mezelf beter ken	61.9*	78.9	87.3	75.5	83.8
Beter weet wat mijn sterktes zijn en waar ik minder goed in ben	59.5*	78.2	84.5	83.7	80.6
Beter ben in omgaan met mensen die verschillen van mij	71.4*	87.6	91.4	93.9	78.4

* p< .05, ** p<.01, *** p<.000

Naar persoonlijke ontwikkeling zijn er ook tussen participanten uit kansengroepen en andere deelnemers significante verschillen. Welke items er significant zijn, verschilt naargelang operationalisering van het begrip, maar telkens is de richting van het verschil gelijkaardig: deelnemers uit kansengroepen gaan in grotere mate akkoord met diverse items die wijzen op persoonlijke ontwikkeling dan deelnemers die niet tot een kansengroep behoren. Ongeacht operationalisering geldt dit voor de uitspraken 'dat ik me beter kan inleven in anderen' en 'dat ik me zelf beter ken'. Voor de geregistreerde gegevens geldt dit ook voor de uitspraak 'dat ik beter ben in het uitdrukken van mijn denken en gevoelens'. Op basis van de indeling via de vragen op de vragenlijst geldt dit ook voor de uitspraken over zorg dragen voor de eigen gezondheid en zelfstandiger zijn.

Tabel 106: Zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten volgens al dan niet behoren tot een kansengroep – percentageinstemming – enkel significante verschillen

PERSOONLIJKE ONTWIKKELING	OP BASIS VAN DE ANTWOORDEN OP E VRAGENLIJST		OP BASIS VAN DE	
	Geen kansen groep (N= 379)	Kansen groep (N= 114)	Geen kanseng roep (N=)	Kansen groep (N=)
Beter ben ik het uitdrukken van mijn denken en gevoelens	74.5	81.6	76.6*	86.9*
Beter zorg voor mijn gezondheid	43.5*	55.3*	46.5	54.2
Dat ik nu zelfstandiger ben	76.5*	84.4*	79.5	84.7
Me beter kan inleven in anderen	73.3*	83.0*	75.3*	86.7*
Beter ben in het omgaan met conflicten	69.1*	79.6*	72.3	82.8
Dat ik mezelf beter ken	76.4*	84.1*	78.8*	88.5*

* <.05

Ook naar land van herkomst zijn er significante verschillen, waarbij inwoners van andere landen in grotere mate er mee akkoord gaan dat ze zich verder hebben persoonlijk ontwikkeld dan inwoners van België. Het verschil schommelt meestal rond de 10%-punten. Het grootste verschil is waar te nemen ten aanzien van de uitspraak dat inwoners van andere landen meer zorg dragen voor hun gezondheid dan inwoners uit België. Hier loopt het verschil op tot 20%. Slechts twee items zijn niet significant verschillend, namelijk participatie heeft geen effect gehad op mijn persoonlijke ontwikkeling en ik ben zelfstandiger geworden.

Tabel 107: Zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten volgens land van woonst - percentage instemming – enkel significante verschillen

PERSOONLIJKE ONTWIKKELING	ANDER LAND (N = 331)	BELGIË (N= 199)
Dat ik meer zelfvertrouwen heb	88.5**	79.4**
Beter ben in het uitdrukken van mijn denken en gevoelens	79.5*	72.5*
Beter zorg voor mijn gezondheid	54.7***	34.2***
Beter ben in het omgaan met nieuwe situaties	90.0**	80.4**
Me beter kan inleven in anderen	79.4*	71.4*
Beter ben in het omgaan met conflicten	77.0**	65.3**

Dat ik mezelf beter ken	82.8**	72.0**
Beter weet wat mijn sterktes zijn en waar ik minder goed in ben	81.0*	73.6*
Beter ben in omgaan met mensen die verschillen van mij	89.7**	81.9**

* p < .05, ** p < .01, *** p < .000

Naar subsidiërend nationaal agentschap zijn er dit keer slechts twee significante verschillen. In de vorige bevraging ware er meer items significant verschillend. De richting van de waargenomen verschillen is hetzelfde. Deelnemers aan projecten gesubsidieerd via Jint vzw stemmen in grotere mate in met persoonlijke ontwikkeling dan participanten gesubsidieerd via een ander nationaal agentschap. Ook in 2015-2016 liepen de waargenomen verschillen in deze richting. Er moet wel worden gewaarschuwd dat in de groep die deelgenomen heeft aan een project gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap enkel inwoners van België vertegenwoordigd zijn en dat onder de deelnemers gesubsidieerd via Jint vzw inwoners van andere landen vertegenwoordigd zijn. De waargenomen verschillen tussen de subsidiërende nationale agentschappen kunnen dus herleidbaar zijn naar land van woonst.

Tabel 108: Zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten volgens subsidiërend agentschap – procent instemming – enkel significante verschillen

PERSOONLIJKE ONTWIKKELING	ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N = 60)	JINT VZW (N= 472)
Beter ben in het omgaan met conflicten	60.0*	74.2*
Beter ben in omgaan met mensen die verschillen van mij	76.7*	88.1*

* p < .05

6.1.9 EUROPESE IDENTITEIT

Enkele resultaten met betrekking tot de Europese identiteit zijn reeds aan bod gekomen in dit rapport. Meer dan vier op tien van de participanten voelt zich na hun deelname meer Europeaan en een even groot aandeel van hen is zich meer gaan interesseren voor de Europese actualiteit. Zeven op de tien beweren na het project iets meer te weten over hoe het Europees jeugdbeleid in elkaar zit. Ongeveer vier op de tien rapporteren een grotere kennis van Europese kwesties en een kwart van hen weet iets meer over het beleid en de structuren van de EU.

Tabel 109: Verandering van perceptie van de EU na deelname bij de participanten

MIJN BEELD VAN DE EU IS	2017-2018 (N= 534)		2015-2016 (N= 413)	
	N	%	N	%
slechter geworden	20	3.7	15	3.7
hetzelfde gebleven	275	51.5	198	49.1
beter geworden	239	44.8	190	47.1

Daarnaast is er in de standaardvragenlijst nog een vraag naar hoe de perceptie van de EU veranderd is na de deelname aan een project. Voor meer dan de helft van de participanten is hun beeld van de EU niet veranderd. Voor een kleine helft van de groep is de perceptie van de EU wel verbeterd. Slechts een kleine minderheid beweert dat hun beeld van de EU door deelname aan het project verslechterd is. Hoewel het percentage deelnemers waarvan het beeld van de EU verbeterd is, lager is dan twee jaar terug, is dit verschil niet significant.

Tabel 110: Verandering van perceptie van de EU na deelname bij de participanten – 2011-2018 (percentages)

MIJN BEELD VAN DE EU IS	2011 (N= 167)	2013 (N = 145)	2014 (N = 93)	2015-2016 (N=413)	2017-2018 (N= 534)
slechter geworden	3.0	1.4	2.2	3.7	3.7
hetzelfde gebleven	62.9	68.3	54.8	49.1**	51.5**
beter geworden	34.1	30.3	43.0	47.1**	44.8**

** p<.01

Als we deze gegevens vergelijken met de vorige bevragingen dan ligt het percentage deelnemers dat een beter beeld heeft gekregen van de EU het op één na hoogst in de huidige bevraging. Tegelijkertijd zien we dat het percentage waarvan het beeld verslechterd is, net zoals in 2015-2016, het hoogst is in de huidige bevraging. Over de tijd is het percentage deelnemers waarvan het beeld van de EU verbeterd is, significant toegenomen vergeleken met de periode 2011-2013.

Tabel 111: Verandering van perceptie van de EU na deelname bij de participanten – 2011-2018 (percentages)

MIJN BEELD VAN DE EU IS	TCA (N= 43)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N = 334)	JEUGDWERKERSMOBILITEIT (N = 71)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N=49)	EVS (N= 37)
slechter geworden	0.0	3.9	4.2	4.1	5.4
hetzelfde gebleven	44.2	55.1	49.3	30.6	59.5
beter geworden	55.8	41.0	46.5	65.3*	35.1*

* p <.05

Het beeld van de EU is in significant grotere mate verbeterd bij deelnemers aan de gestructureerde dialoog dan bij deelnemers aan EVS-projecten. Bij de eerste groep is het beeld van de EU bij twee derde verbeterd, bij EVS-ers is dit slechts bij één op drie deelnemers. Het beeld bij de andere deelnemers varieert. Volgens minder dan de helft van de deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit en jongerenuitwisselingen is hun beeld van de EU verbeterd. Onder de TCA-deelnemers is dit meer dan de helft.

Volgens land van woonst is het beeld van de EU significant in mindere mate verbeterd onder de inwoners van België (37.6%) dan onder de inwoners van andere landen (49.1%). Bij Belgische inwoners (57.4%) is het beeld van de EU dan weer significant hetzelfde gebleven vergeleken met inwoners uit andere landen (47.9%). Naargelang al dan niet behoren tot een kansengroep en naargelang subsidiërende overheid zijn er geen significante verschillen in de mate waarin het beeld van de EU verbeterd is.

6.1.10 ANDERE GERAPPORTEERDE EFFECTEN OP PARTICIPANTEN VOLGENS PROJECTBEGELEIDERS

Ook projectbegeleiders zijn bevraagd geweest over mogelijke gevolgen van een project voor de participanten, onder andere over hun toekomstplannen, hun Europese identiteit, enzovoort. Het overgroot deel van de projectbegeleiders gaat akkoord dat participanten via hun deelname aan de projecten op diverse gebieden zijn veranderd. Slechts één projectbegeleider stelt niet vastgesteld te hebben dat de deelnemers meer zelfvertrouwen hebben gekregen en slechts twee van de bereikte projectbegeleiders hebben niet opgemerkt dat de deelnemers beter hun sterktes en zwaktes kennen. Drie projectbegeleiders hebben niet vastgesteld dat de deelnemers culturele diversiteit meer zijn gaan appreciëren. Alle andere projectbegeleiders gaan hier wel mee akkoord. Negen op de tien projectbegeleiders denken dat de participanten een tijdje in het buitenland zullen studeren of werken, een project zullen ontwikkelen met iemand die ze hebben ontmoet tijdens het project en plannen verder te studeren. Acht op tien menen opgemerkt te hebben dat de deelnemers zich nu meer Europeaan voelen en bereid zijn verder het jeugdbeleid mee vorm te geven. Alleen wat professionele aspiraties en tewerkstellingskansen betreft, is het enthousiasme van de projectbegeleiders iets meer getemperd. Zo is één op de vier projectbegeleiders er niet van overtuigd dat de participanten beter weten wat ze professioneel willen bereiken en een even groot aandeel van hen is er niet van overtuigd dat hun jobkansen zijn toegenomen.

Tabel 112: Andere gerapporteerde veranderingen bij participanten volgens projectbegeleiders (N= 148)

EFFECT	HELEMAAL NIET AKKOORD	NIET AKKOORD	AKKOORD	HELEMAAL AKKOORD
Appreciëren culturele diversiteit meer	0.6	1.2	29.5	68.8
Zijn meer bereid mee te werken aan het verder ontwikkelen van jeugdbeleid	2.5	15.2	53.2	29.1
Voelen zich nu meer Europeaan	4.0	10.0	41.3	44.7
Zullen een tijdje in het buitenland studeren of werken	1.3	4.4	46.2	48.1
Plannen een activiteit met iemand die ze hebben leren kennen via het project	1.2	9.2	39.9	49.7
Hebben een beter zicht op wat ze professioneel willen bereiken	2.1	23.4	47.6	26.9
Plannen verder te studeren	0.6	11.3	43.8	44.4
Geloven dat hun jobkansen zijn toegenomen	2.9	20.3	44.2	32.6
Hebben meer zelfvertrouwen	0.6	0.0	33.3	66.6
Kennen hun sterktes en zwaktes beter	0.6	0.6	36.4	62.4

Vergeleken met het onderzoek van twee jaar terug zijn er enkele significante verschillen. Een groter percentage projectbegeleiders beweren in het huidig onderzoek dat de participanten een tijdje in het buitenland zullen

studeren of werken en dat ze hun sterktes en zwaktes beter kennen. In het huidige onderzoek hebben ook een kleiner percentage projectbegeleiders schroom om toe te geven dat de tewerkstellingskansen van de deelnemers zijn toegenomen.

Tabel 113: Andere gerapporteerde veranderingen bij participanten volgens projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018

EFFECT	2017-2018 (N= 148)	2015-2016 (N= 89)
Appreciëren culturele diversiteit meer	98.3	97.7
Zijn meer bereid mee te werken aan het verder ontwikkelen van jeugdbeleid	82.3	75.9
Voelen zich nu meer Europeaan	86.0	85.1
Zullen een tijdje in het buitenland studeren of werken	94.3*	85.8*
Plannen een activiteit met iemand die ze hebben leren kennen via het project	89.6	95.4
Hebben een beter zicht op wat ze professioneel willen bereiken	74.5	68.5
Plannen verder te studeren	88.2	87.8
Geloven dat hun jobkansen zijn toegenomen	76.8**	55.2**
Hebben meer zelfvertrouwen	99.9	97.8
Kennen hun sterktes en zwaktes beter	98.8**	91.5**

*p <.05, ** p <.01

Er zijn enkele significante verschillen naargelang deelactie van het Erasmus+: Youth in Action programma. Zo stelt een lager percentage van de projectbegeleiders van EVS-projecten dat de deelnemers een activiteit plannen met iemand die ze hebben leren kennen. Projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen zijn minder overtuigd dat de tewerkstellingskansen van deze deelnemers toegenomen zijn of dat ze plannen verder te studeren. Er dient hier wel een waarschuwing. De absolute aantallen van projectbegeleiders van sommige deelacties zijn heel laag. Eén iemand die een afwijkende mening heeft, telt procentueel zwaar door waardoor de percentages significant kunnen worden.

Tabel 114: Andere gerapporteerde veranderingen bij participanten volgens projectbegeleiders naargelang subactie van het programma – enkel significante verschillen (N= 138)

EFFECT	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 85)	EVS (N= 24)	GESTRUCT UREERDE DIALOOG (N= 16)	JEUGDWE RKERSMO BILITEIT (N= 13)
Plannen een activiteit met iemand die ze hebben leren kennen via het project	91.1	78.6*	95.2	89.6

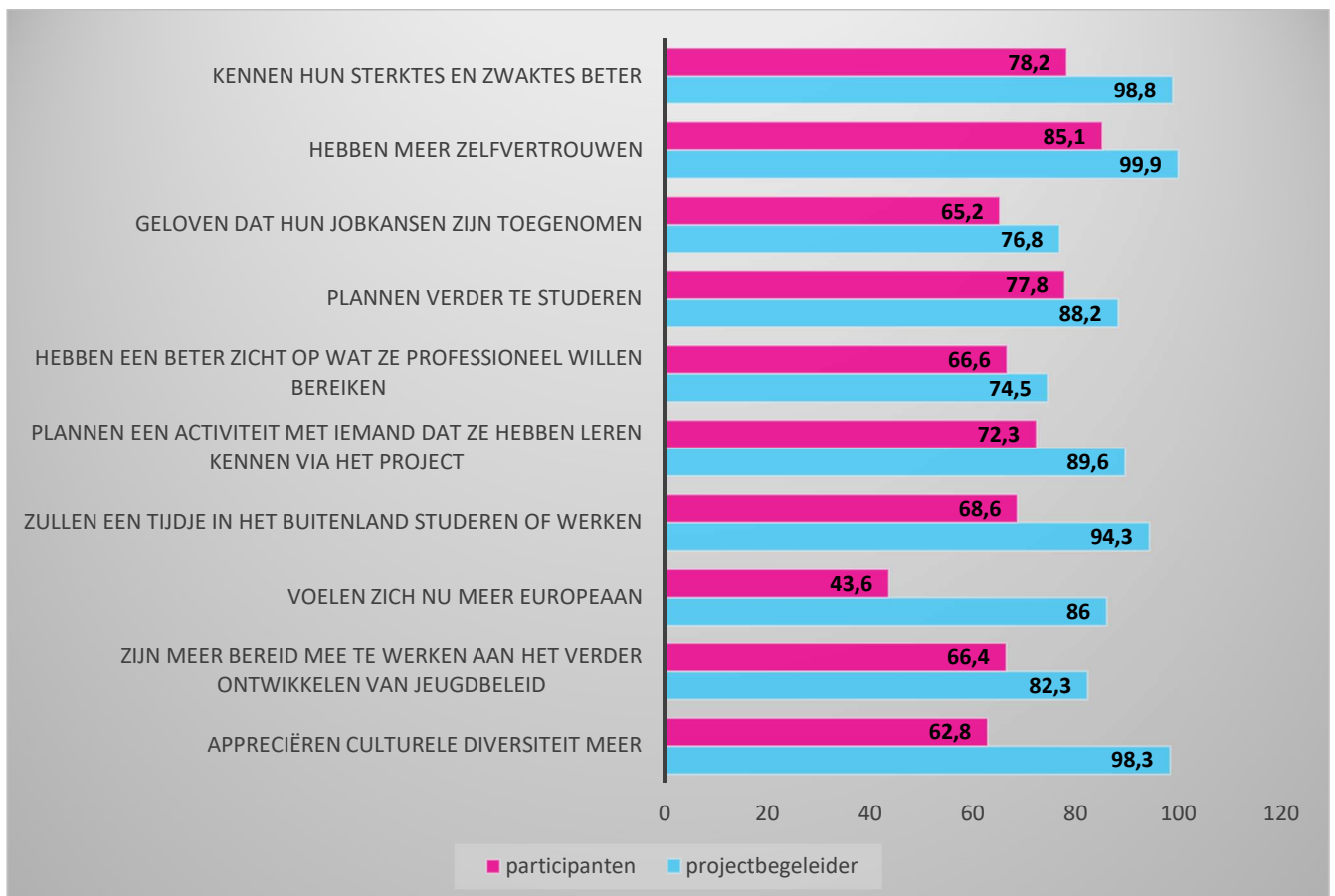
Plannen verder te studeren	83.5*	92.6	100.0	100.0
Geloven dat hun jobkansen zijn toegenomen	70.6*	93.3	87.5	92.3

* p<.05

Er is slechts één significant verschil naargelang de woonplaats van de projectbegeleider. Projectbegeleiders uit andere landen geloven in grotere mate (93.1%) dat de deelnemers plannen verder te studeren dan projectbegeleiders die in België wonen (79.4%). Naargelang subsidiërend nationaal agentschap zijn er geen significante verschillen.

Projectbegeleiders zijn er doorgaans in grotere mate mee eens dat allerlei aspecten van het leven van participanten zijn veranderd door deelname aan het project dan participanten zelf. Het grootste verschil tussen beide groepen is terug te vinden ten aanzien van de ontwikkeling van Europese identiteitsvorming en openheid voor culturele diversiteit. Deze verschillen zijn hoogstwaarschijnlijk grotendeels te verklaren doordat beide groepen op een andere manier zijn bevraagd. De projectbegeleiders moeten aangeven of ze al dan niet akkoord gaan met een verandering. De participanten moesten stellen of dit verbeterd, hetzelfde of verslechterd is.

Figuur 6: Vergelijking participanten en projectbegeleiders in de mate waarin ze geloven dat het project gevolgen heeft op Europese identiteit, persoonlijke ontwikkeling, waarden, jeugdwerkcompetenties en toekomstbeeld bij participanten

6.2 GERAPPORTEERDE EFFECTEN OP PROJECTBEGELEIDERS

Ook projectbegeleiders zijn bevraagd over de mogelijke gevolgen van hun deelname aan het project. Deze bevraging is echter minder uitgebreid dan die van de deelnemers aan het project. In dit deel bespreken we eerst de gerapporteerde veranderingen in competenties, dan veranderingen ten aanzien van actief burgerschap, persoonlijke ontwikkeling en toekomstbeeld en veranderingen in jeugdwerkcompetenties.

6.2.1 GERAPPORTEERDE VERANDERINGEN IN COMPETENTIES

Bijna zo goed als alle projectbegeleiders gaan er mee akkoord dat ze hun vreemde talen, hun interculturele en hun sociale competenties hebben ontwikkeld via het project. Hiermee duikt het gebruikelijke triumviraat van ontwikkelde competenties in internationale projecten weer op. Negen op de tien beweren ook hun moedertaal verder ontwikkeld te hebben en hun actief burgerschap verder te hebben aangescherpt. Meer dan acht op de tien stellen dat ze hun zin voor ondernemerschap hebben verder uitgebouwd, dat ze logisch kunnen redeneren, hun zin voor initiatief verder hebben aangewakkerd, hun leren in eigen handen hebben leren nemen en hun culturele competenties verbeterd hebben. Opnieuw is er één competentie die in mindere mate is ontwikkeld: mediacompetenties. Dan nog stellen drie kwart van de projectbegeleiders dat ze ook deze competentie hebben toegepast in het project.

Tabel 115: Gerapporteerde effecten op competenties bij projectbegeleiders (N= 170)

EFFECT	HELEMAAL NIET AKKOORD	NIET AKKOORD	AKKOORD	HELEMAAL AKKOORD
Met overtuiging zeggen wat ik denk in discussies	1.2	8.1	66.1	23.8
Spreeken met iemand die een andere taal spreekt	0.6	1.8	42.1	55.6
Zelf media-inhoud maken	6.4	18.7	49.7	25.1
Een idee ontwikkelen en in de praktijk omzetten	1.8	11.8	48.2	38.2
Een gemeenschappelijk standpunt onderhandelen als er een meningsverschil is	1.8	7.0	48.5	42.7
Iets verwezenlijken voor de gemeenschap of de samenleving	1.2	6.4	49.4	43.0
Logisch redeneren en conclusies trekken	1.2	16.3	53.3	29.1
Mogelijkheden identificeren voor mijn eigen carrière	1.2	16.3	54.1	28.5
Mijn eigen leren plannen en uitvoeren	1.7	16.9	51.7	29.7
Mezelf artistiek uitdrukken	3.5	14.6	48.5	33.3
Met mensen met een andere culturele achtergrond kunnen overeenkomen	0.6	2.3	42.4	54.7

Een vergelijking met vroegere golven kunnen we niet maken. In de vorige standaard surveys zijn de sleutelcompetenties bevraagd. In de nieuwe standaardbevraging is een omschrijving van vaardigheden die onder de competenties vallen, opgenomen. We kunnen dus enkel vergelijken met het onderzoek uit 2015-2016. Uit die vergelijking blijkt dat er over de tijd wel enkele procentuele verschuivingen zijn, maar dat die niet voldoende groot zijn om significant te worden. Dat wijst er op dat de instemming met competentieontwikkeling onder de projectbegeleiders hoog blijft over de tijd heen.

Tabel 116: Gerapporteerde effecten op competenties bij projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 met 2017-2018 – percentages instemming

EFFECT	2017-2018 (N=170)	2015-2016 (N = 94)
Met overtuiging zeggen wat ik denk in discussies	89,9	86.2
Spreeken met iemand die een andere taal spreekt	97,7	97.9
Zelf media-inhoud maken	74,8	72.3
Een idee ontwikkelen en in de praktijk omzetten	86,4	92.6
Een gemeenschappelijk standpunt onderhandelen als er een meningsverschil is	91,2	89.2
Iets verwezenlijken voor de gemeenschap of de samenleving	92,4	90.4
Logisch redeneren en conclusies trekken	82,4	81.1
Mogelijkheden identificeren voor mijn eigen carrière	82,6	85.1
Mijn eigen leren plannen en uitvoeren	81,4	88.3
Mezelf artistiek uitdrukken	81,8	85.1
Met mensen met een andere culturele achtergrond kunnen overeenkomen	97,1	96.8

Er zijn enkel significante verschillen tussen projectbegeleiders van verschillende deelacties. Er dient hier wel bij gezegd te worden dat het aantal projectbegeleiders voor EVS, de gestructureerde dialoog en jeugdwerkersmobiliteit laag ligt, waardoor we voorlopig voorzichtig moeten zijn met deze uitspraak. De projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit gaan in iets mindere mate akkoord dat ze hun vreemde talenkennis hebben kunnen oefenen. Om dit verschil in perspectief te zetten: er is één projectbegeleider van jongerenruitswisselingen die geen vreemde talen heeft gesproken. Bij jeugdwerkersmobiliteit zijn dit er twee. Deze twee rekenen procentueel veel sterker door omdat er maar een klein aantal begeleiders van jeugdwerkersmobiliteit in de steekproef zitten. Verder stellen projectbegeleiders van EVS-projecten en de gestructureerde dialoog dat ze in iets mindere mate hun eigen leren hebben leren plannen en uitvoeren. Projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog gaan ook in iets mindere mate akkoord dat ze creatief bezig zijn geweest. Deze verschillen zijn dan misschien wel significant, maar in feite klein.

Tabel 117: Gerapporteerde effecten op competenties bij projectbegeleiders volgens deelactie van het programma – percentages instemming - enkel significante verschillen

EFFECT	JONGEREN UITWISSELING (N= 105)	EVS (N= 29)	GESTRUCTU REERDE DIALOOG (N= 23)	JEUGDWERK ERSMOBILITE IT (N= 15)
Spreken met iemand die een andere taal spreekt	99.1	100.0	100.0	86.6*
Mijn eigen leren plannen en uitvoeren	82.9	75.9*	78.3*	86.7
Mezelf artistiek uitdrukken	86.7	82.2	65.2*	80.0

* p<.05

Naargelang het land waarin de projectbegeleider woont en naargelang subsidiërend nationaal agentschap zijn er geen significante verschillen in de ontwikkeling van competenties bij de projectbegeleiders²².

6.2.2 GERAPPORTEERDE EFFECTEN OP ACTIEF BURGERSCHAP

Meer dan zes op de tien projectbegeleiders stellen dat ze nog meer waardering hebben gekregen voor culturele diversiteit na het project. Dit versterkt de vaststelling dat interculturele competenties worden bevorderd, ook door projectbegeleiders. Voor de rest stelt de helft van de projectbegeleiders dat ze meer bereid zijn het jeugdbeleid verder vorm te geven en zich in te zetten in de strijd tegen vreemdelingenhaat en discriminatie. Meer dan vier op de tien projectbegeleiders zeggen meer de Europese actualiteit te volgen, de integratie van mensen uit kansengroepen en zich meer Europeaan voelen. Slechts één op de drie projectbegeleiders is zich meer gaan inzetten voor het verenigingsleven, zet zich in als vrijwilliger en neemt meer deel aan het politieke leven. Iets meer dan één op vier projectbegeleiders zet zich na hun deelname meer in voor het beschermen van het milieu.

Tabel 118: Gerapporteerde effecten op actief burgerschap bij projectbegeleiders (N=167)

EFFECT	MINDER DAN VOOR HET PROJECT	EVEN VEEL ALS VOOR HET PROJECT	MEER ALS VOOR HET PROJECT
Ik volg de Europese actualiteit	1.8	50.9	47.3
Ik zet me in voor het verenigingsleven	0.0	62.9	37.1
Ik ondersteun actief de integratie van mensen uit kansengroepen	0.6	59.3	40.1
Ik bescherm actief het milieu	1.2	70.8	28.0
Ik neem deel aan het democratisch/politiek leven	4.1	62.7	33.1

²² In de vragenlijst van de projectbegeleiders zijn er minder indicatoren opgenomen waarmee we de projectbegeleiders zouden kunnen indelen in een kansengroep. Er is een variabele opgenomen in het databestand waarin geregistreerd is of de projectbegeleider al dan niet tot een kansengroep behoort. Volgens deze gegevens behoort slechts één van de 186 projectbegeleiders tot een kansengroep en één tot een groep met speciale noden.

Ik zet me in als vrijwilliger	1.8	64.1	34.1
Ik waardeer culturele diversiteit	1.2	39.1	59.8
Ik ben geïnteresseerd om bij te dragen tot jeugdbeleid	0.0	45.8	54.2
Ik voel me Europeaan	2.4	50.6	47.0
Ik wil me inzetten in de strijd tegen racisme en vreemdelingenhaat	0.6	49.1	50.3

We kunnen de huidige resultaten enkel vergelijken met de vorige golf uit het RAY-onderzoek omdat deze vragen iets anders geformuleerd zijn in de oudere standaardbevraging. Over de tijd zien we weinig verschuivingen. Doorgaans is het percentage projectbegeleiders dat vindt dat hun actief burgerschap meer belangrijk is geworden sinds hun deelname, lichtjes toegenomen. Uitzondering is waardering voor culturele diversiteit dat in de huidige bevraging voor een kleiner aandeel projectbegeleiders meer belangrijk is geworden. Deze verschillen zijn echter niet significant en kunnen dus als stabiel beschouwd worden. Eén significante stijging over de tijd is die in het aandeel projectbegeleiders dat deelneemt aan het democratisch leven. Die is in twee jaar tijd van één op vijf naar één op drie gestegen.

Tabel 119: Gerapporteerde effecten op actief burgerschap bij projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 – percentage meer geworden

EFFECT	2017-2018 (N= 167)	2015-2016 (N= 94)
Ik volg de Europese actualiteit	47.3	40.2
Ik zet me in voor het verenigingsleven	37.1	33.7
Ik ondersteun actief de integratie van mensen uit kansengroepen	40.1	41.3
Ik bescherm actief het milieu	28.0	-
Ik neem deel aan het democratisch/politiek leven	33.1*	21.2*
Ik zet me in als vrijwilliger	34.1	-
Ik waardeer culturele diversiteit	59.8	62.0
Ik ben geïnteresseerd om bij te dragen tot jeugdbeleid	54.2	46.7
Ik voel me Europeaan	47.0	44.6
Ik wil me inzetten in de strijd tegen racisme en vreemdelingenhaat	50.3	46.2

* $p < .05$

Naar deelactie zijn er drie significante verschillen. De projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit zijn zich in grotere getale meer gaan inzetten voor het milieu dan de andere projectbegeleiders. Tevens is een groter aandeel van hen zich meer gaan inzetten voor het democratisch leven dan projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen

en EVS-projecten. De projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog zijn dan weer in mindere mate culturele diversiteit meer gaan waarderen.

Tabel 120: Gerapporteerde effecten op actief burgerschap bij projectbegeleiders volgens deelactie – percentage meer geworden – enkel significante verschillen

EFFECT	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 104)	EVS (N= 29)	GESTRUCTUREE RDE DIALOOG (N= 22)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 14)
Ik bescherm actief het milieu	24.0	17.9	36.4	64.3*
Ik neem deel aan het democratisch/politiek leven	25.0	31.0	54.5	64.4*
Ik waardeer culturele diversiteit	60.6	72.4	22.7**	85.7

* p <.05, ** p<.01

Naar land van woonst zijn de projectbegeleiders die in een ander land wonen in grotere mate zich meer gaan inzetten als vrijwilliger en bereid tot het bijdragen tot het jeugdbeleid dan inwoners uit België.

Tabel 121: Gerapporteerde effecten op actief burgerschap bij projectbegeleiders volgens land van woonst – percentage meer geworden

EFFECT	INWONER VAN EEN ANDER LAND (N= 104)	INWONER VAN BELGIË (N=63)
Ik zet me in als vrijwilliger	41.3*	22.2*
Ik ben geïnteresseerd om bij te dragen tot jeugdbeleid	62.9**	39.7**

* p <.05, ** p<.01

Naar subsidiërend nationaal agentschap zijn er geen significante verschillen in de mate waarin actief burgerschap verder ontwikkeld is.

6.2.3 GERAPPORTEERDE EFFECTEN OP PERSOONLIJKE ONTWIKKELING, TOEKOMSTBEELD EN INTERNATIONALE INTENTIES

De projectbegeleiders stemmen het vaakst ermee in dat het project heeft bijgedragen aan een groter inzicht in hun eigen functioneren. Bijna negen op de tien van hen gaan akkoord dat ze nu beter hun zwaktes en sterktes kennen en weten aan welke competenties ze nog verder dienen te sleutelen. Meer dan acht op de tien hebben meer vertrouwen gekregen om op hun eentje te reizen in het buitenland, zijn van plan hun vreemde talen bij te spijkeren en hebben een beter zicht op hun toekomstige, professionele loopbaan gekregen. Nochtans stemt één op de drie er niet mee in dat hun kansen op de arbeidsmarkt zijn verbeterd en één op vier stemt er niet mee in dat ze een beter idee hebben van mogelijke toekomstige beroepsopties. Vier op de tien zijn niet van plan een tijdje in het buitenland te studeren en een bijna even grote groep is niet van plan iets bij te studeren. Het feit dat we hier te maken hebben met een hoogopgeleid publiek dat al grotendeels geïntegreerd is in de arbeidsmarkt, is een mogelijke verklaring voor deze relatief lage instemming.

Tabel 122: Gerapporteerde effecten op persoonlijke ontwikkeling, toekomstbeeld en internationale intenties bij projectbegeleiders – percentages (N= 161)

EFFECT	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	EENS	HELEMAAL MEE EENS
Ik ben beter in staat om op mijn eentje te reizen in een ander land	3.1	16.0	44.2	36.8
Ik plan een tijdje in het buitenland te wonen of te studeren	6.1	36.8	31.9	25.2
Ik heb een beter idee van wat ik nog zou willen bijstuderen	5.0	33.5	41.6	19.9
Ik heb een beter idee van mijn toekomstige professionele aspiraties	3.7	19.1	53.1	24.1
Ik heb een beter idee van mijn toekomstige beroepsmogelijkheden	3.1	24.4	50.6	21.9
Ik weet welke competenties ik nog verder wil ontwikkelen	2.5	9.9	58.6	29.0
Ik ken nu mijn zwaktes en sterktes beter	1.2	11.8	50.9	36.0
Ik ben van plan vreemde talen bij te leren	2.5	18.4	34.4	44.8
Ik geloof dat mijn kansen op de arbeidsmarkt zijn verbeterd	6.8	28.4	42.0	22.8

Over de tijd zien we geen significante verschillen tussen de resultaten van de huidige bevraging en de resultaten van het onderzoek uit 2015-2016. Doorgaans stemmen de projectbegeleiders uit de bevraging van 2017-2018 iets minder in met persoonlijke ontwikkeling. Uitzonderingen zijn hier dat een groter percentage projectbegeleiders in de huidige bevraging een beter idee hebben van wat ze nog plannen bij te leren en dat ze een beter beeld hebben van wat mogelijke toekomstige beroepsopties zijn. Zoals reeds gezegd, zijn deze verschillen uiterst klein en niet significant. We kunnen dus stellen dat het gerapporteerd effect van een deelname op de persoonlijke ontwikkeling van projectbegeleiders in beide bevragingen constant is.

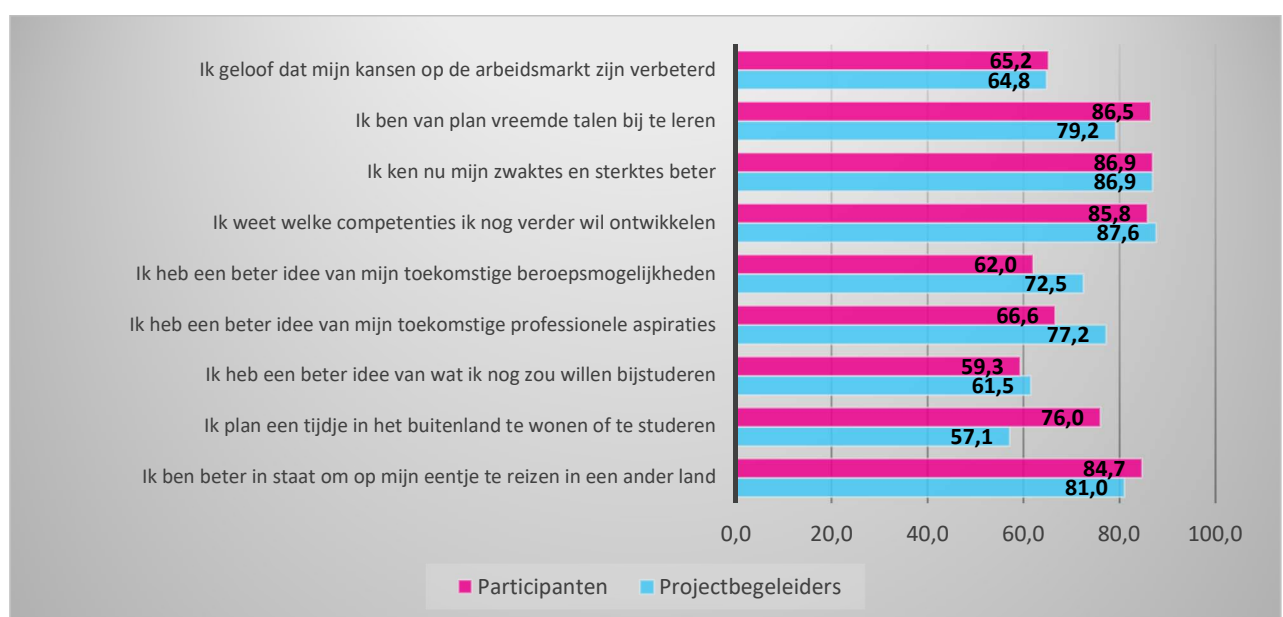
Tabel 123: Gerapporteerde effecten op persoonlijke ontwikkeling, toekomstbeeld en internationale intenties bij projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 – percentages instemming

EFFECT	2017-2018 (N= 161)	2015-2016 (N=94)
Ik ben beter in staat om op mijn eentje te reizen in een ander land	81.0	84.5
Ik plan een tijdje in het buitenland te wonen of te studeren	57.1	63.3

Ik heb een beter idee van wat ik nog zou willen bijstuderen	61.5	55.6
Ik heb een beter idee van mijn toekomstige professionele aspiraties	77.2	78.7
Ik heb een beter idee van mijn toekomstige beroepsmogelijkheden	72.5	66.7
Ik weet welke competenties ik nog verder wil ontwikkelen	87.6	90.0
Ik ken nu mijn zwaktes en sterktes beter	86.9	90.0
Ik ben van plan vreemde talen bij te leren	79.2	82.0
Ik geloof dat mijn kansen op de arbeidsmarkt zijn verbeterd	64.8	66.7

Het is niet zo dat projectbegeleiders systematisch meer instemmen met persoonlijke ontwikkeling, effecten op toekomstbeeld en internationale intenties dan deelnemers. Dit is bijvoorbeeld niet het geval voor een tijdje in het buitenland wonen, beter in staat zijn in een ander land te reizen, zwaktes en sterktes beter kennen en geloven dat hun tewerkstellingskansen zijn verbeterd. Eigenlijk zijn de antwoorden van beide groepen op deze items zeer gelijklopend. Er is slechts één significant verschil. Een kleiner percentage projectbegeleiders plant een tijdje in het buitenland te wonen of te studeren dan de deelnemers.

Figuur 7: Verschil in persoonlijke ontwikkeling, toekomstbeeld en internationale intenties bij projectbegeleiders en deelnemers

Er zijn slechts twee significante verschillen in welke mate persoonlijke ontwikkeling, toekomstbeelden en internationale intentie veranderd zijn volgens deelactie waaraan de projectbegeleiders hebben meegedaan. Projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog (19 van de 22, 86.4%) zijn meer van plan een tijdje in het buitenland te studeren of te werken dan projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen. Slechts 47% van deze projectbegeleiders heeft deze internationale intentie. Projectbegeleiders van EVS-projecten (22 van de 27, 80%) zijn zich in mindere mate bewust geworden aan welke competenties ze nog moeten schaven dan begeleiders van jeugdwerkersmobiliteit. Alle 14 begeleiders van deze laatste deelactie zijn zich hiervan bewust geworden door hun deelname.

Naargelang het land waarin de projectbegeleiders wonen zijn er wel enkele opvallende verschillen, waarbij projectbegeleiders die in een ander land wonen in grotere mate akkoord gaan met persoonlijke ontwikkeling, effect op hun toekomst of op hun internationale intenties dan hun tegenhangers die in België wonen. Vooral naar bijleren zijn er significante verschillen. Zo gaan projectbegeleiders die in een ander land wonen er in grotere mate mee akkoord dat ze een beter idee hebben van wat ze nog willen bijstuderen dan projectbegeleiders die wonen in België. Voor zo goed als iedereen van hen hoort hierbij het verbeteren van vreemde talen, terwijl slechts iets meer dan de helft van de projectbegeleiders die in België woont, deze intentie heeft. Twee derde van de projectbegeleiders die wonen in een ander land, is van plan een tijdje in het buitenland te wonen of te studeren. Dit is iets meer dan een derde bij de projectbegeleiders woonachtig in België. Iets minder uitgesproken is het verschil in toekomstige beroepsaspiraties. Een groter deel van de projectbegeleiders die in een ander land wonen, heeft een beter zicht op wat ze professioneel nog willen realiseren, een groter deel van hen heeft een beter idee van wat ze nog allemaal zouden kunnen doen en meer dan twee op drie gelooft daadwerkelijk dat hun jobkansen zijn toegenomen. Bij de projectbegeleiders woonachtig in België ligt de instemming met deze items minstens 10% lager.

Tabel 124: Significante verschillen in persoonlijke ontwikkeling, toekomstbeeld en internationale intenties volgens land van woonst – enkel significante verschillen

EFFECT	ANDER LAND (N= 103)	BELGIË (N= 60)
Ik plan een tijdje in het buitenland te wonen of te studeren	69.9**	35.0**
Ik heb een beter idee van wat ik nog zou willen bijstuderen	70.6**	44.1**
Ik heb een beter idee van mijn toekomstige professionele aspiraties	80.1*	71.7*
Ik heb een beter idee van mijn toekomstige beroepsmogelijkheden	78.0*	63.3*
Ik weet welke competenties ik nog verder wil ontwikkelen	89.2*	85.0*
Ik ben van plan vreemde talen bij te leren	92.2***	58.3***
Ik geloof dat mijn kansen op de arbeidsmarkt zijn verbeterd	69.6**	56.6**

* p<.05, ** p<.01, *** p<.000

Naargelang subsidiërend nationaal agentschap is er één significant verschil. 71.3% van de projectbegeleiders die een project hebben begeleidt die gefinancierd is door een ander nationaal agentschap geloven dat hun tewerkstellingskansen zijn toegenomen. Onder de projectbegeleiders die via Jint zijn gesubsidieerd, ligt dit percentage op 63.8%.

6.2.4 GERAPPORTEERDE ONTWIKKELING VAN JEUGDWERKCOMPETENTIES

Net zoals bij de participanten is er een overweldigende instemming met de verdere ontwikkeling van jeugdwerkcompetenties bij de projectbegeleiders. Meer dan acht tot negen op de tien projectbegeleiders stemmen in dat ze de meeste van de ondervraagde jeugdwerkcompetenties verder hebben ontwikkeld, waarbij de hoogste instemming waar te nemen is bij de uitspraak dat de projectbegeleiders hebben geleerd samen te werken in een internationaal team, hoe ze jongeren kunnen betrekken in het opzetten en uitvoeren van een project en dat ze iets hebben geleerd dat ze willen toepassen in hun werk met jongeren. Toch zijn er enkele competenties waarmee de projectbegeleiders in iets mindere mate akkoord gaan. Zo is één op vijf van hen niet van plan om hun

competenties verder te ontwikkelen via trainingen en vormingen. Iets meer dan één op vier heeft weinig animo om het jeugdbeleid mee vorm te geven of weet iets meer over hoe het Europees jeugdbeleid in elkaar zit. Het item waar de minste instemming mee is, betreft het verwerven van financiële middelen voor het werken met jongeren. Bijna drie op de tien projectbegeleiders voelen zich op dit domein niet versterkt.

Tabel 125: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij projectbegeleiders (N= 163)

JEUGDWERKCOMPETENTIE	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Ik versta nu beter de ideeën van het niet-formeel leren	1.9	10.5	51.9	35.8
Ik versta nu beter hoe formeel, niet-formeel en informeel leren zich tot elkaar verhouden	2.5	11.7	52.8	33.8
Ik heb geleerd hoe je niet-formeel leren in het jeugdwerk kan toepassen	2.5	7.4	57.1	33.1
Ik heb geleerd beter om te gaan met onverwachte gebeurtenissen in educatieve activiteiten met jongeren	1.2	9.8	46.0	42.9
Ik heb geleerd hoe je een internationaal jeugdproject beter kan ontwikkelen en uitvoeren	3.1	7.4	50.3	39.3
Ik heb contacten gelegd met jeugdwerkers en projectbegeleiders uit andere landen waarmee ik in de toekomst een project wil ontwikkelen	3.7	15.4	43.8	37.0
Ik heb iets geleerd dat ik wil toepassen in mijn werken met jongeren	4.3	4.3	53.4	38.0
Ik heb geleerd hoe je jongeren beter kan betrekken in de voorbereiding en uitvoering van projecten	1.8	5.5	52.4	40.2
Ik heb nu een netwerk die toekomstige projecten mogelijk maakt	2.5	11.3	50.6	35.0
Als het relevant is, probeer ik nu een internationale dimensie in mijn werk met jongeren te integreren	2.5	11.3	51.9	34.4
Ik weet nu beter financiële middelen te vinden voor het werken met jongeren	5.0	26.1	51.6	17.4

Ik ben beter in staat de kwaliteit van een project te verzekeren	2.5	8.1	52.5	36.9
Ik ben nu meer in staat jongeren uit kansengroepen of met speciale noden te integreren in mijn werk	3.1	16.3	51.3	29.4
Ik weet nu meer over het Europees jeugdbeleid	5.6	19.3	46.0	29.2
Ik versta nu beter hoe ik kan bijdragen aan de ontwikkeling van een jeugdbeleid	5.0	19.9	51.6	23.6
Ik heb al kennis en vaardigheden uit het project gebruikt in het werken met jongeren	2.5	8.1	56.9	32.5
Ik heb mijn vaardigheden voor het evalueren van leeruitkomsten en competenties in het jeugdwerk verbeterd	2.5	11.3	56.0	30.2
Ik heb mijn vaardigheden voor het ontwikkelen van een project dat beter afgestemd is op de noden en wensen van jongeren verbeterd	1.9	11.9	55.6	30.6
Ik plan mijn jeugdwerkvaardigheden te ontwikkelen via trainingen en vormingen	3.8	17.0	50.3	28.9
Ik heb beter geleerd om samen te werken in een internationaal team	1.3	5.0	48.8	45.0
Ik ben beter in staat om te gaan met onzekerheden en spanningen in mijn inzet in het jeugdwerk	1.9	10.7	53.5	34.0
Ik heb beter geleerd om methoden voor het werken met jongeren te kiezen, aan te passen of verder te ontwikkelen	2.5	9.4	54.1	34.0

Over de tijd zien we dat de instemming met de ontwikkeling van jeugdwerkcompetenties vrij stabiel is onder de projectbegeleiders. Er zijn slechts twee significante dalingen in de percentages over de tijd. Projectbegeleiders in de huidige bevraging gaan in mindere mate akkoord dat ze geleerd hebben hoe een internationaal project te ontwikkelen en uit te voeren en dat ze iemand hebben leren kennen waarmee ze in de toekomst zouden een project willen ontwikkelen vergeleken met de projectbegeleiders uit de bevraging van 2015-2016.

Tabel 126: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij projectbegeleiders vergelijking 2015-2016 en 2017-2018, percentages instemming

JEUGDWERKCOMPETENTIE	2017-2018 (N= 163)	2015-2016 (N= 94)
Ik versta nu beter de ideeën van het niet-formeel leren	87.7	85.2
Ik versta nu beter hoe formeel, niet-formeel en informeel leren zich tot elkaar verhouden	86.6	84.3
Ik heb geleerd hoe je niet-formeel leren in het jeugdwerk kan toepassen	90.2	84.2
Ik heb geleerd beter om te gaan met onverwachte gebeurtenissen in educatieve activiteiten met jongeren	88.9	93.2
Ik heb geleerd hoe je een internationaal jeugdproject beter kan ontwikkelen en uitvoeren	89.6*	96.6*
Ik heb contacten gelegd met jeugdwerkers en projectbegeleiders uit andere landen waarmee ik in de toekomst een project wil ontwikkelen	80.8*	89.9*
Ik heb iets geleerd dat ik wil toepassen in mijn werken met jongeren	91.4	96.6
Ik heb geleerd hoe je jongeren beter kan betrekken in de voorbereiding en uitvoering van projecten	92.6	89.9
Ik heb nu een netwerk die toekomstige projecten mogelijk maakt	85.6	86.2
Als het relevant is, probeer ik nu een internationale dimensie in mijn werk met jongeren te integreren	86.3	87.4
Ik weet nu beter financiële middelen te vinden voor het werken met jongeren	69.0	62.1
Ik ben beter in staat de kwaliteit van een project te verzekeren	89.4	89.7
Ik ben nu meer in staat jongeren uit kansengroepen of met speciale noden te integreren in mijn werk	80.7	-
Ik weet nu meer over het Europees jeugdbeleid	75.2	71.3
Ik versta nu beter hoe ik kan bijdragen aan de ontwikkeling van een jeugdbeleid	75.2	74.7
Ik heb al kennis en vaardigheden uit het project gebruikt in het werken met jongeren	89.4	92.0
Ik heb mijn vaardigheden voor het evalueren van	86.2	87.3

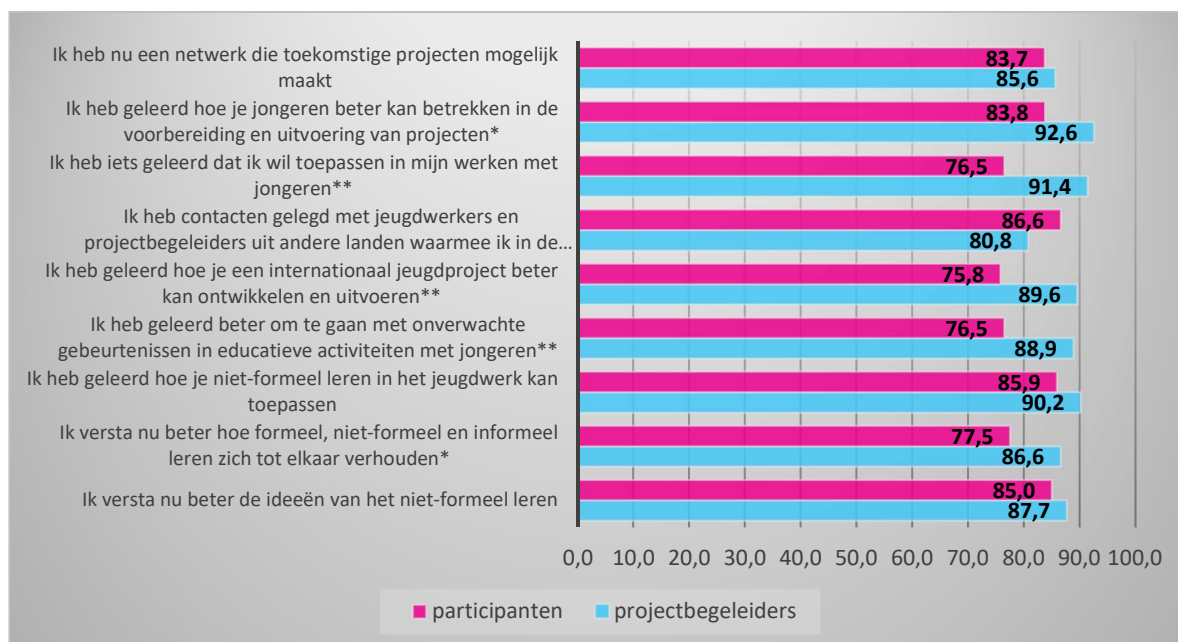
leeruitkomsten en competenties in het jeugdwerk verbeterd

Ik heb mijn vaardigheden voor het ontwikkelen van een project dat beter afgestemd is op de noden en wensen van jongeren verbeterd	86.2	90.1
Ik plan mijn jeugdwerkvaardigheden te ontwikkelen via trainingen en vormingen	79.2	74.4
Ik heb beter geleerd om samen te werken in een internationaal team	93.8	97.7
Ik ben beter in staat om te gaan met onzekerheden en spanningen in mijn inzet in het jeugdwerk	87.5	87.4
Ik heb beter geleerd om methoden voor het werken met jongeren te kiezen, aan te passen of verder te ontwikkelen	88.1	93.1

* $p < .05$

Ook met betrekking tot het verschil in verdere ontwikkeling van jeugdwerkcompetenties tussen participanten en projectbegeleiders zien we niet dat er één bepaalde groep is die systematisch er meer mee akkoord gaat dat ze deze hebben ontwikkeld. Als we echter enkel de significante verschillen bekijken, zijn het toch meer de projectbegeleiders die stellen dat ze allerlei jeugdwerkcompetenties verder ontwikkeld hebben.

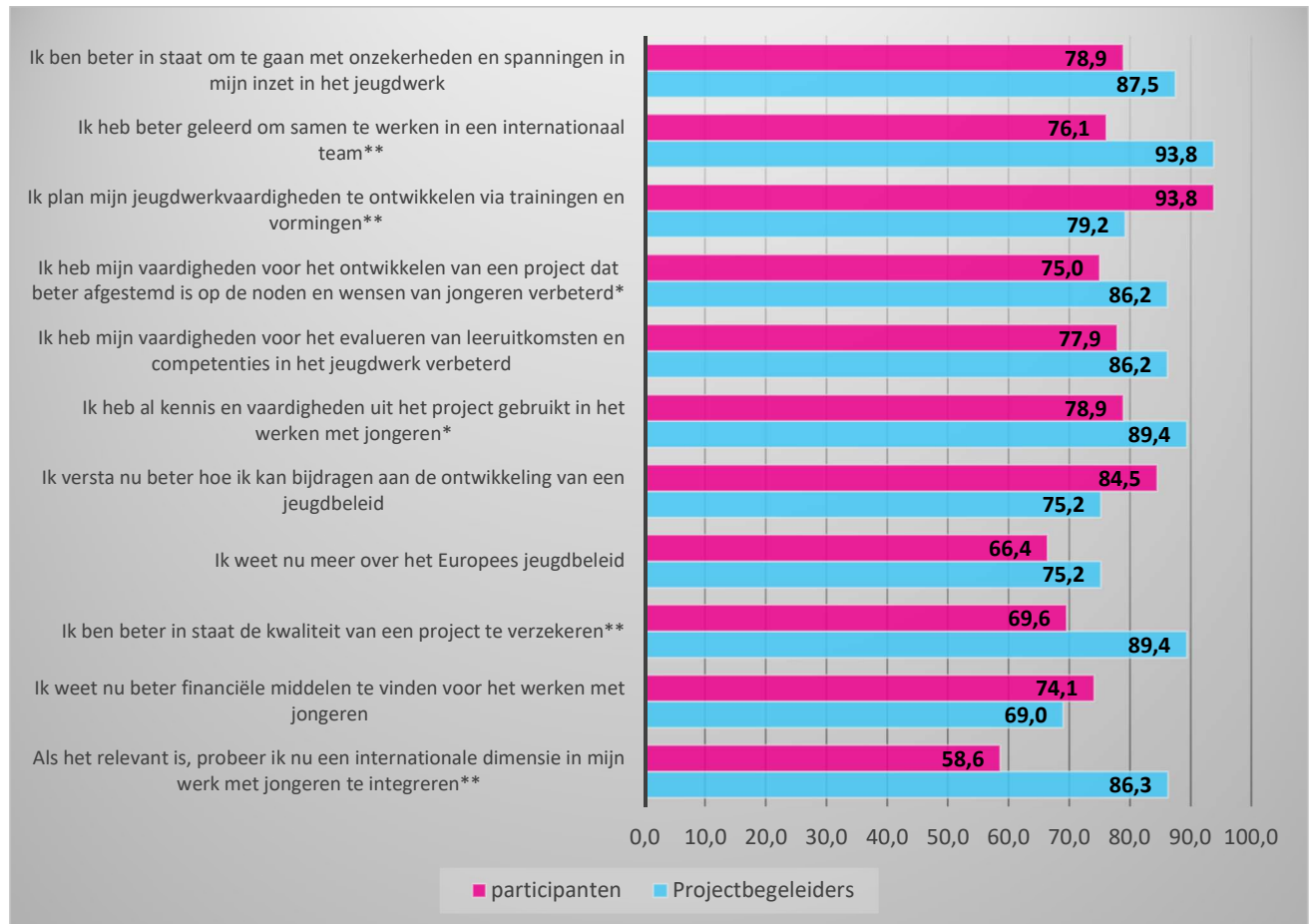
Figuur 8: Vergelijking in ontwikkeling van jeugdwerkcompetenties tussen projectbegeleiders en deelnemers – deel 1

Projectbegeleiders gaan er significant meer mee akkoord dat ze nu beter de verhouding tussen formeel, niet-formeel en informeel leren begrijpen, hoe je kan omgaan met onverwachte situaties, hoe ze een internationaal project beter kunnen uitvoeren, dat ze iets hebben geleerd dat ze kunnen toepassen in hun werken met jongeren – en dit ook al daadwerkelijk hebben gedaan - en hoe je jongeren kan betrekken in een project. Verder kunnen ze ook in hogere mate de kwaliteit van een project garanderen en kunnen ze beter projecten ontwikkelen die

afgesteld zijn op de noden en behoeften van jongeren zelf. Ze zijn ook meer van plan een internationale dimensie te stoppen in hun jeugdwerking als de omstandigheden dit toelaten en hebben meer geleerd samen te werken in een internationaal team.

Figuur 9: Vergelijking in ontwikkeling van jeugdwerkcompetenties tussen projectbegeleiders en deelnemers – deel 2

Deelnemers aan de projecten scoren op één item significant hoger dan de projectbegeleiders. Ze hebben namelijk in hogere mate de intentie hun jeugdwerkcompetenties te vervolmaken via allerlei vormingen en trainingen.

Tussen projectbegeleiders van projecten uit de diverse deelacties van het programma bestaan er enkele significante verschillen, waarbij de projectbegeleiders van EVS eerder uit de toon vallen. In mindere mate dan de andere projectbegeleiders hebben zij contacten gelegd in het buitenland met wie ze in de toekomst een project zouden kunnen opstellen. Ze hebben ook in mindere mate begrepen hoe ze zouden kunnen bijdragen aan een toekomstig jeugdbeleid en ze hebben minder de bedoeling hun jeugdwerkcompetenties uit te bouwen. Projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog gaan dan weer in ruimere mate akkoord dat ze het Europees jeugdbeleid beter kennen. Tenslotte weten jeugdbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit in ruimere mate dan de andere projectbegeleiders waar ze financiële middelen kunnen vinden.

Tabel 127: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij projectbegeleiders volgens deelactie – percentage instemming - enkel significante verschillen

JEUGDWERKCOMPETENTIE	JONGERENUITWISSELINGEN (N= 99)	EVS (N= 27)	GESTRUCUREERDE DIALOOG (N= 22)	JEUGDWERKERSMOBILITEIT BOUWEN.IT (N= 14)
Ik heb contacten gelegd met jeugdwerkers en projectbegeleiders uit andere landen waarmee ik in de toekomst een project wil ontwikkelen	79.8	66.6*	90.9	100.0
Ik weet nu beter financiële middelen te vinden voor het werken met jongeren	66.3	66.7	68.3	92.8***
Ik weet nu meer over het Europees jeugdbeleid	72.4	66.5	90.9*	83.7
Ik versta nu beter hoe ik kan bijdragen aan de ontwikkeling van een jeugdbeleid	77.6	63.0*	72.7	85.7
Ik plan mijn jeugdwerkvaardigheden te ontwikkelen via trainingen en vormingen	79.2	62.9*	86.4	100.0

* p <.05, *** p <.000

Naar land van woonst zijn er vier significante verschillen die allemaal in dezelfde richting gaan. Projectbegeleiders die in een ander land dan België wonen, stemmen meer in dat ze een internationale dimensie inbouwen in hun werken met jongeren, verstaan in grotere mate hoe ze moeten bijdragen tot de ontwikkeling van jeugdbeleid en hebben meer geleerd hoe ze in een internationaal team kunnen samenwerken. Ze zijn ook meer van plan hun jeugdwerkcompetenties op scherp te stellen via een adequate training of vorming.

Tabel 128: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij projectbegeleiders naargelang land van woonst, percentages instemming

JEUGDWERKCOMPETENTIE	WOONT IN EEN ANDER LAND (N= 100)	WOONT IN BELGIE (N= 59)
Als het relevant is, probeer ik nu een internationale dimensie in mijn werk met jongeren te integreren	92.0**	75.9**
Ik versta nu beter hoe ik kan bijdragen aan de ontwikkeling van een jeugdbeleid	81.0*	64.4*
Ik plan mijn jeugdwerkvaardigheden te ontwikkelen via trainingen en vormingen	85.2*	69.0*
Ik heb beter geleerd om samen te werken in een internationaal team	95.1*	90.4*

* p <.05, ** p <.00

Naar subsidiërend nationaal agentschap zijn er geen verschillen in de ontwikkeling van jeugdwerkcompetenties bij de projectbegeleiders.

6.3 GERAPPORTEERDE EFFECTEN VOOR DE ORGANISATIE EN DE OMGEVING

Zowel de projectbegeleiders als de deelnemers aan een jeugdwerkersmobiliteit of TCA-project werden bevraagd over mogelijke gevolgen van het project voor de werking van hun organisatie of groep. In totaal moesten 272 projectbegeleiders en deelnemers deze vragen beantwoorden, maar een 30-tal van hen konden of wilden de vragen niet beantwoorden. Meer dan negen op de tien van de bevraagden stemmen er mee in dat er meer partnerschappen en contacten zijn met andere landen, dat de organisatie meer open is voor de inclusie van personen uit kansengroepen en dat er meer waardering is gegroeid voor culturele diversiteit. Acht op de tien gaan akkoord met de andere bevroagde effecten, zoals een groetere participatie van jongeren in de organisatie, meer internationale projecten, meer Europese betrokkenheid, meer capaciteiten om niet-formeel leren toe te passen, ...

Tabel 129: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens participanten en projectbegeleiders (N= 240)

EFFECT	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Meer contacten/partnerschappen met andere landen	1.3	6.3	37.1	55.4
Meer internationale projecten	2.2	14.8	36.7	46.3
De participatie van jongeren in de organisatie is toegenomen	2.2	13.5	41.7	42.6
Meer respect voor culturele diversiteit	2.5	8.8	42.9	45.8

Er is een toegenomen engagement naar inclusie van jongeren in kwetsbare situaties in de organisatie	1.7	8.2	47.2	42.9
Meer betrokkenheid bij Europese vraagstukken	2.7	16.8	46.5	34.1
De competenties om methodieken van niet-formeel leren aan te bieden in de organisatie, zijn toegenomen	3.0	14.5	42.7	39.7
Het proces van erkenning en waardering van verworven competenties – buiten Youthpass om – is verbeterd ²³	1.8	18.1	41.6	38.5
De competenties om een project te managen zijn toegenomen	3.2	15.3	44.6	36.9

Vergeleken met twee jaar terug ligt de instemming met verschillende uitspraken beduidend hoger in de huidige bevraging. Dit is zeer uitgesproken voor de uitspraak dat er meer jongeren in de organisatie zijn en dat er meer engagement is binnen de organisatie voor de inclusie van jongeren in een kwetsbare situatie. Een minder grote, maar toch nog significante toename zien we in het aandeel projectbegeleiders en deelnemers dat er mee akkoord gaat dat er meer interesse is in de organisatie voor Europese vraagstukken en dat de organisatie meer internationale projecten kent.

Tabel 130: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens participanten en projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018, percentage instemming

EFFECT	2017-2018 (N= 240)	2015-2016 (N= 238)
Meer contacten/partnerschappen met andere landen	92.5	87.4
Meer internationale projecten	83.0*	75.6*
De participatie van jongeren in de organisatie is toegenomen	84.3***	68.8***
Meer respect voor culturele diversiteit	88.7	85.5
Er is een toegenomen engagement naar inclusie van jongeren in kwetsbare situaties in de organisatie	90.1***	76.8***
Meer betrokkenheid bij Europese vraagstukken	80.6**	70.0**
De competenties om methodieken van niet-formeel leren aan te bieden in de organisatie, zijn toegenomen	82.4	86.1
Het proces van erkenning en waardering van verworven competenties –	80.1***	66.6***

²³ Dit item is nogal moeilijk verwoord en het zou wel eens kunnen zijn dat de respondenten dit item niet begrepen hebben.

buiten Youthpass om – is verbeterd

De competenties om een project te managen zijn toegenomen 81.5 80.9

* p<.05, ** p<.001, *** p<.000

Een vergelijking op langere termijn is niet altijd mogelijk omdat deze items niet opgenomen zijn in de vroegere vragenlijsten of iets anders bevraagd zijn. Eén item komt in de vroegere vragenlijsten wel voor, namelijk de toename in participatie aan de organisatie door jongeren. 84% van de deelnemers en projectbegeleiders dat hier mee instemt, is het hoogste percentage ooit waargenomen, maar vergelijkbaar met de 81% uit de golf van 2011 en de 75% uit de golf van 2014. In 2013 was dit 70% en in de 2015-2019 68,8.

Naar deelactie van het programma kunnen we enkele significante verschillen waarnemen. Zo gaan projectbegeleiders en deelnemers aan jeugdwerkmobiliteit er in mindere mate mee akkoord dat het project geleid heft naar meer partnerschappen voor hun organisatie. Deelnemers aan TCA-activiteiten zijn dan weer minder het mee eens dat het project heeft geleid tot een grotere deelname van jongeren in de organisatie of dat de organisatie meer open is geworden voor de inclusie van kwetsbare jongeren. Ze zijn er ook in mindere mate mee eens dat de erkenning van competenties vlotter verloopt. Projectbegeleiders en deelnemers van jongerenuitwisselingen en EVS-projecten zijn er dan weer meer van overtuigd dat er in hun organisatie meer betrokkenheid is voor Europese vraagstukken. Deelnemers en projectbegeleiders van EVS-projecten zijn dan iets minder van overtuigd dat de organisatie meer competenties heeft opgebouwd om niet-formeel leren aan te bieden.

Tabel 131: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens participanten en projectbegeleiders naar deelactie – percentage instemming – enkel significante verschillen

EFFECT	JONGEREN UITWISSELI NGEN (N=93)	EVS (N= 23)	GESTRUCTU REERDE DIALOOG (N=20)	JEUGDWERKE RSMOBILITEIT (N = 66)	TCA (N= 38)
Meer contacten/partnerschappen met andere landen	94.4	91.3	100.0	86.3**	94.7
De participatie van jongeren in de organisatie is toegenomen	89.3	79.2	100.0	81.6	70.5**
Er is een toegenomen engagement naar inclusie van jongeren in kwetsbare situaties in de organisatie	96.6	100.0	92.7	85.9	71.5*
Meer betrokkenheid	89.9*	90.0*	79.0	69.5	71.8

bij Europese vraagstukken					
De competenties om methodieken van niet-formeel leren aan te bieden in de organisatie, zijn toegenomen	77.9	65.2**	100.0	89.7	81.1
Het proces van erkenning en waardering van verworven competenties – buiten Youthpass om – is verbeterd ²⁴	89.8	79.3	94.7	78.1	50.0***

* p<.05, ** p<.001, *** p<.000

Ook naar het land waar de projectleiders en deelnemers wonen zijn er significante verschillen, waarbij projectbegeleiders en deelnemers die in een ander land wonen stevast in grotere aantallen beweren dat de deelname aan het project allerlei effecten heeft op hun organisatie. Het verschil is het meest uitgesproken ten aanzien van het ontwikkelen van methodieken van niet-formeel leren.

Tabel 132: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens participanten en projectbegeleiders – vergelijking land van woonst, percentage instemming- enkel significante verschillen

EFFECT	WOONT NIET IN BELGIË (N= 148)	WOONT IN BELGIE (N= 92)
Meer internationale projecten	89.2*	73.3*
De participatie van jongeren in de organisatie is toegenomen	90.1*	75.0*
Meer respect voor culturele diversiteit	92.6*	82.3*
De competenties om methodieken van niet-formeel leren aan te bieden in de organisatie, zijn toegenomen	90.9***	69.6***
Het proces van erkenning en waardering van verworven competenties – buiten Youthpass om – is verbeterd	86.5*	69.7*

* p<.05, ** p<.001, *** p<.000

Naar subsidiërend nationaal agentschap zijn er geen significante verschillen in de mate dat projectbegeleiders en deelnemers verschillen in effecten op hun organisatie waarnemen.

²⁴ Dit item is nogal moeilijk verwoord en het zou wel eens kunnen zijn dat de respondenten dit item niet begrepen hebben.

De projectbegeleiders zijn nog drie extra uitspraken over mogelijke effecten op hun organisatie voorgelegd. Negen op de tien gaan er mee akkoord dat er meer netwerkvorming is op het Europees niveau. Twee jaar terug was dit ongeveer dezelfde grootteorde (92.5% van de toenmalige projectbegeleiders). Van de versterking van lokale netwerken is kleiner percentage hierover van overtuigd, namelijk 80%. Het percentage projectbegeleiders dat toestemt dat hun lokaal netwerk is versterkt, is wel aanzienlijk toegenomen vergeleken met de vorige bevragingen. In de periode 2011-2014 schommelde dit percentage tussen 61% en 71%. In 2016 bedroeg dit 88%. Nu is dit 80%. Negen op de tien projectbegeleiders stellen dan weer dat er kennisoverdracht en goede praktijken worden geïmplementeerd in hun organisatie.

Tabel 133: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens projectbegeleiders (N=135)

EFFECT	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Meer netwerkvorming op het Europees niveau	2.1	8.3	41.7	47.9
Toegenomen kennisoverdracht en implementatie van goede praktijken	2.8	8.3	46.9	42.1
Lokale netwerken werden versterkt	3.7	14.8	40.7	40.7

Naar deelactie van het programma is er één significant verschil. Projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen (89.7%) en EVS-projecten (83.3%) zijn er in mindere mate mee eens dat er netwerkvorming op Europees niveau heeft plaatsgevonden dan projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog en TCA-activiteiten (telkens 100%). Naar land van woonst en subsidiërend nationaal agentschap zijn er geen significante verschillen.

Ten slotte zijn de projectbegeleiders ook bevraagd over mogelijke gevolgen van de deelname aan het project voor de lokale gemeenschap. Deze vraag is enkel gesteld aan de projectbegeleiders. Ook hier zien we dat (bijna) negen op de tien projectbegeleiders allerlei effecten zien op de lokale gemeenschap. Toch gaat 15% van hen er niet mee akkoord dat de lokale gemeenschap actief betrokken is geweest in het project en één op vijf beweert dat de lokale gemeenschap niet meer moeite doet om jongeren uit kansengroepen te betrekken.

Tabel 134: Zelfgerapporteerde effecten op de lokale gemeenschap volgens projectbegeleiders (N=120)

EFFECT	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
De lokale gemeenschap is actief betrokken in het project	1.4	13.4	50.7	34.5
De lokale gemeenschap beschouwde het project als positief	1.5	4.5	51.9	42.1

De lokale gemeenschap is zich meer bewust geworden van de bezorgdheden en belangen van jonge mensen	1.7	9.9	59.5	28.9
De lokale gemeenschap waardeerde de interculturele dimensie	0.8	6.9	54.2	38.2
De lokale gemeenschap doet nu meer inspanningen om jongeren uit kansengroepen te integreren	3.4	16.4	54.3	25.9
De Europese dimensie werd met interesse ontvangen door de lokale gemeenschap	3.3	8.1	48.8	39.8
De lokale gemeenschap heeft interesse betoond voor toekomstige, gelijkaardige projecten	0.0	8.9	54.0	37.1
De lokale gemeenschap is gereed om toekomstige, gelijkaardige projecten te ondersteunen	0.0	8.3	49.2	42.5
Het project heeft samenwerking tussen betrokkenen in de lokale gemeenschap gestimuleerd	1.7	10.7	52.1	35.5

Vergeleken met twee jaar terug zijn er nauwelijks verschillen in de mate dat projectbegeleiders instemmen dat het project een effect heeft op de gemeenschap. Er is slechts één uitzondering. In de huidige bevraging is een significant hoger percentage van de projectbegeleiders er van overtuigd dat de lokale gemeenschap nu meer inspanningen leveren om jongeren uit kansengroepen te integreren. Een verdere vergelijking over de tijd is moeilijk te maken. In de vorige bevestigingen is een vijfpuntenschaal gebruikt waarin een middencategorie is gebruikt. In de huidige vraag gaat het over vier antwoordmogelijkheden, zonder middencategorie. Bovendien waren de antwoordmogelijkheden anders geformuleerd.

Tabel 135: Zelfgerapporteerde effecten op de lokale gemeenschap volgens projectbegeleiders vergelijking 2015-2016 en 2017-2018, percentage instemming

EFFECT	2017-2018 (N= 120)	2015-2016 (N= 94)
De lokale gemeenschap is actief betrokken in het project	85,2	75,3
De lokale gemeenschap beschouwde het project als positief	94,0	93,8
De lokale gemeenschap is zich meer bewust geworden van de bezorgdheden en belangen van jonge mensen	88,4	83,6
De lokale gemeenschap waardeerde de interculturele dimensie	92,4	95,7

De lokale gemeenschap doet nu meer inspanningen om jongeren uit kansengroepen te integreren	80,2*	65,5*
De Europese dimensie werd met interesse ontvangen door de lokale gemeenschap	88,6	90,1
De lokale gemeenschap heeft interesse betoond voor toekomstige, gelijkaardige projecten	91,1	87,1
De lokale gemeenschap is gereed om toekomstige, gelijkaardige projecten te ondersteunen	91,7	85,5
Het project heeft samenwerking tussen betrokkenen in de lokale gemeenschap gestimuleerd	87,6	87,3

Naar deelacties zijn er geen significante verschillen. Dat wil zeggen dat alle projectbegeleiders ongeacht deelactie in gelijke mate effecten op de lokale gemeenschap signaleren. Er zijn eveneens geen significante verschillen naargelang de projectbegeleiders al dan niet in België woonachtig zijn. Ook naargelang subsidiërend nationaal agentschap zijn de verschillen verwaarloosbaar.

7 BETROKKENHEID IN EN KENNIS OVER ERASMUS+: YOUTH IN ACTION

Dit deel zoemt in op de manier waarop de projectbegeleiders en participanten betrokken zijn geraakt in Erasmus+: Youth in Action. Daarna zal de kennis over en het gebruik van Youthpass onderzocht worden.

7.1 BETROKKENHEID EN MOTIVATIE VAN PARTICIPANTEN

De belangrijkste manier om betrokken te geraken in een Erasmus+: Youth in Action project in 2017-2018 (maar ook op andere momenten) voor de participanten is via een jeugdorganisatie. De helft van de deelnemers komt in contact met het programma via een jeugdorganisatie. Op de tweede plaats komen vrienden en kennissen en op de derde plaats een organisatie die niet tot de jeugdwerksector behoort. Eén op acht is betrokken via school, hogeschool of universiteit of via de media. Alle andere mogelijke bevroegde kanalen zijn goed voor minder dan 10% van de participanten, waarbij de voornaamste een informele jeugdgroep is.

Tabel 136: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project (N = 561)

MANIER	N	% VAN RESPONDENTEN ²⁵
Via een informele jeugdgroep	51	9.1
Via een jeugdorganisatie	277	49.4
Via een jeugdhuis of een jeugdcentrum	37	6.6
Via een andere soort organisatie	95	16.9
Via vrienden en kennissen	122	21.7
Via school, hogeschool of universiteit	71	12.7
Op het werk, via collega's	19	3.4
Via de krant/tijdschrift/televisienieuws/ internetrapportage	63	11.2
Via informatie van het nationaal agentschap	37	6.6
Via informatie van een regionaal agentschap	10	1.8
Via informatie op de website van de Europese Commissie	9	1.6
Via het Eurodesk netwerk	6	1.1
Via SALTO-Youth	7	1.2

Als we de resultaten vergelijken met die van twee jaar terug, dan zien we maar weinig verschillen. Een groter percentage van de deelnemers is in contact gekomen met het programma via allerlei jeugdorganisaties (ook

²⁵ Deze percentages tellen op tot boven 100% omdat meerdere antwoorden mogelijk waren.

informele jeugdgroepen, en jeugdhuizen of jeugdcentra), terwijl een kleiner percentage met het programma vertrouwd is geraakt via een andere soort organisatie. Er is ook een toename van het percentage deelnemers dat betrokken is geraakt in het programma via de media, de school, hogeschool of universiteit en het nationaal agentschap. Deze toenames zijn echter verwaarloosbaar klein. Het percentage deelnemers dat via collega's of op het werk met het programma in contact gekomen is, is zo goed als gehalveerd vergeleken met de vorige bevraging en deze verandering over de tijd is wel significant. In de vorige bevraging was dit eigenlijk ook niet zo een belangrijk kanaal voor de deelnemers om in contact te komen met het programma.

Tabel 137: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018, percentages respondenten

MANIER	2017-2018 (N= 561)	2015-2016 (N = 464)
Via een informele jeugdgroep	9.1	7.5
Via een jeugdorganisatie	49.4	45.5
Via een jeugdhuis of een jeugdcentrum	6.6	5.9
Via een andere soort organisatie	16.9	18.1
Via vrienden en kennissen	21.7	21.7
Via school, hogeschool of universiteit	12.7	9.6
Op het werk, via collega's	3.4*	6.4*
Via de krant/tijdschrift/televisienieuws/ internetrapportage	11.2	8.0
Via informatie van het nationaal agentschap	6.6	4.3
Via informatie van een regionaal agentschap	1.8	1.8
Via informatie op de website van de Europese Commissie	1.6	0.9
Via het Eurodesk netwerk	1.1	1.1

* p<.05

Het is moeilijk een vergelijking te maken verder in de tijd omdat in de bevragingen sinds het nieuwe programma bepaalde items die vroeger in één item zaten, uiteen getrokken zijn. In de vroegere bevragingen zijn jeugdorganisaties en jeugdcentra samen opgenomen in één item, een informele jeugdgroep is in de vorige bevragingen niet opgenomen. De interpretaties over de tijd dienen dan ook met de nodige voorzichtigheid genomen worden. Als we bijvoorbeeld jeugdorganisaties en jeugdcentra samen nemen, is meer dan de helft van de participanten zo betrokken in een project. Dit is vergelijkbaar met de steekproeven van 2011 en 2013 waar ook meer dan de helft van de participanten via deze kanalen zijn betrokken. Het is wel dubbel zo veel als het percentage participanten dat in 2014 zo in een project betrokken is geraakt. Het percentage participanten dat via mond-aan-mond reclame van vrienden en kennissen betrokken is geworden, is vergelijkbaar met de vorige bevragingen. Dit percentage schommelt steeds net boven de 20% (namelijk minimaal 21% in 2013 en maximaal 25% in 2011). Scholen zijn in de laatste twee bevragingen een belangrijker kanaal geworden waarlangs

participanten in contact zijn gekomen met het programma dan in 2011 (3.8%) en 2013 (7.9%), maar minder dan in 2014. Toen was 40% van de participanten via school in contact gekomen met het programma. 2014 is echter een uitzonderlijk jaar. In dit opzicht komen de resultaten van deze steekproef eerder overeen met de eerste twee afnames van de standaardsurvey waaraan Vlaanderen meedeelde. Collega's op het werk zijn over de tijd een minder belangrijk kanaal geworden. In de huidige bevinding is slechts 3% zo betrokken geraakt in het programma, in 2015-2016 was dat nog 6%. In 2013 en 2014 komt bijna één op vijf participanten zo in contact met het programma. De huidige resultaten komen eerder overeen met die uit 2011 toen nog geen 2% via collega's op weg is gezet. Het belang van de media is nooit zo hoog geweest als in de huidige bevraging. In 2015-2016 was het percentage vergelijkbaar met dat van 2011. In de twee andere bevragingen (2013 en 2014) zijn de media slechts een kanaal voor slechts 5% van de participanten. Dat 6% via het nationaal agentschap in contact is gekomen met het programma in de huidige bevraging, is een breuk met een trend die kon waargenomen worden over de tijd. Er is namelijk er een daling waar te nemen voor deze manier van in contact treden met het programma. In 2011 was dit percentage nog 13%, in 2013 10%, om in 2014 te dalen naar 6% en in 2015-2016 4%. De Europese Commissie en Eurodesk zijn traditioneel weinig gebruikte kanalen door de participanten.

Tabel 138: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project volgens deelactie - percentages

MANIER	JONGERENUITWISSELINGEN (N= 358)	EVS (N= 34)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 56)	JEUGDWEREKERSMOBILITEIT (N = 73)	TCA (N = 43)
Via een informele jeugdgroep	10.3	2.9	8.9	11.0	0.0
Via een jeugdorganisatie	54.2	32.4	28.6	61.6	25.6
Via een jeugdhuis of een jeugdcentrum	8.1	11.8	0.0	1.4	7.0
Via een andere soort organisatie	17.6	11.8	8.9	20.5	18.6
Via vrienden en kennissen	25.4	14.7	21.4	13.7	9.3
Via school, hogeschool of universiteit	11.5	2.9	50.0	1.4	0.0
Op het werk, via collega's	3.1	0.0	0.0	4.1	11.6
Via informatie uit de media	10.3	23.5	14.3	8.2	9.3
Via informatie van het nationaal agentschap	3.6	5.9	1.8	4.1	41.9
Via informatie van een regionaal agentschap	1.1	2.9	0.0	1.4	9.3
Via de website van de Europese Commissie	0.8	0.8	3.6	0.0	2.3

Via het Eurodesk netwerk	1.1	2.9	1.8	0.0	0.0
Via SALTO-Youth	0.8	0.0	0.0	0.0	9.3

Naar deelactie van het programma zien we enkele opvallende verschillen. Jeugdorganisaties zijn belangrijke kanalen om in contact te komen met allerlei deelacties, maar toch vooral voor jongerenuitwisselingen en jeugdwerkersmobiliteit. In mindere mate geldt dit voor andere organisaties die geen jeugdorganisatie zijn. Jeugdcentra/jeugdhuisen zijn dan weer relatief belangrijk voor deelname aan een EVS-project. Vrienden, kennissen zijn belangrijk voor een deelname aan een jongerenuitwisseling en aan de gestructureerde dialoog. Voor deze laatste deelactie zijn vooral schoolinstellingen belangrijke kanalen. De media zijn dan weer relatief belangrijk voor een deelname aan een EVS-project. Het nationaal agentschap (of een regionale afdeling ervan) en SALTO-Youth zijn dan weer belangrijk om in contact te komen met een TCA-project.

Tabel 139: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project naargelang al dan niet behorend tot een kansengroep – percentages van de respondenten

MANIER	VOLGENS DE ANTWOORDEN OP DE VRAGENLIJST		VOLGENS GEREGISTREERDE GEGEVENS	
	Behoort niet tot een kansengroep (N= 359)	Behoort tot een kansengroep (N= 107)	Behoort niet tot een kansengroep (N= 470)	Behoort tot een kansengroep (N= 63)
Via een informele jeugdgroep	7.8	13.1	9.4	11.1
Via een jeugdorganisatie	47.9	49.5	51.3	44.4
Via een jeugdhuis of een jeugdcentrum	4.7	10.3	6.0	9.5
Via een andere soort organisatie	16.2	15.9	13.6	39.7
Via vrienden en kennissen	21.2	29.9	23.2	17.5
Via school, hogeschool of universiteit	11.4	11.2	12.8	17.5
Op het werk, via collega's	2.5	5.6	2.6	4.8
Via informatie uit de media	11.7	11.2	12.3	3.2
Via informatie van het nationaal agentschap	5.6	10.3	4.3	3.2
Via informatie van een regionaal agentschap	1.9	0.9	1.3	1.6
Via de website van de Europese Commissie	1.1	2.8	1.7	0.0
Via het Eurodesk netwerk	0.8	1.9	1.3	0.0
Via SALTO-Youth	1.1	2.8	1.5	9.3

Voor kansengroepen zijn de resultaten verschillend volgens de manier waarop dit begrip ingevuld wordt. Indien we de antwoorden op de vragenlijst gebruiken als operationalisering dan zijn de drie belangrijkste kanalen om in

contact te komen met het programma: een jeugdorganisatie, vrienden en kennissen en dan pas een andere soort organisatie. Volgens de geregistreerde gegevens komen jeugdorganisaties op de eerste plaats, andere soorten organisaties zijn bijna even belangrijk en komen bijgevolg op de tweede plaats. Vrienden en kennissen, maar ook scholen, hogescholen en universiteiten komen op de derde plaats.

Tabel 140: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project volgens land van woonst – percentages respondenten

MANIER	EEN ANDER LAND (N = 348)	BELGIË (N = 216)
Via een informele jeugdgroep	13.8	1.4
Via een jeugdorganisatie	47.1	52.3
Via een jeugdhuis of een jeugdcentrum	7.2	5.6
Via een andere soort organisatie	12.4**	24.1**
Via vrienden en kennissen	29.9***	8.3***
Via school, hogeschool of universiteit	10.6	15.7
Op het werk, via collega's	4.6*	1.4*
Via informatie uit de media	14.7*	5.6*
Via informatie van het nationaal agentschap	6.6	6.5
Via informatie van een regionaal agentschap	1.4	2.3
Via de website van de Europese Commissie	2.0	0.9
Via het Eurodesk netwerk	1.7	0.0
Via SALTO-YOUTH	2.0	0.0

*p<.05, ** p<.01, *** p<.001

Naargelang het land waarin de participant woonachtig is, zijn er enkele opmerkelijke verschillen. Zo worden dubbel zo veel inwoners van België bereikt via een ander soort organisatie dan inwoners van een ander land. Vrienden en kennissen zijn dan weer duidelijk een belangrijker kanaal om in contact te komen met het Erasmus+: Youth in Action programma voor participanten die niet in België wonen dan voor participanten die in België wonen. Dit geldt, maar dan in beperktere mate, ook voor collega's. De drie belangrijkste manieren waarop deelnemers uit andere landen in contact komen met het Erasmus+: Youth in Action-programma zijn jeugdorganisaties, dan vrienden en kennissen en op de derde plaats komt informatie uit de media. Inwoners van België komen ook in de hoogste mate in contact met het programma via jeugdorganisaties, maar dan via andere soorten organisaties en in derde instantie via scholen, hogescholen en universiteiten.

Tabel 141: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project volgens subsidiërend nationaal agentschap – percentages respondenten

MANIER	EEN ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N= 69)	JINT (N = 495)
Via een informele jeugdgroep	0.0**	10.3**
Via een jeugdorganisatie	63.8***	47.1***
Via een jeugdhuis of een jeugdcentrum	11.6	5.9
Via een andere soort organisatie	18.8	16.6
Via vrienden en kennissen	11.6	23.0
Via school, hogeschool of universiteit	10.1	12.9
Op het werk, via collega's	1.4	3.6
Via informatie uit de media	4.3*	12.1*
Via informatie van het nationaal agentschap	8.7	6.3
Via informatie van een regionaal agentschap	5.8	1.2
Via de website van de Europese Commissie	1.4	1.6
Via het Eurodesk netwerk	0.0	1.2
Via SALTO-YOUTH	0.0	1.4

* p<.05, ** p<.01, *** p<.000

Deelnemers aan een project gesubsidieerd via een ander nationaal agentschap komen overwegend in contact met het programma via een jeugdorganisatie. Meer dan 6 op 10 van deze deelnemers is zo betrokken in het programma. Eén op vijf komt in contact met het programma via een ander soort organisatie. Daarna volgen drie kanalen, die goed zijn voor telkens 10% van deze deelnemers: een jeugdhuis/jeugdcentrum, vrienden en kennissen en de school, hogeschool of universiteit. Bij de deelnemers die participeren aan een project gefinancierd via Jint, zijn ook jeugdorganisaties belangrijke kanalen om in contact te komen met het programma. Op de tweede plaats komen vrienden en kennissen en dan pas komen andere soorten organisaties. Opvallend is het hoge percentage deelnemers die via de media in contact zijn gekomen met het programma onder deze deelnemers. Eén op acht van de deelnemers is via de media betrokken in het programma.

Uit de motivatie van de participanten springt de leergierigheid van de deelnemers in het oog. Bijna acht op tien van de deelnemers doet mee om nieuwe ervaringen op te doen, bijna zes op tien gaat akkoord dat ze iets nieuws willen leren en de helft van de deelnemers is aangesproken door het onderwerp van het project. Meer dan zes op de tien van de deelnemers doen dan ook mee om zichzelf verder te ontwikkelen. Ook de mogelijkheid tot intercultureel contact spreekt zeven op de tien participanten aan en de helft doet mee om een ander land te leren kennen. Veertig procent wil hun talenkennis verbeteren. Bijna de helft van de participanten zien deelname aan een project dan ook als een persoonlijke uitdaging.

Met instrumentele motieven wordt er in mindere mate akkoord gegaan. Vier op tien doet mee om meer betrokken te zijn in politieke en sociale aangelegenheden. Eén op drie doet mee om hun professioneel leven verder te ontwikkelen en een even grote groep doet mee om toekomstige activiteit voor te bereiden. Slechts 14%

verwacht via hun deelname aan een project hun kans op een job te verbeteren. Het minst akkoord gaan de deelnemers met een externe motivatie, namelijk dat ze door anderen aangemoedigd zijn.

Tabel 142: Motivatie van participanten voor deel te nemen aan het project – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 – absolute aantallen & percentages

MOTIVATIE	2017-2018 (N= 603)		2015-2016 (N= 469)	
	N	%	N	%
Om een ander land te leren kennen	307	50.9*	211	45.0*
Om nieuwe ervaringen op te doen	478	79.3**	338	72.1**
Om betrokken te zijn in sociale en politieke aangelegenheden	239	39.6*	155	33.0*
Om plezier te hebben	290	48.1*	198	42.2*
Om mijn vreemde talen te verbeteren	245	40.6**	150	32.0**
Voor mijn persoonlijke ontwikkeling	409	67.8	294	62.5
Om iets nieuws bij te leren	351	58.2	257	54.8
Om contact te hebben met mensen met een andere culturele achtergrond of van een ander land	427	70.8	316	67.4
Als uitdaging voor mezelf	286	47.4*	192	40.2*
Omdat iemand me aanmoedigde	60	10.0	45	9.6
Voor mijn professionele ontwikkeling	220	36.5*	199	42.4*
Om een toekomstige activiteit voor te bereiden	221	36.7*	203	43.3*
Om mijn kennis van Europa uit te breiden	181	30.0	129	27.5
Uit interesse voor het onderwerp van het project	294	48.8	252	53.7
Om mijn kansen op een job te vergroten	88	14.6	69	14.7
Een andere motivatie	33	5.5	25	5.3

* p<.05, ** p<.01

Vergeleken met de bevraging van twee jaar terug zien we bij de meeste redenen een (significante) toename van het percentage deelnemers dat de reden aanstipt. Dit geldt vooral voor de motieven die wijzen op leergierigheid onder de deelnemers. Instrumentele redenen zijn echter in mindere mate aangeduid door de huidige deelnemers vergeleken met de deelnemers uit de bevraging van 2015-2016.

Naargelang deelactie van het Erasmus+: Youth in Action programma is er een andere motivatiestructuur waar te nemen bij de deelnemers. De deelnemers aan jongerenuitwisselingen zijn in grote mate gemotiveerd door leergierigheid en de mogelijkheid een interculturele ervaring op te doen. Dit vertaalt zich in een groot percentage deelnemers van jongerenuitwisselingen dat aangeeft dat ze deelnemen om nieuwe ervaringen op te doen, een nieuw land te leren kennen en contact te hebben met mensen met een andere culturele achtergrond. Ook plezier hebben is voor meer dan de helft van deze deelnemers een motivatie. Instrumentele redenen spelen in mindere mate een rol bij deze deelnemers. Deze instrumentele redenen zijn dan weer belangrijker voor EVS-deelnemers. Dit komt tot uiting in het hoger percentage EVS-deelnemers dat meedoet om hun tewerkstellingskansen te verbeteren, voor hun professionele ontwikkeling en hun talenkennis te verbeteren. Ook interculturele ervaringen zijn voor deze deelnemers relatief belangrijk. Meer dan de helft van hen wil een ander land leren kennen en zes op tien wil mensen met een andere culturele achtergrond leren kennen. De deelnemers aan de gestructureerde dialoog worden gedreven door een mix van persoonlijke motieven, leermotieven en sociale motieven. Een groot aandeel van hen neemt deel om nieuwe ervaringen op te doen, als uitdaging voor zichzelf, willen zichzelf persoonlijk ontwikkelen en twee derden van hen wil iets nieuws leren. Voor sociale en politieke betrokkenheid, maar ook voor meer kennis over Europa kunnen we de hoogste percentages terugvinden onder deze deelnemers. De motivatiestructuur van deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit is een mix van persoonlijke motieven en instrumentele motieven. Een relatief hoog percentage onder hen wil nieuwe ervaringen opdoen, willen zich persoonlijk ontwikkelen, doen mee omwille van hun professionele ontwikkeling en om een activiteit voor te bereiden. De deelnemers aan TCA-activiteiten scoren het vaakst het laagst op heel wat motieven, maar scoren dan weer relatief hoog op instrumentele redenen. Zo is een heel groot deel van hen gemotiveerd om deel te nemen aan het project omwille van hun professionele ontwikkeling en een relatief groot aandeel van hen doet mee om een activiteit voor te bereiden. Dit is echter niet de enige motivatie, want een groot aandeel van hen wordt ook aangesproken door het onderwerp van het project.

Tabel 143: Verschillen in motivatie van participanten volgens deelactie – percentages respondenten

MOTIVATIE	JONGERENUITWISSELINGEN (N= 380)	EVS (N= 37)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 60)	JEUGDWERKERSMOBILITEIT (N= 78)	TCA (N= 48)
Om een ander land te leren kennen	61.1	56.8	28.3	41.0	10.4
Om nieuwe ervaringen op te doen	87.6	59.5	81.7	71.8	37.5
Om betrokken te zijn bij sociale en politieke aangelegenheden	37.9	16.2	63.3	42.3	37.5
Om plezier te hebben	59.2	32.4	46.7	28.2	6.3
Om mijn vreemde talen te verbeteren	46.6	51.4	30.0	33.3	10.4
Voor mijn persoonlijke ontwikkeling	68.2	56.8	76.7	73.1	54.2
Om iets nieuws bij te leren	57.1	54.1	65.0	66.7	47.9
Om contact te hebben met mensen met een andere culturele achtergrond of van	76.6	62.2	63.3	65.4	50.0

een ander land					
Als uitdaging voor mezelf	47.4	43.2	66.7	48.7	25.0
Omdat iemand me aanmoedigde	10.3	5.4	10.0	16.7	0.0
Voor mijn professionele ontwikkeling	24.7	51.4	46.7	56.4	72.9
Om een toekomstige activiteit voor te bereiden	33.4	37.8	26.7	56.4	41.7
Om mijn kennis van Europa te verbeteren	31.3	21.6	53.3	20.5	12.5
Uit interesse voor het onderwerp van het project	45.5	45.9	43.3	56.4	70.8
Om mijn tewerkstellingskansen te verbeteren	12.1	32.4	25.0	15.4	6.3
Andere redenen	6.1	10.8	1.7	3.8	4.2

De resultaten voor al dan niet behoren tot een kansengroep verschillen naargelang de operationalisering van dit begrip. Er is één significant verschil dat bij beide operationalisering naar voor komt. Deelnemers uit kansengroepen nemen in grotere mate deel aan een project om hun vreemde talen te verbeteren vergeleken met deelnemers die niet tot een kansengroep behoren. Daar stoppen de overeenkomsten, want er is nog één motivatie die bij beide operationalisering significant is, maar waar de resultaten elkaar tegen spreken. Op basis van de geregistreerde gegevens neemt een groter aandeel deelnemers uit kansengroepen deel aan het project om plezier te maken vergeleken met deelnemers die niet geregistreerd staan als behorende tot een kansengroep. Indien de andere manier van operationalisering wordt gebruikt, dan is het juist omgekeerd. Deelnemers die niet ingedeeld worden tot een kansengroep participeren in grotere mate aan het project om plezier te hebben dan deelnemers die wel ingedeeld kunnen worden tot een kansengroep.

Daarnaast zijn er verschillen in motivaties waar te nemen naargelang manier van operationaliseren. Op basis van de geregistreerde gegevens neemt een groter aandeel van de deelnemers uit kansengroepen deel omdat ze een ander land willen leren kennen vergeleken met deelnemers die niet geregistreerd staan als behorende tot een kansengroep. Deze laatste nemen dan weer in grotere mate deel omdat ze politiek en sociaal betrokken zijn en omwille van andere redenen. Op basis van de categorisering op basis van de antwoorden op de vragenlijst, nemen deelnemers uit kansengroepen in meerdere mate deel aan een project omwille van het voorbereiden van een project, het verhogen van de eigen tewerkstellingskansen of omdat ze hun kennis van Europa willen verhogen.

Tabel 144: Verschillen in motivatie van participanten volgens al dan niet behoren tot een kansengroep – percentages respondenten

MOTIVATIE	OP BASIS VAN DE ANTWOORDEN OP DE VRAGENLIJST		OP BASIS VAN GEREGISTREERDE GEGEVENS	
	Behoort niet tot een kansengroep (N= 384)	Behoort tot een kansengroep (N= 114)	Behoort niet tot een kansengroep (N= 491)	Behoort tot een kansengroep (N= 71)
Om een ander land te leren kennen	47.4	53.6	52.5*	62.0*
Om nieuwe ervaringen op te doen	80.2	76.3	81.9	85.9
Om betrokken te zijn bij sociale en politieke aangelegenheden	39.1	43.0	40.8**	31.0**
Om plezier te hebben	48.2*	39.5*	49.9*	59.2*
Om mijn vreemde talen te verbeteren	37.5**	51.8**	41.6*	50.7*
Voor mijn persoonlijke ontwikkeling	66.9	75.4	70.2	63.4
Om iets nieuws bij te leren	56.8	63.2	59.2	57.7
Om contact te hebben met mensen met een andere culturele achtergrond of van een ander land	68.8	76.3	71.6	77.5
Als uitdaging voor mezelf	46.4	46.5	49.7	45.1
Omdat iemand me aanmoedigde	9.4	13.2	10.3	12.7
Voor mijn professionele ontwikkeling	36.7	43.9	35.0	31.0
Om een toekomstige activiteit voor te bereiden	32.3**	57.9**	36.4	38.0
Om mijn kennis van Europa te verbeteren	27.6**	37.7**	32.0	25.4
Uit interesse voor het onderwerp van het project	46.9	55.3	47.5	47.9
Om mijn tewerkstellingskansen te verbeteren	12.0**	25.4**	14.7	16.9
Andere redenen	4.9	7.0	6.0**	1.4**

* p<.05, ** p<.001

Inwoners van andere landen hebben een iets andere motivatie om deel te nemen dan inwoners van België. Zo zijn ze in grotere mate gemotiveerd om deel te nemen aan een project om een ander land te leren kennen, om hun vreemde talen te verbeteren, voor hun verder persoonlijk te ontwikkelen, om iets nieuws bij te leren, voor een toekomstige activiteit te verbeteren om hun kennis van Europa uit te breiden en om hun tewerkstellingskansen te verhogen vergeleken met deelnemers die in België wonen. Het verschil is het grootst ten aanzien van het verbeteren van het spreken van vreemde talen. Meer dan de helft van de inwoners uit andere landen wordt door deze motivatie gedreven. Slechts één op zes Belgische inwoners stipt deze motivatie aan.

Tabel 145: Motivatie van participanten voor deel te nemen aan het project – volgens land van woonst – percentages participanten

MOTIVATIE	WOONT NIET IN BELGIË (N= 368)	WOONT IN BELGIË (N= 235)
Om een ander land te leren kennen	56.5**	42.1**
Om nieuwe ervaringen op te doen	80.7	77.0
Om betrokken te zijn in sociale en politieke aangelegenheden	39.9	39.1
Om plezier te hebben	45.4	52.3
Om mijn vreemde talen te verbeteren	56.0***	16.6***
Voor mijn persoonlijke ontwikkeling	72.6**	60.4**
Om iets nieuws bij te leren	63.9**	49.4**
Om contact te hebben met mensen met een andere culturele achtergrond of van een ander land	73.1	67.2
Als uitdaging voor mezelf	48.6	45.5
Omdat iemand me aanmoedigde	10.1	9.8
Voor mijn professionele ontwikkeling	36.1	37.0
Om een toekomstige activiteit voor te bereiden	42.4**	27.7**
Om mijn kennis van Europa uit te breiden	33.7**	24.3**
Uit interesse voor het onderwerp van het project	47.6	50.6
Om mijn kansen op een job te vergroten	18.2***	8.9***
Een andere motivatie	4.9	6.4

** p<.01, *** p<.000

Een uitsplitsing volgens subsidiërend nationaal agentschap leert dat de participanten aan een project gefinancierd via Jint vzw in grotere mate uit leergierigheid gemotiveerd worden dan de participanten die in België wonen en die gesubsidieerd zijn via een ander agentschap. Ze stellen namelijk in grotere mate dat ze deelnemen om een land beter te leren kennen, om nieuwe ervaringen op te doen, om een vreemde taal te leren, om iets nieuws te leren en om meer over Europa te leren. Naast leergierigheid gaan ze ook in grotere mate er mee akkoord dat plezier hen drijft. De Belgische inwoners, die door een ander nationaal agentschap zijn gefinancierd, stellen dan weer in grotere mate dat ze deelnemen omdat het hun professionele ontwikkeling ten goede komt.

Tabel 146: Motivatie van participanten voor deel te nemen aan het project – volgens subsidiërend nationaal agentschap – percentages participanten

MOTIVATIE	ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N= 75)	JINT (N= 528)
Om een ander land te leren kennen	48.0	51.3
Om nieuwe ervaringen op te doen	80.0	79.2
Om betrokken te zijn in sociale en politieke aangelegenheden	32.0*	40.7*
Om plezier te hebben	54.7	47.2
Om mijn vreemde talen te verbeteren	16.0***	44.1***
Voor mijn persoonlijke ontwikkeling	68.0	67.8
Om iets nieuws bij te leren	45.3***	60.0***
Om contact te hebben met mensen met een andere culturele achtergrond of van een ander land	66.7	71.4
Als uitdaging voor mezelf	44.0	47.9
Omdat iemand me aanmoedigde	9.3	10.0
Voor mijn professionele ontwikkeling	37.3	36.4
Om een toekomstige activiteit voor te bereiden	24.0***	38.4***
Om mijn kennis van Europa uit te breiden	25.3	30.7
Uit interesse voor het onderwerp van het project	53.3	48.1
Om mijn kansen op een job te vergroten	6.7***	15.7***
Een andere motivatie	4.0	5.7

** p<.01, *** p<.000

Naargelang subsidiërend nationaal agentschap zijn er ook enkele opvallende verschillen in motivatie, waarbij steeds deelnemers aan projecten gesubsidieerd door Jint in grotere mate gemotiveerd zijn. Zo stippen deze deelnemers meer aan dat ze deelnemen aan het project omwille van sociale en politieke betrokkenheid, het verbeteren van het spreken van een vreemde taal, om iets bij te leren, om een toekomstige activiteit voor te bereiden en om hun tewerkstellingskansen te vergroten dan deelnemers aan een project gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap. De deelnemers die gesubsidieerd zijn door een ander nationaal agentschap zijn allemaal deelnemers die in België wonen, terwijl de inwoners die in een ander land wonen in de groep van projecten gesubsidieerd via Jint zitten. Met andere woorden, de verschillen naargelang subsidiërend nationaal agentschap en land van woonst kennen een zekere overlap.

7.2 BETROKKENHEID VAN PROJECTBEGELEIDERS

Meer dan de helft van de projectbegeleiders is betrokken in een project via een jeugdorganisatie. Net zoals voor participanten zijn jeugdorganisaties het belangrijkste kanaal om betrokken te worden in een project voor projectbegeleiders in 2015-2016. Op de tweede plaats komen andere soorten organisaties. Een kwart van de projectbegeleiders is zo betrokken in het programma. Vrienden en kennissen komen op de derde plaats, nauw gevolgd door het nationaal agentschap. Eén op vijf projectbegeleiders is zo met het programma in contact gekomen.

In vergelijking met de bevraging uit 2015-2016 zijn er twee significante verschuivingen. Het percentage projectbegeleiders dat betrokken is in het programma via collega's en via het nationaal agentschap is zo goed als gehalveerd. In 2015-2016 waren collega's nog de derde meest voorkomende manier om betrokken te worden in het programma. Nu komen collega's pas op de vijfde plaats. Ook informatie via het nationaal agentschap is in mindere mate aangeduid en komt op de vierde plaats. Twee jaar terug was dit de tweede meest vernoemde manier om in contact te komen met het programma onder projectbegeleiders. Hiermee wijkt de huidige bevraging af van vorige golven. De top drie van de kanalen waarlangs projectbegeleiders betrokken geraken, is stevast in volgorde van belangrijkheid een jeugdorganisatie, het nationaal agentschap en collega's op het werk. Verder valt op dat de informatie van de website van de Europese Commissie een relatief beperkte rol speelt bij de betrokkenheid van projectbegeleiders in de huidige bevraging.

Tabel 147: Manieren waarop projectbegeleiders betrokken zijn in het project- vergelijking 2015-2016 en 2017-2019 – absolute aantallen en percentages

MANIER	2017-2018 (N=144)		2015-2016(N= 84)	
	N	% van respondenten	N	% van respondenten
Via een informele jeugdgroep	21	14.6	19	22.6
Via een jeugdorganisatie	76	52.8	42	50.0
Via een jeugdhuis of een jeugdcentrum	9	6.3	11	13.1
Via een andere soort organisatie	35	24.3	19	22.6
Via vrienden en kennissen	29	20.1	11	13.1
Via school, hogeschool of universiteit	26	18.1	13	15.5
Op het werk, via collega's	22	15.3*	23	27.4*
Via de krant/tijdschrift/televisienieuws/ internetrapportage	19	13.2	7	8.3
Via informatie van het nationaal agentschap	28	19.4*	26	31.0*
Via informatie van een regionaal agentschap	13	9.0	7	8.3
Via informatie op de website van de Europese Commissie	8	5.6	9	10.7

Via het Eurodesk netwerk	5	3.5	2	1.4
Via SALTO-YOUTH	11	7.6	-	-

Deelnemers en projectbegeleiders hebben iets andere wegen om betrokken te worden in het programma. Projectbegeleiders komen iets meer in contact met het programma via een ander soort organisatie dan deelnemers. Verder zijn collega's en informatie van (een regionale afdeling van) een nationaal agentschap belangrijkere kanalen om in contact te komen met het programma voor projectbegeleiders dan voor deelnemers. De meer gespecialiseerde kanalen zoals de website van de Europese Commissie, Eurodesk en Salto-Youth zijn dan misschien minder gebruikte kanalen, maar relatief gezien worden ze meer door projectbegeleiders geconsulteerd dan door deelnemers.

Tabel 148: Manieren van betrokkenheid - vergelijking projectbegeleiders en participanten – absolute aantallen en percentages

MANIER	PROJECTBEGELEIDERS (N= 144)		PARTICIPANTEN (N= 561)	
	N	%	N	%
Via een informele jeugdgroep	21	14.6	51	9.1
Via een jeugdorganisatie	76	52.8	277	49.4
Via een jeugdhuis of een jeugdcentrum	9	6.3	37	6.6
Via een andere soort organisatie	35	24.3*	95	16.9*
Via vrienden en kennissen	29	20.1	122	21.7
Via school, hogeschool of universiteit	26	18.1	71	12.7
Op het werk, via collega's	22	15.3**	19	3.4**
Via de krant/tijdschrift/televisienieuws/ internetrapportage	19	13.2	63	11.2
Via informatie van het nationaal agentschap	28	19.4**	37	6.6**
Via informatie van een regionaal agentschap	13	9.0**	10	1.8**
Via informatie op de website van de Europese Commissie	8	5.6**	9	1.6**
Via het Eurodesk netwerk	5	3.5*	6	1.1*
Via SALTO-YOUTH	11	7.6**	7	1.2**

Ook naargelang het land waarin de projectbegeleiders wonen²⁶, is er een iets ander pad naar betrokkenheid in het programma. Zo worden projectbegeleiders die niet wonen in België in meerdere mate betrokken via een informele jeugdgroep, een jeugdorganisatie of een jeugdcentrum en via vrienden en kennissen dan projectbegeleiders die in België wonen. Deze laatsten vinden dan weer in meerdere mate de weg naar het programma via informatie in de media en informatie afkomstig van het nationaal agentschap. In de bevraging van 2015-2016 werden dezelfde verschillen waargenomen.

Tabel 149: Manieren waarop projectbegeleiders betrokken zijn in het project volgens land van woonst

MANIER	ANDER LAND (N = 93)	BELGIË (N = 51)
Via een informele jeugdgroep	19 20.4**	2 3.9**
Via een jeugdorganisatie	55 59.1*	21 41.2*
Via een jeugdhuis of een jeugdcentrum	9 9.7**	0 0.0**
Via een andere soort organisatie	24 25.8	11 21.6
Via vrienden en kennissen	25 26.9**	4 7.8**
Via school, hogeschool of universiteit	17 18.3	9 17.6
Op het werk, via collega's	16 17.2	6 11.8
Via informatie uit de media	8 8.6**	11 21.6**
Via informatie van het nationaal agentschap	13 14.0**	15 29.4**
Via informatie van een regionaal agentschap	9 9.7	4 7.8
Via de website van de Europese Commissie	6 6.5	2 3.9
Via het Eurodesk netwerk	4	1

²⁶ Naargelang subsidiërend nationaal agentschap is er geen aparte analyse gemaakt. Het aantal projectbegeleiders die een project hebben begeleid dat gesubsidieerd is geweest via een ander nationaal agentschap is zo laag dat er onmogelijk een zinvolle vergelijking kon worden gemaakt. Hetzelfde geldt voor deelacties van het programma. Het aantal projectbegeleiders van EVS-projecten, de gestructureerde dialoog en jeugdwerkersmobiliteit is zo laag dat er weinig betrouwbare conclusies kunnen worden uitgetrokken.

	4.3	2.0
Via YOUTH-SALTO	8	3
	8.6	5.9

* p<.05, ** p<.01

7.3 KENNIS OVER DE FINANCIERINGSBRON

Eén op vijf van de deelnemers kan geen antwoord geven op de vraag of ze weten dat het project gefinancierd wordt door de Europese Unie. Dit is vergelijkbaar met het percentage in de bevraging van 2015-2016. Onder die deelnemers die wel deze vraag kunnen beantwoorden, is het ruim geweten dat Erasmus+: Youth in Action wordt gefinancierd door de Europese Unie. Drie kwart van de deelnemers weet dat het gesubsidieerd wordt door de EU. Slechts twee procent van de participanten weet dit niet. In 2013 en 2014 wist 80% van de participanten dat het programma gefinancierd is door de EU. De bevindingen op deze vraag over de tijd zijn vrij stabiel.

Tabel 150: Kennis over de financieringsbron bij participanten – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 -absolute aantallen en percentages

FINANCIERING DOOR EU?	2017-2018 (N= 603)		2015-2016 (N= 468)	
	N	%	N	%
Ja	450	74.6	368	78.7
Neen	16	2.7	8	1.7
Ik weet het niet	137	22.7	92	19.6

Alle 37 deelnemers aan een EVS-project weten dat het project gefinancierd is door de EU. Dit is significant hoger dan bij de deelnemers aan jongerenuitwisselingen (70%), de deelnemers aan de gestructureerde dialoog (41 van de 60, 68.3%), deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit (69 van de 78, 88.6%) en aan TCA-activiteiten (37 van de 48, 77.1%). Naargelang al dan niet tot een kansengroep behoren, al dan niet in België wonen en al dan niet via Jint vzw gesubsidieerd zijn, zijn er geen significante verschillen in kennis over de financieringsbron.

7.4 BEZIT EN GEBRUIK VAN YOUTHPASS VOLGENS PARTICIPANTEN

Vanaf 2007 werd Youthpass geïntroduceerd in verschillende soorten deelacties in Youth in Action. Het Youthpass certificaat beschrijft, certificeert en erkent een leerervaring tijdens een Erasmus+: Youth in Action project.

Bijna de helft van de huidige deelnemers heeft een Youthpass gekregen in het kader van het project waarover ze bevroegd zijn. Eén op acht verwacht nog een Youthpass te ontvangen, meer dan een derde beweert er geen te hebben ontvangen. Een vergelijking over de tijd wordt bemoeilijkt doordat de antwoordmogelijkheden anders zijn

in de laatste bevraging. In plaats van 'ik verwacht er nog één', was de derde antwoordmogelijkheid in de vorige bevragingen 'ik weet het niet'. Een analyse beperkt tot die participanten die weten dat ze een Youthpass hebben ontvangen, laat wel een vergelijking toe. In de huidige bevraging zegt 57.1% dat ze een Youthpass hebben ontvangen en 42.9% niet. Dit is significant lager dan twee jaar terug toen 67,6% van de participanten zei dat ze een Youthpass hebben ontvangen en 33,4% van niet. Vergeleken met de vorige golven zijn er in de huidige steekproef meer participanten die beweren een Youthpass te hebben. In 2014 was dit slechts 31% en in 2013 was dit 45%. Enkel in 2011 was dit percentage gelijk aan de huidige vaststelling (58%).

Tabel 151: Bezit van Youthpass bij participanten (N = 427)

YOUTHPASS NAAR AANLEIDING VAN HUIDIG PROJECT?	2017-2018 (N= 530)		2015-2016 (N = 427)	
	N	%	N	%
Ja	253	47.7	232	54,3
Neen	190	35.8	111	26,0
Nog niet, maar ik verwacht er één te ontvangen	87	16.4	-	-

De Youthpass is het meest gebruikt in EVS en jeugdwerkersmobiliteit. Uit volgende tabel blijkt dat de uitreiking onder deelnemers aan TCA-projecten, de gestructureerde dialoog en jongerenuitwisseling wat achterloopt. Eén op vijf deelnemers aan een jongerenuitwisseling en een EVS-project wacht nog op zijn/haar Youthpass.

Tabel 152: Bezit van Youthpass bij participanten volgens deelactie

YOUTHPASS?	JONGERENUIT WISSELINGEN (N = 330)	EVS (N = 37)	GESTRUCTUREER DE DIALOOG (N= 49)	JEUGDWERKERSMO BILITEIT (N= 72)	TCA (N = 42)
Ja	143 43.3	20 54.1	21 42.9	53 73.6	16 38.1
Neen	121 36.7	9 24.3	26 53.1	11 15.3	23 54.8
Nog niet, maar ik verwacht er nog één te krijgen	66 20.0	8 21.6	2 4.1	8 11.1	3 7.1

Naar land van woonst en al dan niet tot een kansengroep behoren zijn er geen significante verschillen. Er is wel een significant verschil naargelang het project gesubsidieerd is via Jint vzw of niet. Zo beweert 45% van de participanten van een project, dat gesubsidieerd is door Jint vzw, dat ze een Youthpass hebben ontvangen. Bij participanten, die aan een project hebben deelgenomen dat door een ander nationaal agentschap is gefinancierd,

is dit 69.5%. In 2015-2016 was dit ook een significant verschil, maar dan omgekeerd. Toen beweerde meer dan 60% van de participanten aan een project gefinancierd door Jint dat ze een Youthpass hadden ontvangen en 40% van de deelnemers aan een project gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap.

Youthpass kan gebruikt worden als een middel om de participanten te doen nadenken over de competenties en vaardigheden die ze in de loop van een project hebben opgedaan. Op het einde van het project kan namelijk de tool van Youthpass gebruikt worden om een dergelijke reflectie of zelfevaluatie op te zetten. Zes op tien van de participanten, die naar aanleiding van het huidige project een Youthpass hebben uitgereikt gekregen, stelt dat ze Youthpass gebruikt hebben om over de eigen verworven competenties te reflecteren of zichzelf te evalueren. Vier op tien beweert dit niet gedaan te hebben. In de bevraging van 2015-2016 was er nog een derde antwoordmogelijkheid: weet het niet. Deze mogelijkheid is niet aangeboden in de huidige vragenlijst. Een analyse beperkt tot enkel die deelnemers die het zich in 2015-2016 nog herinneren, leert dat toen 77,5% heeft gereflecteerd over hun vaardigheden en 22,5% niet. Dit is significant hoger dan in de huidige bevraging.

Tabel 153: Betrokken in zelfreflectie of zelfevaluatie naar aanleiding van het uitreiken van een Youthpass aan participanten-vergelijking 2015-2016 en 2017-2018- absolute aantallen en percentages

REFLECTIE OF ZELFEVALUATIE?	2017-2018 (N = 337)		2015-2016 (N= 214)	
	N	%	N	%
Ja	201	59.6	145	67,8
Neen	136	40.4	44	20,6
Weet het niet	-	-	27	12,6

Naar al dan niet behoren tot een kansengroep, land van woonst en subsidiërend nationaal agentschap zijn er geen significante verschillen in de mate dat Youthpass als reflectiemiddel wordt gebruikt. Dit is echter niet het geval als het over deelactie gaat. Zo wordt Youthpass als reflectiemiddel vaker aangewend in EVS-projecten dan in andere deelacties. Zo beweren 22 van de 28 EVS-ers (79%) dat Youthpass een moment van reflectie was. In de andere deelacties schommelt dit tussen 27% (6 op 22) voor de deelnemers aan de gestructureerde dialoog, 59% (123 op 207) voor deelnemers aan jongerenuitwisselingen, 53% (10 op 19) voor deelnemers aan TCA-activiteiten en 66% (40 op 61) van deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit.

Aan de deelnemers die gereflecteerd hebben, is vervolgens de vraag gesteld of deze reflectie heeft bijgedragen tot een grotere zelfbewustzijn van het eigen leerproces. Voor meer dan acht op tien van deze participanten heeft deze reflectie meer bewustzijn van het eigen leren tot gevolg. Bij twee op tien heeft dit niet dit gevolg. Opnieuw was de vraagstelling iets anders in 2015-2016, waarbij een extra antwoordmogelijkheid 'weet het niet' was opgenomen. Een analyses beperkt tot die participanten die deze vraag kunnen beantwoorden, leert dat 87% akkoord dat reflectie leidt tot meer zelfbewustzijn. Dat wil zeggen dat dit percentage over de tijd stabiel is. Er zijn geen verschillen naargelang deelactie, al dan niet behoren tot een kansengroep en subsidiërend nationaal agentschap. Naar land van woonst is er wel een significant verschil. 87.2% van de inwoners uit een ander land stelt dat de reflectie naar aanleiding van Youthpass geleid heeft tot een verhoogd bewustzijn van hun leren. Bij inwoners van België is dit slechts 71.6%.

Tabel 154: Verhoogd bewustzijn van competenties als gevolg van reflectie – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 – absolute aantallen en percentages

REFLECTIE OF ZELFEVALUATIE?	2017-2018 (N= 200)		2015-2016 (N= 143)	
	N	%	N	%
Ja	164	82.0	111	77,6
Neen	36	18.0	16	11,2
Weet het niet	-	-	16	11,2

Aan alle participanten die over een Youthpass beschikken, is de vraag gesteld of ze die ooit al hebben gebruikt. Slechts één op vier beantwoordt deze vraag positief. Dit is wel hoger dan twee jaar terug, toen één op vijf hierop positief antwoordde. Deze stijging is echter niet significant. Er zijn geen significante verschillen merkbaar in het gebruik tussen deelnemers van verschillende soorten deelacties, al dan niet behoren tot een kansengroep, subsidiërend nationaal agentschap en land van woonst.

Tabel 155: Gebruik van Youthpass – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 – absolute aantallen en percentages

YOUTHPASS OOIT AL GEBRUIKT?	2017-2018 (N= 252)		2015-2016 (N= 232)	
	N	%	N	%
Ja	67	26.6	53	22.8
Neen	185	73.4	179	77.2

Aan de deelnemers die ooit al eens Youthpass hebben gebruikt, is een bijkomende vraag gesteld: helpt de Youthpass je vooruit in het vinden van een job of een stageplaats? Van de deelnemers die op deze vraag een antwoord geven, is 50 op 67 (75%) er van overtuigd dat de Youthpass wel helpt. Slechts 3% stelt dat de Youthpass een maat voor niets is en iets meer dan één op vijf weet het niet zo goed. Deze resultaten zijn vergelijkbaar met twee jaar terug. Toen zei 70% van de deelnemers, die ooit al eens de Youthpass hebben gebruikt, dat ze het gevoel hadden dat die wel iets uithaalde. 10% was er toen niet van overtuigd. Ook toen wist één op vijf niet of de Youthpass al dan niet iets uithaalt. Het is moeilijk om met betrekking tot deze vraag significante verschillen tussen groepen na te gaan door de kleine aantallen.

Tabel 156: Helpt Youthpass in het vinden van een job of een stageplaats?

HELPT YOUTHPASS?	2017-2018 (N= 67)		2015-2016 (N= 53)	
	N	%	N	%
Ja	50	74.6	37	69.8
Neen	2	3.0	5	9.4

Weet het niet	15	22.4	11	20.8
---------------	----	------	----	------

7.5 GEBRUIK VAN EN INFORMATIE OVER YOUTHPASS VOLGENS PROJECTBEGELEIDERS

Tabel 157: Gebruik van Youthpass volgens projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 – absolute aantallen en percentages

GEBRUIK?	2017-2018 (N= 151)		2015-2016 (N = 85)	
	N	%	N	%
Ja	114	75.5	56	65.9
Neen	37	24.5	14	16.5
Weet het niet	-	-	15	17.6

Volgens drie vierde van de projectbegeleiders is een Youthpass gebruikt in het project waarin ze betrokken waren. Eén op vier beweert dat dit niet het geval. In de vorige bevraging was er nog een derde antwoordmogelijkheid 'ik weet het niet'. Als de analyse beperkt wordt tot de projectbegeleiders in 2015-2016 die het zich wel nog herinneren, dan is volgens 80% van hen een Youthpass uitgereikt en volgens 20% niet. Hoewel er dus een daling is van het percentage projectbegeleiders dat beweert dat er een Youthpass is uitgereikt in de huidige bevraging vergeleken met de vorige bevraging, is deze daling niet significant. Er zijn geen significante verschillen in de mate waarin Youthpass gebruikt wordt naargelang deelactie van het programma en het subsidiërend nationaal agentschap. Er is wel een significant verschil naargelang de projectbegeleider al dan niet in België woont. Projectbegeleiders die niet in België wonen (81.1%) beweren in grotere mate dat er een Youthpass is uitgereikt dan projectbegeleiders die in België wonen (66.1%).

Aan de projectbegeleiders die beweren een Youthpass gebruikt te hebben, werden nog enkele bijkomende vragen gesteld in verband met de informatie die ze hebben ontvangen over het certificaat en over het gebruik binnen het project. Negen op de tien van hen hebben de nodige informatie gekregen over Youthpass en voor een bijna even grote groep van de projectbegeleiders is deze informatie helder en verstaanbaar. Volgens acht op de tien projectbegeleiders, die Youthpass hebben gebruikt, zijn de deelnemers uitgebreid en tot in de details geïnformeerd over dit certificaat en was het certificaat geïntegreerd binnen het project. Volgens bijna negen op de tien projectbegeleiders staan de deelnemers op het einde van het project er op om een dergelijk certificaat te krijgen.

Tabel 158: Informatie over Youthpass volgens projectbegeleiders- absolute aantallen en percentage

UITSPRAAK	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Ik heb alle nodige informatie omtrent Youthpass ontvangen	4 3.8	5 4.7	43 40.2	55 51.4

De informatie over Youthpass was helder en verstaanbaar	4 3.7	10 9.6	45 43.3	45 43.3
De deelnemers zijn uitgebreid geïnformeerd over Youthpass	4 3.7	15 13.8	37 33.9	53 48.6
Youthpass was geïntegreerd in het project en in de methoden in het project	5 4.8	15 14.3	44 41.9	41 39.0
De deelnemers stonden er op een Youthpass te krijgen	2 2.0	9 9.0	44 44.0	45 45.0

Vergeleken met twee jaar terug gaat een lager percentage projectbegeleiders er akkoord mee dat ze alle informatie omtrent Youthpass gekregen hebben, dat deze informatie helder en duidelijk was, dat de deelnemers ingelicht zijn over de Youthpass en dat het geïntegreerd is in het project. Een groter percentage van hen beweert dat de deelnemers vragende partij waren voor een Youthpass. Deze verschillen zijn echter niet significant.

Tabel 159: Informatie over Youthpass volgens projectbegeleiders- vergelijking 2017-2018 en 2015-2016 -percentage instemming

UITSPRAAK	2017-2018 (N= 100)	2015-2016 (N= 70)
Ik heb alle nodige informatie omtrent Youthpass ontvangen	91.6	96.1
De informatie over Youthpass was helder en verstaanbaar	86.6	92.5
De deelnemers zijn uitgebreid geïnformeerd over Youthpass	82.5	90.0
Youthpass was geïntegreerd in het project en in de methoden in het project	80.9	87.7
De deelnemers stonden er op een Youthpass te krijgen	89.0	85.1

Er zijn geen significante verschillen naargelang het land waarin de projectbegeleider woont, het subsidiërend nationaal agentschap en de deelactie van het programma in de mate dat de projectbegeleiders op de hoogte waren van Youthpass en de mate waarin het certificaat geïntegreerd gebruikt wordt in het project, noch in de mate waarin de deelnemers vragende partij zijn voor een Youthpass.

Uiteindelijk stelt meer dan acht op tien projectbegeleiders dat er uiteindelijk een Youthpass is uitgereikt naar aanleiding van het huidige project. Dat is beduidend meer dan de deelnemers aan de projecten, waar dit percentage op 48% ligt.

Tabel 160: Uitreiking van Youthpass volgens participanten en projectbegeleiders

YOUTHPASS UITGEREIKT?	PARTICIPANTEN (N= 530)		PROJECTBEGELEIDERS (N = 113)	
	N	%	N	%
Ja	253	47.7	92	81.4
Neen	190	35.8	3	2.7
Nog niet, maar ik verwacht er één te ontvangen	87	16.4	18	15.9

8 INHOUDELIJKE INVULLING VAN PROJECTEN

Dit deel van het rapport concentreert zich op de inhoudelijke aspecten van de projecten die ontwikkeld zijn in Erasmus+: Youth in Action. De gegevens in dit deel zijn enkel en alleen aan de projectbegeleiders gesteld. In het daarna volgende deel zal dieper ingegaan worden op de meer organisatorische aspecten van een project.

8.1 PROJECTTHEMA'S

Drie thema's zijn volgens meer dan de helft van de projectbegeleiders aan bod gekomen in de projecten: culturele diversiteit, jongeren en jeugdwerk en niet-formeel en informeel leren. Volgens meer dan vier op de tien projectbegeleiders is persoonlijke ontwikkeling, inclusie van kansengroepen en discriminatie en gelijke behandeling een belangrijk thema geweest en één op drie beweert dat mensenrechten, onderwijs en actief burgerschap vrij centraal stonden in het project. De thema's die het minst aan bod zijn gekomen zijn geweldloosheid, nationaal jeugdbeleid en ondernemerschap.

Tabel 161: Thema waarrond het project vooral gewerkt heeft volgens projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018- absolute aantallen en percentages

THEMA	2017-2018 (N= 186)		2015-2016 (N =94)	
	N	%	N	%
Europese kwesties	78	41.9	31	33.7
Beleid en structuren van de EU	36	19.4	19	20.7
Mensenrechten	61	32.8	23	25.0
Inclusie van mensen uit kansengroepen	82	44.1*	26	28.3*
Culturele diversiteit	128	68.8	57	62.0
Discriminatie en gelijke behandeling	76	40.9**	19	20.7**
Solidariteit met mensen in moeilijkheden	55	29.6*	17	18.5*
Geweldloosheid	18	9.7	10	10.9
Democratie	43	23.1	22	23.9
Media en ICT	37	19.9	15	16.3
Actief burgerschap	55	29.6	37	40.2
Jongeren en jeugdwerk	96	51.6	50	54.3
Nationaal jeugdbeleid	14	7.5	-	-
Europees jeugdbeleid	46	24.7	-	-

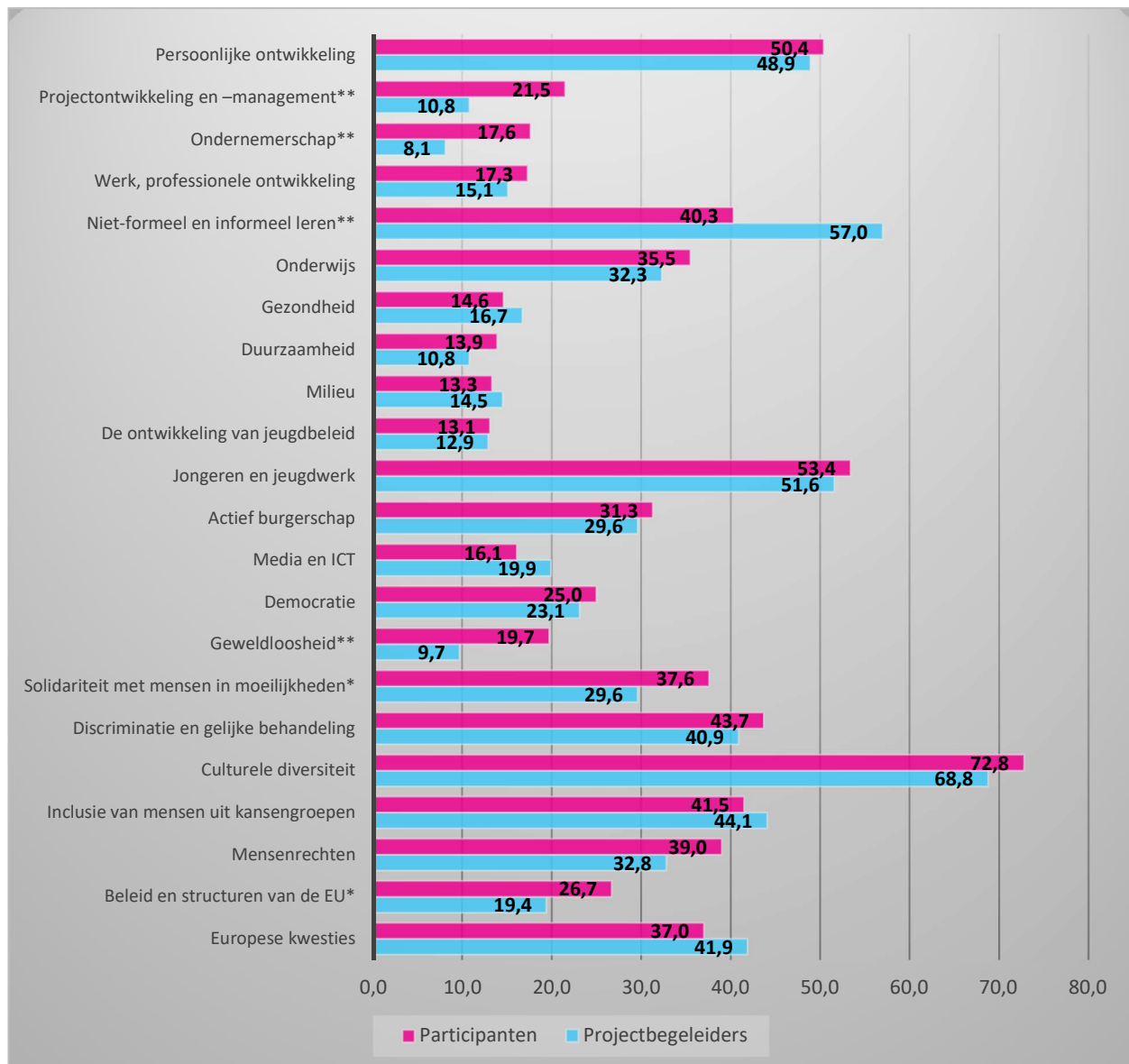
De ontwikkeling van jeugdbeleid	24	12.9	15	16.3
Milieu	27	14.5*	24	26.1*
Duurzaamheid	20	10.8	17	18.5
Gezondheid	31	16.7	19	20.7
Onderwijs	60	32.3	35	38.0
Niet-formeel en informeel leren	106	57.0	51	55.4
Werk, professionele ontwikkeling	28	15.1	14	15.2
Ondernemerschap	15	8.1**	19	20.7**
Projectontwikkeling en –management	20	10.8*	19	20.7*
Persoonlijke ontwikkeling	91	48.9	50	54.3

* p<.05, ** p<.01

Vergeleken met twee jaar terug duidt een kleiner aandeel van de projectbegeleiders diverse thema's aan als centraal in het project. Een significante afname is er voor de thema's projectontwikkeling en -management, ondernemerschap en milieu. Uitzondering zijn de sociale thema's. Hier is er doorgaans een groter aandeel van de projectbegeleiders dat deze thema's aanduidt. Dit is zelfs significant voor inclusie van kansengroepen en discriminatie en gelijke kansen. Een toename, maar geen significante, is er ook voor Europese kwesties, mensenrechten en culturele diversiteit. In de huidige bevraging is er een onderscheid gemaakt tussen Europees en nationaal jeugdbeleid. In de bevraging van 2015-2016 is er enkel gepeild naar jeugdbeleid, los van het bestuursniveau waarop dit beleid zich afspeelt.

Tussen projectbegeleiders en participanten bestaat er een grote overlap in de mate waarin bepaalde thema's aan bod zijn gekomen in de projecten. Zo stellen beide groepen dat culturele diversiteit het meest frequent aan bod is gekomen, gevolgd door jongeren en jeugdwerk. Projectbegeleiders stellen wel in significant grotere mate dan deelnemers dat niet-formeel en informeel leren een thema is. Dit thema komt op de tweede plaats van centrale thema's bij de projectbegeleiders, terwijl dit thema slechts op de vijfde plaats komt bij de deelnemers. Dit is trouwens het enige thema waarvan projectbegeleiders significant meer stellen dat het een centraal thema is in het project vergeleken met de deelnemers. Er zijn echter meer thema's waarvan de deelnemers beweren dat ze er in significant grotere mate iets van hebben opgestoken door hun deelname aan het project dan dat projectbegeleiders stellen dat het centraal is in het project. Dit geldt onder andere voor projectontwikkeling en -management, ondernemerschap, geweldloosheid, solidariteit met mensen in moeilijkheden en beleid en structuren van de EU.

Figuur 10: Vergelijking tussen thema's die aan bod komen in een project volgens projectbegeleiders en thema's waarover participanten iets hebben geleerd in een project

* $p < .05$, *** $p < .01$

Naar deelactie van het Erasmus+: Youth in Actie programma zijn er enkele significante verschillen in de mate waarin de thema's behandeld worden volgens de projectbegeleiders. Zo stellen de projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog dat Europese kwesties, het beleid en de structuren van de EU, actief burgerschap, het Europees jeugdbeleid, de ontwikkeling van jeugdbeleid, duurzaamheid en onderwijs in grotere mate centraal staan in hun project dan de projectbegeleiders van de andere deelacties. De projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen stellen dan weer in grotere mate dan de projectbegeleiders van EVS-projecten en de gestructureerde dialoog dat culturele diversiteit en solidariteit met mensen die het moeilijk hebben centrale thema's zijn. Tenslotte zegt geen enkele projectbegeleider van een EVS-project dat Media en ICT een centraal thema is in hun project. In de andere projecten is er toch minstens één projectbegeleider die beweert dat dit thema aan bod komt in het project.

Tabel 162: Thema waarrond het project vooral gewerkt heeft volgens projectbegeleiders van diverse deelacties – absolute aantallen en percentages

THEMA	JONGERENUITWISSELINGEN (N= 114)	EVS (N= 33)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 24)	JEUGDWERKERSMOBILITEIT (N= 15)
Europese kwesties	50 43.9	5 15.2	18 75.0**	5 33.3
Beleid en structuren van de EU	14 12.3	2 6.1	17 70.8**	3 20.0
Mensenrechten	44 38.6	5 15.2	8 33.3	4 26.7
Inclusie van mensen uit kansengroepen	55 48.2	14 42.2	7 29.2	6 40.0
Culturele diversiteit	89 78.1**	17 51.1**	13 54.3*	9 60.0
Discriminatie en gelijke behandeling	54 47.4	10 30.3	7 29.2	5 33.3
Solidariteit met mensen in moeilijkheden	42 36.8*	5 15.2*	4 16.7*	4 26.7
Geweldloosheid	11 9.6	3 9.1	1 4.1	3 20.0
Democratie	27 23.7	4 12.1	8 33.3	4 26.7
Media en ICT	33 28.9	0 0.0**	3 12.5	1 6.7
Actief burgerschap	32 28.1	5 15.1	14 58.3**	4 26.7
Jongeren en jeugdwerk	55 48.2	18 54.5	13 54.3	10 66.7
Nationaal jeugdbeleid	8 7.0	0 0.0	5 20.8	1 6.7
Europees jeugdbeleid	21 18.4	3 9.1	20 83.3**	2 13.3
De ontwikkeling van jeugdbeleid	9 7.0	3 9.1	11 45.8**	2 13.3
Milieu	17 14.9	2 6.1	5 20.8	3 20.0
Duurzaamheid	10 8.8	1 3.0	6 25.0*	3 20.0
Gezondheid	17 14.9	6 18.2	6 25.0	2 13.3

Onderwijs	33 28.9	5 15.2	16 66.7*	6 40.0
Niet-formeel en informeel leren	63 55.3	17 51.4	15 62.5	11 73.3
Werk, professionele ontwikkeling	13 11.4	5 15.2	4 16.7	6 40.0
Ondernemerschap	11 9.6	1 3.0	2 8.4	1 6.7
Projectontwikkeling en –management	9 7.9	2 6.1	3 12.5	6 40.0
Persoonlijke ontwikkeling	59 51.8	17 51.5	7 29.2	8 53.3

* p<.05, ** p<.01

Naar land van woonst is er één significant verschil. Projectbegeleiders woonachtig in België (21.7%) onderschrijven in meerdere mate dan projectbegeleiders die in een ander land wonen (10.3%) dat milieu een centraal thema is in hun project. Voor de andere thema's zeggen projectbegeleiders die wonen in België en zij die wonen in een ander land in gelijkmatig in hun project aan bod komen.

Naar subsidiërend nationaal agentschap zijn er vier significante verschillen. Projectbegeleiders van projecten gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap stippen significant meer aan dat milieu, het Europees jeugdbeleid, gezondheid en ondernemerschap een centraal thema zijn in het project vergeleken met projectbegeleiders van een project gefinancierd door Jint.

Tabel 163:Thema waarrond het project vooral gewerkt heeft volgens subsidiërend nationaal agentschap

THEMA	EEN ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N= 23)	JINT (N=163)
Europese kwesties	12 52.2	66 40.5
Beleid en structuren van de EU	3 13.0	33 20.2
Mensenrechten	10 43.5	51 31.3
Inclusie van mensen uit kansengroepen	9 39.1	73 44.8
Culturele diversiteit	18 78.3	110 67.5
Discriminatie en gelijke behandeling	10 43.5	66 40.5

Solidariteit met mensen in moeilijkheden	7 30.4	30 18.4
Geweldloosheid	3 13.0	15 9.2
Democratie	6 26.1	37 22.7
Media en ICT	7 30.4	30 18.4
Actief burgerschap	6 26.1	37 22.7
Jongeren en jeugdwerk	12 52.2	84 51.5
Nationaal jeugdbeleid	3 13.0	11 6.7
Europees jeugdbeleid	11 47.8**	35 21.5**
De ontwikkeling van jeugdbeleid	5 21.7	19 11.7
Milieu	7 30.4**	20 12.3**
Duurzaamheid	5 21.7	15 9.2
Gezondheid	9 39.1**	22 13.5**
Onderwijs	8 34.8	52 51.9
Niet-formeel en informeel leren	14 60.9	95 56.4
Werk, professionele ontwikkeling	6 26.1	22 13.5
Ondernemerschap	5 21.7*	10 6.1*
Projectontwikkeling en –management	3 13.0	17 10.4

Persoonlijke ontwikkeling	13 56.5	78 47.9
---------------------------	------------	------------

* p<.05, ** p<.01

8.2 PROJECTDOELSTELLINGEN

De projectbegeleiders werd een lijst van 18 doelstellingen van het project voorgelegd en gevraagd in welke mate hun project bijdroeg aan het realiseren van deze doelstellingen. In één project worden meerdere doelstellingen van het Erasmus+: Youth in Action programma nagestreefd. De projectbegeleider die het minst aantal doelstellingen heeft aangeduid, duidt er geen enkele aan. De daarna minst gegeven aantal doelstellingen die aanbod komen in het project, is 6 van 18 doelen. Gemiddeld worden in de projecten 15,8 van de 18 doelstellingen nagestreefd, wat iets meer is dan de 15.5 uit de bevraging van 2015-2016 is. Bijna de helft (namelijk 47%) van de projectbegeleiders stelt dat aan alle 18 doelstellingen wordt bijgedragen door hun project, wat opmerkelijk meer is dan twee jaar terug toen één op drie projectbegeleiders deze mening was toegedaan. Dit is dan ook het meest gegeven antwoord. 50% van de projectbegeleiders stelt dat er aan 17 of minder doelstellingen wordt bijgedragen. De andere helft stelt dat minstens 17 doelstellingen worden nagestreefd. Naar deelactie, land van woonst en subsidiërend nationaal agentschap zijn er geen significante verschillen in het aantal doelstellingen van het Erasmus+: Youth in Action programma waaraan de projecten bijdragen.

Tabel 164: Projectdoelstellingen volgens projectbegeleiders – absolute aantallen en percentages

DOELSTELLING	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Het bevorderen van actief burgerschap van jongeren	5 2.7	20 10.9	83 45.4	75 41.0
Het bevorderen van een Europees burgerschap	8 4.4	28 15.4	68 37.4	78 42.9
Het ontwikkelen van solidariteit bij jongeren	1 0.5	6 3.3	72 39.3	104 56.8
Het bevorderen van culturele diversiteit bij jongeren	1 0.5	2 1.1	55 30.2	124 68.1
Werken tegen discriminatie en vreemdelingenhaat	1 0.5	16 8.8	68 37.4	97 53.3
Het bevorderen van de interculturele dialoog	1 0.5	3 1.6	60 33.0	118 64.8
Het stimuleren van interesse voor het ontwikkelen van jeugdbeleid	10 5.6	39 21.8	83 46.4	47 26.3
Het ontwikkelen van sleutelcompetenties bij jongeren	2 1.1	4 2.2	64 34.8	114 62.0
Het stimuleren van toekomstige onderwijsplannen	3	29	87	64

bij jongeren	1.6	15.8	47.5	35.0
Het stimuleren van de toekomstige beroeps carrière van jongeren	6 3.4	55 30.7	75 41.9	43 24.0
Het ondersteunen van de inclusie van jongeren uit kansengroepen en jongeren met een functiebeperking	6 3.4	17 9.6	81 45.8	73 41.2
Bijdragen aan het verhogen van de kwaliteit van het jeugdwerk	8 4.5	24 13.4	89 49.7	58 32.4
Bijdragen aan het bevorderen van de capaciteiten van organisaties van de jeugdsector	6 3.4	34 19.1	88 49.4	50 28.1
Het verhogen van de kwaliteit van internationale jeugdprojecten	6 3.3	15 8.3	81 45.0	78 43.3
Het bevorderen van Europese samenwerking in de jeugdsector	3 1.7	11 6.1	79 44.1	86 48.0
Het verbeteren van de internationale dimensie in de jeugdsector	3 1.7	17 9.6	78 43.8	80 44.9
Het stimuleren van het inzicht in de samenhang tussen formeel, niet-formeel en informeel leren	2 1.1	13 7.3	75 41.9	89 49.7
Het ondersteunen van de erkenning van niet-formeel en informeel leren	2 1.1	19 10.6	67 37.4	91 50.8

Acht tot negen op de tien projectbegeleiders gaan er mee akkoord dat aan de meeste doelstellingen van het Erasmus+: Youth in Action-programma bijgedragen worden. De doelstelling waaraan het minst wordt bijgedragen, is de toekomstige beroeps carrière van de participanten. Eén op de drie projectbegeleiders geven aan dat dit geen doelstelling is van hun project. Het stimuleren van de interesse voor de verdere ontwikkeling van het jeugdwerk is voor één op vier van de projectbegeleiders geen expliciete doelstelling van het project. Voor meer dan één op vijf projectbegeleiders is het versterken van de capaciteiten van de organisaties in de jeugdsector een doelstelling.

Aan de andere kant valt op dat een hoog percentage projectbegeleiders helemaal akkoord gaat met het bevorderen van bepaalde doelstellingen. Bijna twee op de drie projectbegeleiders gaan helemaal akkoord dat culturele diversiteit, de interculturele dialoog en de sleutelcompetenties van jongeren worden verbeterd. De helft van hen gaat helemaal akkoord met de doelstellingen dat niet-formeel en informeel leren wordt ondersteund, dat het inzicht in de samenhang tussen formeel, niet-formeel en informeel leren wordt bevorderd en dat solidariteit onder jongeren wordt bevorderd.

Vergeleken met de bevraging van twee jaar terug zijn er slechts geringe verschillen. De instemming met het realiseren van de projectdoelstellingen is hoog in 2015-2016 en is dit terug in 2017-2018. Er zijn echter twee significante verschillen. Een significant hoger percentage projectbegeleiders gaat er in de huidige bevraging mee akkoord dat het een doelstelling is van het project om allerlei jongeren uit kansengroepen en jongeren met specifieke behoeften te ondersteunen en een hoger percentage van hen gaat er mee akkoord dat het verhogen

van de kwaliteit van internationale jeugdprojecten een doelstelling is vergeleken met de projectbegeleiders bereikt in de golf van 2015-2016.

Tabel 165: Projectdoelstellingen volgens projectbegeleiders – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 - percentages

DOELSTELLING	2017-2018	2015-2016
Het bevorderen van actief burgerschap van jongeren	86.4	90.5
Het bevorderen van een Europees burgerschap	80.3	81.7
Het ontwikkelen van solidariteit bij jongeren	96.1	97.9
Het bevorderen van culturele diversiteit bij jongeren	98.3	97.9
Werken tegen discriminatie en vreemdelingenhaat	90.7	88.2
Het bevorderen van de interculturele dialoog	97.8	98.9
Het stimuleren van interesse voor het ontwikkelen van jeugdbeleid	72.7	74.5
Het ontwikkelen van sleutelcompetenties bij jongeren	96.8	96.8
Het stimuleren van toekomstige onderwijsplannen bij jongeren	82.5	72.3
Het stimuleren van de toekomstige beroeps carrière van jongeren	65.9	61.7
Het ondersteunen van de inclusie van jongeren uit kansengroepen en jongeren met een functiebeperking	87.0**	72.1**
Bijdragen aan het verhogen van de kwaliteit van het jeugdwerk	82.1	89.3
Bijdragen aan het bevorderen van de capaciteiten van organisaties van de jeugdsector	77.5	75.5
Het verhogen van de kwaliteit van internationale jeugdprojecten	88.3**	74.5**
Het bevorderen van Europese samenwerking in de jeugdsector	92.1	93.7
Het verbeteren van de internationale dimensie in de jeugdsector	88.7	92.5
Het stimuleren van het inzicht in de samenhang tussen formeel, niet-formeel en informeel leren	91.6	90.4
Het ondersteunen van de erkenning van niet-formeel en informeel leren	88.2	88.3

Naar deelacties zijn er enkele significante verschillen. Voor een groot deel zijn deze verschillen te verklaren doordat alle projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit er mee akkoord gaan dat doelstellingen zoals het ontwikkelen van solidariteit onder jongeren, het stimuleren van interesse voor de verdere ontwikkeling van het jeugdbeleid, het stimuleren van toekomstige onderwijsplannen, het bijdragen aan de kwaliteit van het (internationaal) jeugdwerk en de capaciteiten van organisaties in het jeugdveld, het bevorderen van Europese

samenwerking en het verbeteren van de internationale dimensie in het jeugdwerk een doelstelling waren van hun project. Daarnaast gaan projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog er in grotere mate mee akkoord dat het project het actief burgerschap en het Europees burgerschap als doelstelling heeft vergeleken met andere projectbegeleiders.

Tabel 166: Projectdoelstellingen volgens projectbegeleiders naargelang deelactie – percentages - enkel significante verschillen

DOELSTELLING	JONGERENUITWISSELINGEN (N=113)	EVS (N= 31)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 24)	JEUGDWERKERSMOBILITEIT (N= 15)
Het bevorderen van actief burgerschap van jongeren	85.0	80.6	95.8*	93.3
Het bevorderen van een Europees burgerschap	77.7	71.0	95.8*	93.3
Het ontwikkelen van solidariteit bij jongeren	97.3	90.3	95.2	100.0*
Het stimuleren van interesse voor het ontwikkelen van jeugdbeleid	70.9	58.1**	82.6	100.0**
Het stimuleren van toekomstige onderwijsplannen bij jongeren	78.7	80.6	91.7	100.0*
Het stimuleren van de toekomstige beroeps carrière van jongeren	60.0	73.3	60.8	86.7**
Bijdragen aan het verhogen van de kwaliteit van het jeugdwerk	79.1	86.6	79.2	100.0**
Bijdragen aan het bevorderen van de capaciteiten van organisaties van de jeugdsector	73.4	80.7	78.3	100.0*
Het verhogen van de kwaliteit van internationale jeugdprojecten	89.1	80.6	87.5	100.0*
Het bevorderen van Europese samenwerking in de jeugdsector	81.7	90.4	91.7	100.0*
Het verbeteren van de internationale dimensie in de jeugdsector	87.2	90.0	87.5	100.0*

Naar land van woonst is er een significant verschil in de mate waarin de projectbegeleiders akkoord gaan dat het project het stimuleren van de onderwijsplannen en de beroepscarrière van jongeren als doelstelling heeft. Bij projectbegeleiders die wonen in een ander land is dit percentage voor onderwijsplannen 89% en voor beroepscarrière 72%, bij projectbegeleiders die in België wonen, is dit respectievelijk 71% en 56%. In de vorige bevraging werden gelijkaardige significante verschillen teruggevonden.

Naar subsidiërend agentschap zijn er in de huidige golf van bevraging geen significante verschillen. Die waren er wel in 2015-2016, maar toen waren die vooral toe te schrijven aan het land van woonst van de projectbegeleider.

9 PROJECTONTWIKKELING EN -UITVOERING

Voorafgaand aan een project vindt een intensieve periode van planning en organisatie plaats waarin vooral de projectbegeleiders contact hebben met andere partners in het project. De aanvraag en de verdere uitwerking van het project is tijdsintensief. Daarom is het interessant om de verschillende stappen van het ontwikkelen en het uitvoeren van een project te bestuderen en na te gaan hoe de projectbegeleiders dit aspect van een project ervaren.

9.1 DE AANVRAAG, DE ADMINISTRATIE EN DE RAPPORTAGE VAN HET PROJECT

De meerderheid van de bereikte projectbegeleiders zijn niet betrokken bij de aanvraag, de administratie of de rapportage van het project. Als gevolg zijn deze vragen maar door een klein aantal projectbegeleiders ingevuld, namelijk slechts 17. Bovendien zijn er enkele uitspraken die door de meerderheid van deze projectbegeleiders niet beantwoord kunnen worden of er geen mening over hebben, waardoor het aantal bruikbare antwoorden nog verder daalt. De resultaten van deze vragen dienen dan ook met de nodige omzichtigheid behandeld worden. Een meerderheid van de projectbegeleiders gaat akkoord dat de informatie voor de aanvraag gemakkelijk te vinden is en dat deze informatie verstaanbaar is. De meerderheid is het er mee eens dat het project gemakkelijk aan de financieringsvoorwaarden voldoet, dat de financieringsregels correct zijn en dat de algemene betoelaging passend is. Ook de rapportage is voor de meerderheid van de projectbegeleiders gemakkelijk, hoewel een vierde niet akkoord gaat met deze stelling.

De digitale tools zijn gebruiksvriendelijk voor de meerderheid van de projectbegeleiders die deze vragen kunnen beantwoorden. Het aantal projectbegeleiders dat hier geen mening over heeft of er geen idee van heeft, stijgt wel aanzienlijk, zeker als het over Youthpass gaat. De meerderheid van de projectbegeleiders kan geen antwoord geven op deze uitspraak. Hetzelfde geldt voor de uitspraak waar de projectbegeleiders Erasmus+: Youth in Action moeten vergelijken met andere gelijkaardige programma's. Twee op de drie projectbegeleiders weer niet hoe te antwoorden op deze vraag of hebben er geen mening over. De weinige projectbegeleiders die hier wel een antwoord kunnen op geven, gaan er niet mee akkoord dat het Erasmus+: Youth in Action programma administratief gemakkelijker is dan andere, gelijkaardige programma's.

Tabel 167: Aanvraag en beheer van het project (enkel aanvragende organisaties) (N=17)

UITSPRAAK	HEEL ERG ONEENS	ONEENS	EENS	ERG EENS	GEEN OPINIE
De informatie voor de aanvraag van dit project was gemakkelijk te vinden	2 10.5	2 10.5	6 31.6	4 21.1	5 26.3
De informatie voor de aanvraag van dit project is gemakkelijk te verstaan	2 10.5	2 10.5	6 31.6	3 15.8	6 31.6
Met dit project was het gemakkelijk om te voldoen aan de financieringscriteria	0 0.0	1 5.6	7 38.9	3 16.7	7 38.9
De aanvraagprocedure voor dit project was gemakkelijk	1 5.9	3 17.6	4 23.5	3 17.6	6 35.3

Het administratief beheer van deze aanvraag was gemakkelijk	1 5.6	3 16.7	5 27.8	2 11.1	7 38.9
De financieringsregels en de berekeningsmethoden waren passend	0 0.0	2 11.8	5 29.4	3 17.6	7 41.2
De rapportage was gemakkelijk	0 0.0	4 22.2	6 33.3	3 16.7	5 27.8
De digitale tools voor aanvraag en rapportage zijn gebruiksvriendelijk	1 5.6	3 16.7	5 27.8	4 22.2	5 27.8
De digitale tool voor Youthpass was gebruiksvriendelijk	1 5.9	1 5.9	2 11.8	3 17.6	10 58.8
De algemene betoelaging was passend en voldoende voor dit project	0 0.0	1 5.9	3 17.6	7 41.2	6 35.3
Vergeleken met andere financieringskanalen is de administratie voor dit project gemakkelijk	1 5.9	3 17.6	1 5.9	1 5.9	11 64.7

Daarmee zijn de resultaten van de ervaringen met de aanvraag en beheer van een project gelijklopend met die ervaringen uit de vorige bevraging. Door de kleine aantallen is het weinig zinvol een verdere uitsplitsing te maken volgens deelactie, land waarin de projectbegeleider woonachtig is of volgens subsidiërend nationaal agentschap.

Tabel 168: Aanvraag en beheer van het project (enkel aanvragende organisaties) - vergelijking tussen 2017-2018 en 2015-2016

UITSPRAAK	2017-2018	2015-2016
De informatie voor de aanvraag van dit project was gemakkelijk te vinden	10 op 14 71.4	21 op 25 84.0
De informatie voor de aanvraag van dit project is gemakkelijk te verstaan	9 op 13 69.2	17 op 25 68.0
Met dit project was het gemakkelijk om te voldoen aan de financieringscriteria	10 op 11 90.9	21 op 24 87.5
De aanvraagprocedure voor dit project was gemakkelijk	7 op 11 63.6	12 op 25 48.0
Het administratief beheer van deze aanvraag was gemakkelijk	7 op 11 63.6	13 op 25 52.0

De financieringsregels en de berekeningsmethoden waren passend	8 op 10 80.0	20 op 24 83.3
De rapportage was gemakkelijk	9 op 13 66.2	18 op 26 69.2
De algemene betoelaging was passend en voldoende voor dit project	10 op 11 90.9	18 op 24 75.0
Vergeleken met andere financieringskanalen is de administratie voor dit project gemakkelijk	2 op 6 33.3	12 op 22 54,4

9.2 DE ONTWIKKELING EN VOORBEREIDING VAN HET PROJECT

De meeste projectbegeleiders rapporteren een vlot verloop van de voorbereiding van het project. Meer dan negen op de tien projectbegeleiders zijn er van overtuigd dat het project goed voorbereid is. Zeven op tien stelt dat er meerdere voorbereidende vergaderingen zijn doorgegaan. Bijna negen op de tien zijn ervan overtuigd dat de voorbereidende vergaderingen noodzakelijk zijn. Acht op de tien projectbegeleiders zijn zelf betrokken geweest in de voorbereiding van het project door aan minstens één voorbereidende vergadering deel te nemen. Twee derde van de projectbegeleiders gebruikt communicatiemiddelen zoals Skype om een project voor te bereiden. Drie kwart van de organisaties had reeds contact met een ander partner in het project. Het gebruik van Otlas voor de zoektocht naar partners is nog niet echt ingeburgerd. Slechts een drie op tien projectbegeleiders gebruikt deze dienst. De grootste groep projectbegeleiders weet echter niet of deze dienst gebruikt is of dat de vraag op hun organisatie betrekking heeft.

Tabel 169: Voorbereiding van het project

UITSPRAAK	NIET WAAR	WAAR	WEET NIET
Voor dit project had mijn organisatie al samengewerkt met één of meerdere projectpartners (N= 155)	22 14.2	115 74.2	18 11.6
Mijn organisatie vond een partner via een online dienst (b.vb. Otlas) (N= 152)	50 32.9	46 30.3	56 36.8
Het project was goed voorbereid (N= 154)	5 3.2	141 91.6	8 5.2
Het project is voorbereid in één of meerdere voorbereidende vergaderingen waar één of meerdere projectpartners betrokken waren. (N= 154)	27 17.5	110 71.4	17 11.0
De voorbereiding bestond onder andere uit Skypegesprekken of iets gelijkaardigs. (N= 154)	22 14.3	106 68.8	26 16.9
Ik participeerde aan ten minste één voorbereidende vergadering (N= 108)	23 21.3	85 78.7	- -
De voorbereidende vergaderingen waren noodzakelijk voor	11	98	-

een goede voorbereiding van het project (N= 109)

10.1

89.9

-

Vergeleken met twee jaar terug, zijn de resultaten vrij gelijklopend. Enkel een significant aandeel van de projectbegeleiders gaan niet mee dat communicatiemiddelen zoals Skype gebruikt zijn ter voorbereiding van het project. Het verschil zit hem vooral in het percentage projectbegeleiders dat niet weet of Skype al dan niet gebruikt is. In de vorige golven van de standaardsurvey van het RAY-onderzoek zijn deze vragen iets anders verwoord, maar toch nog vergelijkbaar. Opnieuw zijn de resultaten vrij gelijkaardig. 94% tot 100% van de projectbegeleiders vindt dat de projecten goed voorbereid zijn. Enkel in 2014 was dat iets lager met 86%. Net zoals in deze bevraging, stelt meer dan zeven op tien projectbegeleiders uit 2011 dat er meerdere voorbereidende vergaderingen waren met de projectbegeleiders. In 2014 ligt dat lager met slechts 56% van de projectbegeleiders en in 2013 is dit zelfs maar 37%. In de vorige bevestigingen zijn de projectbegeleiders zelf in mindere mate betrokken in de voorbereiding (66% in 2011, 55% in 2013). Alleen in 2014 is een groter aandeel van de projectbegeleiders zelf betrokken (87%).

Tabel 170: Voorbereiding van het project - vergelijking 2017-2018 en 2016 – absolute aantallen en percentages waar

UITSPRAAK	2017-2018	2016
Voor dit project had mijn organisatie al samengewerkt met één of meerdere projectpartners	115 74.2	64 76.1
Mijn organisatie vond een partner via een online dienst (b.vb. Otla)	46 30.3	24 28.6
Het project was goed voorbereid	141 91.6	78 94.0
Het project is voorbereid in één of meerdere voorbereidende vergaderingen waar één of meerdere projectpartners betrokken waren.	110 71.4	63 75.0
De voorbereiding bestond onder andere uit Skypegesprekken of iets gelijkaardigs.	106 68.8*	70 83.3*
Ik participeerde aan ten minste één voorbereidende vergadering	85 78.7	51 82.3
De voorbereidende vergaderingen waren noodzakelijk voor een goede voorbereiding van het project	98 89.9	54 87.1

Naar soort deelactie uit het Erasmus+: Youth in Action programma stellen projectbegeleiders van EVS-projecten in mindere mate dat het project voorbereid is via meerdere voorbereidende vergaderingen dan projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit. De projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog zijn dan weer in mindere mate betrokken in de voorbereiding van het project zelf vergeleken met projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen. Deze laatste zijn dan weer in meerdere mate er van overtuigd dan projectbegeleiders van EVS en de gestructureerde dialoog dat de voorbereidende vergaderingen het project ten goede zijn gekomen.

Tabel 171: Voorbereiding van het project naargelang deelactie – absolute aantallen en percentages waar – enkel significante verschillen

UITSPRAAK	JONGERENUITWISSELINGEN (N=97)	EVS (N=24)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 20)	JEUGDWERKERSMOBILITEIT (N= 13)
Het project is voorbereid in één of meerdere voorbereidende vergaderingen waar één of meerdere projectpartners betrokken waren.	73 75.3	13 54.2*	13 65.0	11 84.6*
Ik participeerde aan ten minste één voorbereidende vergadering	61 (op 72) 84.7*	9 (op 12) 75.0	6 (op 13) 46.2*	9 (op 11) 81.8
De voorbereidende vergaderingen waren noodzakelijk voor een goede voorbereiding van het project	70 (op 73) 95.9*	9 (op 12) 75.0	10 (op 13) 76.9	9 (op 11) 81.8

* p <.05

Naargelang land van woonst en naargelang subsidiërend nationaal agentschap zijn er geen verschillen in de manier waarop projectbegeleiders een project voorbereiden. In 2015-2016 werd vastgesteld dat projectbegeleiders die woonachtig zijn in België in mindere mate Otlas gebruiken dan projectbegeleiders uit een ander land. Dit verschil wordt nu niet vastgesteld.

Meer dan acht op de tien projectbegeleiders stellen dat het project ontwikkeld is in wederzijds overleg tussen de partners, dat er een goede samenwerking was tijdens de ontwikkeling en de uitvoering van het project, het project pedagogisch hoogstaand was en de werklust redelijk. Een even grote groep gaat akkoord dat de resultaten duurzaam zijn en via de gepaste kanalen verder bekend zijn gemaakt. Meer dan negen op de tien projectbegeleiders stellen dat de partners elkaar respecteerden. Een even grote groep van de projectbegeleiders is dan ook tevreden over de algemene aanpak van het project.

Tabel 172: Ontwikkeling van het project

UITSPRAAK	HELEMAAL NIET AKKOORD	NIET AKKOORD	AKKKOORD	HELEMAAL NIET AKKOORD	WEET NIET
Het project werd ontwikkeld in wederzijdse samenwerking met de partners	2 1.3	11 7.1	55 35.7	71 46.1	15 9.7
Tijdens de voorbereiding verliep de samenwerking tussen de partners goed	0 0.0	1 0.6	68 43.9	68 43.9	14 9.0
Tijdens de uitvoering van het project verliep de samenwerking tussen de partners goed	1 0.6	8 5.2	63 40.6	74 47.7	9 5.8
Tijdens het project bestond er	1	5	56	85	6

wederzijds respect en een goede samenwerking in het projectteam	0.7	3.3	36.6	55.6	3.9
De pedagogische uitwerking van het project was hoogstaand	2 1.3	10 6.5	68 43.9	69 44.5	6 3.9
De werklust tijdens de uitwerking van het project was redelijk	0 0,0	10 6.5	75 48.7	58 37.7	11 7.1
De resultaten van het project zijn duurzaam	1 0.6	3 1.9	70 45.2	67 43.2	14 9.0
De resultaten zijn op een gepaste manier verspreid	3 2.0	9 5.9	66 43.4	57 37.5	17 11.2
In het algemeen gaf de aanpak van het project voldoening	1 0.6	5 3.2	73 47.1	67 43.2	9 5.8

Een vergelijking van de antwoorden van de huidige projectbegeleiders die deze vragen kunnen beantwoorden met die van twee jaar terug, toont aan dat de instemming met de items over de ontwikkeling van het project op beide meetmomenten heel hoog ligt. Met sommige items wordt er meer ingestemd twee jaar terug dan in de huidige bevraging, terwijl met sommige uitspraken er in de huidige bevraging meer mee akkoord wordt gegaan. De verschillen zijn echter niet significant.

Tabel 173: Ontwikkeling van het project

UITSPRAAK	2017-2018	2016
Het project werd ontwikkeld in wederzijdse samenwerking met de partners	90.6	92.5
Tijdens de voorbereiding verliep de samenwerking tussen de partners goed	99.3	95.1
Tijdens de uitvoering van het project verliep de samenwerking tussen de partners goed	93.8	94.1
Tijdens het project bestond er wederzijds respect en een goede samenwerking in het projectteam	95.9	92.7
De pedagogische uitwerking van het project was hoogstaand	91.9	96.2
De werklust tijdens de uitwerking van het project was redelijk	93.0	91.4
De resultaten van het project zijn duurzaam	97.2	98.3
De resultaten zijn op een gepaste manier verspreid	95.3	94.5
In het algemeen gaf de aanpak van het project voldoening	95.8	95.2

Naar deelactie van het programma en naargelang het land waar de projectbegeleider woont zijn er geen significante verschillen in de mate waaraan de projectbegeleiders akkoord gaan met de diverse uitspraken over de implementatie van het project. Er zijn echter wel enkele significante verschillen naargelang subsidiërend nationaal agentschap, waarbij de projectbegeleiders gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap in iets mindere mate tevreden zijn over de samenwerking in het project en met de algemene aanpak. Ze zijn ook iets minder overtuigd van de duurzaamheid van het project. Ook deze vaststelling is niet nieuw. In de vorige golven van het RAY-onderzoek werden gelijkaardige vaststellingen gemaakt.

Naar deelactie zijn er enkele significante verschillen. Zo gaan alle 19 projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog akkoord met de uitspraak dat de werklast redelijk was. Alle 24 projectbegeleiders van EVS-projecten gaan akkoord dat de resultaten van het project duurzaam zijn. Projectbegeleiders van de gestructureerde dialoog gaan wel in mindere mate akkoord dat de algemene aanpak van het project goed zit vergeleken met projectbegeleiders van andere soorten deelacties.

Tabel 174: Ontwikkeling van het project naar deelactie – percentage instemming- enkel significante verschillen

UITSPRAAK	JONGERENUITWISSELINGEN (N= 94)	EVS (N= 24)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 19)	JEUGDWERKERSMOBILITEIT (N= 12)
De werklast tijdens de uitwerking van het project was redelijk	92.4	90.9	100.0**	91.7
De resultaten van het project zijn duurzaam	97.8	100.0*	94.7	91.7
In het algemeen gaf de aanpak van het project voldoening	96.7	100.0	82.2*	100.0

* p<.05, **p<.01

Naar land van woonst is er slechts één significant verschil. Inwoners van andere landen (95.3%) gaan in iets ruimere mate akkoord dat het project ontwikkeld is via samenwerking tussen de projectpartners dan projectbegeleiders die in België wonen (83.3%). Naar subsidiërend nationaal agentschap is er ook slechts één belangrijk verschil. Zo stellen alle 17 projectbegeleiders van een project gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap dat de werklast van het project redelijk was. Onder de projectbegeleiders gesubsidieerd door Jint vzw gaat niet iedereen hier mee akkoord, namelijk 116 van de 126 (92%).

9.3 PROJECTTALEN

Een mogelijk probleem in een internationaal project is de taal die gebruikt wordt. Daarom zijn aan de participanten enkele vragen gesteld omtrent de mogelijke problemen die ze hebben ervaren. Meer dan één op acht van de participanten heeft hun moedertaal kunnen gebruiken tijdens het project, maar zo goed als alle deelnemers hebben ook een andere taal gesproken. 13% van de deelnemers in de Vlaamse steekproef signaleert dat ze moeilijk konden deelnemen aan het project omwille van taal. Dit is meer dan in de vorige bevragingen van het RAY-netwerk. In 2015-2016 had 10% van de deelnemers problemen met het volgen van het project omwille van taal. In de vroegere golven was dit percentage zelfs maximum 5%. Over de tijd is er een toename van het percentage deelnemers waarvoor taal een probleem is. Als deelnemers taalproblemen ondervinden, dan doen ze het meest beroep op het projectteam of op andere deelnemers aan het project. Eén op acht krijgt hulp van de organisatie als ze taalproblemen hebben. Een even grote groep doet beroep op andere deelnemers om te vertalen als ze problemen hebben. Bijna één op drie roept de hulp in van technologie om een taaleuvel op te vangen.

Tabel 175: Taalgebruik in het project

UITSPRAAK	JA	NEEN
Er werd één taal gebruikt door alle participanten	370 69.4	163 30.6
Ik kon volledig deelnemen aan het project door mijn moedertaal te gebruiken	72 13.5	460 86.5
Ik heb ook andere talen dan mijn moedertaal gesproken	515 96.4	19 3.6
Het was moeilijk voor me om deel te nemen omwille van taalredenen	69 13.0	461 87.0
Het projectteam hielp me als ik moeilijkheden had om zaken te begrijpen	435 81.9	96 18.1
Ik maakte gebruik van ICT-middelen om me verstaanbaar te maken	160 30.2	370 69.8
Andere participanten vertaalden voor me als het nodig was	428 80.8	102 19.2

Een grotere groep deelnemers heeft taalproblemen ondervonden in 2017-2018 dan in vorige bevestigingen. Vergeleken met de vorige bevestiging uit 2015-2016 is deze toename niet significant, maar wel vergeleken met de vroegere golven uit het onderzoek. Een significant verschil met de vorige bevestiging is dat het gebruik van technologische middelen om taalproblemen te overkomen, meer ingeburgerd geraakt. Twee jaar terug schakelde één op vier deelnemers ICT-middelen in, nu heeft bijna één op drie deelnemers de reflex om beroep te doen op technologische middelen.

Tabel 176: Taalgebruik in het project – vergelijking 2015-2016 en 2017-2018 - percentage instemming

UITSPRAAK	2017-2018 (N= 533)	2015-2016 (N= 488)
Er werd één taal gebruikt door alle participanten	69.4	72.3
Ik kon volledig deelnemen aan het project door mijn moedertaal te gebruiken	13.5	15.5
Ik heb ook andere talen dan mijn moedertaal gesproken	96.4	96.2
Het was moeilijk voor me om deel te nemen omwille van taalredenen	13.0	9.6
Het projectteam hielp me als ik moeilijkheden had om zaken te begrijpen	81.9	83.3
Ik maakte gebruik van ICT-middelen om me verstaanbaar	30.2*	25.2*

te maken		
Andere participanten vertaalden voor me als het nodig was	80.8	79.3
* p<.05		

Een analyse volgens deelactie van het programma leert dat er in grotere mate één taal wordt gebruikt in jeugdwerkersmobiliteit en de gestructureerde dialoog dan in EVS-projecten en jongerenuitwisselingen. Een groter aandeel deelnemers kan deelnemen aan het project door hun moedertaal te spreken in TCA-activiteiten dan in jeugdwerkersmobiliteit, de gestructureerde dialoog of EVS-projecten. Een groter aandeel van de EVS-ers heeft taalproblemen ondervonden tijdens hun project, maar een groter aandeel van hen schakelt technologische middelen in om die problemen te overkomen. Hulp van medeparticipanten komt dan weer in mindere mate voor in TCA-projecten dan in jongerenuitwisselingen en jeugdwerkersmobiliteit.

Tabel 177: Significante verschillen in taalgebruik in het project volgens deelactie – absolute aantallen en percentage instemming – enkel significante verschillen

UITSpraak	TCA (N= 43)	JONGERENUITWISSELINGEN (N= 333)	JEUGDWERKERSMOBILITEIT (N= 71)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 49)	EVS (N= 37)
Er werd één taal gebruikt door alle participanten	31 72.1	211 63.4	61 85.9**	42 85.7**	25 67.6
Ik kon volledig deelnemen aan het project door mijn moedertaal te gebruiken	11 26.8**	52 15.6	5 7.0	3 6.1	1 2.7
Het was moeilijk voor me om deel te nemen omwille van taalredenen	4 9.5	47 14.2	6 8.5	2 4.2	10 27.0*
Ik maakte gebruik van ICT-middelen om me verstaanbaar te maken	12 28.6	98 29.6	17 23.9	13 26.5	20 54.1*
Andere participanten vertaalden voor me als het nodig was	25 61.0**	279 84.0	58 81.7	37 75.5	29 78.4

* p<.05, ** p<.01

Naar subsidiërend nationaal agentschap zijn er enkele significante verschillen. Zo is er in mindere mate één gemeenschappelijke taal in de projecten die gesubsidieerd zijn via Jint vzw dan die via een ander nationaal agentschap (83%). Deze vaststelling werd ook in de vorige golf gedaan. Verder is er een groter aandeel deelnemers aan projecten gesubsidieerd via Jint dat hun moedertaal kan gebruiken dan onder deelnemers aan een project gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap. Taalproblemen worden in grotere mate ervaren door deelnemers aan een project gesubsidieerd via Jint dan via een ander nationaal agentschap.

Tabel 178: Taalgebruik in het project naargelang subsidiërend nationaal agentschap –absolute aantallen en percentage instemming – enkel significante verschillen

UITSPRAAK	ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N= 61)	JINT (N= 472)
Er werd één taal gebruikt door alle participanten	52 85.2**	318 67.4**
Ik kon volledig deelnemen aan het project door mijn moedertaal te gebruiken	3 4.9*	69 14.6*
Het was moeilijk voor me om deel te nemen omwille van taalredenen	1 1.6**	68 14.5**

* p<.05, ** p<.01

Inwoners van België rapporteren minder taalproblemen dan inwoners van andere landen. Bij deze laatste deelnemers is het gebruik van technologische middelen om taalproblemen op te lossen hoger dan onder inwoners van België. Dit kan te verklaren zijn door het feit dat Belgische inwoners minder taalproblemen ervaren. Het kan ook te wijten zijn aan het feit dat het gebruik ervan minder ingeburgerd is onder Belgische inwoners.

Tabel 179: Taalgebruik in het project volgens land van woonst- absolute aantallen en percentage instemming -enkel significante verschillen

UITSPRAAK	ANDER LAND (N= 329)	BELGIË (N= 201)
Het was moeilijk voor me om deel te nemen omwille van taalredenen	55 16.7**	14 7.0**
Ik maakte gebruik van ICT-middelen om me verstaanbaar te maken	110 33.4*	50 24.9*

* p<.05, ** p<.01

9.4 EVALUATIE VAN ERASMUS+: YOUTH IN ACTION

De deelnemers zijn in grote mate tevreden met het project. Zo goed als iedereen zou anderen aanraden deel te nemen aan een gelijkaardig project en bijna iedereen is er mee akkoord dat hun deelname aan het project een persoonlijke verrijking is. Meer dan negen op tien voelt zich geïntegreerd in de groep van het project. Hun deelname leidt ook vaak naar nog meer smaak voor dergelijke projecten, want negen op tien participanten wil nog deelnemen. Acht op tien deelnemers vindt dat ze een actieve rol hebben kunnen spelen in de uitvoering van het project. Dit percentage ligt echter iets lager bij de voorbereiding van het project. Het enthousiasme om een eigen project op te stellen, ligt lager. Dan nog zou meer dan de helft van de participanten dit willen doen in de komende jaren.

Tabel 180: Evaluatie van het project door participanten – percentages (N=597)

UITSPRAAK	HELEMAAL NIET AKKOORD	NIET AKKOORD	AKKKOORD	HELEMAAL AKKOORD
Ik zou anderen aanraden om aan een gelijkaardig project deel te nemen	1.3	1.2	22.0	75.5
Ik kon met mijn visies en ideeën bijdragen tot de ontwikkeling van dit project	3.5	16.6	43.5	36.5
Ik kon met mijn visies en ideeën bijdragen tot de uitvoering van dit project	3.2	11.6	48.9	36.3
Ik voelde me goed opgenomen in dit project	0.8	4.2	36.8	58.2
Ik plan aan gelijkaardige projecten deel te nemen in de komende jaren	1.5	8.3	36.1	54.1
Ik plan een gelijkaardig project op te zetten in de komende jaren	10.1	38.1	31.0	20.3
In het algemeen heeft mijn deelname bijgedragen tot mijn persoonlijke ontwikkeling	0.7	1.7	34.6	63.1

De tevredenheid in de huidige bevraging met het project is vergelijkbaar met de tevredenheid met de projecten die in de vorige golf in 205-2016 is vastgesteld. Het percentage deelnemers dat van plan is een gelijkaardig project op te starten, daalt wel iets, maar deze daling is echter niet significant. Deze hoge mate van tevredenheid is ook vastgesteld in de vorige bevragingen van de RAY-monitor. Waar nu 98% van de deelnemers anderen zou aanmoedigen om aan een gelijkaardig project te participeren, schommelt dit percentage in vroegere golven tussen 96% en 98%. Ook het gevoel goed geïntegreerd te zijn in de groep ligt hoog, maar dit cijfer lag eveneens hoog in de vorige rondes, waar dit percentage varieert tussen 87% en 97%. De 90% van de participanten dat opnieuw zou meedoen, is ook gelijkaardig aan de vaststellingen uit de vorige golven waar dit percentage ligt tussen 79% in 2011 en 91% in 2015-2016. Over de tijd zien we dit percentage stijgen. De resultaten van de huidige bevraging bevestigen dus deze positieve trend over de tijd heen.

Tabel 181: Evaluatie van het project door participanten – vergelijking 2015- 2016 en 2017-2018 - percentages

UITSPRAAK	2017-2018 (N= 597)	2015-2016 (N= 465)
Ik zou anderen aanraden om aan een gelijkaardig project deel te nemen	97.5	97.6
Ik kon met mijn visies en ideeën bijdragen tot de ontwikkeling van dit project	80.0	79.9
Ik kon met mijn visies en ideeën bijdragen tot de	85.2	87.6

uitvoering van dit project

Ik voelde me goed opgenomen in dit project	95.0	94.6
Ik plan aan gelijkaardige projecten deel te nemen in de komende jaren	90.2	91.1
Ik plan een gelijkaardig project op te zetten in de komende jaren	51.3	56.1
In het algemeen heeft mijn deelname bijgedragen tot mijn persoonlijke ontwikkeling	97.7	95.5

Naar deelactie van het Erasmus+: Youth in Action programma is er een iets minder hoger appreciatie voor het project onder deelnemers van EVS-projecten. Een iets lager percentage EVS-ers zou anderen aanraden een gelijkaardig project te doen dan vooral TCA-deelnemers. Een lager percentage van deze deelnemers vindt dat ze hebben kunnen bijdragen tot de uitvoering van het project dan deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit en jongerenuitwisselingen en een lager percentage EVS-deelnemers plant aan gelijkaardige projecten deel te nemen in de toekomst dan de deelnemers aan andere deelacties. Een hoger percentage deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit plant een gelijkaardig project in de toekomst vergeleken met deelnemers aan EVS-projecten.

Tabel 182: Evaluatie van het project door participanten volgens deelactie van het programma - percentages instemming – alleen significante verschillen

UITSPRAAK	JONGERENUITWISSELINGEN (N=378)	EVS (N=37)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 60)	JEUGDWERKERSMOBILITEIT (N=78)	TCA (N=48)
Ik zou anderen aanraden om aan een gelijkaardig project deel te nemen	97.7	91.1*	95.0	98.7	100.0
Ik kon met mijn visies en ideeën bijdragen tot de uitvoering van dit project	87.3	64.7**	90.0	87.1	76.1
Ik plan aan gelijkaardige projecten deel te nemen in de komende jaren	92.3	67.5**	91.6	91.1	88.5
Ik plan een gelijkaardig project op te zetten in de komende jaren	48.8	40.5	51.6	64.1**	58.3

* p<.05, ** p<.01

Deelnemers aan projecten gefinancierd via Jint vzw gaan in grotere mate er mee akkoord dat ze hebben kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van het project dan participanten die deelgenomen hebben aan een project gesubsidieerd via een ander nationaal agentschap. Ook twee jaar terug werd dit verschil waargenomen. Dit jaar gaat een groter aandeel van de deelnemers aan een project gesubsidieerd via Jint er mee akkoord dat het project heeft bijgedragen tot hun persoonlijke ontwikkeling. Het verschil zit echter niet zo zeer in het percentage deelnemers dat akkoord gaat met deze uitspraak, dan in het percentage deelnemers dat het hier helemaal mee

eens is. Onder de deelnemers aan projecten gesubsidieerd via Jint loopt dit percentage op tot 65%. Onder de deelnemers aan een project gesubsidieerd via een ander nationaal agentschap is dit percentage 51%.

Tabel 183: Evaluatie van het project door participanten naargelang subsidiërend nationaal agentschap – percentages – enkel significante verschillen

UITSPRAAK	ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N= 75)	JINT (N= 523)
Ik kon met mijn visies en ideeën bijdragen tot de ontwikkeling van dit project	66.7**	81.8**
In het algemeen heeft mijn deelname bijgedragen tot mijn persoonlijke ontwikkeling	96.0*	97.9*

* p<.05, ** p<.01

Naar land van woonst is er één significant verschil dat twee jaar geleden ook opdook in de analyse: inwoners van België hebben in meerdere mate de indruk dat ze een bijdrage hebben kunnen leveren aan de uitvoering van het project dan inwoners van andere landen. Verder stellen meer deelnemers die in een ander land wonen dat ze plannen een gelijkaardig project op te zetten in de komende jaren dan inwoners van België.

Tabel 184: Evaluatie van het project door participanten naar land van woonst – percentages instemming, enkel significante verschillen

UITSPRAAK	ANDER LAND (N= 363)	BELGIË (N= 234)
Ik kon met mijn visies en ideeën bijdragen tot de uitvoering van dit project	81.9*	90.6*
Ik plan een gelijkaardig project op te zetten in de komende jaren	56.4**	43.3**

* p<.05, ** p<.01

Naargelang al dan niet behoren tot een kansengroep zijn er enkel verschillen als de operationalisering op basis van de antwoorden op de vragenlijst wordt gebruikt. Dan zijn deelnemers die ingedeeld kunnen worden in een kansengroep in iets meerdere mate van plan nog deel te nemen aan een gelijkaardig project of van plan een gelijkaardig project op te zetten. De verschillen zijn echter niet groot, wat er op wijst dat, ongeacht al dan niet behoren tot een kansengroep, de deelnemers hun deelname positief evalueren.

Tabel 185: Evaluatie van het project door participanten volgens al dan niet behoren tot een kansengroep - percentages instemming – enkel significante verschillen

UITSpraak	OP BASIS VAN DE ANTWOORDEN UIT DE VRAGENLIJST		OP BASIS VAN GEREGISTREERDE GEGEVENS	
	Geen kansengroep (N= 382)	Kansengroep (N= 113)	Geen kansengroep (N= 495)	Kansengroep (N= 66)
Ik plan aan gelijkaardige projecten deel te nemen in de komende jaren	88.8**	95.5**	89.7	92.5
Ik plan een gelijkaardig project op te zetten in de komende jaren	49.1*	65.5*	51.3	48.5

* p<.05, ** p<.001

10 LITERATUURLIJST

- European Commission. (2013). *Youth in Action programme guide*. Laatst geconsulteerd op 02/06/2015, van http://ec.europa.eu/youth/tools/documents/guide13_en.pdf
- European Commission. (2016). *Erasmus+ programma gids*. Laatst geconsulteerd op 05/12/2016, van http://ec.europa.eu/youth/tools/documents/guide16_nl.pdf
- Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken, Statistieken van de bevolking, Laatst geconsulteerd op 24/10/2018 via <http://www.ibz.rrn.fgov.be/nl/bevolking/statistieken-van-bevolking/>.
- Fennes, H., W. Hagleitner, K. Helling & A. Rosenthal (2011), *Exploring Youth in Action. Effects and outcomes of the Youth in Action Programme from the perspective of project deelnemers and project leaders. Transnational analysis 2011*, Institute of Educational Science, University of Innsbruck, Innsbruck.
- Fennes, H., Karsten, A., Bammer, D., Gadinger, S., & Mayerl, M. (2016). *Exploring Erasmus+: Youth in Action. Effects and outcomes of the Erasmus+: Youth in Action Programme from the perspective of project participants and project leaders Transnational analysis 2016 (first draft)* [onuitgegeven rapport]. Innsbruck: Department of Pedagogical Sciences, University of Innsbruck.
- Jeugdonderzoeksplatform. (2018a). Interactieve JOP-monitor, Laatst geconsulteerd op 6/11/2018 van http://databank.jeugdonderzoeksplatform.be/onderwijs-en-werk/wat_is-het-hoogste-diploma-dat-je-hebt-behaald/83.
- Jeugdonderzoeksplatform. (2018b). Interactieve JOP-monitor, Laatst geconsulteerd op 6/11/2018 van http://databank.jeugdonderzoeksplatform.be/sociodemografische-kenmerken-/wat-is-het-hoogste-diploma_dat-je-vader-heeft-behaald/7.
- Jeugdonderzoeksplatform. (2018c). Interactieve JOP-monitor, Laatst geconsulteerd op 6/11/2018 van http://databank.jeugdonderzoeksplatform.be/sociodemografische-kenmerken-/wat-is-het-hoogste-diploma_dat-je-moeder-heeft-behaald/8.
- Pelleriaux, K. (2001). *Demotie en burgerschap. De culturele constructie van ongelijkheid in de kennismaatschappij*. Brussel: VUBPress.
- Staelens, H.-J. (2018), *De bijdrage van Erasmus+: Youth in Action aan de zelfeffectiviteit van participanten* [onuitgegeven bachelorproef], Hogeschool West-Vlaanderen: Brugge.
- Stevens, F. (2012). *Research based analysis of Youth in Action. Results of the November 2011 survey with project deelnemers and project leaders. Country results (Belgium - Flanders)*. Brugge: Hogeschool West-Vlaanderen - Opleiding sociaal werk
- Stevens, F. (2013). *Research based analysis of Youth in Action. Results of the special survey on learning in Youth in Action. Country Analysis Belgium (Flanders)*. Brugge: Hogeschool West-Vlaanderen - Opleiding sociaal werk
- Stevens, F. (2014). *Research based analysis of Youth in Action. Results of the May 2013 survey with project deelnemers and project leaders. Country results (Belgium - Flanders)*. Brugge: Hogeschool West-Vlaanderen - Opleiding sociaal werk.
- Stevens, F. (2015a). *Research based analysis of Youth in Action. Results of the November 2014 survey with project deelnemers and project leaders. Country results (Belgium - Flanders)*. Brugge: Hogeschool West-Vlaanderen - Opleiding sociaal werk.
- Stevens, F. (2015b). *Eindevaluatie Youth in Action 2007-2013*. Brugge: Hogeschool West-Vlaanderen - Opleiding sociaal werk.
- Stevens, F. (2017), *Midterm evaluation Erasmus+: Youth in Action – Belgium (Flemish Community)*, Hogeschool West-Vlaanderen: Brugge.

- United Nations Development Programme (UNDP). (2016). *Human Development Index*, laatst geconsulteerd op 20/11/2016 van <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi>.
- Vandewalle, T., Bradt, L. & Bouverne-De Bie, M. (2013), *Meer dan een technische uitdaging. Het in beeld brengen van maatschappelijke kwetsbaarheid in het JOP-onderzoek*, Gent: Vakgroep Sociale Agodgie Universiteit Gent.
- Vranken, J. , Geldof, D. & Van Menxel, G. (1997), Sociale Uitsluiting: deel van een kwartet, In: Vranken, J. Geldof, D. & Van Menxel, G. (red). *Jaarboek armoede 1997*, Leuven: Acco, pp. 303-320.
- Verbruggen, A., Malfait, H., Stevens, F. & Desnerck, G. (2016). *Sociologische verbeelding als kracht. Kritisch kijken naar het sociale*. Gent: Academia Press.
- Vettenburg, N. (1988). *Schoolervaringen, delinquentie en maatschappelijke kwetsbaarheid: een theoretisch en empirisch onderzoek in het beroepsonderwijs*, Leuven: Faculteit Rechtsgeleerdheid, Afdeling strafrecht, strafvordering en criminologie.